

Jelentés

az Európai Bizottság számára az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program 2007. évi megvalósításáról

Jóváhagyta: AVOP Monitoring Bizottság
2008. 06.11-i írásbeli eljárás keretében (AVF/3878/2008) ,módosítva az Európai Bizottság
AGRI/D/20573 számú kommentjei alapján.

Budapest, 2008. június 25.

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés.....	4
2	A gazdasági és szakmapolitikai keretfeltételek változásai.....	5
2.1	Társadalmi-gazdasági trendek.....	5
2.1.1	Küls környezet	5
2.1.2	Bels folyamatok	5
2.2	Országos, regionális és ágazati politikák változásai.....	18
2.3	A foglalkoztatáspolitikai stratégiájának alakulása: az 1260/99/EK rendelet 9. cikkelye szerinti referenciakeret változása	20
2.4	Az Alapok és egyéb pénzügyi eszközök közötti konzisztencia	21
3	Prioritások és intézkedések megvalósításában elért eredmények.....	22
3.1	A prioritások elrehaladásának áttekintése	22
3.1.1	Pénzügyi terv és megvalósulás	22
3.1.2	Regionális megoszlás.....	25
3.1.3	A pályázatok minisége.....	26
3.1.4	A kedvezményezettek típusai.....	27
3.2	AVOP 1. Prioritás: Versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezgazdaságban.....	29
3.2.1	Áttekintés - AVOP 1. prioritás	29
3.2.2	AVOP 1.1. „Mezgazdasági beruházások támogatása” intézkedés	37
3.2.3	AVOP 1.2. „A halászati ágazat strukturális támogatása” intézkedés	47
3.2.4	AVOP 1.3. „Fiatal gazdálkodók induló támogatása” intézkedés	55
3.2.5	AVOP 1.4. „Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása” intézkedés	61
3.3	AVOP 2. prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása.....	67
3.3.1	Áttekintés - AVOP 2. prioritás.....	67
3.4	AVOP 3. prioritás: A vidéki térségek fejlesztése.....	78
3.4.1	Áttekintés - AVOP 3. prioritás.....	78
3.4.2	AVOP 3.1. „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés	88
3.4.3	AVOP 3.2. „A mezgazdasághoz kötd infrastruktúra fejlesztése” intézkedés.....	96
3.4.4	AVOP 3.3. „Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megrzése” intézkedés	104
3.4.5	AVOP 3.4 „LEADER+ intézkedés”	108
3.5	AVOP 4. prioritás: Technikai Segítségnyújtás	117
3.5.1	Áttekintés - AVOP 4. prioritás.....	117
4	Pénzügyi megvalósítás	121
4.1	A kedvezményezettek számára teljesített kifizetések	121
4.2	Pénzügyi kapcsolat az Európai Bizottsággal	123
4.2.1	Az Európai Bizottság felé igazolt közkiadások (lehívások).....	123
4.2.2	Az egyes alapok pénzügyi előrehaladásnak bemutatása	124
4.2.3	Pénzügyi előrejelzés	125
4.2.4	A 2007. évi „n+2”-es cél teljesülése.....	125
5	Programmenedzsment	127
5.1	Az AVOP irányítási rendszerének mködése	127
5.1.1	A Program-Kiegészít Dokumentum módosításai:	133
5.1.2	Az AVOP Monitoring Bizottság mködése.....	133

5.2	Monitoring, értékelés és a támogatások koordinációja (KTK és OP szinten).....	135
5.3	A jelentés évében végzett értékelési munka és eredményei.....	135
5.3.1	A monitoring és értékelési rendszer működésének hatékonysága.....	135
5.4	Pénzügyi ellenrzés.....	136
5.4.1	A megvalósítás során felmerült jelents problémák és az ezek megoldására meghozott intézkedések	145
5.5	Információs és tájékoztatási tevékenységek, képzések.....	145
5.5.1	Az irányító hatóságok által közösen végzett tájékoztatási tevékenység	145
5.5.2	Az AVOP IH tájékoztatási tevékenységei 2007-ben.....	149
5.6	Az OP megvalósítását érint jogszabályi változások	150
6	A közösségi politikákkal való összhang.....	152
6.1	Közös Agrárpolitika	152
6.2	Esélyegyenlőség és környezeti szempontú fenntarthatóság.....	153
6.3	Közbeszerzés	155
6.4	Állami támogatások	156
6.5	Társadalmi befogadás és a roma népesség társadalmi integrációjának elősegítése.....	156
7	Globális támogatások	159
8	Pénzügyi tervezés	160
9	Mellékletek.....	161

1 Bevezetés

A 1260/1999/EK Rendelet 37. cikke értelmében a több éves támogatási programok esetén a Tagállamok a végrehajtás minden naptári év teljesítéséről – az egyes évek lezárása után – hat hónapon belül beszámolási kötelezettséggel tartoznak a Bizottság felé. A jelentéseket a 34. cikk (1) bekezdés (c) pontja alapján az előírt tartalommal a Monitoring Bizottság jóváhagyása után nyújtják be a Bizottsághoz.

A jelentés célja, hogy feldolgozott, összegző információt nyújtson a Monitoring Bizottság és az Európai Unió Bizottsága számára az AVOP előrehaladásáról, a megvalósítás hatékonyságának növelése érdekében tett lépésekről, az esetleges problémákról és a javasolt megoldásokról.

A jelentés az AVOP időarányos – 2007.01.01.-2007.12.31. - megvalósítását, az alábbi fejezetekben tekinti át:

1. Bevezetés – éves jelentés készítésének jogalapja, készítésbe bevont szervezetek, adatforrások;
2. A gazdasági és szakpolitikai feltételek változásai – különös tekintettel a társadalmi-gazdasági folyamatok, az országos, a regionális, és az ágazati politikák mezőgazdasági és vidékfejlesztési aspektusainak program módosító változásaira;
3. A prioritások és az intézkedések megvalósításában elért eredmények – a pályázatok benyújtásának, feldolgozásának, értékelésének folyamata, minősítése, a területi lefedettség, a kedvezményezettek összetételének értékelése;
4. Pénzügyi megvalósítás;
5. Programmenedzsment;
6. A közösségi politikákkal való összhang
7. Globális támogatások
8. Pénzügyi tervezés.

Az AVOP éves jelentése 1260/1999/EK bizottsági rendelet 37. cikkében leírtak szerint készült. A jelentés összeállításába az FVM Irányító Hatósági Főosztálya, mint AVOP Irányító Hatóság bevonta az AVOP Közreműködő Szervezet, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) szakembereit, valamint az Agrárgazdasági Kutató Intézetet (AKI) és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) – korábban már a tervezés folyamatába is bevont, majd különböző mezőgazdasági és vidékfejlesztési adatgyűjtéssel és elemzések készítésével a megvalósítást is nyomon kísérő szervezetek – munkatársait.

A jelentésben szereplő adatok elsődleges forrása az Egységes Monitoring és Információs Rendszer (EMIR) 2007. december 31-ei kumulált adatai. A 2007. évre vonatkozó adatokat a kumulált és a 2006. év végi - 2006-ös jelentésben szereplő - adatok különbsége adja. A jelentés készítése során 255 FT/Euró árfolyam alkalmazására került sor.

2 A gazdasági és szakmapolitikai keretfeltételek változásai

2.1 Társadalmi-gazdasági trendek

2.1.1 Külső környezet

2007-ben tovább folytatódott az **Európai Unió** gazdasági *növekedése*, azonban a lassulás jelei már látszanak. Az év első felében a növekedés zavartalanul folytatódott, az év második felére azonban az Egyesült Államok pénzügyi piacairól induló válság miatt némi lassulás következett be. A krízis hatásai eddig a vártnál kevésbé gyűrűztek be az európai országokba.

A növekedés mérséklődésével együtt járt a *beruházások* bővülésének lassulása. A legszembetűnőbb visszaesés a *külkereskedelemben* volt érzékelhető.

A folytatódó növekedés várhatóan további munkahelyteremtéssel jár együtt.

Az elmúlt két évben a gazdaság talpra állása a tagországokban az *államháztartások* pozíciójavulásával párosult (az EU-27-ben átlagosan 1% körül alakult az államháztartás hiánya), ez a javulás azonban 2008-2009-ben várhatóan nem folytatódik.

A *fogyasztói árindex* az Európai Központi Bank által meghatározott árstabilitási kritériumnak felelően alakult (2%-os emelkedés).

1. táblázat – Az Európai Unió (EU-27) fő gazdasági mutatói

	2005	2006	2007	2008*
<i>GDP és fő komponensei (százalékos változás, év/év)</i>				
GDP	1,9	3,0	2,9	2,4
Végső fogyasztás	1,8	2,1	2,0	2,3
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	3,2	6,0	5,5	3,5
Hazai kereslet	2,0	3,0	2,8	2,6
Export	5,7	8,9	4,7	5,8
Import	6,1	8,9	4,4	6,1
<i>Munkaerő-piac (15-64 éves korosztályra vonatkozó adatok)</i>				
Foglalkoztatási ráta	63,5	64,5		
<i>Általános gazdasági mutatók</i>				
Munkatermelékenység (EU15=100)	87,6	87,9		
Munkaerőköltség (egy munkaóra-ra eső, PPS)	20,35			
Fogyasztói árindex (2005=100)	2,2	2,3	2,2	
Államháztartási hiány (GDP %-ában)	2,4	1,6		
Államadósság (GDP %-ában)	62,7	61,4		

*Előrejelzés

Forrás: EUROSTAT.

2.1.2 Belső folyamatok

2007-ben a magyar gazdaság növekedése, a viszonylag kedvező külső környezet ellenére jelentősen lelassult. A lassulás elsődleges oka az államháztartási konszolidáció volt, aminek eredményeként az államháztartás hiánya jelentősen csökkent. A konszolidáció együtt járt az árak emelkedésével, a fogyasztói árindex az előző évinek majd a duplájával növekedett.

A növekedés elsődleges támogatója az export bővülése volt, a beruházások gyakorlatilag változatlanok maradtak, a fogyasztási kiadások viszont az előző évhez képest csökkentek.

Az év folyamán a munkaerő-piaci helyzet gyakorlatilag változatlan maradt.

2. táblázat – Magyarország általános gazdasági-társadalmi jelzőszámai

	2005	2006	2007	2008*
GDP és fő komponensei (százalékos változás, év/év) (EUROSTAT)				
GDP	4,1	3,9	1,3	2,6
Végso fogyasztás	3,1	2,6	-2,2	-0,2
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	5,3	-2,8	1	4,8
Hazai kereslet	1,3	1	-0,3	0,9
Export	11,5	18,9	14,2	10,5
Import	6,8	14,5	12,2	8,7
Munkaerő-piac (15-64 éves korosztályra vonatkozó adatok) (KSH)				
Aktivitási ráta	61,4	62	61,9	
Foglalkoztatási ráta	56,9	57,3	57,3	
Munkanélküliségi ráta	7,2	7,5	7,4	
Általános gazdasági mutatók (EUROSTAT)				
Munkatermelékenység (EU15=100)	54,8	55,8		
Munkaerőköltség (egy munkaóra ára eső)	6,14	6,34		
Fogyasztói árindex (év/év)	3,5	4	7,9	
Államháztartási hiány (GDP %-ában)	7,8	9,2	5,4**	4,4
Államadósság (GDP %-ában)	61,6	65,6	66,1**	66,3

*Előrejelzés

**Becslés

2.1.2.1 Gazdasági növekedés

2007-ben a **bruttó hazai termék** (GDP) az előző évhez képest változatlan áron 1,3%-kal bővült, ami nemcsak a többi közép-kelet-európai ország növekedésétől marad el jelentősen, hanem a korábbi növekedési ütemnek is csak harmadát teszi ki. A csökkenés elsősorban az év első felében volt tapasztalható, a második félévben a gazdaság némileg felélénkült.

A **hazai kereslet**, elsősorban a fogyasztás (mind a magán, mint a közösségi) visszaesése miatt csökkent, a növekedést az export támogatta.

Bizakodásra ad okot ugyanakkor, hogy a **beruházások** az előző éves csökkenése megállt, ugyanakkor a beruházások ágazati megoszlása meglehetősen heterogén képet mutatott. Az állami megrendelések jelentős visszafogása az építőiparban például drámai visszaesést okozott, amit az európai uniós támogatások sem tudtak ellensúlyozni. Az elsősorban exportra termelő feldolgozóipari ágazatokban ugyanakkor jelentős beruházás élénkülést tapasztalhattunk.

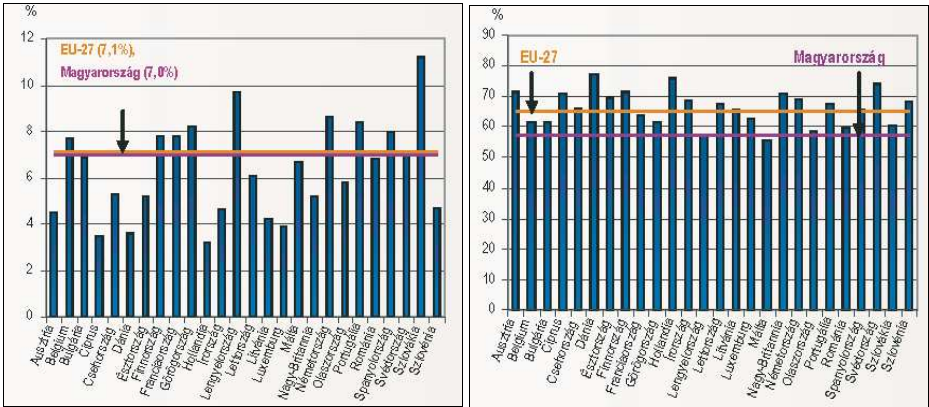
A külső konjunktúra lassulásának hatását jelzi az **export** növekedésének lassulása, ami várhatóan 2008-ban tovább folytatódik, és ezt a hazai kereslet sem fogja érdemben tudni ellensúlyozni.

2.1.2.2 Munkaerő-piac

Az államháztartási egyensúly megteremtése, illetve a kiigazítás érdekében bevezetett reformok 2007-ben még csak kevésbé éreztették hatásukat a munkaerő-piaci helyzet alakulásában, érdemi változás 2006-hoz képest még nem következett be. Úgy a foglalkoztatottak, mint a munkanélküliek száma közel az előző évvel azonos szinten maradt, hasonlóan a kitüntetett mutatóknak minősülő foglalkoztatási, aktivitási és munkanélküliségi rátához. Mivel ezek a mutatók uniós szinten kedvezően alakultak, így az ország relatív pozíciója a tagországok között a korábbihoz képest némileg romlott. Ez elsősorban a foglalkoztatás szintjét

tekintve kedvezőtlen, a munkanélküliségi ráta tekintetében még mindig a közepes mutatójú országok közé tartozik Magyarország.

1. ábra – A 15-64 éves népesség foglalkoztatási és munkanélküliségi rátája az Európai Unióban 2007 II. negyedévében*

Forrás: EUROSTAT

A gazdaságilag aktív 15-64 éves népesség az előző évhez képest mintegy 13 ezer fővel csökkent (0,3%), ez részben a foglalkoztatottak létszámának 9 ezer fős (0,2%), részben a munkanélküliek számának mintegy 4 ezer fős (1,5%) csökkenéséből adódik. Mindezzel párhuzamosan némileg csökkent az inaktív, valamint a munkavállalási korú népesség létszáma is (2 ezer, illetve 15 ezer fővel), ami magyarázatul szolgál arra, hogy a munkaerő-piaci mutatók miért maradtak kvázi változatlanok.

3. táblázat – Főbb munkaerő-piaci mutatók alakulása nemeként 2007-ben és változásuk 2006-hoz képest (15-64 korcsoport)

Összesen	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazdaságilag aktívak	Inaktívak	Népesség	Aktivitási arány	Munkanélküliségi ráta	Foglalkoztatási ráta
	1000 fő	1000 fő	1000 fő	1000 fő	1000 fő	%	%	%
2006	3 906,0	316,5	4 222,5	2593,3	6 815,8	62,0	7,5	57,3
2007	3 897,0	311,7	4 208,7	2591,0	6 799,7	61,9	7,4	57,3
Változás %	-0,2	-1,5	-0,3	-0,1	-0,2	-	-	-
Férfiak								
2006	2 122,1	164,4	2 286,5	1041,6	3 328,1	68,7	7,2	63,8
2007	2 125,5	164,0	2 289,5	1029,4	3 318,9	69,0	7,2	64,0
Változás %	0,2	-0,2	0,1	-1,2	-0,3	-	-	-
Nők								
2006	1 783,9	152,1	1 936,0	1551,7	3 487,7	55,5	7,9	51,1
2007	1 771,5	147,7	1 919,2	1561,6	3 480,8	55,1	7,7	50,9
Változás %	-0,7	-2,9	-0,9	0,6	-0,2	-	-	-

Forrás: KSH

A 15-24 éves korosztály munkaerő-piaci jelenléte 2007-ben tovább csökkent 25,6 százalékra. A fiatalok távolmaradását továbbra is főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, a tanulással töltött idő,

*A jelentés elkészítésének időpontjában még nem érhető el uniós szintű összehasonlítás a teljes 2007-es évről.

illetve a munkaerő-piaci átmenet időszaka egyre hosszabbodik, a tanulás melletti rendszeres munkavégzés továbbra sem tekinthető tipikusnak Magyarországon.

Az idősebb **55-64 éves korcsoport** foglalkoztatási jellemzői 2007-ben – a korábbi évek tendenciáit megszakítva – nem javultak tovább, a foglalkoztatási ráta 0,5 százalékpontos csökkenését a munkanélküliség 0,3 százalékpontos növekedése kísérte, ami elsősorban a nyugdíjrendszer változtatására irányuló reformok bevezetésével függ össze.

4. táblázat – Főbb munkaerő-piaci mutatók korcsoportonként 2007-ben és változásuk 2006-hoz képest (15-64 korcsoport)

Összesen	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazdaságilag aktívák	Inaktívák	Népesség	Aktivitási arány	Munkanélküliségi ráta	Foglalkoztatási ráta
	1000 fő	1000 fő	1000 fő	1000 fő	1000 fő	%	%	%
15-24	261,6	57,6	319,2	927,0	1 246,2	25,6	18,0	21,0
25-54	3 232,5	236,3	3 468,8	866,6	4 335,4	80,0	6,8	74,6
55-64	402,9	17,8	420,7	797,4	1 218,1	34,5	4,2	33,1
15-64	3 897,0	311,7	4 208,7	2 591,0	6 799,7	61,9	7,4	57,3
Változás (%)								
15-24	-3,6	-10,1	-4,9	0,9	-0,6			
25-54	0,1	0,2	0,1	-2,3	-0,3			
55-64	-0,9	7,2	-0,6	1,2	0,6			
15-64	-0,2	-1,5	-0,3	-0,1	-0,2			

Forrás: KSH

Bár a foglalkoztatás mértéke országos szinten stagnált, a régiók relatív foglalkoztatási helyzete változott. A munkaerő-piac **területi egyenlőtlenségei** továbbra is jelentősek. A 15-64 éves népesség foglalkoztatási rátája 1998-tól az elmúlt évig a Közép-magyarországi régióban nőtt a legdinamikusabban, 2007-ben ez a növekedés megtorpant. Közép- és Nyugat-Dunántúlon, valamint Észak-Magyarországon és Dél-Alföldön némileg emelkedett a foglalkoztatási ráta, de az emelkedés mértéke az egy százalékpontot nem haladta meg. Nyugat-Dunántúl megtartotta vezető szerepét, mint a legkedvezőbb foglalkoztatási helyzetben lévő régió, az uniós átlagtól (65,4%) csak két százalékponttal maradván el. A foglalkoztatás terén kedvezőtlen változás következett be a Dél-Dunántúlon, ahol a foglalkoztatási ráta több mint két százalékponttal 51,2 százalékra csökkent. Dél-Dunántúl ezzel a legalacsonyabb mutatóval rendelkező észak-magyarországi és észak-alföldi régiókhoz csatlakozott.

5. táblázat – Az egyes aktivitási kategóriába tartozók létszáma és a főbb munkaerő-piaci mutatók 2007 évben régióként

Régiók	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazdaságilag aktívák	Gazdaságilag inaktívák	Népesség	Aktivitási arány	Munkanélküliségi ráták	Foglalkoztatási ráta
Közép-Magyarország	1 233,6	61,9	1 295,5	671,7	1 967,2	65,9	4,8	62,7
Közép-Dunántúl	464,1	24,6	488,7	261,8	750,5	65,1	5,0	61,8
Nyugat-Dunántúl	432,1	22,9	455,0	226,1	681,1	66,8	5,0	63,4
Dél-Dunántúl	333,7	37,2	370,9	280,4	651,3	56,9	10,0	51,2
Észak-Magyarország	422,5	59,4	481,9	349,6	831,5	58,0	12,3	50,8
Észak-Alföld	517,6	63,1	580,7	443,6	1 024,3	56,7	10,9	50,5
Dél-Alföld	493,4	42,6	536,0	357,8	893,8	60,0	7,9	55,2
Összesen	3 897,0	311,7	4 208,7	2 591,0	6 799,7	61,9	7,4	57,3

Forrás: KSH

Az uniós viszonylatban igen alacsony magyar foglalkoztatási ráta egyik magyarázata az **alacsony iskolai végzettségűek** rendkívül rossz foglalkoztatási esélyei. Magyarországon a 15–64 éves alapfokú iskolai végzettségűeknek csak 27,3 százalékra minősült foglalkoztatottnak 2007-ben. A magyarországinál alacsonyabb ráta 4 uniós országra jellemző, míg az EU-27 átlaga 48,3%. A középfokú végzettséggel rendelkező 15–64 évesek 64,8 százaléka volt foglalkoztatott 2007-ben, ami 6 százalékponttal marad el az Unió 27 tagországának átlagától, míg a felsőfokú végzettségűeknél még ennél is kisebb – bár az előző évekhez képest némileg növekvő a különbség. (A tagországok a felsőfokú végzettségűek foglalkoztatási rátáját tekintve jóval homogénebb képet mutatnak, mint a képzetlenek esetében.)

2.1.2.3 Árak-bérek

A **fogyasztói árszint** az elmúlt évben jelentősen emelkedett, aminek oka a szabályozott árak növekedése, és a begyűrűző külső árhatások voltak. A legjelentősebb növekedés a világviszonylatban is egyre növekvő élelmiszerárak területén volt tapasztalható.

A magánszféra bérei átlagosan 10%-kal nőttek, ennek okai elsősorban a gazdaság kifizérítését célzó intézkedések voltak. A közszférában dolgozók bére ugyanakkor nem növekedett.

2.1.2.4 Államháztartás

A fiskális konszolidáció eredményeként jelentősen javult az **államháztartás egyenlege**, a GDP-hez viszonyított éves hiány azonban még mindig a magasabb, mint az euroövezeti csatlakozás által megkívánt 3%. Az **államadósság** az egyenleg javulása mellett is enyhén növekedett.

2.1.2.5 A mezőgazdaság nemzetgazdasági súlya

A magyar mezőgazdaság a nemzetgazdaság egyik meghatározó ágazata. Az ország egyedi természeti adottságai, a domborzati viszonyok, a klimatikus tényezők és a kiváló termőképeségű talajok potenciálisan a legtöbb kultúrnövény termelésében kiemelkedő minőségű és mennyiségű eredmények elérését teszik lehetővé, és az elmúlt egy évezred alatt megalapozott agrárkultúra létrejöttét biztosították.

A kedvező földrajzi viszonyok mellett további előnyöket jelent a munkaerő szakképzettsége, a lakosság többségének a mezőgazdasági tevékenység iránti szeretete, a magas színvonalú oktatási és kutatási háttér, valamint a hatósági feladatokat végrehajtó intézményrendszer. Ezen együttes tényezőknek köszönhetően a magyar mezőgazdaság tradicionálisan exportorientált.

A rendszerváltást követő több mint másfél évtizedben a hazai társadalmi változások, valamint a nemzetközi piacokon végbement átrendeződések a magyar agrárgazdaság nemzetgazdaságon belüli arányainak megváltozását eredményezték. Míg a rendszerváltás évében (1989) a mezőgazdaság az akkori GDP 13,7%-át állította elő, a munkaerő 17,4%-át foglalkoztatta és az exportbevételek 22,8%-át termelte, addig az ezredfordulót követő évekre az agrárgazdaság súlya jelentősen mérséklődött, s a GDP-ből való részesedése ma már 3,7–4,0% körül alakul. A mezőgazdaság szerepének megítélésekor hangsúlyosan kell kiemelni, hogy a 2006. évi 3,7%-os GDP részesedési arány csak a mezőgazdasági alapanyag-termelést tükrözi. Magyarországon is az a jellemző, hogy az alapanyag-termelésről a hangsúly fokozatosan áthelyeződött a szélesebb értelemben vett agrárgazdaság (agrobiznisz) termelést megelőző, illetve követő fázisaiba. Számítások szerint hazánkban az agrobiznisz aránya a GDP termelésben 12–13%.

Ma a mezőgazdaság a GDP (alapáron számított értékének) mintegy 4%-át hozza létre. Ez az arány nemzetközi összehasonlításban nem esik messze a hasonló természeti adottságokkal rendelkező, illetve hasonló gazdasági fejlettségi szinten álló országokétól. Lengyelországban és Szlovákiában ugyancsak 4–4,5%-os a mezőgazdaság részesedése, Csehországban és Szlovéniában ennél kisebb (2–3% közötti).

A mezőgazdaság hozzáadott értéke – a rekordtermést hozó 2004 évet követően – évről évre csökkent. 2007-ben 13%-kal volt kisebb az előző évinél, de még így is meghaladta a rekordtermés előtti, 2003. évi szintet. Az aszály sújtotta mezőgazdaság termelésének visszaesése – a nemzetgazdaságban képviselt viszonylag kis súlya ellenére – hozzájárult a gazdasági növekedés 2007. évi lassulásához. Az ágazat teljes kibocsátásának értékéből a növénytermelés 57%-os, az állattenyésztés 34%-os, a mezőgazdasági szolgáltatások és nem elválasztható másodlagos tevékenységek pedig 9%-os részarányt képviseltek.

A nemzetgazdaság összes exportjából az élelmiszergazdaság részesedése a KSH adatgyűjtése alapján ugyan csökkenő tendenciát mutat, ugyanakkor a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek exportjából származó bevétel 2000. óta tartó növekedése folyamatos, 2007-ben elérte az 1208,6 Mrd Forintot. A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelmi forgalmának kiviteli többlete a 2005. évben bekövetkező hanyatlás után ismét növekedett, 2007-ben a kiviteli többlet elérte a 401,7 Mrd forintot.

A mezőgazdaság nemzetgazdasági súlya					
	2000.	2004.	2005.	2006.	2007.
mezőgazdaság részesedése a bruttó hazai termékből	5,4	4,8	4,3	4,3	4,0
élelmiszergazdaság részesedése a nemzetgazdaság összes exportjából (%)	8,0	6,9	6,6	6,3	7,0
mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek exportjából származó bevétel (milliárd Ft)	637,0	778,9	825,4	966,2	1208,6
mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek importjának értéke (milliárd Ft)	286,7	503,1	597,6	701,6	806,9
mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelmi forgalmának kiviteli többlete (milliárd Ft)	350,4	275,8	227,9	264,5	401,7
a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a halászatban foglalkoztatottak száma (ezer fő)	255,5	204,9	194,0	190,7	182,9
a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak száma (ezer fő)	3 856,2	3 900,4	3 901,5	3 930,1	3926,2

forrás: KSH

Közösségi összehasonlításban ma a magyar élelmiszeripar kibocsátását tekintve a 16. helyen áll, az ágazat EU-25 átlagánál koncentráltabb. Termékeinek stabilan közel negyedét exportálja, ennek legalább fele az EU tagállamaiba vándorol, a külkereskedelmi forgalom pozitív egyenlege azonban folyamatosan csökkent az elmúlt években.

2.1.2.6 Növénytermesztés

Magyarország összes területe 9,3 millió hektár, amelynek ma majd' 70%-a termőterület (2000: 86,3%). Ma az ország mezőgazdasági területe 5,8 millió hektár (2000: 6,2 millió hektár), amely arányát tekintve egyedülállóan magas Európában. Ennek 77%-a szántóterület, 18%-a gyeperő, a konyhakert, a gyümölcsös és a szőlőterület együttesen 5%-ot tesznek ki, ezen arányok szignifikánsan nem változtak.

Magyarországon a növénytermesztés szerepe erősödött az elmúlt évtizedben, a gazdasági szervezetek közel háromnegyede csak növényeket termeszt, és az egyéni gazdaságok 47%-a is kizárólag növénytermesztéssel foglalkozik. A növénytermesztés struktúrájában az elmúlt években lényeges változás nem következett be. A vetésszerkezetben meghatározó gabonafélék (búza, őszi-és tavaszi árpa, tritikale, zab, rozs, kukorica) aránya. Az elmúlt évtized során a természet romboló erői nem igazán kímélték a magyar mezőgazdaságot, aszályok sorozata, árvizek és belvizek, jégverés és téli-tavaszi fagyok a legtöbb szántóföldi és kertészeti kultúránál jelentős termés kiesést és milliárdos károkat okoztak. Kivált azonban ebből az évtizedből a 2004-2005 közötti időszak, amikor a gabonatermelés szempontjából rendkívül kedvező volt az időjárás.

Gabonafélékből 2004-ben minden idők országos rekordtermésének számító 16,8 millió tonnát takarítottak be, melyet a következő évi termés megközelített, és a 2006. évi 14,5 millió tonna termés is átlag feletti volt. A rendkívüli aszály miatt viszont 2007-ben mindössze 9,6 millió tonna gabona (az előző évi kétharmada), ezen belül kukoricából csupán 4,0 millió tonna (az előző évi kevesebb mint fele) termett. A 2007. évi kiesést fokozta a gyümölcsöket ért súlyos tavaszi fagykár, melynek következtében a gyümölcsstermés az előző évnek alig több mint fele volt. Az április végi-május eleji, mindössze 4 fagyos éjszakának köszönhetően a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kertekben a kedvező időjárás következtében jól fejlődő alma- és kajszitermés 70-90% -a károsodott.

Növénytermesztés					
	2000	2004	2005	2006	2007
Betakarított terület-gabonafélék (1000 ha)	2763	3002	2934	2838	2780
Betakarított termésmennyiség- gabonafélék (1000 tonna)	10036	16779	16212	14467	9628

2.1.2.7 Állattenyésztés

A rendszerváltást követő években részben az átrendeződés következményeként, részben a piaci viszonyok változásából és versenyképességi gondjainkból adódóan az állattenyésztési ágazatokban negatív tendencia alakult ki. Az állatállomány szinte folyamatosan fogyott az utóbbi években.

A szarvasmarha-állomány 2007-ben nem csökkent, a 2003. decemberinél azonban 5%-kal volt kevesebb. A mérséklődő szarvasmarha-állományban kisebb elmozdulás figyelhető meg a húshasznú állomány javára. A sertésállomány 2007-ben 3%-kal, az utóbbi 4 év során azonban összesen egyötöddel fogyatkozott. A hazai állomány alacsony szintje miatt a vágóhidak a termeléshez szükséges alapanyag egy részét külpici vásárlásokkal szerezték be. Az élő sertések és a serteshús importja az EU-csatlakozás után erősödött fel.

A baromfiállományra szintén a sertéséhez hasonló mértékű visszaesés volt jellemző. A baromfiágazatban az egyes baromfifélék létszáma eltérő módon változott.

A vágóállatok és az állati termékek termelése 2003 és 2006 között szintén csökkenő tendenciájú volt, 2007-ben inkább növekedett vagy szinten maradt. A tehénlétszám csökkenését az egy tehénre jutó tejtermelés részben ellensúlyozta, a tojóállomány csökkenését azonban nem kísérte a tojáshozam emelkedése.

Az állatállomány							
					a változás mértéke (2004. = 100%)		
megnevezés	2004.	2005.	2006.	2007.	2005.	2006.	2007.
	A december 1-i állatállomány (ezer db)						
szarvasmarha	723	708	702	705	97,9	97,1	97,5
ebből tehén	345	334	322	323	96,8	93,3	93,6
sertés	4 059	3 853	3 987	3860	94,9	98,2	95,1
ebből anyakoca	296	277	290	260	93,6	98,0	87,8
juh	1 397	1 405	1 298	1231	100,6	92,9	88,1
ebből anyajuh	1 088	1 082	1 030	981	99,4	94,7	90,2
tyúkfélék	32 814	31 902	30 303	29877	97,2	92,3	91,0

2.1.2.8 Mezőgazdasági árak

A mezőgazdasági termékek termelőiár-színvonalára a fokozatos emelkedés jellemző. A takarmányárak kivételével, amely kiemelkedően megemelkedett az elmúlt évben elmondható, hogy a műtrágyák, a mezőgazdasági gépek beszerzési ára és a mezőgazdasági célú épületek beruházási költségei csökkenő tendenciát mutatnak.

Árindexek				
	2004.	2005.	2006.	2007
mezőgazdasági termékek termelőiár-színvonala	94,6	100,7	110,6	122,2
szántóföldi és kertészeti termékek termelői árai	86,2	99,4	118,0	140,5
állati termékek termelői árai	103,9	101,8	104,0	112,3
mezőgazdasági ráfordítások árszínvonala	108,0	100,0	105,7	114,2
takarmányok árszínvonala	111,9	87,3	104,7	133,4
műtrágya ára	105,0	103,6	114,6	111,2
növényvédő szerek ára	102,5	105,2	100,5	102,8
mezőgazdasági gépek beszerzési ára	105,8	102,5	106,1	103,0

mezőgazdasági célú épületek beruházási költségei	106,5	103,4	107,2	105,8
--	-------	-------	-------	-------

2.1.2.9 Időjárás

A 2007. év az elmúlt évszázad legmelegebb éve volt Magyarországon. 2007. év középhőmérséklete országos átlagban 1,7 fokkal volt magasabb az 1971-2000-es éghajlati átlagnál. 2007-ben az országos évi középhőmérséklet 11,75 °C volt, ami 1,7 °C –kal meghaladta az 1971-2000-es 30 éves átlagot.

A szokásosnál melegebb idő miatt ugyanakkor komoly károkat okozott a késő tavaszi fagy. Az április végi-május eleji, mindössze 4 fagyos éjszakának köszönhetően a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kertekben a kedvező időjárás következtében jól fejlődő alma-és kajszitermés 70-90% -a károsodott.

Hazánk csapadékelátottságát az évről évre tapasztalható változékonyság jellemzi. Az elmúlt évben országos átlagban 611 mm csapadék hullott, ami mintegy 8%-kal haladta meg a sokévi átlagot. Az éves csapadékmennyiség országon belüli eloszlása nagyjából a sokévi átlagnak megfelelően alakult. A legcsapadékosabb délnyugat-dunántúli területek és a hegyvidéki régiók csaknem két és félszer annyi csapadékot kaptak, mint az Alföld közepe.

Ami az évi napfénytartamot illeti, 2007-ben 2198 órán át sütött a nap hazánkban. Szeptember, október valamint december kivételével átlag feletti mennyiségű napsütésben volt részünk az év során. 2007-ben július volt a legnaposabb hónap. A napfénytartam általában a Dél-Alföldön és Baranyában érte el a maximumát, míg minimuma az Alpoknál és az ország északkeleti részén volt. 2007-ben a legnaposabb területek a Közép-Dunántúlon és az ország délkeleti vidékei voltak, míg a legalacsonyabb értékeket a déli területeken mérték.

2.1.2.10 Környezetvédelem:

2.1.2.10.1 Vízminőség

Vizeink minőségét – igaz nem kizárólag – a mezőgazdaságból származó nitrát-terhelés valamint az ammónia kibocsátás is veszélyezteti. A vizek nitrát terhelését tekintve megállapítható, hogy a talaj- és felszíni vizek nitrát tartalma az elmúlt tíz évben jelentős csökkenést mutat. Értéke 1992-1994 átlagához viszonyítva (2000-2002 átlagában) 22,5%-al csökkent. A vizek tápanyagegyensúlyát jelentősen befolyásoló nitrogén többlet – jelentős évi ingadozás mellett -20,0 kg/ha (2002-2004 átlaga).

A vizek pontszerű szennyezettsége leginkább az állattartó területekhez kapcsolódóan fordul elő. A nitrogén összetevők kibocsátása elsősorban a marha-, sertés-, és baromfitenyésztő telepek által képződik, vagy a nem megfelelő műtrágyahasználatból adódik. Magyarországon a környezetvédelmi szempontok által különösen érintett nitrát-érzékeny terület 4337,5 ezer ha, ebből 2788,8 ezer ha mezőgazdasági terület. A nitrát-érzékeny területen a gazdálkodó szervezetek és egyéni gazdálkodók száma 450,7 ezer. A KSH által végzett Általános Mezőgazdasági Összeírás (2000) adatai szerint az állatot tartók száma nitrát-érzékeny területen 320,7 ezer. Az uniós előírásoknak való megfelelés jelentős probléma az állattenyésztő szektor esetében, amelyek teljesítésének késedelve maga után vonja a megfelelő minőségű víz biztosításának időbeli csúszását is. A környezeti szempontból kritikus, nitrát érzékeny területek nagysága Magyarországon 4337,5 ezer hektár, amelyből 2,788,8 ezer hektár mezőgazdasági terület. A vízkészletek védelmének szempontjából a sertés-, szarvasmarha- és baromfitartó telepek hígtrágya és szennyvízkibocsátása jelenti a legnagyobb problémát.

2.1.2.10.2 A Nitrát direktíva teljesítése

Magyarországon a nitrát-érzékeny területek 1779 települést foglalnak magukba a 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet értelmében. Ez a rendelet rögzíti a „Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”-ot, melynek betartásával a gazdálkodók meg tudnak felelni a Nitrát Direktívában megfogalmazott követelményeknek. A vizek nitrát tartalma alapján megtörtént a nitrát érzékeny területek lehatárolása, valamint elkészült az akcióprogram is (2002-2012). Az akcióprogram 4 éves szakaszokra határolódik azzal, hogy a 4 évenkénti felülvizsgálata a gazdálkodók folyamatos adatszolgáltatása és a helyszíni ellenőrzések során nyert tapasztalatok alapján módosítható.

A nitrát-érzékeny területek kijelölése a települések adminisztratív határai mentén, a talajvizek figyelembe vételével történt érzékenységi kategóriák alapján. A talajvizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezése elsősorban az intenzív tartású, nagy létszámú állattartó telepekkel függ össze, ezek közül is főleg a hígtrágyás technológiával üzemelő telepek okozzák a legtöbb problémát. Az 1996-98. évi felmérés szerint az évente termelődött hígtrágya mennyisége mintegy 11 millió m³, mely elhelyezéséhez mintegy 80 ezer ha mezőgazdasági terület szükséges. Éves szinten a nitrát érzékeny területeken mintegy 3,4 millió m³ istállótrágya

képződik. A káros nitrát kibocsátás hazai viszonylatban részben az előbb említett állattartó telepek nem kielégítő trágyatárolási módjaiból, valamint a csatornázatlan települések, lakóövezetek, ingatlanok nem megfelelő szennyvíz elhelyezéséből egyaránt ered. Az I. intézkedéscsoport intézkedéseivel összhangban a hígtrágya-elhelyezéshez kötődő problémák hatékonyabban kezelhetők.

2.1.2.10.3 Levegőminőség

Magyarországon a mezőgazdasági tevékenység okozta **levegőszennyezés** megfelel az EU átlagnak. A megfelelő szintű környezetvédelmi intézkedésekkel (erdősítés, AKG, gypesítés) a Kiotói Egyezményben rögzített, az éghajlatváltozás enyhítését szolgáló kötelezettségek teljesíthetők. A megújuló energiaforrások (biomassza) bővülése mellett a mezőgazdasági földterületek erdősítése döntő fontosságú a széndioxid-kibocsátás (CO₂), illetve a savasodást okozó gázok közül a nitrátkibocsátás (NO₃) mérséklése szempontjából. A mezőgazdaság, a vadgazdálkodás és az erdőgazdálkodás által kibocsátott üvegházhatású gázok közül a széndioxid (CO₂) kibocsátott mennyisége 5502,2 ezer tonna, ami Magyarország teljes kibocsátásának 9,8%-a (2004-ben), míg ugyanez az adat a metán-kibocsátásra (CH₄) 331,1 ezer tonna (az összkibocsátás 52,5 százaléka). A savasodást okozó gázok tekintetében 2004-ben a mezőgazdaság 3.366,3 tonna kéndioxid (SO₂) (az összes kibocsátás 1,7%-a), 4.349,1 tonna nitrogén-oxid (NO_x) (2,4%) és 96.251,5 tonna ammónia (NH₃) (98,62%) kibocsátásával járult hozzá az összkibocsátáshoz.

A múltban már eddig is jelentős erőfeszítéseket tettünk a **légszennyezés visszaszorítására**, mely célra a mezőgazdaság közvetlen környezetvédelmi beruházásainak több mint negyedét fordítottuk. 2000 óta a mezőgazdasági ágazat széndioxid- és metán-kibocsátása sorrendben 11,3%-kal, illetve 1,0%-kal csökkent, míg a savasodást okozó gázok közül a kéndioxid-kibocsátás 37,6%-kal, a nitrogén-oxidok kibocsátása 7,5%-kal csökkent, az ammónia esetében pedig 2,0%-ra tehető a kibocsátás mérséklődése. Az országos kezdeményezések elsősorban a feldolgozóipar, a közlekedés és az energiatermelés által okozott légszennyezés visszaszorítására összpontosítanak, ezért a mezőgazdaság csupán 3,6%-kal részesedik a levegő minőségének védelmére juttatott forrásokból. Ezért továbbra is célkitűzés a nem megfelelő szerves trágya és hígtrágya tárolásból és alkalmazásból származó ammónia, dinitrogén-oxid és metán-kibocsátások csökkentése, ami hatékonyan kezelhető az I. tengely hatálya alatt.

Az erdők jelentősen hozzájárulnak a levegő minőségének javításához, elsősorban a por kiszűréséhez. A települések, pontszerű és vonalas szennyező források közelében található erdőknek köszönhetően számottevően csökkenthető a lakosságot érő szennyezés. Kíváncsú a települések védelmét szolgáló erdőterületek, utakat és ipari létesítményeket szegélyező erdősávok arányának növelése.

2.1.2.10.4 Klímaváltozás

Magyarországon a 2006-ban elkészült globális **éghajlatváltozás** hatásaival foglalkozó tanulmány megállapításai alapján az elmúlt harminc évben gyorsult a felmelegedés, nőtt a szélsőséges időjárási elemek előfordulásának gyakorisága, és csökkent az évi csapadékmennyiség. A globális felmelegedés hatásai jelentős mértékben függenek az időjárási viszonyoktól, valamint a földrajzi elhelyezkedéstől. A globális felmelegedéssel összhangban a csapadékmennyiség – különösen a nyári időszakban – jelentős mértékben csökken. Ez eredményezheti az aszályos időszakok gyakoribbá válását (60%-al). A globális felmelegedés másik hatása a szélsőséges időjárási jelenségek növekvő előfordulása lehet, amely jellemzően szélsőséges mennyiségű csapadékban, valamint növekvő hőmérséklet-ingadozásban nyilvánul meg. A hazai speciális talajadottságok mellett a belvizek és aszályok gyakorisága növekedni fog. Az erdők a **klímaváltozás elleni küzdelem** mellett jelentős szerepet töltenek be az erózió és a defláció elleni védelemben, a vízgazdálkodás javításával a klímaváltozás hatásait is enyhítik.

Az üvegházhatást okozó gázok légköri kibocsátásának csökkentése és az abszorpciójuk növelése mellett elengedhetetlen a megváltozott időjárási és éghajlati körülményekhez való alkalmazkodás is. A megfelelő szintű környezeti intézkedések (erdősítés, AKG, gypesítés) hiányában nehezen teljesíthetők a **Kiotói Egyezményben** rögzített, az éghajlatváltozás enyhítését szolgáló kötelezettségek. A megújuló energiaforrások (biomassza) térnyerésén kívül a mezőgazdasági területek erdősítése is létfontosságú a CO₂, SO₂ és különös tekintettel az NO₃ **kibocsátás csökkentésében**. A jelenlegi szén-dioxid kibocsátás a Kiotói Egyezményben előírt mértéknél 24 százalékkal kevesebb, amely 25-28 millió tonna GWP¹-t jelent évente.

A **megújuló energiatermelésben** hasznosíthatóak a mezőgazdasági és az erdészeti melléktermékek is. A főként mezőgazdasági eredetű anyagok (biomassza) tüzelőanyagként való felhasználása egyben a

¹ Global Warming Potential, Föld Felmelegítési Képesség

klimaváltozás elleni küzdelem részét is képezi. Az ilyen típusú fejlesztések összhangban vannak a biomassza energetikai hasznosításának uniós stratégiai célkitűzéseivel is (Biomass Action Plan, EU Strategy for Biofuels, 77/2001/EK Irányelv a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásáról a belső piacon²; 30/2003/EK Irányelv a bio-üzemanyagok közlekedési célú felhasználásának támogatásáról³).

Ez utóbbi irányelvvel összhangban a tagállamoknak 5,75%-ra kell növelniük a bio-üzemanyagok részesedését a közúti közlekedés energiafelhasználásán belül.

A **biomassza termelés** szempontjából Magyarország jó adottságokkal rendelkezik. Ez egyrészt hazánk kiváló mezőgazdasági adottságainak, másrészt a több évszázados agrártermelési hagyományoknak köszönhető. Magyarország éves biomassza energiapotenciálja közel 60 petajoule. Magyarországon a **megújuló energiaforrások** az összes energiaigény mindössze 5,3%-át biztosítják 2005 évi adatok szerint. A környezetbiztonság növelése, fenntartható térségi rendszerek kialakítása egyre fokozottabb mértékben követeli meg a megújuló energiaforrások feltárását és alkalmazásának kiterjesztését. A környezetvédelem szempontjai az energiatakarékosság mellett a megújuló forrásokból származó energia arányának növelését követelik meg.

A bio-üzemanyagok növekvő jelentősége eredményeképp a káros kibocsátás csökken, ami jelentős mértékben hozzájárul az éghajlatváltozás káros hatásainak csökkentéséhez. Jelenleg Magyarországon a bio-üzemanyagok részaránya csak körülbelül 0,4% az összes felhasznált üzemanyagon belül, ami egytizede a megfelelő EU-s adatnak.. A 2058/2006. (III.27.) Korm. határozatban meghatározott célok elérése érdekében összehangolt intézkedések és akciók végrehajtása szükséges. Az ország csak minimális feldolgozó-kapacitással rendelkezik a megújuló energiatermelés szempontjából. Az összes megtermelt biomassza mindössze 8-10%-a kerül energetikai felhasználásra. A biomasszára aktívan alapozó, decentralizált energiastruktúra kialakítása nagyban hozzájárulhat országunk jelenleg igen magas, 70% feletti energia importfüggőségének csökkentéséhez.

2.1.2.11 Vidéki térségek

A vidéki térségek jelentős része gazdag természeti és kulturális értékekben, hagyományokban, és igen sokszínű kulturális és épített örökséggel rendelkezik. Ugyanakkor az ország fejlett, dinamikus térségei, városai, illetve a vidéki térségek közötti különbség az elmúlt másfél évtizedben a terület- és vidékfejlesztési politika törekvései ellenére növekedett. Fejletlen a gazdaság, nehéz munkát találni, hiányos az infrastruktúra és számos más területen is érzékelhetők a különbségek. Az is látszik, hogy a vidéki térségek is differenciálódnak, kirajzolódnak azok a kistérségek, melyek társadalmi-gazdasági helyzete egyre nehezebb.

Vándorlási egyenleg a vidéki - nem vidéki térségekben (2000, 2005)									
	Elvándor- lások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)	Odavándor- lások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)	Ezer főre jutó vándorlási különbség*	Elvándor- lások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)	Odavándor- lások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)	Ezer főre jutó vándor- lási külön- bőzet*	Elvándor- lások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)	Odavándor- lások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)	Ezer főre jutó vándor- lási külön- bőzet*
	2000			2005			2006		
Vidéki térség	183 640	202 573	4,07	212 671	208 651	-0,87	248 289	242 005	-1,32
Nem vidéki térség	221 339	202 406	-3,38	220 479	224 501	0,72	240 906	247 190	1,17

Forrás: KSH, TSTAR

*Számítás: odavándorlás - elvándorlás / lakónépesség X 1000

² OJ L 283, 27.10.2001

³ OJ L 123, 17.5.2003

Vándorlási egyenleg regionális megoszlása (2000, 2005)									
	Elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 2000	Odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 2000	Ezer főre jutó vándorlási különbözet*	Elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 2005	Odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 2005	Ezer főre jutó vándorlási különbözet*	Elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 2006	Odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 2006	Ezer főre jutó vándorlási különbözet*
Dél-Alföld	48842	48126	-0,52	52155	50845	-0,97	59773,	58034,	-1,28
Dél-Dunántúl	45154	44849	-0,31	49720	47923	-1,85	54675,	52394,	-2,32
Észak-Alföld	58194	55930	-1,45	64795	60242	-2,97	73071,	66691,	-4,09
Észak-Magyarország	55968	54566	-1,08	62492	58706	-3,00	68380,	62254,	-4,79
Közép-Dunántúl	49286	52810	3,14	52871	53622	0,68	60195,	61564,	1,22
Közép-Magyarország	110442	110173	-0,10	108833	118281	3,31	124833,	139369,	5,08
Nyugat-Dunántúl	37093	38525	1,43	42287	43534	1,25	48268,	48889,	0,62

Forrás: KSH, TSTAR

*Számítás: odavándorlás - elvándorlás / régió lakónépesség X 1000

Foglalkoztatás regionális bontásban (2000, 2004)						
Megnevezés	Foglalkoztatottak száma a mezőgazdaságban (15-74 évesek)	Mezőgazdasági foglalkoztatottak (15-74 éves népesség) aránya %	Foglalkoztatottak száma az iparban (15-74 évesek)	Ipari foglalkoztatottak (15-74 éves népesség) aránya %	Foglalkoztatottak száma a szolgáltatásokban (15-74 évesek)	A szolgáltatási ágazatban foglalkoztatottak (15-74 éves népesség) aránya %
2000						
Dél-Alföld	75 425	14,82	159 788	31,40	273 620	53,77
Dél-Dunántúl	35 973	10,04	117 970	32,92	204 426	57,04
Észak-Alföld	44 090	8,66	171 748	33,75	293 023	57,58
Észak-Magyarország	22 752	5,30	164 388	38,27	242 387	56,43
Közép-Dunántúl	30 019	6,73	192 535	43,13	223 803	50,14
Közép-Magyarország	20 297	1,73	319 636	27,25	832 986	71,02
Nyugat-Dunántúl	26 927	6,24	177 940	41,26	226 432	52,50
Magyarország	255 483	6,63	1 304 005	33,82	2 296 677	59,56
2005						
Dél-Alföld	50 283	10,31	160 271	32,85	277 286	56,84
Dél-Dunántúl	28 311	8,01	114 849	32,48	210 464	59,52
Észak-Alföld	36 812	7,11	166 487	32,18	314 123	60,71
Észak-Magyarország	16 701	3,99	156 053	37,27	245 920	58,74
Közép-Dunántúl	22 411	4,88	198 078	43,11	238 987	52,01
Közép-Magyarország	16 671	1,35	301 745	24,36	920 501	74,30
Nyugat-Dunántúl	22 739	5,34	166 539	39,14	236 269	55,52
Magyarország	193 928	4,97	1 264 022	32,40	2443 550	62,63
2006						
Dél-Alföld	46 998	9,57	155 267	31,63	288 601	58,79
Dél-Dunántúl	27 389	7,79	117 502	33,44	206 514	58,77
Észak-Alföld	41 324	7,81	171 068	32,31	317 046	59,88
Észak-Magyarország	17 444	4,13	154 210	36,47	251 170	59,40
Közép-Dunántúl	23 030	4,94	205 315	44,02	238 074	51,04
Közép-Magyarország	14 107	1,14	296 021	23,85	930 968	75,01
Nyugat-Dunántúl	20 429	4,77	170 045	39,73	237 552	55,50
Magyarország	190 721	4,85	1 269 428	32,30	2 469 925	62,85

Forrás: Munkaerő felmérés 2000, 2005, 2006

Gazdasági aktivitás regionális bontásban (2000, 2004)			
Megnevezés	Gazdaságilag aktív népesség (15-74 évesek)	Gazdaságilag nem aktív népesség (15-74 évesek)	Foglalkoztatottak aránya a gazdaságilag aktív népességből %
2000.			
Dél-Alföld	536 515	507 821	94,84
Dél-Dunántúl	388 809	375 850	92,17
Észak-Alföld	560 395	605 908	90,80
Észak-Magyarország	477 509	504 917	89,95
Közép-Dunántúl	469 047	385 024	95,16
Közép-Magyarország	1 237 324	958 319	94,79
Nyugat-Dunántúl	450 297	321 676	95,78

Magyarország	4 119 896	3 659 515	93,60
2005.			
Dél-Alföld	531 291	498 108	91,82
Dél-Dunántúl	387 736	362 961	91,20
Észak-Alföld	569 004	589 550	90,93
Észak-Magyarország	468 387	492 007	89,39
Közép-Dunántúl	490 388	366 176	93,70
Közép-Magyarország	1 306 242	884 474	94,85
Nyugat-Dunántúl	452 306	323 841	94,08
Magyarország	4 205 354	3 517 117	92,77
2006.			
Dél-Alföld	532 670	495 708	92,15
Dél-Dunántúl	386 122	359 276	91,01
Észak-Alföld	594 575	562 722	89,04
Észak-Magyarország	475 110	479 588	88,99
Közép-Dunántúl	496 446	357 891	93,95
Közép-Magyarország	1 307 818	900 423	94,90
Nyugat-Dunántúl	454 084	319 325	94,26
Magyarország	4 246 825	3 474 933	92,54

Forrás: Munkaerő felmérés 2000, 2005, 2006

Munkanélküliség a vidéki és nem vidéki térségekben (2000, 2005)						
Megnevezés	Regisztrált munkanélküliek száma összesen 2000 (fő)	Munkanélküliségi ráta (regisztrált munkanélküliek / 15-59 éves népesség) % 2000	Regisztrált munkanélküliek száma összesen 2005 (fő)	Munkanélküliségi ráta (regisztrált munkanélküliek / 15-59 éves népesség) % 2005	Regisztrált munkanélküliek száma összesen 2006 (fő)	Munkanélküliségi ráta (regisztrált munkanélküliek / 15-59 éves népesség) % 2006
Magyarország	372 238	5,71	410 649	6,33	403 439	6,22
Vidéki térség	232 951	8,13	266 540	9,20	262 669	8,68
Nem vidéki térség	139 287	3,82	144 109	4,01	140 770	4,07

Megnevezés	Regisztrált munkanélküliek száma összesen 2000. (fő)	Munkanélküliségi ráta (regisztrált munkanélküliek / 15-59 éves népesség) % 2000	Regisztrált munkanélküliek száma összesen 2005 (fő)	Munkanélküliségi ráta (regisztrált munkanélküliek / 15-59 éves népesség) % 2005	Regisztrált munkanélküliek száma összesen 2006 (fő)	Munkanélküliségi ráta (regisztrált munkanélküliek / 15-59 éves népesség) % 2006
Dél-Alföld	55 304	6,33	62 562	7,24	61 988	7,20
Dél-Dunántúl	44 618	6,98	56 128	8,89	54 942	8,73
Észak-Alföld	90 875	9,11	95 390	9,54	96 856	9,70
Észak-Magyarország	83 925	10,22	87 665	10,86	85 670	10,65
Közép-Dunántúl	33 531	4,61	36 545	5,00	34 857	4,78
Közép-Magyarország	41 055	2,27	40 580	2,24	40 908	2,26
Nyugat-Dunántúl	22 930	3,55	31 779	4,92	28 218	4,36
Magyarország	372 238	5,71	410 649	6,33	61 988	7,20

Forrás: KSH TSTAR 2000, 2005

Egy lakosra jutó bruttó hazai termék regionális megoszlásban (2000., 2004.)			
Megnevezés	Bruttó hazai termék egy lakosra 2000. (1000 Ft)	Bruttó hazai termék egy lakosra 2004. (1000 Ft)	Bruttó hazai termék egy lakosra 2005. (1000 Ft)
Dél-Alföld	929	1 395	1 482
Dél-Dunántúl	973	1 442	1 517
Észak-Alföld	827	1 323	1 391
Észak-Magyarország	840	1 343	1 441
Közép-Dunántúl	1271	1933	2 055
Közép-Magyarország	2013	3210	3 568
Nyugat-Dunántúl	1486	2111	2 169

Forrás: KSH, Megyei-Regionális Statisztikai Adatok Rendszere

Az utóbbi tíz évben jelentősen növekedett a vidéki térségekből elvándorlók száma. Míg az ezer főre jutó vándorlási különbözet 2000-ben 4,07 fő volt a vidéki térségekben, amely gyakorlatilag odavándorlást jelentett, addig ugyanez az adat 2006-ra -1,32-re csökkent, amely értéknél a negatív előjel a vidéki térségekből történő elvándorlást mutatja (6 284 fő).

Régiós bontásban a vándorlási különbözet a negatív tartományban (elvándorlás) legnagyobb mértékű az Észak-Alföldi és az Észak-Magyarországi régiókban, de jelentős a Dél-Dunántúlon is. A 2000-es és a 2006-os adatok összehasonlításából kitűnik, hogy az elvándorlás mértéke jelentősen fokozódott az említett régiókban. Pozitív vándorlási különbözet, vagyis odavándorlás tapasztalható kiemelkedően a Közép-Magyarországi régióban, ahol 2000-ben még enyhé elvándorlás volt jellemző, ezen felül mérsékelt odavándorlás jellemzi a Nyugat- és a Közép-Dunántúli régiókat is.

A foglalkoztatás ágazati megoszlása tekintetében kitűnik a Dél-Alföldi régió csökkenő, de még mindig igen magas (9,57 % feletti) mezőgazdasági foglalkoztatottságával, amit a Dél-Dunántúli és az Észak-Alföldi régió közelít meg, míg a mezőgazdaság szerepe feltűnően alacsony a Közép-Magyarországi régióban. Az ipari foglalkoztatás a Közép-Dunántúlon a legmagasabb, több, mint 44 %-os, ezen felül kimagaslik még a Nyugat-Dunántúli és az Észak-Magyarországi régiókban, míg a legalacsonyabb Közép-Magyarországon, amely viszont a szolgáltató szektorban magaslik ki 75 % feletti átlaggal. A szolgáltatásban foglalkoztatottak aránya relatív alacsony a Közép-Dunántúli és a Nyugat-Dunántúli régiókban. A 2000-es és 2005-ös adatok összehasonlításából látszik, hogy ezek az arányok az elmúlt 5 évben jelentősen nem változtak.

A gazdasági aktivitást tekintve az Észak-Alföldi és az Észak-Magyarországi régiók vannak a legrosszabb helyzetben a gazdaságilag nem aktív népesség magas (50 % körüli) arányával, míg a legkedvezőbb helyzetet (40 % körüli aránnyal) a Közép-Magyarországi, valamint a Közép- és a Nyugat-Dunántúli régiók mutatják. A gazdaságilag aktív népességből a foglalkoztatottak aránya szintén az utóbb említett régióknál mutat kedvező képet.

A munkanélküliségi ráta a vidéki térségekben több, mint duplája a nem vidéki térségek értékének. Ez az arány 2000 óta változatlan, mialatt az értékek valamelyest növekedtek. Régiós bontásban a munkanélküliségi ráta az eddig tárgyalt szempontok alapján is általában elmaradott régiókban mutatja a legkedvezőtlenebb képet, így legmagasabb Észak-Magyarországon, ezt követi az Észak-Alföldi és a Dél-Dunántúli régió. Legkedvezőbb a helyzet a Közép-Magyarországi régióban, itt az érték mintegy ötöde az Észak-Magyarországinak. Aránylag kedvező a helyzet még a Nyugat-Dunántúli régióban.

Az egy lakosra jutó bruttó hazai termék értéke a Közép-Magyarországi régióban a legmagasabb, mintegy két és félszerese a sorban hátul lévő Észak-Alföldi, Észak-Magyarországi és Dél-Alföldi régiók értékeinek

2.1.2.12 NATURA 2000 és a Víz Keretirányelv teljesülése

Magyarországon a Natura 2000 hálózat területeinek javasolt jegyzékét a 275/2004. (X. 8.) Kormány rendelet tartalmazza. A kijelölt Natura 2000 területek mintegy 1,91 millió hektárt tesznek ki, mely az ország területének 20,5%-a. Az európai ökológiai hálózat magyarországi területein 467 különleges természet-megőrzési területet – összesen 1,41 millió ha - jelöltek ki, míg 55 különleges madárvédelmi területet határoztak meg 1,29 millió ha kiterjedésben. E két területtípus átfedése közel 42%. A Natura 2000 hálózat részben a védett természeti területek már meglévő hálózataira épül (a jelölt területek 37%-a), de eddig még nem védett területek is részét képezik. A Magyar Közlönyben 2005 júniusában megjelent a Natura 2000 területek helyrajzszám alapú listája, amely kapcsán észrevételt 90 napig lehetett tenni. Ezt a határidőt többször meghosszabbítva a lista 2006 december 8-án került véglegesítésre. A listát az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendelet tartalmazza. A javasolt területek – mind a madárvédelmi direktíva, mind az élőhelyvédelmi direktíva szerinti jegyzéke - az Európai Bizottsághoz benyújtásra került. 2007-ben az EU Bizottság Környezetvédelmi Főigazgatósága a kijelölést szakmailag elfogadta, így Magyarországon a „jelölt Natura 200 területek” „jóváhagyott Natura 2000 területekké” váltak. A Natura 2000 területek Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerbe (MEPAR) történő illesztése is elkezdődött, amely alapját képezi majd a benyújtható mezőgazdasági támogatási kérelmeknek.

Az Európai Tanács és Parlament által 2000. december 22-én hatályba lépett 2000/60/EK Víz Keretirányelv célja szerint a vizek állapotának romlását meg kell akadályozni, illetve el kell érni az európai vizek „jó állapotát” 2015-ig. Magyarország teljes területe a Duna vízgyűjtőkerület része. A kapcsolódó fejlesztések Magyarország területén a négy nagyobb részvízgyűjtőt (Duna, Tisza, Dráva és a Balaton vízgyűjtők) és annak 17 alegységét érintik. Mind az agrár-környezetgazdálkodási, mind a bevezetendő Natura 2000 intézkedések tartalmaznak olyan előírásokat, melyek betartásával biztosítható a nevezett vízgyűjtők területén a vizek jó állapota. A jogharmonizációs feladatok tekintetében 2003. végén két törvény módosítása történt meg (az 1995. évi LVII. tv. a vízgazdálkodásról, és az 1995. évi LIII. tv. a környezetvédelemről), továbbá 3 Korm. rendelet került elfogadásra a felszíni vizek minőségének és a vízgyűjtő-gazdálkodás szabályairól.

Az irányelv 5. cikkében foglaltak szerint 2005. márciusában benyújtásra került az Európai Bizottság felé a Duna vízgyűjtőkerület magyarországi területének jellemzőiről, az emberi tevékenységek környezeti hatásairól és a vízhasználatok gazdasági elemzéséről szóló jelentés. 2005-ben a vízfolyások esetében megtörtént a víztestek

kijelölése, típusok szerinti elkülönítése, az erősen módosított és mesterséges víztestek előzetes kijelölése. Lezáródott a felszín alatti víztestek jellemzése, az emberi tevékenységek környezeti hatásainak áttekintése.

2.2 Országos, regionális és ágazati politikák változásai

A teljes Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtását érintő országos, regionális, illetve ágazati politikai változás 2007-ben nem volt.

A Magyarország Nemzeti Stratégiai Referenciakeretét jelentő Új Magyarország Fejlesztési Terv az Európai Bizottság és a Magyar Kormány 2007. május 8-án a németországi Hofban ünnepélyes keretek között aláírta. Az operatív programok elfogadása 2007. július vége, szeptember eleje között megtörtént. A 2007-13-as időszakra vonatkozó tervezési dokumentumok a 2004-06-os időszak végrehajtását nem befolyásolják.

Az országos, a regionális és az ágazati politikák nem idéztek elő komoly átalakulásokat a támogatások felhasználásában. Ennek ellenére megemlíthető néhány, a 2007. év természeti és szakmapolitikai specialitásait követő változás:

1. Elemi károk (fagy, aszály) 2007-ben és a kockázatkezelés rendszere

Mivel Magyarországon a piaci alapú biztosítás nem nyújt megfelelő védelmet a kedvezőtlen időjárás által okozott kockázatokra, egyes károokra pedig (mint pl. az aszályra) piaci alapon működő biztosítás nem is köthető, ezért a egy még újnak számító agrárkár-enyhítési rendszer került bevezetésre. A jogi háttérrel a 2006. évi LXXXVIII. törvény teremtette meg. Az új kárenyhítési rendszer keretében létrehozott kockázatközösséghez, kárenyhítési szerződés alapján csatlakozó mezőgazdasági termelők évenként rendszeres hozzájárulást kell, hogy befizessenek a kárenyhítési alapba, amelyhez az állam legalább azonos összegű támogatást biztosít. Az így kiegészített kárenyhítési alaphoz tartoznak a keletkezett elemi károk enyhítését célzó kifizetések.

A 2007. év tavaszán főleg az ország keleti felét sújtó fagyok pusztítása miatt a rendkívüli kormányzati intézkedésekre is sor került. A Kormány által biztosított 5 milliárd Ft többletforrás lehetővé tette, hogy a fagykárt szenvedett termelők több mint 40 %-os kárenyhítési juttatásban részesülhessenek, amelynek 90 %-a (5,4 milliárd Ft) még 2007-ben, előlegként kifizetésre került.

A mintegy 1600 hektár nagyságú belterületi, károsodott ültetvény után 61 millió Ft „de minimis” támogatás került kifizetésre. A 100%-os fagykárt szenvedett ültetvények művelői gyorssegélyként ugyancsak „de minimis” támogatást kaptak, mintegy 750 millió Ft értékben. Az intézkedésekkel sikerült normalizálni a zöldség-gyümölcs szektorban kialakult súlyos helyzetet.

Az aszálykárt szenvedett termelők, a kárenyhítési rendszerben összegyűlt és az állam által ugyanolyan összeggel kiegészített kárenyhítési alaphoz (1,1 milliárd Ft összeg erejéig) kárenyhítési juttatást kaphattak, amely azonban csak a kármérték 6 %-át tehetett ki 2007-ben.

2. Az állattenyésztés helyzetét enyhítő intézkedések 2007-ben

Az állatjóléti feltételeknek való megfelelést szolgáló intézkedések többletköltségeinek támogatására ismét van lehetőség. Az EU Bizottság által jóváhagyott támogatási konstrukciók (139/2007., illetve a 140/2007. FVM rendeletek) 2007. december 1-jétől léptek hatályba. A jogszabály – éves szinten – lehetőséget biztosít a baromfi ágazatban mintegy 4 Mrd Ft, a sertés ágazatban pedig mintegy 6 Mrd Ft támogatás kifizetésére.

Állategészségügyi költségek csökkentésére, meghatározott állategészségügyi intézkedések költségeinek jelentős részben történő átvállalásával új támogatási rendszert lett kihirdetve. (53/2007. (VII. 2.) FVM rendelet) A támogatási rendszer eljárási rendjének változtatása, valamint a betegségek körének kiszélesítése érdekében megjelent a 148/2007. (XII. 8.) FVM rendelet, amely a bevonja a terméktanácsokat is a lebonyolításba.

Ugyancsak az állat-egészségügyi költségek csökkentését szolgálja, hogy szolgáltatások díjáról szóló 46/1999. (V. 19.) FVM rendelet módosításával ingyenessé vált a berakodási költségekhez kapcsolódó állategészségügyi díjakat mind a sertés, mind a baromfi esetében.

A takarmány biztosítása érdekében tett intézkedések keretében a 94/2007. (IX.4.) FVM rendelet kiadásával az állattenyésztők a vásárolt és közraktárban elhelyezett takarmány után (kamattámogatás és tárolási támogatás formájában) ún. „de minimis” támogatásban részesülhetnek.

A 75/2003. (VII.14.) FVM rendelet módosításával egyszerűbbé, olcsóbbá vált a vágóállatok, vágás utáni minősítésének rendszerét és javították az ellenőrzés hatékonyságát.

3. Új nemzeti támogatási rendszer kidolgozása és notifikációja (2007)

2007. április 30-án lezárult az a 3 éves átmeneti időszak, amely alatt a csatlakozáskor működő nemzeti támogatási konstrukciók szabályozási feltételei mellett lehetett kötelezettséget vállalni.

A támogatási rendszer átalakításával a prioritások a gazdálkodás hatékonyságának növelése, piaci versenyképességének javítása, és a minőségi termelés feltételeinek megteremtése. Az átalakítása során – az uniós rendelkezésekkel és az agrárpolitikai célkitűzésekkel összhangban – elsődlegesnek tekinthetjük az állattenyésztés fejlesztését; a versenyképes termeléshez szükséges birtokméretek kialakulásának elősegítését; a mezőgazdasági termelés korszerűsítését szolgáló beruházások ösztönzését; az élelmiszerbiztonság erősítését, és az agrármarketing tevékenység támogatását. A 2007-ben meghirdetett prioritások között első helyen szerepelt az állattenyésztés támogatása.

A tisztán nemzeti forrásból működtetett támogatások között a jövőben jelentős arányt képviselnek majd a finanszírozást biztosító hitelprogramokhoz kapcsolódó támogatások. Ezek keretében kamattámogatás és kezességvállalás történt, kiemelt figyelmet fordítva a fagy- és aszály által sújtott gazdálkodók problémáira.

Nemzeti forrásból került támogatásra 2007-ben a termőföldvédelmi, vad- és halgazdálkodási, erdészeti, vízgazdálkodási célokhoz kapcsolódó programokat. Kiemelten lett kezelve továbbá az agrármarketinghez, a piacra jutáshoz, a termelők piaci ismereteinek, információinak bővítéséhez kapcsolódó támogatások is.

4. A „top up” rendszer megújítása

Az eddig teljes mértékben termeléshez kötött nemzeti kiegészítő támogatások 2007-től már csak a KAP reform által meghatározott mértékben köthetők termeléshez, illetve adott kultúra termesztéséhez.

A „top-up” rendszer korszerűsítési elvei alapján a 2007. évi jogosultság szerinti, de 2008-tól fizetendő „top-up” a termeléstől teljes mértékben elválasztott jövedelemtámogatás túlsúlyát mutatja.

Ennek következményeként a 2008. évi kifizetéseknél teljes „decoupling” jellemzi majd a GOFR növények blokkját, a tejprémiumot, a szarvasmarha extenzifikációs támogatást, a húsmarha prémiumot, a kiegészítő anyajuh támogatást, illetve részleges termeléshez kötöttség marad a dohány, a rizs, az anyajuh támogatás, az anyatehén támogatás és az energianövény termesztés ösztönzése esetében.

5. ÚMVP és HOP

Az Európai Unió Tanácsa a 2007-es pénzügyi évtől kezdődően jelentős változásokat léptetett életbe a közösségi agrártámogatások feltételeit és szabályait illetően. Ennek részeként a 2007-2013. közötti időszakra az összes mezőgazdasági célú vidékfejlesztési támogatás egy alapba, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapba (EMVA) összpontosul. Az EMVA-ból nyújtandó vidékfejlesztési támogatás lehívására a tagállamoknak vidékfejlesztési stratégiát, végrehajtására pedig vidékfejlesztési programot kellett kidolgozniuk.

A 2007-2013 közötti programozási időszakra vonatkozó Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot (ÚMVP) az Európai Bizottság 2007. szeptember 19-i ülésén egyhangú szavazással elfogadta. Döntését 2007. október 24-én kiadott határozatában (CCI 2007 HU 06 RPO 001) megerősítette.

Az ÚMVP-ben rendelkezésre álló támogatási forrás több mint 1.300 milliárd Ft, amelynek segítségével több mint 2.500 milliárd forintnyi fejlesztés valósulhat meg. A források felhasználását az ÚMVP intézkedései szolgálják, melyek a program négy stratégiai tengelye köré csoportosulnak., nevezetesen:

Tematikus tengelyek

1. tengely: a mezőgazdasági és az erdészeti ágazat versenyképességének javítása
2. tengely: a környezet minőségének javítása
3. tengely: a vidéki élet minőségének javítása és a vidéki gazdaság diverzifikálása

Módszertani tengely

4. tengely: Leader helyi kezdeményezések

2007. szeptember 25-én lezárásra került a Nemzeti Halászati Stratégiai Terv (NHST), melyet 2007 októberében nyújtott be a minisztérium a Bizottság részére. A Tengeri és Halászati Ügyek Főigazgatósága 2007. december 20-án kelt levelében tájékoztatta a minisztériumot, hogy a stratégia terv jóváhagyásra került.

Ezzel párhuzamosan került kidolgozásra 2007-ben a Halászati Operatív Program (HOP), melyet a társadalmi vita és a kormány jóváhagyása után, 2007. december 14-én küldött meg hivatalosan az FVM a Halászati Főigazgatóság részére.

A HOP célkitűzései a következők:

1. Fennttartható fejlődés, gazdasági életképesség a halászati szektorban
2. Versenyképesség növelése (élelmiszerbiztonság, környezetvédelem, állatjólét)
3. Magyarország halászati ágazatának a globális kihívásokhoz való igazítása.

A HOP jelenleg elfogadás alatt áll, véglegesítése és a Program elindítása 2007 második félévében várható.

2.3 A foglalkoztatáspolitikai stratégiájának alakulása: az 1260/99/EK rendelet 9. cikkelye szerinti referenciakeret változása

A magyar Kormány 2005 októberében nyújtotta be három évre szóló akcióprogramját az Európai Bizottságnak, amelyet a 2006 júniusában hivatalba lépő új kormány a kiigazított konvergencia programnak megfelelően felülvizsgált. A felülvizsgált program a foglalkoztatási stratégia prioritásaiként a következő területeket nevezte meg a 2010-ig terjedő időszakra:

- az aktív munkaerő-piaci politikák szerepének megerősítése,
- célzott támogatások a hátrányos helyzetűek foglalkoztatása érdekében,
- az egész életen át tartó tanulás támogatása,
- az oktatás minőségének, eredményességének és hatékonyságának javítása.

A felülvizsgált program végrehajtásának értékelése eredményeként az Európai Tanács azt ajánlotta Magyarországnak, hogy a költségvetési politika hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása és a gazdasági hatékonyság javítása érdekében folytassa a közigazgatás, az egészségügy, a nyugdíjrendszer és az oktatási rendszer reformját. Ebbe beletartoznak a:

- korai nyugdíjazás további korlátozására, a rokkantsági nyugdíjban részesülő új kedvezményezettek számának csökkentésére és az egészségügyi ellátás szerkezetének folytatódó átalakítására irányuló lépések;
- a hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében erősítse meg az aktív munkaerő-piaci politikákat;
- csökkentse a foglalkoztatás terén jelentkező tartós regionális egyenlőtlenségeket;
- mindenki számára biztosítson hozzáférést a magas színvonalú oktatáshoz és képzéshez, emelje a készség szinteket, valamint fokozza az oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényeknek való megfelelését.

A Felülvizsgált nemzeti akcióprogram legfontosabb célként a makrogazdasági egyensúly megteremtését jelölte meg mint a gazdasági növekedés és foglalkoztatás növelésének előfeltételét. Az egyensúlyteremtés szempontjából az utóbbi egy év sikeres volt, mivel az akcióprogramban bemutatott intézkedéseknek köszönhetően a kiigazítás a konvergencia programban megjelölt hiánycsökkentési pálya szerint alakult. A Bizottság ajánlásainak megfelelően a hiánycsökkentés részben a költségvetés kiadásainak mérséklésével valósult meg (a gáz-, távhő- és gyógyszer-támogatási rendszer változásaival, az egészségügy intézményrendszerének átalakításával, az oktatás és a közigazgatás területét érintő intézkedésekkel, a közlekedési támogatások átalakításával, illetve a közsféra béreinek átmeneti befagyasztásával). Az egyensúly fenntarthatóságát a megkezdett strukturális reformok biztosítják. A makrogazdasági egyensúlyteremtés ugyanakkor a gazdasági növekedés lassulásával járt, amit a foglalkoztatottak számának kismértékű csökkenése követett.

Az Európai Bizottság ajánlásának megfelelően 2007-ben folytatódott a közigazgatás, oktatás, egészségügy és nyugdíjrendszer reformja a fenntarthatóság és a minőségi szolgáltatások nyújtásának elvét figyelembe véve. A rokkantsági nyugdíj rendszere átalakult, a munkavégző képesség fejlesztését és a munkaerőpiaci integrációt ösztönző és segítő rendszer kialakításáról döntött a Kormány.

A foglalkoztatás terén az aktív munkaerő-piaci politikáknak, a hátrányos helyzetű csoportok elhelyezkedését támogató intézkedéseknek, valamint a szociális védelmi rendszer modernizálásának köszönhetően pozitív folyamatok indultak el. A megtett intézkedések hatására a gazdaság „kifehéredése” volt megfigyelhető. Az oktatási reformnak, a felnőtt- és szakképzési intézkedéseknek köszönhetően pedig a munkaerő-piaci igényeket jobban kielégítő képzés jön létre. Az aktív munkaerő-piaci politikák megerősítéséhez

és a szociális védelmi rendszerek korszerűsítéséhez az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése, valamint a foglalkoztatási és szociális szolgáltatások közötti együttműködés fejlesztése is hozzájárult.

A Kormány 2007-es intézkedései elősegítik a pályakezdő fiatalok elhelyezkedését, a munkaerőpiacra történő visszatérést a tartósan álláskeresőknél és a kisgyermeket nevelő szülőknek. A munkaerő-piaci aktivitás megőrzésének egyik fontos eszközeként a munkanélküli ellátások és a szociális ellátások munkavállalásra nem ösztönző hatásainak mérséklésére is sor került. A munkanélküli ellátást az álláskeresői támogatás rendszere váltotta fel, a szociális segélyezés pedig családi segélyezéssé alakult.

2.4 Az Alapok és egyéb pénzügyi eszközök közötti konzisztencia

A *Közösségi Támogatási Keret* finanszírozásában az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) az Európai Szociális Alap (ESZA), az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Orientációs Részlege (EMOGA), valamint a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz (HOPE) vesznek részt. Az egyes alapok közötti konzisztencia megteremtése, az öt operatív program intézkedéseinek már a tervezés szakaszában történő összehangolása, az átfedések kiszűrése, valamint a pályázati felhívások tartalmi egyeztetése révén történt.

Az operatív programok közötti konzisztencia megvalósulását szervezetileg a Nemzeti Fejlesztési Hivatal keretében működő, a programok közös koordinációját ellátó *Közösségi Támogatási Keret Irányító Hatósága* és az általa rendszeresen működtetett Monitoring Bizottság biztosítja.

Technikailag az operatív programok megvalósításának nyilvántartására fejlesztett, közös informatikai hálózat, az EMIR biztosítja. Ugyanakkor az EMIR kapcsolódik az Országos Támogatási Monitoring Rendszer (OTMR) a projektenkénti támogatáshalmazozódást és a pályázók köztartozás-mentességét vizsgáló rendszerhez, ezáltal biztosítva ugyanazon fejlesztések több forrásból történő támogatásának kizárását.

A KTK megvalósítása során a 2007. év folyamán **nem merült fel** olyan gazdasági vagy szakmapolitikai változás, amely az Alapok és az egyéb pénzügyi eszközök felhasználását, illetőleg konzisztenciáját befolyásolta volna.

Nyilatkozat 1.

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága kijelenti, hogy Európai Tanács strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezést lefektető az 1260/1999. sz. rendeletének 17. cikkelye és 37(2)(e) cikkelye értelmében minden intézkedést megtett az adott támogatási keretek között, hogy biztosítsa a koordináció érvényesítését valamennyi strukturális támogatás vonatkozásában.

Az AVOP Irányító Hatóság minden intézkedést megtett az Operatív Programot finanszírozó két strukturális alap közti szinergia biztosítása érdekében.

A szintén az FVM által működtetett *Nemzeti Vidékfejlesztési Terv* az EMOGA Garancia Részlegéből részesül finanszírozásban és intézkedéseinek célja elsősorban a környezeti kihívásokra való válaszok megadása, illetve az átalakulás okozta gazdasági és társadalmi nehézségek enyhítésében való közreműködés. **A két terv összehangolása már a tervezés szakaszában megtörtént.** Ez alapján az egymástól való elhatárolás, a két program támogatásrendszerének átfedés-mentessége biztosított.

A két terv megvalósításának összehangolt irányítását jelentősen elősegíti, hogy mindkét terv esetén az Irányító Hatósági funkciókat az FVM Agrár-vidékfejlesztési Főosztálya (az Irányító Hatósági Főosztály jogutódja) látja el.

3 Prioritások és intézkedések megvalósításában elért eredmények

3.1 A prioritások előrehaladásának áttekintése

Az AVOP a mezőgazdasági termelés és az élelmiszer-feldolgozás versenyképességének javítását, a vidéki gazdaság potenciáljának erősítését és a vidéki környezet vonzóbbá tételét tűzte ki célul. A kitűzött célokot szolgáló fejlesztések támogatása az alábbi négy prioritás keretében került megvalósításra:

- AVOP 1. prioritás: A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban;
- AVOP 2. prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása;
- AVOP 3. prioritás: A vidéki térségek fejlesztése.
- AVOP 4. prioritás: Technikai segítségnyújtás

Az AVOP Technikai Segítségnyújtás c. prioritása/intézkedése az AVOP hatékony lebonyolítását segíti elő az általános tájékoztatás és felkészítés, a tervezés, és a fejlesztések konkrét végrehajtása során.

3.1.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

Az AVOP megvalósításához rendelkezésre álló **közkiadás 422,8 M euró** (107,8 Mrd Ft), 2007-ben a 3. és a 4. prioritás esetében volt mód pályázat benyújtására. A 3. prioritás keretén belül csak a 3.1. „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés és a 3.2.3. „Földterület-fejlesztés, melioráció” alintézkedés keretén belül maradt pályázható forrás, ezért az év folyamán ezekre a jogcímekre volt lehetőség rövid ideig pályázni. A többi prioritás esetében a pályázatok megvalósítása volt a cél.

6. táblázat - Az AVOP prioritásainak pénzügyi terve

Description of priority/measure		Közkiadások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Indikatív saját forrás	
		Euro	BHUF	Euro	BHUF	Euro	BHUF	Euro	BHUF
TOTAL		422 836 085	107,82	317 218 750	80,89	105 617 335	26,93	446 928 098 /	113,97 /
		(5 730 918)	(1,46)	(4 389 882)	(1,12)	(1 341 036)	(0,34)	5 730 918	1,46
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a gazdaságban	2004-2006	241 094 962	61,48	180 912 912	46,13	60 182 050	15,35	326 219 005 /	83,19 /
		(5 730 918)	(1,46)	(4 389 882)	(1,12)	(1 341 036)	(0,34)	5 730 918	1,46
2. A mezőgazdasági termékek		59 196 895	15,10	44 397 671	11,32	14 799 224	3,77	88 795 343 / 0	22,64 / 0
		(5 730 918)	(1,46)	(4 389 882)	(1,12)	(1 341 036)	(0,34)	5 730 918	1,46
3. Vidéki térségek fejlesztése		112 008 511	28,56	84 006 380	21,42	28 002 131	7,14	3 191 375 / 0	0,81 / 0
4. Technikai segítségnyújtás		10 535 717	2,69	7 901 787	2,01	2 633 930	0,67	0 / 0	0 / 0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

** a kötelező saját forrás (saját erő):HOPE esetében

Forrás: AVOP PKD

A három éves periódusban rendelkezésre álló keret EU által biztosított hányadának **-317,2 M euró (80,9 Mrd Ft)** - meghatározó része, 98,6%-a - 312,8 M euró (79,8 Mrd Ft) - az EMOGA forrásaiból származik. A HOPE forrásaiból finanszírozott 4,4 M euró (1,1 Mrd Ft) támogatás mindössze a teljes EU támogatás 1,4%-át adta. A HOPE forrásai célzottan kizárólag az 1.2. „A halászati ágazat strukturális támogatása” intézkedés támogatására voltak felhasználhatók.

A fenti táblázatból látszik a rendelkezésre álló **támogatás prioritások közötti megoszlása, amely egyúttal szemlélteti a megoldandó feladatok súlyát, nagyságrendjét,** és ebből eredően a megvalósítás forrásigényét is. A program célkitűzéseinek megfelelően az AVOP forrásaiból legnagyobb arányban (57,0%) a gazdasági teljesítmény növelését célzó 1. prioritás: „A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban” részesült. A 2. prioritás: „Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása” a teljes forrásallokációból 14%-os, míg a 3. prioritás: „A vidéki térségek fejlesztése” pedig 26,5%-os részarányt képviselt. A program végrehajtását, megvalósítását elősegítő „Technikai Segítségnyújtás” intézkedésre a rendelkezésre álló források 2,5%-a került elkülönítésre.

7. táblázat - Az AVOP prioritások eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése		Beérkezett	IH támogatott	Szerződött	Kifizetett
		db	db	db	db
Összesen	2004-2007	11 159 (76)	7 111 (46)	6 401 (43)	4 841 (39)
	2007	316 (1)	2 851 (7)	2 308 (11)	2 149 (32)
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	2004-2007	4 615 (75)	2 981 (46)	2 928 (43)	2 761 (39)
	2007	1 (1)	27 (7)	53 (11)	676 (32)
2. Élelmiszer-feldolgozás modernizálása	2004-2007	361	155	149	139
	2007	0	0	0	60
3. Vidéki térségek fejlesztése	2004-2007	6 037	3 833	3 182	1 804
	2007	295	2 807	2 237	1 361
4. Technikai segítségnyújtás	2004-2007	146	142	142	137
	2007	18	17	18	52

* ()-ben szerepel a HOPE forrásait érintő projektek darab száma

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

Az AVOP keretében meghirdetett pályázati kiírásokra a 2004-2007. december 31-ig tartó időszakban összesen 11159 db pályázat került benyújtásra 781,0 M euró (199,15 Mrd Ft) támogatási igénnyel. Mivel a 2007. évben csupán a 3. és a 4. prioritás esetében voltak nyitott intézkedések, ezért összesen 316 darab pályázatot nyújtottak be, amelyek támogatás igénye összesen 12,73 M euró (3,25 Mrd Ft) volt. A teljes időszak alatt benyújtott pályázatok támogatásigénye 85%-kal meghaladta a 2004-2007 között rendelkezésre álló közkiadás keretét, amely a program által meghirdetett célok, illetve a pályázati rendszer iránti magas érdeklődést és abszorpció képességet bizonyítja és egyúttal a program sikerességét is szemlélteti.

A teljes időszak tekintetében a beérkezett pályázatok döntő többsége, 54,1%-a a 3. prioritáshoz kapcsolódik. Mivel 2007-ben – a 4. prioritás mellett – a 3. prioritás esetében maradt pályázható forrás, így a 2007-ben beérkezett pályázatok döntő többsége (93%-a) a „vidéki térségek fejlesztése” prioritáshoz kapcsolódik. Fontos kiemelni, hogy a 2004. és 2005. évben a többi prioritással összehasonlítva a 3. prioritás iránt jóval alacsonyabb érdeklődés mutatkozott, mely döntően két AVOP intézkedésnek volt tudható, egyrészt a diverzifikáció intézkedés specialitásának, illetve a LEADER+ intézkedés helyi vidékfejlesztési tervének megvalósítására kiírt pályázati felhívások megjelenése csúszásának. A 2006-2007. években azonban a pályázati lehetőségek bővítésének, a források megnyitásának, illetve a tájékoztatásnak köszönhetően az érdeklődés a várakozásokat jóval meghaladta.

Az előző években az 1. prioritás „A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban” intézkedés iránt volt a legnagyobb érdeklődés, mely döntően annak volt köszönhető, hogy az intézkedés által célzott egyszerűbb beruházások (döntően gépbeszerzések) pályázati dokumentációját könnyebb volt összeállítani, mint a más prioritások és intézkedések által célzott komplexebb beruházásokat, vagy a 3. prioritás keretében támogatásra kerülő speciális, esetleg egyedi fejlesztéseket. A 2. prioritás „Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása” iránt, pályázati darabszám tekintetében – a teljes időszakot vizsgálva – szerényebb érdeklődés mutatkozott, összesen 361 pályázat (az összes beérkezett pályázat 3,4%-a) került benyújtásra. Ez egyrészt azzal magyarázható, hogy az intézkedés nagyobb összegű fejlesztési beruházásokat célzott, másrészt a pályázati kritérium rendszernek egy szűkebb célcsoport tudott eleget tenni.

Az AVOP prioritásaira a 2004-2007. időszakban benyújtott 11.159 db pályázat feldolgozása megtörtént. A feldolgozott pályázatok közül összesen **7.111 db pályázat** (ebből 2007-ben 2.851 db) – **esetében született IH támogató döntés**. A teljes periódusban összesen 6.401 db szerződéskötésre került sor összesen 447 M euró (114,0 Mrd Ft) értékben, amelyből 2.308 db szerződéskötés 27,9 M euró (7,1 Mrd Ft) értékben 2007. évben történt.

A **leszerződött pályázatok** (6.401 db) az IH által támogatott pályázatok 90%-át adták, a 10%-os különbség jelentős részét a 3. prioritásra beérkezett és 2007-ben feldolgozott nagy számú pályázat magyarázza.

Kifizetésre az AVOP végrehajtása során 2007. december 31-ig összesen 4.841 esetben került sor, a kifizetések értéke összesen 373,6 M euró (95,3 Mrd Ft) volt. Ez az összeg a leszerződött pályázatok támogatási összegének 83,6%-át teszi ki. Figyelembe véve a 2006. évi jelentésben szereplő 66%-os értéket elmondhatjuk, hogy a kifizetések végrehajtásának 2007-ben jelentős szerepe volt.

A fentieket figyelembe véve elmondhatjuk, hogy a program sikeres megvalósulása a tervezett időpontig (2008. dec. 31.) tartható.

8. táblázat - Az AVOP prioritások eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése		Beérkezett		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
		Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	2004-2007	780 996 332 (11 239 892)	199,15 (2,87)	475 181 643 (6 437 539)	121,17 (1,64)	447 021 315 (5 524 095)	113,99 (1,04)	373 625 366 (3 651 681)	95,27 (0,93)
	2007	12 726 774 (202 940)	3,25 (0,52)	28 821 800 (1 761 908)	7,35 (0,45)	27 937 841 (1 863 613)	7,12 (0,48)	97 871 215 (2 306 412)	24,96 (0,59)
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	2004-2007	414 459 911 (11 239 892)	105,69 (2,87)	283 427 057 (6 437 539)	72,27 (1,64)	268 347 509 (5 524 095)	68,43 (1,04)	233 534 921 (3 651 681)	59,55 (0,93)
	2007	202 940 (202 940)	0,52 (0,52)	3 115 743 (1 761 908)	0,79 (0,45)	4 292 413 (1 863 613)	1,09 (0,48)	45 475 610 (2 306 412)	11,60 (0,59)
2. Élelmiszer-feldolgozás modernizálása	2004-2007	138 104 340	35,22	65 216 066	16,63	60 531 190	15,44	50 911 961	12,98
	2007	0	0,00	0	0,00	0	0,00	17 494 453	4,46
3. Vidéki térségek fejlesztése	2004-2007	217 649 239	55,50	116 020 728	29,59	107 412 273	27,39	78 839 747	20,10
	2007	11 591 574	2,96	24 820 853	6,33	22 749 165	5,80	32 301 383	8,24
4. Technikai segítségnyújtás	2004-2007	10 782 842	2,75	10 517 793	2,68	10 730 344	2,74	10 338 736	2,64
	2007	932 263	0,24	885 204	0,23	896 263	0,23	2 599 769	0,66

* árfolyam: 255 Ft/ euró

** ()-ben szerepel a HOPE forrásait érintő projektek összege

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A fenti táblázatban szereplő összegek együttesen mutatják ki a közösségi és a nemzeti hozzájárulásokat, mint forrást.

A táblázatokból látható, hogy az 1. és 2. prioritás esetében - tekintettel arra, hogy az intézkedéseik döntő többsége a beérkezett nagy összegű támogatási igény miatt már 2005-ben felfüggesztésre került és 2006-ban a korábban beérkezett pályázatok feldolgozása, értékelése és a szerződéskötések is lezárultak, így 2007-ben a projektek megvalósítására helyeződött a hangsúly. Ez alól kivételt képeznek a 3. prioritásban szereplő „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” és a „Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” intézkedések, illetve a 4. prioritás, ahol még lehetőség nyílt pályázatok benyújtására is. Az említett két prioritás esetében a beérkezett pályázatok mellett jelentős számú 2006-ban beérkezett pályázat feldolgozására is sor került (főleg a LEADER+ esetében).

A beérkezett pályázatok támogatási igényének prioritások közötti megoszlása visszaigazolja az AVOP előzetesen kialakított fejlesztési irányait, és a célkitűzések nagyságrendi arányait, amelyet az alábbi táblázat is szemléltet.

9. táblázat – A tervezett közkiadások és beérkezett támogatási igények összegének megoszlása az AVOP prioritások között (2004-2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Tervezett közkiadás			Beérkezett igény		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
Összesen	422 836 085	107,82	100,0%	780 996 332	199,15	100,0%
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	241 094 962	61,48	57,0%	414 459 911	105,69	53,1%
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	59 196 895	15,1	14,0%	138 104 340	35,22	17,7%
3. Vidéki térségek fejlesztése	112 008 511	28,56	26,5%	217 649 239	55,50	27,9%
4. Technikai segítségnyújtás	10 535 717	2,69	2,5%	10 782 842	2,75	1,4%

* árfolyam:255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

Az 1. prioritás esetében a beérkezett pályázatok támogatási igénye jóval meghaladta a tervezett forrásallokációt, amelyet az 1.1 „Mezőgazdasági beruházások támogatás” intézkedésre beérkezett jelentős számú és támogatási igényű pályázat indokol.

A 2. prioritásra beérkezett támogatási igény szintén meghaladta az előzetes forrásallokációt.

A 3. prioritás intézkedésein belül az egyes alintézkedések esetében túligénylés (falufejlesztés, LEADER+) mutatkozott a beérkezett támogatási igény tekintetében, míg más alintézkedés (diverzifikáció) iránti érdeklődés alatta maradt a tervezettnél, amely intézkedésen belüli alintézkedések közötti forrását csoportosítást vont maga után. Összességében a prioritás iránt megmutatkozó igény ennek ellenére 2007-ben is alátámasztja (meghaladta) a tervezéskori várakozásokat.

A Technikai Segítségnyújtás forrásai iránti igény esetében elmondható, hogy a program végére minden forrás hasznosítására sor kerül. 2007-ben a teljes keret felhasználásra került.

3.1.2 Regionális megoszlás

A következő táblázatok az AVOP prioritásokra beérkezett pályázatok regionális megoszlását mutatják be.

10. táblázat - Az AVOP prioritásaira 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett	IH támogatott	Szerződött	Kifizetett
	db	db	db	db
Összesen	316	2 851	2 308	2 149
Nyugat-Dunántúl	23	446	425	279
Közép-Dunántúl	26	279	264	196
Közép-Magyarország	32	207	193	203
Dél-Dunántúl	60	387	359	262
Észak-Magyarország	77	562	421	215
Észak-Alföld	50	557	222	477
Dél-Alföld	48	413	424	517

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A fenti táblázatból megfigyelhető, hogy a 2007. év a pályázatok elbírálásával, illetve a projektek megvalósításával telt. Az IH támogatott pályázatok 2007-ben döntően Észak-Magyarország (562 db), illetve Észak- és Dél-alföldi (összesen 970 db) régióból kerültek benyújtásra. Kifizetéseket döntően az Észak- (477 db) és Dél-alföldi (517 db) pályázatok esetében eszközölték.

11. táblázat - Az AVOP prioritásaira 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	12 726 773	3,25	28 821 800	7,35	27 937 841	7,12	97 871 215	24,96
Nyugat-Dunántúl	853 597	0,22	3 014 533	0,77	2 941 256	0,75	8 057 850	2,05
Közép-Dunántúl	809 418	0,21	2 865 884	0,73	2 802 551	0,71	5 172 238	1,32
Közép-Magyarország	1 262 041	0,32	3 876 854	0,99	3 755 590	0,96	14 417 768	3,68
Dél-Dunántúl	2 770 793	0,71	3 116 155	0,79	2 858 563	0,73	10 002 106	2,55
Észak-Magyarország	3 060 730	0,78	4 495 631	1,15	3 501 179	0,89	10 309 545	2,63
Észak-Alföld	2 218 875	0,57	6 188 185	1,58	5 643 709	1,44	29 518 442	7,53
Dél-Alföld	1 751 319	0,45	5 264 558	1,34	6 434 994	1,64	20 393 267	5,20

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A 2007-ben beérkezett és feldolgozott pályázatok regionális megoszlása értékben a naturális adatokkal azonosan alakult. Az IH támogatott és a szerződött, illetve kifizetett összeg is az Észak-alföldi és Dél-alföldi régióban a legmagasabb.

3.1.3 A pályázatok minősége

A 2007-ben az AVOP 1-4. prioritásaira beérkezett pályázatok közül összesen 433 db pályázat volt sikertelen (a 2007. december 31-ig beérkezett összes pályázat 3,9%-a). Ez a tavalyi 12%-os arányhoz képest jelentős javulás, azonban ennek fő oka az, hogy az 1-2 prioritás esetében már 2007. előtt befejeződött az elbírálási időszak. Az év folyamán összesen 3 198 db pályázat került elbírálásra, amelyből 2 807 db pályázat (88%) esetén született pozitív IH döntés és csupán 302 db pályázat (9%) került elutasításra formai vagy jogosulatlansági okok miatt. 134 pályázat esetén a pályázó döntött a visszalépésről, amely a legtöbb esetben nem függ össze a pályázatok minőségével. Ez az alacsony elutasítási arány a pályázatok megfelelő minőségére enged következtetni.

A 2007. évben a döntés-előkészítés szakaszában 91 pályázó lépett vissza. A szerződés hatálybalépése után 57 pályázó lépett vissza és 6 pályázatot a közreműködő szervezet vont vissza. A teljes időszakot vizsgálva összesen 715 pályázó lépett vissza, melyből 154 a szerződés hatálybalépése után lépett vissza, 25 pályázat került visszavonásra a közreműködő szerv által.

A visszalépések mögött többféle ok húzódik meg, például a külső körülmények, a gazdálkodás feltételeinek változása - ami esetenként befolyással bírt a jogosultsági kritériumok teljesítésére -, a pénzügyi okok (saját erő hiánya), a pályázatás folyamatának időbeli elhúzódása miatt bekövetkező érdekesztés, stb.

A visszavonás (MVH által) oka határidő túllépés, a szerződéskötéshez szükséges dokumentumok pl.: hitelszerződés, szakhatósági engedélyek benyújtásának elmulasztása volt.

A 2007. december 31-ig benyújtott pályázatok értékét figyelembe véve a sikertelen pályázatok aránya közel 41%-os, ami magasabb, mint a sikertelen darabszám aránya. Ez azon okra vezethető vissza, hogy a sikertelen pályázatok között több a nagy támogatás igényű pályázat. A nagy támogatási igényű pályázatok elkészítése összetettebb előkészületeket, dokumentációt követel meg, az előírt feltételeknek történő megfelelés így bonyolultabb.

Az alábbi táblázatok a beérkezett sikertelen pályázatok számát és támogatási igényét szemléltetik.

12. táblázat - Az AVOP prioritásaira beérkezett pályázatok sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése		Beérkezett	Jogosultsán + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított			IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
		db	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db
Összesen	2004-2007	11 159 (76)	2 032 (10)	18%	561 (20)	5%	974 (0)	9%	154 (2)	1%	25 (1)	0%	3 746 (33)	34%	
	2007	316 (1)	247 (0)	2%	91 (1)	0%	32 (0)	0%	57 (1)	0%	6 (0)	0%	433 (2)	4%	
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	2004-2007	4 615 (76)	818 (10)	18%	159 (20)	3%	655 (0)	14%	85 (2)	2%	16 (1)	0%	1 733 (33)	37%	
	2007	1 (1)	0 (0)	0%	2 (1)	0%	4 (0)	0%	15 (1)	0%	2 (0)	0%	23 (2)	0%	
2. Élelmiszer-feldolgozás modernizálása	2004-2007	361	53	15%	104	29%	49	14%	5	1%	3	1%	214	59%	
	2007	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	0%	1	0%	
3. Vidéki térségek fejlesztése	2004-2007	6 037	1 161	19%	298	5%	270	4%	64	1%	5	0%	1 798	30%	
	2007	297	247	4%	89	1%	28	0%	42	1%	3	0%	409	7%	
4. Technikai segítségnyújtás	2004-2007	146	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%	1	1%	
	2007	18	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	

* ()-ben szerepel a HOPE forrásait érintő projektek db-száma

** %-ok a 2004-2007 időszakban összesen beérkezett pályázatok arányában

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

13. táblázat - Az AVOP prioritásaira beérkezett pályázatok sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése		Beérkezett		Jogosulatlan + nem megfelelő hálympótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződésüköt után visszalépett		Szerződésüköt után visszavont		Összes sikertelen	
		M. euró	Mrd Ft	M. euro	Mrd Ft	M. euro	Mrd Ft	M. euro	Mrd Ft	M. euro	Mrd Ft	M. euro	Mrd Ft	M. euro	Mrd Ft
Összesen	2004-2007	780 996 332 (11 239 892)	199,16 (2,87)	128 347 898 (2 965 413)	32,72 (0,76)	58 772 695 (1 918 571)	14,99 (0,49)	113 655 347 (0)	28,98 (0)	12 377 397 (724 578)	3,16 (0,18)	6 647 620 (131 950)	1,69 (0,03)	319 800 957 (5 741 512)	81,54 (1,46)
	2007	12 726 774 (202 940)	3,25 (0,05)	6 620 614 (0)	1,69 (0)	1 759 473 (202 940)	0,45 (0,05)	1 828 878 (0)	0,47 (0)	2 219 767 (389 699)	1,38 (0,1)	2 470 592 (0)	0,63 (0)	14 899 324 (592 639)	4,62 (0,15)
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	2004-2007	414 459 911 (11 239 892)	105,69 (2,87)	60 001 655 (2 965 413)	15,30 (0,76)	16 810 118 (1 919 571)	4,29 (0,49)	55 347 933 (0)	14,11 (0)	9 961 267 (724 578)	2,54 (0,18)	2 234 254 (131 950)	0,57 (0,03)	144 355 227 (5 741 512)	36,81 (1,46)
	2007	202 940 (202 940)	0,05 (0,05)	0 (0)	0 (0)	227 940 (202 940)	0,06 (0,05)	1 083 824 (0)	0,28 (0)	1 868 070 (389 699)	0,48 (0,1)	369 939 (0)	0,09 (0)	354 9773 (592 639)	0,91 (0,15)
2. Élelmiszer-feldolgozás modernizálása	2004-2007	138 104 340	35,22	16 445 363	4,19	30 973 788	7,90	25 639 112	6,54	1 014 135	0,26	4 136 402	1,05	78 208 800	19,94
	2007	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 960 784	0,50	1 960 784	0,50
3. Vidéki térségek fejlesztése	2004-2007	217 649 239	55,50	51 900 880	13,23	10 988 789	2,80	32 668 302	8,33	1 401 995	0,36	198 533	0,05	97 158 499	24,77
	2007	11 591 571	2,96	6 620 614	1,69	1 531 533	0,39	745 054	0,19	351 697	0,09	139 869	0,04	9 388 767	3,21
4. Technikai segítségnyújtás	2004-2007	10 782 842	2,75	0	0	0	0	0	0	0	0	78 431	0,02	78 431	0,02
	2007	932 263	0,24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

** ()-ben szerepel a HOPE forrásait érintő projektek támogatási összege

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

3.1.4 A kedvezményezettek típusai

A 2007-ben az AVOP 1-4. prioritásaira beérkezett, és szerződött pályázatok meghatározó részét (49,5%) non-profit szervezetek nyújtották be, ezen belül az államháztartáson belüli pályázók aránya a magasabb (35,3%). Ez az előző évektől eltér, hiszen ez leginkább a 3. prioritásra szerződött pályázatokat jelenti. Ezt is a korábban már említett okok indokolnak, miszerint a feldolgozás az 1-2. prioritás esetében 2006-ban lezárult.

A mikrovállalkozások a szerződött pályázatok 25,3%-át nyújtották be, amely csoport – a teljes időszakot vizsgálva – a legjelentősebb kört képviselik. A kis-, közép- és nagyvállalkozások 16,9%-ot képviseltek, míg a belföldi természetes személyek 8,3%- os arányt képviseltek a szerződött pályázatok között. A szerződéses összeget tekintve a fenti sorrenddel azonos a kedvezményezettek szerinti megoszlás.

14. táblázat - Az AVOP prioritásokra 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társasági típus szerinti megoszlásban

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	AVOP prioritások összesen				1. prioritás: A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban				2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása			
	%	Euró	Mrd Ft	db	%	M. euro	Mrd Ft	db	%	M. euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	27 937 841	7.13	2 308	100	4 292 413	1,09	53	100	0	0,00	0
Belföldi természetes személy	8,34	2 329 067	0,59	295	0,53	22 903	0,01	1	0,00	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	25,29	7 064 766	1,80	357	47,52	2 039 786	0,52	37	0,00	0	0,00	0
Kisvállalkozás	12,01	3 356 589	0,86	85	25,93	1 112 818	0,28	9	0,00	0	0,00	0
Középvállalkozás	3,78	1 056 269	0,27	12	13,85	594 502	0,15	3	0,00	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	1,06	295 502	0,08	3	6,79	291 580	0,07	2	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	35,28	9 857 356	2,52	980	5,38	230 824	0,06	1	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	14,24	3 978 292	1,01	573	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	3. prioritás: Vidéki térségek fejlesztése				4. prioritás: Technikai segítségnyújtás			
	%	M. euro	Mrd Ft	db	%	M. euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	22 749 165	5,80	2237	100	896 263	0,23	18
Belföldi természetes személy	10,14	2 306 164	0,59	294	0,00	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	22,09	5 024 980	1,28	320	0,00	0	0,00	0
Kisvállalkozás	9,86	2 243 771	0,57	79	0,00	0	0,00	0
Középvállalkozás	2,03	461 767	0,12	9	0,00	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0,02	3 922	0,00	1	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	38,38	8 730 269	2,23	961	100,00	896 263	0,23	18
Non-profit szervezet AH-on kívül	17,49	3 978 292	1,01	573	0,00	0	0,00	0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

3.1.4.1 A program indikátorok

Az AVOP célkitűzéseinek megvalósulása indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. Az indikátorokkal jelzett változások számszerű meghatározása a helyzetértékelés, a kitűzött célok és a rendelkezésre álló pénzügyi források figyelembevételével történt. Az indikátorok teljes értékelése csak abban az esetben lehetséges, ha a

program teljes időszakának eredménye ismerté válik, azaz 2008 végén. Az időszakai jelentések esetében – súlyozás nélkül az eredmények sok esetben félreérthető, hibás következtetések levonására adhat okot.

2007-ben még jelentős számú pályázat került elbírálásra, illetve a projektek megvalósítása és a kifizetések teljesítése többségében az elmúlt év feladata volt. Folytatódott a 2006. évben megkezdett munka az aktualizált bázisadatok és output adatokkal kapcsolatban. Az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban az adatok ellenőrzése és az adattisztítás elhúzódása miatt az indikátorok végső elemzésére csak a 2008. évi végleges - teljes időszakot átölelő - jelentés elkészítésekor kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2007. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

Az indikátorok esetében az MVH számos problémával szembesült, mivel egyes indikátorokat a pályázóknak kellett kiszámolniuk. Az MVH részére visszaküldött jelentések számos hibát és eltérést tartalmaztak, ezért az MVH a számítások kijavítására lépéseket tett, úgymint kitöltési útmutató elkészítése, folyamatos telefonos segítségnyújtás a pályázók részére. A program indikátorok teljes adattisztítása azonban egy projektenkénti részletes ellenőrzést igényel. A munka megkezdődött. Tekintve azonban a beérkező projektek számát és a hibás indikátorok arányát, a feladat – az előzetes feltételezésekhez képest – sokkal munka- és időigényesebb. Jelen információink alapján – a fentieket is figyelembe véve – a projektenkénti részletes adattisztítás várhatóan a 2008. évi jelentés elkészítése előtt lezárulhat, így az anyagban szereplő indikátorok hibamentesek és elemezhetőek lesznek. Tekintve, hogy ez a záró év, így az adattisztítástól függetlenül, 2008. év végén fog rendelkezésre állni egy teljes elemezhető adatbázis a program sikerességével és teljesülésével kapcsolatosan, hiszen még 2008. év folyamán is érkeznek részeredmények a projektekkal kapcsolatban.

3.2 AVOP 1. Prioritás: Versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban

3.2.1 Áttekintés - AVOP 1. prioritás

Az AVOP program megvalósítása során – a 2004-2007 időszakát tekintve - a legnagyobb érdeklődést az 1. prioritás váltotta ki mind a pályázatok számát, mind a támogatási igényt tekintve. **2007. évben** az előző években nagyszámban beérkezett pályázatok még el nem bíralt részének **feldolgozása és megvalósítása zajlott** sikeresen, figyelembe véve, hogy - a nagy érdeklődés következtében - a 2004-2005-ben meghirdetett intézkedések többségét még 2005-ben le kellett zárni a nagyszámú és támogatási igényű beérkező pályázat miatt. A prioritásra beérkezett projektek magas minőséget képviselnek, nagy hozzáadott értéktartalommal rendelkeznek, így a prioritás előzetesen kitűzött céljait – azaz a termelési eszközök és erőforrások korszerűsítését, eredményesebb hasznosítását, a költségkímélő technológiák alkalmazását ösztönző fejlesztéseket, a működtetésükhöz szükséges munkaerő szakképzettségének növelését – maradéktalanul megvalósítják.

A prioritás intézkedéseinek célterületei a következők voltak:

- 1.1 intézkedés – A mezőgazdasági beruházások támogatása
- 1.2 intézkedés – A halászati ágazat strukturális támogatása
- 1.3 intézkedés – Fiatal gazdálkodók induló támogatása
- 1.4 intézkedés – Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása

Az 1. prioritáson belül 4 intézkedés került meghirdetésre, amelynek a program teljes időszakára tervezett közkiadás-keret EU által biztosított összege 180,91 M euró (46,13 Mrd Ft) –melyből a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz (HOPE) 4,39 M euró (1,12 Mrd Ft), ez a teljes program közösségi hozzájárulás mértékének az 57%.

Az 1. prioritás - közkiadást - tekintve legjelentősebb intézkedése az **1.1 A mezőgazdasági beruházások támogatása intézkedés** rendkívül sikeresnek értékelhető, tekintve, hogy a tekintélyes mennyiségű pályázat (3.796 db) 68%-a minden követelménynek megfelelt, így 2567 db szerződés megkötésére került sor, és a projektek a megvalósítás fázisába léphettek. Az intézkedésen belül a szerződések által lefedett támogatási igény 12%-kal meghaladja a rendelkezésre álló keret összegét, így a hiányzó rész nemzeti forrásból biztosított többlet-kötelezettségvállalással került pótlásra.

A halászati ágazat strukturális támogatását célul kitűző **1.2 intézkedéssel** kapcsolatban kezdetben tapasztalható alacsony érdeklődés később pozitív irányban változott. Ez egyrészt a kommunikációnak és a sikeres pályázók pozitív példájának köszönhető, másrészt annak, hogy az állami tulajdoni részesedéssel rendelkező pályázók részére – melyek Magyarországon meghatározó szerepet töltenek be a halászati ágazatban - is lehetőség nyílt a támogatás elnyerésére.

Az intézkedés esetében 2007-ben szükség volt az alintézkedések közötti átcsoportosításra, így a keretet a leghatékonyabban, az eredeti elképzelések megvalósítását leginkább célzó módon kerültek meghatározásra. Az intézkedést –annak ellenére, hogy két alintézkedésre nem érkezett pályázat- sikeresnek mondhatjuk a haltermelés növelésének megvalósításában, hiszen a 2003-2007 közötti időszakban a magyarországi éves bruttó haltermelés kimutathatóan 20%-kal növekedett, és ebben közrejátszott az előző években többségében HOPE támogatással megvalósított új, illetve felújított halastavak termelése is.

Az **1.3 intézkedés** a „Fiatal gazdálkodók induló támogatása” címmel a fiatal - komoly tőkével még nem rendelkező - gazdák gazdasági életben való elindulását, illetve a gazdasági életképességének javítását tűzte ki céljául. Ezen társadalmi csoport támogatása a korábbi nemzeti támogatási rendszerekben nem volt jellemző, így képzéssel és tájékoztatással kellett mozgósítani a potenciális pályázói kört. Ennek köszönhetően a tervezett szerződéskötési számot meghaladta a megkötött szerződések száma, a rendelkezésre álló közkiadások teljes értékére sikerült pályázókkal leszerződni, és a terveknek megfelelően növekszik a fiatal vállalkozók által vezetett gazdaságok száma.

Az **1.4 intézkedés** „Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása” a prioritás legkisebb pénzügyi támogatottságú intézkedése volt. A tervezett 4,6 M euró közkiadásra 211%-os támogatási igény érkezett, ami az intézkedés népszerűségét jelzi.

A program folyamán megfelelő számú, magas minőségű oktatási munkát végző képző szervezetet sikerült kiválasztani, így a célok megvalósulása maximálisan biztosított.

A 2007. év a projektek megvalósításának, illetve a kifizetéseknek az éve volt. A támogatott pályázatok 61%-ának kifizetésére került sor.

3.2.1.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

Az **1. prioritás pénzügyi megvalósulását eredményesnek értékelhetjük.** A pályázat beadására nyitott időszakban megfelelő mennyiségű pályázati anyag érkezett, így sikerült minden intézkedésen belül kiválasztani a céljaiban és minőségében is megfelelő projekteket. A prioritásra tervezett hozzájárulási keret **111%-**át sikerült szerződéssel lefedni (a 100% feletti rész nemzeti forrásból biztosított többlet-kötelezettségvállalás). A források a benyújtott támogatási igények szerinti átcsoportosításokkal optimálisabb támogatási lehetőséget nyújtottak.

15. táblázat - Az AVOP 1. prioritás pénzügyi terve

Prioritás/intézkedés megnevezése	Közkidadások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Indikatív saját forrás / Kötelező saját forrás	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1. A versenyképes alanyanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	241 094 962	61,48	180 912 912	46,14	60 182 050	15,35	326 219 005 / 5 730 918	83,19 / 1,46
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	223 457 332	56,98	167 592 998	42,74	55 864 334	14,25	325 509 528 / 0	83,00 / 0
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	5 730 918	1,46	4 389 882	1,12	1 341 036	0,34	0 / 5 730 918	0 / 1,46
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	7 317 506	1,87	5 488 129	1,40	1 829 377	0,47	0 / 0	0 / 0
1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	4 589 206	1,17	3 441 903	0,88	1 147 303	0,29	709 477 / 0	0,18 / 0

* árfolyam:255 Ft/ euró

** HOPE esetében: kötelező saját forrás (saját erő)

Forrás: AVOP PKD

A 1. prioritás az Agrár-és Vidékfejlesztési Operatív Program legjelentősebb prioritása tekintve, hogy a teljes program megvalósítására szánt közösségi hozzájárulás összegének (317 M euró (80,89 Mrd Ft) 57%-a ennek a prioritásnak az intézkedéseire lett elkülönítve.

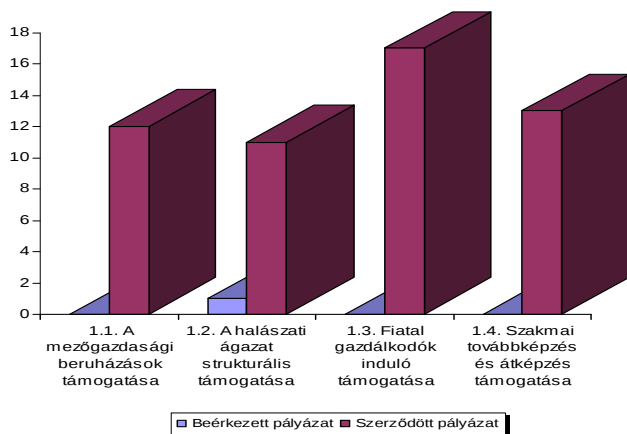
Az 1.1 intézkedés a prioritás legjelentősebb egysége, mind a beadott pályázatok számát, mind a rendelkezésre álló közösségi hozzájárulás összegét tekintve. A „Mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedés igényelte a pályázóktól a legnagyobb arányú saját forrás biztosítását. Az intézkedésre meghirdetett pályázati felhívást a várakozáson felüli sikeresség és a beérkezett pályázatok támogatási igénye miatt a tervezettnél előbb fel kellett függeszteni, valamint támogatási összegeket kellett átcsoportosítani.

Az 1.2 – „A halászati ágazat strukturális támogatása” - a mezőgazdaság egy speciális, kevés szereplős területére koncentrál. A 2005. évi nehézségek és a kevés számú beérkezett pályázat okán ezen intézkedés esetében – az alintézkedések közötti forrásátcsoportosításra volt szükség a pályázói igényeknek megfelelően. A hat alintézkedésből kettőre nem érkeztek be pályázatok. A természetes vízi halászat esetében a termelők alapvetően tökehiányban szenvednek, mely nagyban rontotta a pályázati kedvet. További meghatározó elem volt, hogy 2007-ben már körvonalazódott az Európai Halászati Alap felhasználására készített Nemzeti Halászati Stratégiai Terv valamint a Halászati Operatív Program, mely a 2007-2013 közötti időszakra kedvező támogatási konstrukciókat helyezett kilátásba.

Az 1.3 – „Fiatal gazdálkodók induló támogatását” célul kitűző intézkedésnél a pályázati kedven nagyon lendített a pályázatok számának és színvonalának javítása érdekében szervezett országos road show. Ennek köszönhetően a rendelkezésre álló támogatási források felhasználásra kerültek és a fiatal vállalkozók egyre nagyobb arányban vesznek részt mezőgazdasági vállalkozások vezetésében.

A prioritás negyedik pillére az 1.4 intézkedés – „Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása” – a prioritáson belül az allokált források és a beérkezett pályázatok támogatási igényét, illetve darabszámát tekintve is kisebb súlyt képvisel. A pályázati lehetőség 2006. évi újra megnyitásának következtében a 2007. évre az IH döntések, szerződéskötések és a támogatások kifizetésének jelentős része maradt feladatul. A projektek megvalósulása és az intézkedés lezárása 2008. év végéig várható.

"A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban"
prioritásra beérkezett pályázatok száma 2007. december 31-ig

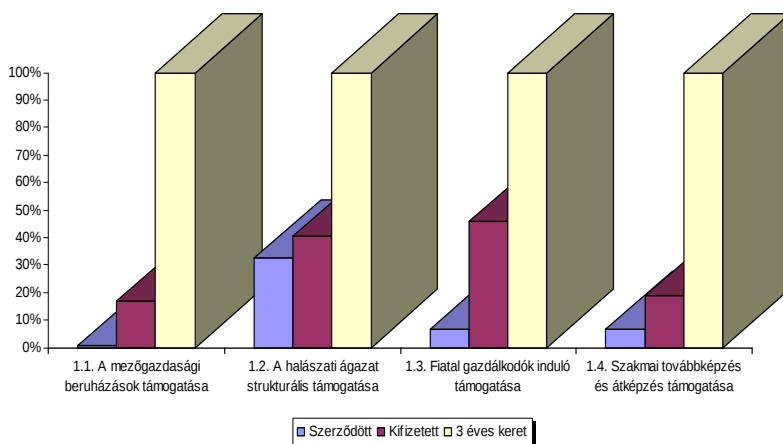

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2007. évben mindössze egyetlen pályázat került benyújtásra, de a pályázó még IH döntés előtt vissza is lépett, melynek oka, hogy egyik intézkedés esetében sem volt nyitva alintézkedésre pályázati felhívás, így az újonnan beérkezett pályázatok értékelése sem volt lehetséges.

A népszerűbb intézkedések hamarabb kerültek lezárásra, így az elbírálás, szerződéskötés és a kifizetések is korábban megvalósulhattak. A 2007. év a hátramaradt szerződések megkötésének és a kifizetések (a teljes kifizetésre kerülő projektek 27%-a) éve volt. Összesen 45,5 M euró, azaz 11,6 Mrd Ft közösségi hozzájárulásban részesültek a pályázók. Az 1. prioritás pályáztatásának eredményeiről elmondhatjuk, hogy a korábbiakban már említett „A mezőgazdasági beruházások támogatását”, illetve a „Fiatal gazdálkodók induló támogatását” célzó intézkedések meghatározó súlyt képviselnek mind a beérkezett pályázatok száma, mind a támogatási igények tekintetében. Ez iránt a két intézkedés iránt volt a legnagyobb az érdeklődés a program teljes időszaka alatt.

"A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban" prioritás 2007. évi pénzügyi teljesítménye (%)

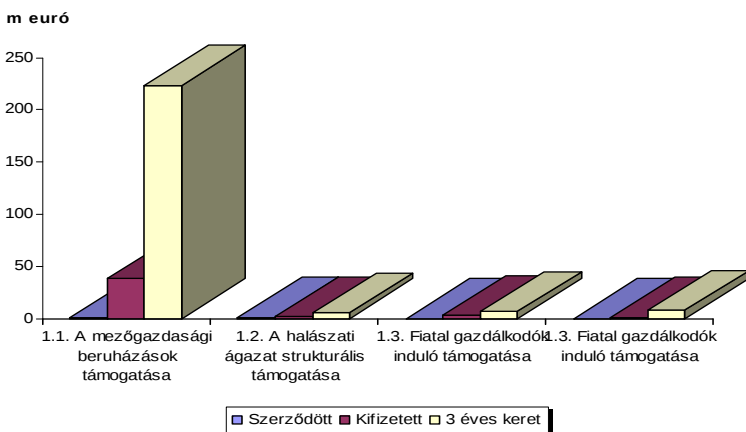
Forrás: EMIR 2007. december 31.

A fenti ábra az 1. prioritás 2007. évi pénzügyi teljesítését mutatja be intézkedésenként. A grafikonon látható, hogy az 1. prioritáson belül az 1.1 mezőgazdasági beruházásokat célzó intézkedésben kis arányú a szerződések és kifizetések megvalósulása, mert a feladatok a nagy pályázói érdeklődés és a pályázati felhívás korai lezárása miatt már korábbi időszakban megtörténtek.

Az 1.2 és az 1.3 intézkedésekhez tartozó kifizetések jelentős része 2007-ben történt.

Az alábbi oszlopdiagramon szembevetendő, hogy az 1.1 intézkedés rendelkezik a legnagyobb támogatási kerettel. A 2007. évben a hangsúly a kifizetésekre, és ezzel együtt a megvalósításra került. Ezen intézkedés jelentősége meghatározó, hiszen a támogatott beruházások megvalósulásával a magyar mezőgazdaságnak lehetősége nyílik az Európai Unió állattenyésztési és növénytermesztési technológiáinak megközelítésére, majd az új pályázati ciklusban (2007-2013) eljárásaihoz történő felzárkózásra.

"A versenyképes alpanagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban" prioritás 2007. évi pénzügyi teljesítménye (m euró)

Forrás: EMIR 2007. december 31.

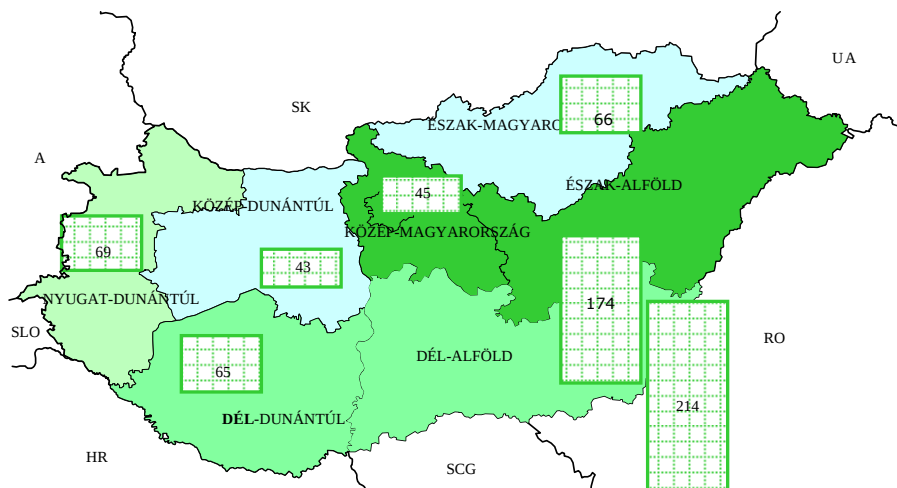
Összefoglalóan elmondhatjuk, hogy a 2007. év végére az 1. prioritásra allokált összes közkiadás keret 111%-a lekötésre került (a 100% feletti rész nemzeti forrásból biztosított többlet-kötelezettségvállalás).

A későbbiekben részletesen elemezzük az egyes intézkedések forrásigényét, illetve – főleg az 1.1 intézkedés esetében – a jelentős pályázói kedv okait.

3.2.1.2 Regionális megoszlás

A jelentés előző részeiben részletesen bemutatásra kerültek a 1. prioritás eredményei naturáliában illetve értékekben kifejezve, az alábbiakban bemutatásra kerül az adatok regionális megoszlása a kifizetések alapján.

Az AVOP 1. prioritásra 2007-ben kifizetett pályázatok számának regionális megoszlása

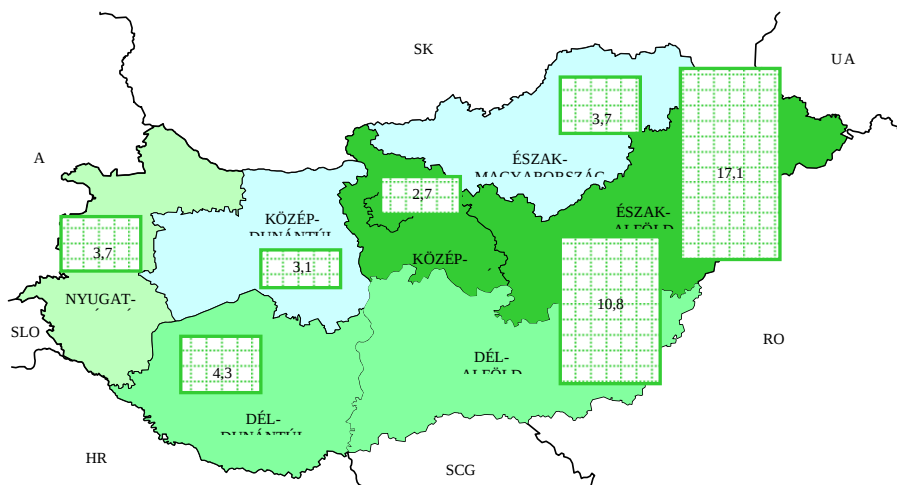

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A tavalyi évi jelentéstől némileg eltérve a regionális megoszlást a kifizetések alapján mutatjuk be, hiszen a 2007. évi jelentés a megvalósításra helyezi a hangsúlyt. A regionális megoszlás alapján elmondhatjuk, hogy – hasonlóan a korábbi évekhez – az Észak- és Dél-alföldi régió esetében történt a legtöbb kifizetés 2007-ben naturáliában, hiszen ez a két – mezőgazdasági termelés szempontjából jó adottságokkal rendelkező – terület Magyarország legjelentősebb agrárregiója.

Az értékek alapján végzett kimutatás hasonló regionális megbontást mutat, mint a naturália esetében, azaz az Észak- és Dél-alföldi régióban történt kifizetések összege messze kiemelkedik a többi régióhoz képest.

Az AVOP 1. prioritásra 2007-ben kifizetett pályázatok regionális megoszlása (M euró)

Forrás: EMIR 2007. december 31.

Az értékek alapján végzett kimutatás hasonló regionális megbontást mutat, mint a naturália esetében, azaz az Észak- és Dél-alföldi régióban történt kifizetések összege messze kiemelkedik a többi régióhoz képest.

3.2.1.3 A pályázatok minősége

A prioritás 2007. évi egyetlen beérkezett pályázata (Halászati ágazat támogatása intézkedésből) is visszalépett még mielőtt IH döntés született volna a pályázatról.

16. táblázat - Az AVOP 1. prioritás pályázatainak sikertelensége (2007)

Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződésalkötés után visszalépett		Szerződésalkötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db	db	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	4 615	1	0	0,00	2	0,04	4	0,09	15	0,33	2	0,04	23	0,50
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	3796	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	12	0,3	2	0,1	14	0,4
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	76	1	0	0,0	1	1,3	0	0,0	1	1,3	0	0,0	2	2,6
1.3. Ifjait gazdálkodók induló támogatása	681	0	0	0,0	1	0,1	1	0,1	2	0,3	0	0,0	4	0,6
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	62	0	0	0,0	0	0,0	3	4,8	0	0,0	0	0,0	3	4,8

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A nagy számú beadott és szerződött pályázatot alapul véve a sikertelennek nyilvánított pályázatok – sem 2004-2007, sem 2007 időszakát tekintve - nem tulajdoníthatóak nagy arányúnak sem a visszalépések számát sem értéküket tekintve.

2007. évben IH döntéssel 3 db Szakmai továbbképzés és átképzés témájú pályázat került elutasításra szakmai tartalomtól függetlenül, a pályázó korábbi pályázatával kapcsolatos szabálytalanságok miatt.

Az 1.1 intézkedéshez tartozó szerződésalkötés után visszalépett 12 pályázó fele a növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása alintézkedéshez benyújtott pályázatától lépett vissza. Előfordult, hogy egy termelő szövetkezeti pályázó több pályázatának megvalósítására is kötött szerződést, azonban visszalépett, és csak egynek a megvalósításához fogott hozzá.

17. táblázat - Az AVOP 1. prioritás pályázatainak sikertelensége (2007)

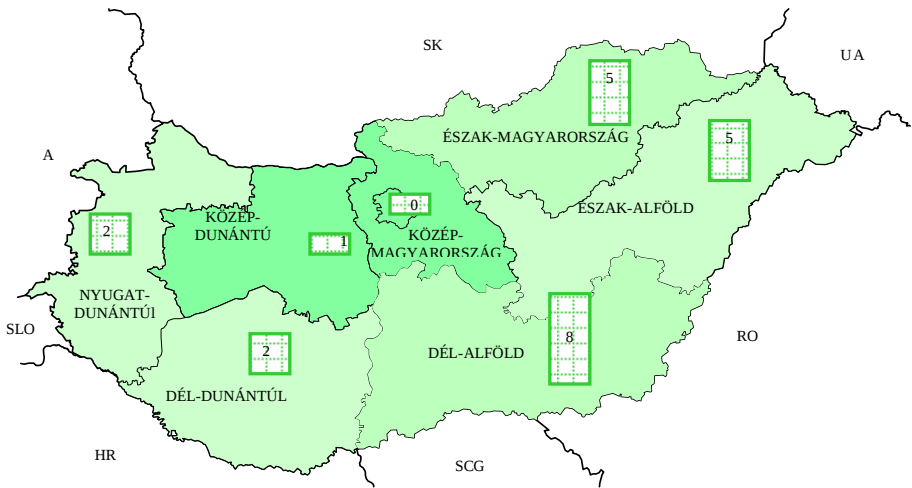
Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított 2007		IH döntés előtt visszalépett 2007		IH döntéssel elutasított 2007		Szerződésalkötés után visszalépett 2007		Szerződésalkötés után visszavont 2007		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	202 940	0,05	0	0,00	227 940	0,06	1 083 824	0,28	1 868 070	0,48	369 939	0,09	3 549 773	0,91
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 427 316	0,36	369 939	0,09	1 797 255	0,46
1.2. A hálózati ágazat strukturális támogatása	202 940	0,05	0	0,00	202 940	0,05	0	0,00	389 699	0,10	0	0,00	592 639	0,15
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	0	0,00	0	0,00	25 000	0,01	25 000	0,01	51 055	0,01	0	0,00	101 055	0,03
1.4 Szakmai továbbképzés és képzés támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 058 824	0,27	0	0,00	0	0,00	1 058 824	0,27

* árfolyam:255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

Az 1. prioritás 2007. évi sikertelen pályázatainak regionális megoszlása a beérkezett pályázatok regionális megoszlásához hasonló képet mutat; az Észak- illetve Dél-alföldi régiók, tehát a jellemző agrárterületek jóval nagyobb arányban szerepelnek, illetve a többi prioritáshoz hasonlóan az Észak-magyarországi régió esetében a sikertelen pályázatok aránya magasabb az indokoltnál.

Az AVOP 1. prioritás sikertelen pályázatok regionális megoszlása (2007) (db)

Forrás: EMIR 2007. december 31.

3.2.1.4 A kedvezményezettek típusai

18. táblázat - Az AVOP 1. prioritásra 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	1. prioritás: A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban				1.1. intézkedés: A mezőgazdasági beruházások támogatása				1.2. intézkedés: A halászati ágazat strukturális támogatása			
	%	Euró	Mrd Ft	db	%	M euro	Mrd Ft	db	%	M euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	4 292 413	1,09	53	100	1 387 217	0,35	12	100	1 863 613	0,48	11
Belföldi természetes személy	0,53	22 903	0,01	1	1,65	22 903	0,01	1	0,00	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	47,52	2 039 786	0,52	37	9,67	134 091	0,03	4	63,58	1 184 833	0,30	5
Kisvállalkozás	25,93	1 112 818	0,28	9	46,20	640 936	0,16	4	20,50	381 985	0,10	4
Középvállalkozás	13,85	594 502	0,15	3	21,46	297 707	0,08	1	15,93	296 795	0,08	2
Nagyvállalkozás	6,79	291 580	0,07	2	21,02	291 580	0,07	2	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	5,38	230 824	0,06	1	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	1.3. intézkedés:				1.4. intézkedés:			
	%	M euro	Mrd Ft	db	%	M euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	489 714	0,12	17	100	551 869	0,14	13
Belföldi természetes személy	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	100,00	489 714	0,12	17	41,88	231 148	0,06	11
Kisvállalkozás	0,00	0	0,00	0	16,29	89 897	0,02	1
Középvállalkozás	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	0,00	0	0,00	0	41,83	230 824	0,06	1
Non-profit szervezet AH-on kívül	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

Az 1. prioritás szerződött pályázatainak kedvezményezetti körét vizsgálva megállapítható, hogy döntő a kisebb szervezetek súlya. A mezőgazdaság strukturális felépítését, illetve az intézkedések fókuszát jól tükrözi az eredmény. A kedvezményezettek 47,5%-a mikro-vállalkozás; 37 db pályázat került benyújtásra 2 M euró (0,52 Mrd Ft) összesített támogatási igénnyel. A kisvállalkozások 26%-os arányát mezőgazdasági beruházásra irányuló szerződések valamint a halászati ágazat fejlesztésével kapcsolatos szerződések adják. Az egyes intézkedéseken belül mások a súlypontok. Az 1.1. beruházásokat támogató intézkedésnél kiegyenlítettebbek az arányok a profitorientált társaságok között, a 1.2. halászat fejlesztése intézkedésen belül pedig mikro-, kis- és középvállalatok kötöttek jellemzően szerződéseket. A fiatal gazdálkodók támogatását célzó intézkedésen belül a fiatal gazdálkodók mikrovállalkozásaival történt sor szerződéskötésre. Az 1.3. intézkedés szerződesei nagyrészt mikrovállalkozások pályázatainak támogatására vonatkoznak, viszont ezek jellemzően kisebb értékű projektek. Az államháztartáson belüli szervezet egyetlen szerződésének támogatási igénye majdnem eléri a 11db mikrovállalkozás pályázatának támogatási igényét, amely azzal indokolható, hogy a szervezet egy egész régió felzárkóztatására dolgozott ki képzési programokat.

3.2.1.5 Pénzügyi megvalósulás

Az 1. prioritásban 2007-ben kötött szerződések összességében 4,2 M euró (1,09 Mrd Ft) közösségi támogatás nyújtása mellett 10 M euró (2,57 Mrd Ft) összköltségű projekt megvalósítását teszik lehetővé.

19. táblázat - Az AVOP 1. prioritásra 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a gazdaságban	10 095 532	2,57	100,00	5 803 118	1,48	100,00	4 292 414	1,09	100,00
1.1. Mezőgazdasági beruházások támogatása	3 717 034	0,95	36,82	2 329 816	0,59	40,15	1 387 218	0,35	32,32
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	5 073 051	1,29	50,25	3 209 438	0,82	55,31	1 863 613	0,48	43,42
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	663 269	0,17	6,57	173 555	0,04	2,99	489 714	0,12	11,41
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	642 178	0,16	6,36	90 309	0,02	1,56	551 869	0,14	12,86

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A prioritás egészét tekintve megállapítható, hogy az összes kiadás 42,5% átlagos támogatási aránya mellett 57,5% átlagos saját forrás felhasználásával valósulnak meg a projektek. Ez az arány intézkedésenként eltérő, alacsonyabb átlagos támogatási arány jellemző a prioritást pénzügyileg meghatározó, 1.1 A mezőgazdasági beruházások támogatása (37%) és az 1.2 A halászati ágazat strukturális támogatása (37%)

intézkedésekre, míg magasabb támogatási arány vonatkozik az 1.3 Fialat gazdálkodók induló támogatása (74%) és 1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása (86%) intézkedésekre.

3.2.1.6 Indikátorok

Az AVOP 1. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

20. táblázat - Az AVOP 1. prioritás indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A leszerződött pályázatok száma, db	15700	2928
Eredmény	Fiatal gazdálkodók által létrehozott gazdaságok száma, db	254	280
	ebből nők által létrehozott: gazdaságok száma:	40	38
Hatás	A mezőgazdasági tevékenység jövedelmezőségének növelése, %	1-2	n.a.

A program teljes időszakára az 1. prioritáson belül 15700 szerződéses pályázattal kalkulált az FVM a tervezés során, azonban csak 2928 db pályázat esetében történt szerződéskötés. Ez az arány a program tervezett output eredményének csupán 19%-a, amely a beérkezett pályázatok nagyobb összegű támogatási igényével magyarázható. A fiatal gazdák által létrehozott gazdaságok száma a tervezett eredménynek a 110%-át teszi ki, a nők által létrehozandó gazdaságok száma 95%-os megvalósulást ért el, és ezek a megvalósulások jó eredménynek számítanak.

3.2.2 AVOP 1.1. „Mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedés

Az 1. prioritás intézkedései közül az 1.1. „Mezőgazdasági beruházások támogatása” című intézkedés várakozásokon felüli sikert aratott. Az intézkedés forrásainak támogatásával megvalósuló fejlesztések igen sokféle specifikus és operatív célkitűzés megvalósulását segítik elő. Egyúttal hozzájárulnak a makroszintű strukturális változások bekövetkezéséhez, azáltal, hogy elősegítik a hatékonyság javítását, a munkahely megőrzését, a környezet védelmét és ezáltal elősegítik az Unió előírásoknak történő megfelelést.

Az 1.1 intézkedés esetében összességében elmondhatjuk, hogy a programban megfogalmazott célok teljesülése érdekében a jelentős számú (3796 db) beérkezett pályázat feldolgozása 2007. évben befejeződött. A nagy érdeklődésre való tekintettel az intézkedés hat alintézkedéséből négy alintézkedés esetében a pályázati felhívást jóval a tervezettnél korábban, - forráshiány miatt – fel kellett függeszteni. A 2007. évben pályázat befogadására már nem volt lehetőség, 2006. december 31-ére sikerült a teljes keretösszeget szerződéssel lefedni, és ezáltal minden fejlesztés kivitelezése megkezdődhetett.

A 2007. évben tovább folytatódott az előző években benyújtott pályázatok értékelése, bírálata, valamint a támogatási szerződések megkötése, továbbá megkezdődött, illetve folytatódott a projektek megvalósítása. A 2006. év végére az intézkedés teljes forrás előirányzata már lekötésre került, a gépbeszerzések túlnyomó többsége már realizálódott.

Érdektelenség mutatkozott ugyanakkor a gyümölcs ültetvény telepítések és a meliorációs fejlesztések kapcsán. Ennek okát a gyümölcstermelés esetében a kedvezőtlenül megváltozott értékesítési és piaci viszonyokban, valamint az új telepítések termőre fordulásának jelentős időigényében látjuk. A melioratív beavatkozások esetében szintén a hosszú megtérülési idő az érintetlenség fő indoka, mivel ezen beavatkozásoknak a gazdálkodási eredmény fokozása szempontjából elenyésző, vagy csak hosszú távon kimutatható jövedelmennövelő hatása van.

Az intézkedés által támogatott célterületek felölelik a mezőgazdasági termelés szinte teljes spektrumát, így azok katalizátor hatása várható az egyes érintett ágazatok esetében.

Az eddigiek összegzeként megállapítható, hogy az intézkedés kapcsán megvalósuló fejlesztések /post-harvest létesítmények, tároló kapacitásnövelés, technológia korszerűsítés, termelés biztonságot és minőséget javító öntözésfejlesztés, stb./ által elindított, illetve generált folyamatok a program célkitűzéseiben meghatározott irányban hatnak. A megvalósult és befejezés előtt álló fejlesztések szinergikus hatásai csak

későbbi időpontban lesznek értékelhetők, azonban a termelésre kifejtett közvetlen hatásuk már rövid távon is jelentkeznek.

A megkezdődött jó irányú változások folytatására és beteljesülésére a 2007-2013-as programozási időszakban kerülhet sor. Szükségesnek tartjuk ezért az intézkedés mind a hat alintézkedésének továbbvitelét az ÚMFT támogatási rendszerében azzal a megszorítással, hogy az ültetvénytelepítés és melioráció esetében szigorú szakmai, piackutatási és adszorpciós elemzésekhez szükséges kötni a támogatás-igénylések (kérelmek benyújtása) megnyitásának időpontját, illetve lehetőségét.

3.2.2.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

21. táblázat - Az AVOP 1.1 intézkedés pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Közkidadások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Indikatív saját forrás	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
2004-2006	223 457 332	56,98	167 592 998	42,74	55 864 334	14,25	325 509 528	83,01

* árfolyam: 255 Ft/euró

Forrás: AVOP PKD

Az 1.1 Intézkedés céljainak megvalósítása az elvárt ütemben és eredménnyel teljesült, hiszen számos projekt kivitelezése 2007. év elejére már le is zárult.

Ebben az évben döntően a nagyobb volumenű beruházások, illetve korábban szerződött projektek kivitelezése folytatódott, valamint a projektek nyomon követésére és az eredmények értékelésére helyeződött a hangsúly.

22. táblázat Az AVOP 1.1 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	db	db	db	%	db	%	db	%
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	3 796	0	4	0,11	12	0,32	472	12,43
1.1.1. Allattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása	470	0	1	0,21	1	0,21	132	28,09
1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása	907	0	0	0,00	2	0,22	175	19,29
1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása	2 115	0	0	0,00	0	0,00	71	3,36
1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása	19	0	0	0,00	0	0,00	6	31,58
1.1.5. Öntözési beruházások támogatása	238	0	2	0,84	5	2,10	67	28,15
1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása	47	0	1	2,13	4	8,51	21	44,68

*a % alapja a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok darabszáma

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A mezőgazdasági beruházások támogatását célul kitűzött intézkedéshez 6 alintézkedés kapcsolódik, amelyek közül az 1.1.1, az 1.1.2, az 1.1.3 és az 1.1.4 alintézkedések már a 2005. évben felfüggesztésre kerültek. A teljes 2004-2007-ig tartó időszakot figyelembe véve az 1. prioritás esetében az 1.1 intézkedés tekinthető az AVOP legnépszerűbb és legeredményesebb intézkedésének, illetve ennél az intézkedésnél történt a legtöbb kifizetés mind pályázati darabszámot, mind támogatási összeget tekintve.

23. táblázat - Az AVOP 1.1 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	0	0,00	716 972	0,18	1 387 218	0,35	38 229 827	9,75
1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása	0	0,00	345 184	0,09	314 118	0,08	12 046 845	3,07
1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása	0	0,00	0	0,00	321 572	0,08	17 784 903	4,54
1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3 908 158	1,00
1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	310 066	0,08
1.1.5. Öntözési beruházások támogatása	0	0,00	328 631	0,08	412 482	0,11	3 066 660	0,78
1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása	0	0,00	43 157	0,01	339 046	0,09	1 113 194	0,28

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

Az **1.1.1 Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása** alintézkedés pályázati felhívása már korábban felfüggesztésre került, így új pályázat 2007. évben nem érkezett be. Az 1.1.1 alintézkedés esetében a 2004-2005. évben beérkezett 470 db pályázatból 2007. évben 1 esetben került sor szerződéskötésre, illetve 132 esetben történt kifizetés 12 M euró (3,07 Mrd Ft) értékben. 2007. évben is csak azon pályázatok kerültek támogatásra, amelyek megfeleltek az EU szabályozásával azonos hazai környezetvédelmi előírásoknak, ezen belül is különösen a nitrát direktívára vonatkozó 91/676/EGK irányelvnek, illetve nagyságukat tekintve összhangban voltak a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervvel, a PKD-ban lefektetett, kettős támogatást kiküszöbölő lehatárolások betartása révén.

Összefoglalóan elmondhatjuk, hogy az alintézkedés célja, – a környezetvédelmi és állatjóléti, higiéniai előírásoknak való megfelelés, valamint az állattenyésztési alapanyag-termelés minőségi és gazdaságos fejlesztése megvalósuljon – a rendelkezésre álló keretösszeg lekötésével megvalósult. Azonban a rendelkezésre álló keret az ágazat ilyen irányú fejlesztési igényeinek hozzávetőlegesen csak 60%-át tudta finanszírozni, a fennmaradó 40% fejlesztési igényt a 2007. évben indult EMVA-tól várja biztosítani a jelenleg még mindig tökehiánnyal küzdő állattenyésztő ágazat.

Az AVOP intézményi feladatai 2007-ben döntően a kifizetésekre (az összes beérkezett pályázat 28%-a került kifizetésre 12M euró (3,07 Mrd Ft) értékben), illetve a megvalósítás nyomon követésére - mivel ezen beruházások megvalósítása 2-2,5 évet vesz igénybe – irányultak.

Az 1.1 intézkedés legnagyobb kerettel rendelkező alintézkedése az **1.1.2 Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása** volt. A Program első két éve alatt összesen több mint 900 db pályázat érkezett erre az alintézkedésre. A jelentős érdeklődést a 2004. és 2005. évek kiugróan magas gabonatermésére és az értékesítés nehézségei indokolták, amely következtében a vállalkozások előnyben részesítették az új gabonátörölők építését, illetve a meglévők korszerűsítését. Az intézkedés népszerűségét mutatja az is, hogy a 2005-ben beérkezett támogatási igény jelentősen túlszárnyalta még a 2005. júniusában

történt forrás-átcsoportosítás nyomán megnövelt keretösszeget is, így az alintézkedés 2005-ben felfüggesztésre került. 2006-ban és 2007-ban tehát már új pályázat már nem került benyújtásra.

A pályázatok többsége már a 2005. évben elbírálásra került, és az elbírált pályázatok túlnyomó részében a szerződéskötésre (550 db) is sor került, azonban a kifizetések többsége (450 db 67 M euró (17 Mrd Ft) értékben) már 2006-ban realizálódott. A 2007. évben 175 db pályázat kifizetésére került sor összesen 17,8 M euró (4,54 Mrd Ft) értékben.

Az 1.1 intézkedés legnépszerűbb alintézkedése az **1.1.3 Új erő- és munkagépek technológiai és informatikai berendezések támogatása** volt, amelyre a legtöbb pályázat (2115 db) érkezett a 2004-2005-ös időszakban. A nagy érdeklődést az elhasználódott, korszerűtlen géppark megújítása, illetve a beruházás viszonylag rövid idő alatt remélt megtérülése is indokolta. Ez a pályázati felhívás is jóval az AVOP 3 éves időszakának letelte előtt, még 2004-ben felfüggesztésre került a rendelkezésre álló forrásokat jelentősen meghaladó támogatási igények beérkezése miatt. Tekintettel a 2004-es felfüggesztésre a pályáztatás és a szerződéskötés időszaka még 2005-ben lezajlott, a kifizetések nagy része 2006. évben megtörtént. 2007. évben mindössze 71 kifizetésre került sor 3,9 M euró (1 Mrd Ft) értékben.

Az **1.1.4 Ültetvénytelepítési beruházások támogatása** alintézkedés a mérsékelt érdeklődésre való tekintettel 2005-ben felfüggesztésre került, összesen 19 pályázatot nyújtottak be. Az alintézkedésre jellemző alacsony pályázási kedv elsősorban az ágazatra jellemző jövedelmezőségi és piaci nehézségekkel, valamint az ipari feldolgozás támogatásának megszűnésével magyarázható, illetve azzal, hogy kevés az ültetvénytelepítésben fejlődési/fejlesztési lehetőséget látó vállalkozás – ezt már a 2005. évi AVOP Éves jelentés is kifejtette. A korábban beérkezett pályázatok tekintetében a 2007. évben 6 esetben történt kifizetés 0,3 M euró (0,08 Mrd Ft) értékben.

Az **1.1.5 Öntözési beruházások támogatására** alintézkedésre a 2004-2005 időszakban 147 pályázat, a 2006. januári újbóli megnyitásnak köszönhetően újabb 91 db pályázat érkezett be. A pályázatok nagyobb részének szerződéskötése és kifizetése 2007 előtt már megtörtént. 2007-ben 67 pályázat kifizetésére került sor 3 M euró (0,78 Mrd Ft) értékben.

Az öntözés-fejlesztési beruházások iránti növekvő igény jelzi a gazdálkodók termelési szerkezet-váltási törekvését. A nagyobb hozamot ígérő növényi kultúrák termesztésének elengedhetetlen feltétele az öntözéses-gazdálkodás fejlesztése. A piaci igények magas termelésbiztonságot követelnek meg a minőség folyamatos biztosításával. Egyes területeken pl. vetőmagtermesztés esetében a multinacionális cégek alapkövetelménye a terület megbízható öntözésének biztosítása. A hosszú távra gondolkodó agrártermelők érzékelik az időjárás változás hatásait, a szélsőséges időjárási jelenségek fokozott jelenlétét, mely a termelés biztonságának fokozására készteti őket. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) keretében hasonló, fokozott beruházási igény várható az öntözéses ágazatban. A nagy érdeklődést elsősorban az alacsony kiépítettségű öntözési rendszerek, illetve a pályázat korábbi pályázati rendszerekből való ismertsége indokolja.

Az **1.1.6 Meliorációs beruházások támogatása** alintézkedésre a 2006. januári újbóli megnyitást követően sem nőtt meg lényegesen az érdeklődés, erre valószínűleg a beruházások jelentős forrásigénye és a lassú megtérülés adhat magyarázatot. Ennek ellenére a teljes időszak alatt beérkezett pályázatok mintegy 74%-a (35 db) 2006-ban érkezett be. A késői szerződéskötéseknek köszönhetően 2007. évben került sor a támogatások 45%-ának kifizetésére összesen 1,1 M euró (0,28 Mrd Ft) értékben.

A jövőben elkerülhetetlen birtokszerkezet átalakulás fogja lehetővé tenni azon beruházások végrehajtását, melyekre jelenleg nincs termelői, tulajdonosi igény. A termőföld védelme az egész Unióban kiemelt helyet foglal el a fenntartható fejlődés biztosításának folyamatában.

3.2.2.2 Regionális megoszlás

Az előző fejezetekben bemutatásra kerültek a 1.1. prioritás eredményei naturálisan, illetve összegszerűen kifejezve. Az alábbiakban bemutatásra kerül ezen adatok regionális megoszlása.

24. táblázat - Az AVOP 1.1. intézkedésre 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007
	db	db	db	db	db
Összesen	3 796	0	4	12	472
Nyugat-Dunántúl	461	0	1	1	57
Közép-Dunántúl	315	0	0	0	30
Közép-Magyarország	198	0	2	2	26
Dél-Dunántúl	535	0	0	0	48
Észak-Magyarország	484	0	0	0	42
Észak-Alföld	949	0	1	4	157
Dél-Alföld	854	0	0	5	112

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A 1.1. intézkedésre a beérkezett pályázatok regionális megoszlásánál – az 1. prioritás eredményeihez hasonlóan – elmondhatjuk, hogy a mezőgazdasági termelésben élen járó területekről érkeztek többségében a pályázatok, úgy mint az Észak-alföldi és Dél-alföldi régiók.

25. táblázat - Az AVOP 1.1. intézkedésre 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	374 854 193	95,59	0	0,00	716 972	0,18	1 387 218	0,35	38 229 828	9,75
Nyugat-Dunántúl	37 524 772	9,57	0	0,00	43 157	0,01	41 122	0,01	3 420 906	0,87
Közép-Dunántúl	34 863 485	8,89	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2 763 038	0,70
Közép-Magyarország	20 019 402	5,10	0	0,00	648 015	0,17	611 825	0,16	2 147 132	0,55
Dél-Dunántúl	52 752 337	13,45	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3 565 803	0,91
Észak-Magyarország	49 662 391	12,66	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3 097 581	0,79
Észak-Alföld	95 071 068	24,24	0	0,00	25 800	0,01	144 767	0,04	14 395 453	3,67
Dél-Alföld	84 960 738	21,66	0	0,00	0	0,00	589 504	0,15	8 839 915	2,25

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A regionális adatok összege szerű megbontása azonos képet mutat a természetes adatokkal, mely alapján elmondhatjuk, hogy az Észak-alföldi és a Dél-alföldi régióból beérkezett pályázatok az 1.1 intézkedés esetében a teljes támogatási igény 46%-át lefedik.

3.2.2.3 Pályázatok minősége

Az 1.1 intézkedésre 2007. évben pályázatot már nem fogadtak be az MVH Regionális Kirendeltségei. A 2004., 2005. évek, valamint az 1.1.5 és az 1.1.6 alintézkedések tekintetében a 2006. év álltak rendelkezésre a pályázatok benyújtására, ebből kifolyólag 2007-ben jogosulatlan illetve hiánypótlásra visszaadott pályázatok nem voltak. IH döntés előtti visszalépés és IH elutasítás sem történt az időszakban.

26. táblázat - Az AVOP 1.1. intézkedés sikertelen pályázatai (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	Jogosultságot + nem megfelelő hiányosság miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db	db	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	3 796	0	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	12,00	0,32	2,00	0,05	14	0,37
1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása	470	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,43	1	0,21	3	0,64
1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása	907	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	0,66	0	0,00	6	0,66
1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása	2 115	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,09	1	0,05	3	0,14
1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása	19	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.1.5. Öntözési beruházások támogatása	238	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,84	0	0,00	2	0,84
1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása	47	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

*a % alapja a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok darabszáma

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

2007. évben a növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása alintézkedés korábban szerződött pályázatai közül 6 esetben történt visszalépés (1,08 M euró (0,28 Mrd Ft) értékben) A nagy számú beadott és szerződött pályázatot alapul véve ezek a számok nem tulajdoníthatók nagy arányúnak sem a visszalépések számát sem értékét tekintve. Jellemzően mikrovállalkozások álltak el kis településen tervezett terményszárító illetve terménytároló építésének megvalósításától.

A szerződéskötés után visszalépett pályázatok közül 3 db egy kistelepülésen működő termelőszövetkezethez tartozik, amelyek 4 alintézkedésben is kötöttek szerződést pályázataik megvalósítására, azonban csak egyetlen pályázat megvalósítását vállalták, a többitől visszaléptek.

27. táblázat - Az AVOP 1.1. intézkedés sikertelen pályázatai (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogosultságot + nem megfelelő hiányosság miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 427 316	0,36	369 939	0,09	1 797 255	0,46
1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	54 471	0,01	304 862	0,08	359 333	0,09
1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 127 943	0,29	0	0,00	1 127 943	0,29
1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	42 198	0,01	65 077	0,02	107 275	0,03
1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.1.5. Öntözési beruházások támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	202 705	0,05	0	0,00	202 705	0,05
1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

* árfolyam: 255 Ft/ euró

*a % alapja a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok összege

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

3.2.2.4 A kedvezményezettek típusai

Az alábbiakban a 2007. évben szerződött pályázatok kedvezményezettjeinek megoszlását vizsgáltuk a pályázók vállalkozásának típusa, illetve mérete szerint.

28. táblázat - Az AVOP 1.1. intézkedésre 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	1.1. Intézkedés: A mezőgazdasági beruházások támogatása				1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása				1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása				1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	1 387 217	0,35	12	100	314 118	0,08	1	100	321 573	0,08	2	100	0	0,00	0
Belföldi természetes személy	1,651	22 903	0,01	1	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	9,666	134 091	0,03	4	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Kisvállalkozás	46,2	640 936	0,16	4	100	314 118	0,08	1	24,4	78 454	0,02	1	0	0	0,00	0
Közvetvállalkozás	21,46	297 707	0,08	1	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	21,02	291 580	0,07	2	0	0	0,00	0	75,6	243 119	0,06	1	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezettek	1.1.4. Ültetvénytelepítési				1.1.5. Öntözési beruházások				1.1.6. Mellőrzési beruházások			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	0	0,00	0	100	412 482	0,11	5	100	339 046	0,09	4
Belföldi természetes személy	0	0	0,00	0	5,55	22 903	0,01	1	0	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	0	0	0,00	0	10,5	43 410	0,01	2	26,7	90 681	0,02	2
Kisvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	73,3	248 365	0,06	2
Közvetvállalkozás	0	0	0,00	0	72,2	297 707	0,08	1	0	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0	0	0,00	0	11,7	48 462	0,01	1	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

A szerződött pályázatok kedvezményezettek szerinti megbontásának eredményeként elmondhatjuk, hogy az előző évekhez hasonlóan a támogatottak köre kizárólag profitorientált társaság, amelyek között megtalálhatóak belföldi természetes személy, mikro-, kis-, közép és nagyvállalkozások is. A szerződések értékét tekintve kiemelkednek a kisvállalkozások szerződésai (4db) összesen 0,64M euró (0,16 Mrd Ft) értékben.

29. táblázat - Az AVOP 1.1. intézkedés 2004-2007között szerződött pályázatok kedvezményezettjei tevékenységi kör (TEÁOR) szerinti megoszlásban

TEÁOR szerinti megnevezés	Szerződött pályázatok száma	%	Szerződött pályázatok értéke (euró)	Szerződött pályázatok értéke (Mrd Ft)	%
Gabonafélék, egyéb, máshova nem sorolt növény termelése	1616	63%	146 702 613	37,41	59%
Gyümölcs, fűszernövény termelése	180	7%	10 103 322	2,58	4%
Vegyes gazdálkodás	135	5%	11 329 743	2,89	5%
Szarvasmarha-tenyésztés	124	5%	14 195 088	3,62	6%
Sertésenyésztés	98	4%	14 456 141	3,69	6%
Baromfitenyésztés	97	4%	12 330 319	3,14	5%
Zöldség, disznóvagy termelése	92	4%	9 176 397	2,34	4%
Növénytermelési szolgáltatás	79	3%	10 283 498	2,62	4%
Tárolás, raktározás	52	2%	11 618 457	2,96	5%
Juh-, kecske-, lótenyésztés	21	1%	1 598 596	0,41	1%
Egyéb állatok tenyésztése	17	1%	1 797 213	0,46	1%
egyéb	56	2%	6 449 297	1,64	3%
Összesen	2567	100%	250 040 685	63,76	100%

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

A teljes időszak alatt szerződött pályázatok 63%-a (1616db) gabonafélék, egyéb, máshova nem sorolt növény termelése kategóriába sorolt pályázatokból adódik és a szerződések összértékét tekintve 146,7 M euró támogatási igényt tesz ki. A növénytermesztéssel kapcsolatos projektek mind számukban, mind értékükben jóval nagyobb arányban szerepelnek az intézkedésben, mint az állattartással kapcsolatos projektek.

3.2.2.5 Pénzügyi megvalósulás

30. táblázat - Az AVOP 1.1 intézkedés 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	3 717 035	0,95	100,00	2 329 817	0,59	100,00	1 387 218	0,35	100,00
1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása	872 549	0,22	23,47	558 431	0,14	23,97	314 118	0,08	22,64
1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása	907 880	0,23	24,42	586 308	0,15	25,17	321 572	0,08	23,18
1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
1.1.5. Öntözési beruházások támogatása	1 003 355	0,26	26,99	590 873	0,15	25,36	412 482	0,11	29,73
1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása	933 251	0,24	25,11	594 205	0,15	25,50	339 046	0,09	24,44

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2007-ben kötött szerződések kiadásszerkezete a négy alintézkedésnél - amelyekben a szerződések kötettek - hasonló képet mutat. Az összes kiadás 64%-a saját forrásból, 36%-a közösségi támogatásból finanszírozott. Az Öntözési beruházások támogatását célzó alintézkedésben kicsit alacsonyabb arányú (59%) a saját forrás hozzájárulása.

3.2.2.6 Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

31. táblázat - Az AVOP 1.1 intézkedés 2007-ben a kedvezőtlen adottságú területen megvalósuló projektjei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Támogatási igény		
	db	Euró	Mrd Ft
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	0	0	0,00
1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása	0	0	0,00
1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása	0	0	0,00
1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása	0	0	0,00
1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása	0	0	0,00
1.1.5. Öntözési beruházások támogatása	0	0	0,00
1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása	0	0	0,00

* a táblázat 255 Ft/ euró árfolyammal kalkulálva

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2007-es szerződések között nem volt olyan projekt, amelyet kedvezőtlen adottságú területen működő vállalkozás illetve személy kíván megvalósítani.

3.2.2.7 Indikátorok

A 1.1. intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

32. táblázat - Az AVOP 1.1. intézkedés indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A) Leszerződött pályázatok száma tevékenységenként (db)		
	1. Épületfejlesztési beruházások	1 273,00	986
	a) Állattartó létesítményekkel kapcsolatos beruházások	525,00	280
	b) Egyéb gazdasági épületekkel kapcsolatos beruházások	748,00	616
	• növényház		24
	• egyéb		592
	2. Új erő- és munkagépek, technológiai- és informatikai berendezések	14 261,00	4665
	3. Gazdaságon belüli öntözésfejlesztési és meliorációs beruházások	166,00	146
	• az új vagy korszerűsített öntözőrendszerrel lefedett terület (ha)	11 403,00	8 963
	4. Alma, körte, őszibarack ültetvénytelepítések fejlesztése	Nincs PKD adat	n.a.
	Az összes befogadott pályázatból a fiatal gazdálkodók száma (fő)	124,00	125
	B) Állatférőhelyek száma, ebből	321 873,00	924 719
	• új	37 481,00	40 905
	• felújított	134 432,00	883 814
	C) Új erőgép teljesítménye összesen (kW)	490 000,00	116 831
	D) Új munkagépek száma, (db)	8 000,00	2 934
Eredmény	Támogatott gazdaságok száma	12 000,00	2 084
	Támogatással vásárolt erőgépek kapacitásnövelő hatása az országos vonóerőhatásra (%).	5,00	n.a.
Hatás	A támogatásnak köszönhetően létrehozott, vagy megtartott munkahelyek száma (darab), munkaerő egyenértékben (FTE, AWU)	2 490,00	n.a.
	Az épületfejlesztési beruházások tevékenységben támogatott gazdaságok között azok aránya, amelyek környezetvédelmi fejlesztéseket valósítottak meg (%)	40,00	7,4
	A támogatott gazdaságok bruttó hozzáadott értékének növekedése (%)	2,00	n.a.

Forrás: EMIR 2007. december 31.

Az 1.1. számú intézkedés az AVOP pályázati rendszer legjelentősebb/legnépszerűbb intézkedésének bizonyult mind a tervezett támogatási előirányzat összege, mind pedig a benyújtott pályázatok száma vonatkozásában. A rendkívüli mértékű érdeklődést az indokolta, hogy az intézkedés szakmai vonatkozásban felöleli az egész mezőgazdasági termelési vertikumban adható minden fontosabb támogatást.

Az állattartó létesítményekkel kapcsolatos beruházások esetében megállapítható, hogy a közösségi jogszabályoknak, illetve normáknak való megfelelés teljesítése érdekében a pályázatok többsége állatjóléti célú beruházások megvalósítására irányult. A hosszú távon is működni szándékozó állattartóknak ez kötelezettségük is. A pályázat nyújtotta lehetőségekkel éltek is az érintett termelők és állattartók, azonban az ágazati problémák megoldásának csupán a kezdetéig jutottak el.

A már meglévő állatférőhelyek felújítására, illetve új férőhelyek létrehozására vonatkozó tervszámokat már a 2007. évi végéig megvalósult projektek teljesítették, sőt jelentősen meg is haladták. Az intézkedésen belül 30-30%-os volt a baromfi, illetve a sertéstartó telepek állatjóléti célú beruházásainak aránya. Az elért jó eredmények még nem jelentik az ágazat feladatainak teljes megoldását, a telepek korszerűsítése vonatkozásában további, akár ezres nagyságrendű beruházás megvalósítására lesz szükség az ÚMFT forrásainak igénybe vételével.

Egyéb gazdasági épületekkel kapcsolatos beruházások: a növénytermesztést és kertészetet szolgáló gazdasági épületek megvalósítása kapcsán első számú prioritást kaptak a szemestermény-tároló létesítmények és a növényházak. Ennek szakpolitikai indoka egyrészt az időszak ill. a később is várható rendkívüli mennyiségű gabonatermés, másrészt a zöldség ágazatban tapasztalható fedett termesztő-hely hiány kompenzálása. A kapacitásban és minőségben történő előrelépés a terménytárolók vonatkozásában lehetővé teszi a hazai teljes termékmennyiség Uniós előírásoknak megfelelő módon történő tárolását, míg növényház vonatkozásában a jelenlegi termőfelület megduplázását előirányzó fejlesztési célkitűzés első fázisának megvalósítására került sor. A következő fázis realizálása az ÚMFT vonatkozó intézkedése alapján történhet.

Új erő- és munkagépek, technológiai- és informatikai berendezések: A termelők által leginkább preferált alintézkedés a gépbeszerzési lehetőség volt. A pályázatok többsége erőgépek, önjáró betakarítók, munkagépek és növényvédelmi gépek beszerzésére irányultak. A támogatási igény olyan mértékű volt, hogy a pályázati konstrukció félévnyi működés után fel kellett függeszteni a rendelkezésre álló forrás túligénylése miatt. A jóváhagyott pályázatok alapján a hazai traktorállomány és a betakarító kapacitás jelentős mértékben növekedett. Ennek ellenére azonban a magyar agrárágazat mind darabszámban, mind pedig az egy hektárra jutó vonóerő, illetve betakarítható termésmennyiség vonatkozásában máig is csak az EU 15-ök átlagának a felét éri el. Ezen tendenciák szükségessé teszik a gépvásárlási támogatási lehetőségek hosszú távon történő fenntartását az ÚMFT-ben is, oly módon, hogy az a magyar mezőgazdaság technikai eszközrendszerének korszerűsítését szolgálja, és ne egyszerű gépcserét jelentsen, illetve ne a gépi kapacitásokat növelje.

Gazdaságon belüli öntözésfejlesztési és meliorációs beruházások: A tulajdonviszonyok átrendeződésének befejezetlensége miatt a termőföldet hosszabb távon igénybe vevő fejlesztések jelentős mértékben visszaestek. Az elmúlt évek időjárása – kivéve a 2000. és 2003. évek rendkívüli aszályos időszakait – nem ösztönözte a termelőket az öntözésfejlesztési beruházások növelésére. A szántóföldi kultúrák nagy része nem igényli az öntözéssel kapcsolatos technológiák alkalmazását, ugyanakkor a jelenlegi területalapú támogatási rendszer sem fejt ki ösztönző hatást a nagy beruházási és üzemeltetési igényű kultúrák termesztéséhez.

Az alintézkedésre beérkezett pályázatok 61%-ával történt szerződéskötés a projekt megvalósítására, ami 146 projektet jelent. A 80-as években jellemző több száz hektáros területeket lefedő öntözőfürtök helyett lokális lehetőségeket nyújtó, néhány hektáros szórvány-öntözőtelepek megvalósítására érkeztek be pályázatok. Az öntözéssel kapcsolatos pályázatok nagy része az ültetvényekhez kapcsolódik, víz- és energiatakarékos technológiát alkalmaz, mely illeszkedik a programban meghirdetett célokhoz.

A meliorációs beruházások esetében a földterület fejlesztés, melioráció fejlesztései kerültek előtérbe, elsősorban nem a beruházások számával, mint inkább az egyes pályázatok támogatás igényének nagyságrendjével. (Történelmi borvidékek meliorációja)

Ugyanez a tendencia jellemzi a melioráció vízháztartás szabályozásra, illetve talajjavításra vonatkozó beavatkozásait is.

Összességében a tervezett célok – melyek nem igazán fejezhetők ki a pályázatok számával – nagy részt teljesültek, tendenciájában a minőségi termék előállításának és a biztonságos termelés feltételei megteremtésének igénye dominál, mely az öntözéssel-gazdálkodás kiterjesztését fogja eredményezni.

A kívánatos mértéktől markánsan elmaradó fejlesztések pótlására az ÚMVP támogatási rendszerének figyelemmel kell lennie.

Alma, körte, őszibarack ültetvénytelepítések fejlesztése: A gyümölcsös ültetvények telepítése iránt az érdeklődés kisebb volt a vártnál. A néhány benyújtott pályázat is a termőhelyi hagyományoknak megfelelő és nem a piac igényeit kielégíteni szándékozó fajták telepítésére irányult. Ennek okai a piacvesztésre és az import jelentős mértékben történő növekedésére vezethető vissza. Az ágazat további sorsának megtervezéséhez jelentős szakmai potenciál mozgósítására van szükség.

Az erőgépek kapacitásnövelő hatása, mint eredmény mutató, illetve a támogatásnak köszönhetően létrehozott és megtartott munkahelyek száma mint hatás indikátor esetében a pályázóktól beérkezett adatok sok esetben hibásak, így korrigált adatok bekérésére volt szükség, melyek értékelésére a 2008. évi jelentésben nyílik lehetőség.

Az intézkedés keretein belül megvalósuló projektek a Magyarországon előírt hatósági engedélyezési eljárás során juthatnak engedélyhez. Magyarországon a Környezetvédelmi Hatóság szigorúbb környezetvédelmi előírásokat ír elő építési és beruházási projektek engedélyezésére a legtöbb Uniós tagország szabályainál. Engedélyezési eljárások során a környezetre hatást gyakorló tevékenységek megkezdése előtt környezeti hatásvizsgálatot kell végezni, mely során fel kell tární a tevékenység várható környezeti hatásait.

Az általános engedélyeztetési eljárás merev szabályainál szigorúbb előírásokat az intézkedés nem vet ki, így az indikátorok között sem szerepel ilyen jellegű mutató.

3.2.3 AVOP 1.2. „A halászati ágazat strukturális támogatása” intézkedés

Az AVOP 1. prioritás – a versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban - keretein belül az 1.2 intézkedés a halászati ágazat strukturális támogatását célozza meg. Az intézkedés összetett globális célrendszere az ágazat jövedelmi helyzetének javítását, a tógazdaságokban és halfeldolgozó üzemekben megtermelt hozzáadott érték növelését, a kapcsolódó munkahelyek megtartását, illetve létrehozását, valamint az alacsony hazai halfogyasztás növelését tűzte ki céljául. Mindezeket a termelékenység és hatékonyság növelésével, technológiai korszerűsítéssel és új elemként iparági innováció támogatásával kívánja megvalósítani.

Az intézkedésre allokált forrás a 2007. év végéig – 2007-re átnyúló szerződéskötések mellett – 96%-ban került felhasználásra.

3.2.3.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

33. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedés pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Közkidások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Kötelező saját forrás	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
2004-2006	5 730 918	1,46	4 389 882	1,12	1 341 036	0,34	5 730 918	1,46

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

Az AVOP 1.2 „A halászati ágazat strukturális támogatása” intézkedés pénzügyi tervében a teljes időszakra a közkiadások 5,7 M eurót (1,5 Mrd Ft) tettek ki. A prioritáson belüli többi intézkedésektől eltérően az 1.2 intézkedés támogatását a HOPE finanszírozza.

34. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	db	db	db	%	db	%	db	%
1.2 A halászati ágazat strukturális támogatása	76	1	7	9,21	11	14,47	32	42,11
1.2.1 Akvakultúra. Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkeltetők korszerűsítése	52	1	5	9,62	6	11,54	20	38,46
1.2.2 Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése	9	0	2	22,22	4	44,44	4	44,44
1.2.3 Természetes vízi halászat	1	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.4 Promóció	10	0	0	0,00	1	10,00	5	50,00
1.2.5 Halászati termelői szervezetek támogatása	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.6 Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben	4	0	0	0,00	0	0,00	3	75,00

*a % alapja a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok darabszáma

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A 2005-ös kezdeti nehézségek után a 2006. év folyamán az 1.2 intézkedésre további pályázatok érkeztek, így a teljes programozási időszak alatt 76 db pályázat került elbírálásra.

2007-ben január 1 és május 5. között volt megnyitva a „A halászati ágazat strukturális támogatása” c. intézkedésen belül az „1.3.4. Promóció” valamint az „1.3.6. Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben” c. alintézkedés, melyekre egy pályázat sem érkezett be.

35. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1.2 A halászati ágazat strukturális támogatása	202 940	0,05	1 761 908	0,45	1 863 613	0,48	2 306 412	0,59
1.2.1 Akvakultúra. Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkeltetők korszerűsítése	202 940	0,05	1 436 435	0,37	1 220 666	0,31	1 686 570	0,43
1.2.2 Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése	0	0,00	325 473	0,08	564 515	0,14	190 541	0,05
1.2.3 Természetes vízi halászat	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.4 Promóció	0	0,00	0	0,00	78 431	0,02	309 394	0,08
1.2.5 Halászati termelői szervezetek támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.6 Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben	0	0,00	0	0,00	0	0,00	119 907	0,03

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A 2007. évben összesen 7 db IH támogatásról született döntés két alintézkedés keretében (1.2.1 Akvakultúra és 1.2.2 Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése), és 11 esetben került sor szerződéskötésre összesen 1,8 M euró (0,48 Mrd Ft) értékben. A teljes időszakban beérkezett pályázatok 20,5%-ának kifizetése történt meg 2007. évben, 2,3M euró, azaz 0,59 Mrd Ft értékben, amely a hatályos szerződések támogatási igényének 49%-a.

Annak ellenére volt kicsi az érdeklődés a pályázati felhívás iránt, hogy döntés született a kevésbé népszerű alintézkedésekre allokált források átcsoportosításáról a nagyobb érdeklődésre számot tartó alintézkedések javára.

A rendelkezésre álló teljes keret lekötésére 2007 végéig sem került sor, a közösségi illetve nemzeti hozzájárulási keret érvényes szerződésekkel való lefedettsége mintegy 94%-os .

Az **1.2.1 Akvakultúra** c. alintézkedés a korábbi tapasztalatoknak megfelelően a legismertebb és legnépszerűbb fejlesztési célnak bizonyult. A potenciális pályázók (megközelítőleg 400 gazdaság) több mint 10%-a nyújtott be pályázatot a teljes időszakban. Az alintézkedésre érkezett pályázatok közül 2007-ben 5 db IH támogatási döntés született, 6 esetben került sor szerződéskötésre és a projektek 38,5%-ának kifizetése történt meg. Az 1.2 intézkedés 2007-es teljes kifizetésének 73%-a ehhez az alintézkedéshez tartozik 1,69 M euró azaz 430 M Ft értékben. Így ez az alintézkedés a 2007-os kifizetések szempontjából az intézkedés egyik legjelentősebb eleme. Ezen alintézkedésre beérkezett támogatásiigény kielégítése csak forrásátcsoportosítással volt biztosítható, oly módon, hogy a többi alintézkedésre a tervezetnél alacsonyabb összegű támogatási igény jelentkezett és a források átcsoportosításáról hozott döntést az AVOP MB.(döntés száma: FB 6614/2006, a forrásátcsoportosításra vonatkozó döntés az AVOP MB írásbeli eljárásának zárásával 2006. október 10-án hatályosult).

Az **1.2.2 Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése** c. alintézkedésre, a teljes időszakban 9 pályázat érkezett be, 1,1 M euró (0,28 Mrd Ft) támogatási igénnyel. Különösen figyelemre méltó ez a szám az alacsony számú (20 db alatti) hazai potenciális pályázó ismeretében. Azonban mindezek ellenére sem sikerült az eredetileg allokált forrásra megfelelő nagyságú pályázói igényt mozgósítani

Az IH 2007-ban 2 pályázatot támogatott, míg az MVH 4 pályázóval szerződést is kötött 0,56 M euró (140 M Ft) támogatási összegben. A beérkezett 9 pályázatból 4 projekt részesült kifizetésben a 2007. év folyamán 0,19 M euró azaz 50M Ft értékben.

Az **1.2.3 Természetes vízi halászat** c. alintézkedésre a 2004-2005-os időszakban beérkezett egyetlen pályázat – mely időközben elutasításra került - után nem kerültek újabb pályázatok benyújtásra. A sikertelenség oka részben a potenciális pályázói kör alacsony pályázati felkészültsége, illetve a projektek relatív alacsony összköltsége, különösen a pályázati folyamat hosszához és összetettségéhez viszonyítva.

Tekintettel arra, hogy az alintézkedés iránt pályázói érdeklődés nem mutatkozott, így 2006. év folyamán a források teljes összege – az AVOP MB döntése értelmében (FB 6614/2006)- az első alintézkedésre került átcsoportosításra.

Az **1.2.4 Promóció** c. alintézkedés a sikeres alintézkedések közé tartozik, különösen igaz ez a 2006-os évre, amikor megduplázódott az előző években beérkezett pályázatok száma. A sikeresség a téma újdonsága miatt is különösen értékelendő, a beérkezett pályázatok szakmai tartalmukban is magas színvonalúak voltak. Azonban mindezek ellenére sem sikerült az eredetileg allokált forrásra megfelelő nagyságú pályázói igényt mozgósítani, így a fennmaradó forrás az első alintézkedésre került átcsoportosításra.

2007-ben újabb pályázat nem érkezett be, egyetlen pályázóval sikerült szerződést kötni 78 ezer euró (20 M Ft) támogatási összegre. Kifizetés 5 esetben történt, összesen 0,3 M euró (79 M Ft) értékben, ami az összes beérkezett támogatási igény számát és értékét tekintve is 50%.

Az **1.2.5 Halászati termelői szervezetek támogatása** c. alintézkedésre sem 2007-ben sem pedig az azt megelőző időszakban nem érkezett be pályázat. Tekintettel arra, hogy az alintézkedés iránt pályázói érdeklődés nem mutatkozott, így 2006. év folyamán a források teljes összege – az AVOP MB döntése értelmében (FB6614/2006)- az első alintézkedésre került átcsoportosításra.

Az **1.2.6 Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben** c. alintézkedésre a teljes pályázati időszak alatt mindössze 4 pályázat került benyújtásra, melyek közül 2007-ben 3 projekt esetében történt kifizetés 0,12 M euró (30 M Ft) támogatási összegben.

A beérkezett pályázatok száma a specifikus szakmai téma és a szűk potenciális pályázói kör figyelembe vételével jónak értékelhető, azonban mindezek ellenére sem sikerült az eredetileg allokált forrásra megfelelő nagyságú pályázói igényt mozgósítani, ezért a fennmaradó forrás ebben az esetben is az első alintézkedésre került átcsoportosításra.

3.2.3.2 Regionális megoszlás

36. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedésre 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007
	db	db	db	db	db
Összesen	76	1	7	11	32
Nyugat-Dunántúl	1	0	0	0	0
Közép-Dunántúl	5	0	0	1	2
Közép-Magyarország	19	0	3	2	4
Dél-Dunántúl	13	1	1	1	6
Észak-Magyarország	3	0	0	1	2
Észak-Alföld	22	0	2	3	10
Dél-Alföld	13	0	1	3	8

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

37. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedésre 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	11 239 891	2,87	202 940	0,05	1 761 907	0,45	1 863 613	0,48	2 306 412	0,59
Nyugat-Dunántúl	196 078	0,05	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Közép-Dunántúl	226 530	0,06	0	0,00	0	0,00	47 396	0,01	106 538	0,03
Közép-Magyarország	3 476 341	0,89	0	0,00	364 812	0,09	325 473	0,08	227 927	0,06
Dél-Dunántúl	1 100 351	0,28	202 940	0,05	36 901	0,01	36 901	0,01	198 273	0,05
Észak-Magyarország	167 772	0,04	0	0,00	0	0,00	78 431	0,02	48 792	0,01
Észak-Alföld	4 152 465	1,06	0	0,00	779 802	0,20	686 898	0,18	1 181 858	0,30
Dél-Alföld	1 920 354	0,49	0	0,00	580 392	0,15	688 514	0,18	543 024	0,14

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

Regionális megoszlás tekintetében kiemelkedők az alföldi és Közép-magyarországi régiók. Az értékelés a pályázó székhelye szerinti adatokat tartalmazza, amely némiképp eltér a projektek megvalósítási helyétől. Az ágazat Magyarország földrajzi adottságai alapján jelentős szerepet játszó területei az alföldi és Dél- dunántúli területek, így a megvalósítási helyek is ehhez igazodva alakulnak.

A 2007-ben meghozott IH támogatások területi megoszlása hűen tükrözi a teljes időszakban beérkezett pályázatok területi eloszlását, azonban az Észak-alföldi illetve a Dél-alföldi projektek a támogatási igényt tekintve jelentősen nagyobb értékű projektek, mint a Közép-magyarországi és Dél-dunántúli projektek.

A 2007. évi kifizetések értékének 51%-a az Észak-alföldi régióhoz kötődik 1,18 M euró, azaz 0,3 Mrd Ft értékben.

3.2.3.3 A pályázatok minősége

Az alábbi fejezetben a 2007. évben értékelt pályázatok minőségét és sikerességét vizsgáljuk a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok arányában.

38. táblázat - Az AVOP 1.2. intézkedés sikertelen pályázata (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	Jogosultlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db	db	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
1.2 A halászati ágazat strukturális támogatása	76	1	0	0,00	1	1,32	0,00	0,00	1,00	1,32	0,00	0,00	2	2,63
1.2.1 Alvakultúra, Tözegecskék és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, hálkeltetők korszerűsítése	52	1	0	0,00	1	1,92	0	0,00	1	1,92	0	0,00	2	3,85
1.2.2 Halfeldolgozó építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése	9	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.3 Természetes vízi halászat	1	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.4 Promóció	10	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.5 Halászati termelői szervezetek támogatása	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.6 Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben	4	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

*a % alapja a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok darabszáma

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A teljes pályázati időszak alatt beérkezett viszonylagosan kevés pályázathoz (76 db) képest a sikertelennek minősített pályázatok (33 db) száma magas.

39. táblázat - Az AVOP 1.2. intézkedés sikertelen pályázata (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogoslatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1.2 A halászati ágazat strukturális támogatása	202 940	0,05	0	0,00	202 940	0,05	0	0,00	389 699	0,10	0	0,00	592 639	0,15
1.2.1 Akvakultúra, Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkeltetők korszerűsítése	202 940	0,05	0	0,00	202 940	0,05	0	0,00	389 699	0,10	0	0,00	592 639	0,15
1.2.2 Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.3 Természetes vízi halászat	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.4 Promóció	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.5 Halászati termelői szervezetek támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
1.2.6 Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

* árfolyam: 255 Ft/ euró

*a % alapja a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok összege

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A 2007. évben egyetlen beadott pályázat is visszalépett még az IH döntés előtt. Ennek a visszalépésnek az oka, hogy a pályázat egy olyan alintézkedésre került benyújtásra, melynél pályázati felhívás nem volt meghirdetve, így nem kerülhetett sor a pályázat értékelésére sem. A szerződéskötés után visszalépett pályázó egy 188 ha-os halastó felújításra vonatkozó projekt megvalósításától lépett vissza 0,39 M euró (0,1 Mrd Ft) értékben, gazdasági helyzetének jelentős változása miatt.

3.2.3.4 A kedvezményezettek típusai

40. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedésben 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	1.2 Intézkedés: A halászati ágazat strukturális támogatása				1.2.1 Akvakultúra, Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkeltetők korszerűsítése				1.2.2 Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése				1.2.3 Természetes vízi halászat			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	1 863 613	0,48	11	100	1 220 666	0,31	6	100	564 516	0,14	4	100	0	0,00	0
Belföldi természetes személy	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	63,58	1 184 833	0,30	5	86,4	1 054 792	0,27	4	23	130 041	0,03	1	0	0	0,00	0
Kiadvállalkozás	20,5	381 985	0,10	4	2,26	27 644	0,01	1	48,9	275 910	0,07	2	0	0	0,00	0
Középvállalkozás	15,93	296 795	0,08	2	11,3	138 230	0,04	1	28,1	158 565	0,04	1	0	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezettek	1.2.4 Promóció				1.2.5 Halászati termelői				1.2.6 Innovatív technológiák			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	78 431	0,02	1	100	0	0,00	0	100	0	0,00	0
Belföldi természetes személy	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Kiadvállalkozás	100,00	78 431	0,02	1	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Középvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2007-ben szerződött pályázatok (11db) közül a szerződések összértékét tekintve a mikrovállalkozási társaság típusa meghatározó, hiszen az összes 2007-ben kötött szerződés (db) 45%-át, értékét tekintve 64%-át képviseli.

Az iparág struktúrájából adódóan sem a nagyvállalatoknál, sem a belföldi természetes személyeknél nem volt jellemző, hogy pályázatot nyújtottak volna be.

Állami tulajdonú cégek támogatása a HOPE forrásából 2004-2007 között				
Cég neve	Pályázat száma	Támogatás összege	Összes kötelezettségvállalás	Arány %
131 Akvakultúra				
Hortobágyi Halgazdaság Zrt.	1.3.1-2005-04-0003/0.6	15 396 004		
Hortobágyi Halgazdaság Zrt.	1.3.1-2005-04-0004/0.6	9 268 670		
Hortobágyi Halgazdaság Zrt.	1.3.1-05/1-2006-08-0002/0.6	35 248 742		
Összesen:		59 913 416	946 067 083	6,33
132 Feldolgozás				
Hortobágyi Halgazdaság Zrt.	1.3.2-05/1-2006-07-0002/0.6	40 434 000	223 009 853	18,13
134 Promóció				
Halászati és Öntözési Kutató Inté	1.3.4-05/1-2006-06-0001/0.7	20 000 000		
Balatonai Halászati Zrt.	1.3.4-05/1-2006-06-0002/0.4	19 980 000		
Összesen:		39 980 000	151 087 275	26,46
136 Innováció				
		0	88 479 901	0,00
Mindösszesen:		140 327 416	1 408 644 112	9,96

Cégenkénti kimutatás				
Cég neve	Pályázatok száma db	Összes támogatás	Arány %	Állami tulajdon aránya %
Hortobágyi Halgazdaság Zrt.	4	100 347 416	7,12	100%
Halászati és Öntözési Kutató Inté	1	20 000 000	1,42	100%
Balatonai Halászati Zrt.	1	19 980 000	1,42	95%

Forrás: EMIR 2007. december 31.

41. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedésre 2004-2007 között szerződött pályázatok kedvezményezettjei tevékenységi kör (TEÁOR) szerinti megoszlásban

TEÁOR szerinti megnevezés	Szerződött pályázatok száma	%	Szerződött pályázatok értéke (euró)	Szerződött pályázatok értéke (Mrd Ft)	%
Halászat	21	49%	2 148 154	0,55	39%
Haltenyésztés	14	33%	2 241 697	0,57	41%
Halfeldolgozás	5	12%	587 278	0,15	11%
Húsfeldolgozás, -tartósítás	1	2%	78 431	0,02	1%
Műszaki kutatás, fejlesztés	1	2%	78 431	0,02	1%
Nincs kiválasztva	1	2%	390 103	0,10	7%
Összesen	43	100%	5 524 095	1,41	100%

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

Az intézkedés specifikus iparági fókuszából adódóan elsősorban halászattal, haltenyésztéssel, és halfeldolgozással foglalkozó vállalkozások pályáztak sikeresen.

A pályázatok számát tekintve több a halászati projekt, azonban ezek kisebb projektek, kisebb támogatási igénnyel, mint a haltenyésztésre irányuló pályázatok. A pályázatok nagyobb része irányul felújításra illetve korszerűsítésre, és csak kevesebb része új beruházásra, építésre.

3.2.3.5 Pénzügyi megvalósulás

42. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedésre 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
1.2 A halászati ágazat strukturális támogatása	5 073 051	1,29	100,00	3 209 438	0,82	100,00	1 863 613	0,48	100,00
1.2.1 Akvakultúra. Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése,	3163897	0,81	62,37	1 943 231	0,50	60,55	1 220 666	0,31	65,50
1.2.2 Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése	1815036	0,46	35,78	1 250 521	0,32	38,96	564 515	0,14	30,29
1.2.3 Természetes vízi halászat	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
1.2.4 Promóció	94118	0,02	1,86	15 687	0,00	0,49	78 431	0,02	4,21
1.2.5 Halászati termelői szervezetek támogatása	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
1.2.6 Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2007-ben szerződött pályázatok támogatási igényéhez (összesen 1,8 M euró) 3,2 M euró saját forrás tartozik, amely az összes kiadás 63 %-át teszi ki. Az intézkedésen belül az 1.2.2 Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése c. alintézkedés esetében a legmagasabb ez az arány (68%), míg a Promóciós alintézkedésnél a legalacsonyabb (16%).

3.2.3.6 Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

43. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedés 2007-ben a kedvezőtlen adottságú területen megvalósuló projektjei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Támogatási igény		
	db	Euró	Mrd Ft
1.2 A halászati ágazat strukturális támogatása	2	296 795	0,08
1.2.1 Akvakultúra. Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkeltetők korszerűsítése	1	138 230	0,04
1.2.2 Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése	1	158 565	0,04
1.2.3 Természetes vízi halászat	0	0	0,00
1.2.4 Promóció	0	0	0,00
1.2.5 Halászati termelői szervezetek támogatása	0	0	0,00
1.2.6 Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben	0	0	0,00

* a táblázat 255 Ft/ euró árfolyammal kalkulálva

Forrás: EMIR 2007. december 31.

Az 1.2 intézkedésen belül összesen 2 db kedvezőtlen adottságú területen megvalósított pályázatra kötöttek szerződést, a két alintézkedésen belül összesen 0,29 M euró (0,8 Mrd Ft) támogatási igény mellett.

3.2.3.7 Indikátorok

A 1.2. intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblában szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

44. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedés indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Szerződés-kötések száma a tevékenységek típusa szerint:		
	1.2.1. Akvakultúra. Tógazdaságok és intenzív üzemi haltermelő rendszerek építése, felújítása és halkeltetők korszerűsítése (db)	25,00	11
	Épített tavak	6,00	0
	Felújított tavak	12,00	7
	Felújított halkeltető	5,00	1
	Épített, felújított iparszerű haltermelő rendszerek	2,00	3
	1.2.2. Halfeldolgozók építése, felújítása (db)	7,00	-
	Épített halfeldolgozók száma	5,00	0
	Felújított halfeldolgozók száma	2,00	0
	1.2.3. Természetesvízi halászat (pályázatok száma, db)	25,00	0
	1.2.4. Promóció (pályázatok száma, db)	18,00	8
	1.2.5. Termelői szervezetek támogatása (pályázatok száma, db)	2,00	0
	1.2.6. Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben (db)	5,00	3
	Az épített vagy korszerűsített termelési egységek száma (db)	32,00	0
	Bevezetett új termékek száma (db)	6,00	9
	Természetes vízi halászati eszköz beruházások értéke (€)	740 000,00	n.a.
	Felújított vagy korszerűsített iparszerű haltermelő rendszerek száma (db)	2,00	3
Eredmény	A támogatott halgazdaságok, halászati vállalkozások száma	130,00	34
	Támogatott halastavak területe (ha)	200,00	248,44
	A feldolgozott termékek mennyiségének növekedése (t/év)	300,00	16,95
	A támogatott üzemek hektáronkénti kibocsátása (€/év)	1 400,00	62 988
	A minőségmanusírvánnyal rendelkező, új halászati termékek száma a támogatott üzemekben (db)	3,00	0
Hatás	Támogatott üzemek bruttó hozzáadott értékének növekedése (%)	2,50	n.a.
	A támogatásnak köszönhetően létrehozott és megtartott munkahelyek száma (darab) munkaerő egyenértékben számítva (FTE, AWU)*	180,00	n.a.
	A hazai hal termelés növekedése (t/év) – bruttó érték	400,00	1730

Forrás: EMIR 2007. december 31.

Az intézkedésre elkülönített közösségi támogatási keret 96%-a 2007 végéig szerződésekkel lekötésre került.

A magyarországi halászati ágazat célul tűzte ki a haltermelés fejlesztését és az AVOP 1.2 intézkedés nagyban hozzájárul a célok megvalósulásához: míg a korábbi években csökkenés volt a jellemző, mind a tógazdasági haltermelés, mind a természetes-vízi zsákmány bruttó mennyiségi adatait tekintve, 2003-tól kimutatható a haltermelés növekedése. A 2003-2006 közötti időszakban az éves bruttó haltermelés (tógazdasági és intenzív üzemi termelés együtt) 20%-kal növekedett és a természetes-vízi zsákmány éves mennyisége is 15%-kal lett több.

A program elején tervezett haltermelési növekedéshez képest jobb eredményeket tudott elérni az ágazat, melyben közrejátszott az előző években többségében HOPE támogatással megvalósított új, illetve felújított halastavak termelése is.

A természetes-vízi halászat alintézkedésre nem sikerült pályázókat mozgósítani, mivel a lehetőségek meglehetősen korlátozottak voltak és csak néhány nevesített eszközbeszerzésre nyújtottak lehetőséget. A potenciális "kis" pályázók túl kicsik és tökeszegények ilyen jellegű pályázatok megvalósításához, valamint a halászok nevében pályázó halászati szövetkezetek még nem készültek fel egy ilyen "közös" pályázatra. Mivel a természetes vizek halászata szorosan összefügg környezetvédelmi kérdésekkel, a komplex, nagyobb területet érintő és integráló jellegű pályázatok megvalósítására szándékozik kiemelt figyelmet fordítani a tárca a következő támogatási időszakban. A természetes-vízi halászatra az új programban kiemelt figyelmet szükséges fordítani.

A magyar halászati ágazat stratégiai céljai között szerepel a lakossági halfogyasztás növelése, és a kimutatások szerint a 2002- 2006 közötti időszakban közel 23%-os növekedést tudtak igazolni.

A hatás indikátorokra vonatkozóan a pályázóktól beérkezett adatok sok esetben hibásak, így korrigált adatok bekérésére volt szükség, melyek értékelésére a 2008. évi jelentésben nyílik lehetőség.

Összességében elmondható, hogy az intézkedés sikeresnek tekinthető. A 2004-2006-os időszak tapasztalatait teljes mértékben figyelembe vettük a 2007-2013-as időszak tervezése során.

Elmondható, hogy a potenciális pályázók megismerték az új társfinanszírozott rendszert, többségük "pályázóképes" és sikeresen vehetnek majd részt a következő, 2007-2013-as programozási időszakban. Ehhez azonban az adminisztráció kommunikációjának erősítése szükséges, melyhez az Európai Halászati Alap támogatási forrásaiból a halászati Technikai Segítségnyújtás prioritási tengely alapján tervezett keret nyújthat fedezetet. A magyar halászati szektor kis mérete és a potenciális pályázók kis száma hatékony, akár személyre szabott kommunikációs tevékenységet feltételez a jövőre nézve.

3.2.4 AVOP 1.3. „Fiatal gazdálkodók induló támogatása” intézkedés

Az 1. prioritás 1.3 intézkedése a „Fiatal gazdálkodók induló támogatása” címmel a fiatal - tőkével még nem rendelkező – gazdák részére a mezőgazdasági termelő tevékenység megkezdését és a gazdasági életképesség elérését, a továbbá gazdálkodást már megkezdőknek a gazdasági életképesség elérését tűzte ki céljául. Ezen társadalmi csoport támogatása a korábbi, nemzeti támogatási rendszerekben nem volt, 1998-tól 2003-ig a fiatal agrárvállalkozók közül azok pályázhattak, akik komoly induló tőkével rendelkeztek- így tájékoztatással kellett mozgósítani a potenciális pályázói kört. „A fiatal gazdálkodók induló támogatása” intézkedés népszerűsítésére, a pályázatok színvonalának javítása érdekében 2006. január 9-től kezdődően az FVM egy rendezvénysorozatot indított 19 megyei helyszínen. Ennek eredményeként az intézkedés az egyik legnépszerűbb intézkedése volt az I. prioritásnak a beérkezett pályázatok alapján, továbbá javult a pályázatok színvonala.

A rendezvényeken a fiatal gazdálkodók részletes tájékoztatást kaptak pénzügyi előadóktól a birtokfejlesztési és agrárfejlesztési hitelfelvételi lehetőségekről, a pályázati felhívásról, valamint a pályázati adatlap kitöltéséről. A beérkezett pályázatokkal kapcsolatos problémákról példaként keresztül bemutatva a pályázat kezeléséről, a pályázat értékeléséről kaptak a résztvevők tájékoztatást. A résztvevők kérdéseire adott válaszok, továbbá az egyéni konzultációk is segítették a pályázatok sikeres és önálló elkészítését.

A teljes időszokról elmondható, hogy kevés volt azoknak a pályázatoknak a száma, amelyek gazdaság átvételére irányultak. Az induló gazdálkodók többnyire tökeszegények, szakmai képzettségükön kívül sok esetben nem tudnak anyagi háttérre alapozni. Ezek kiküszöbölésére került bevezetésre az előleg felvételi lehetőség – nemzeti forrás terhére –valamint a költségek, pályázati felhívásban meghatározott felső támogatási összegig történő, 100%-os támogatása.

A mezőgazdaságban foglalkoztatottak átlagéletkorának javítása miatt folyamatos feladat a fiatal gazdálkodók termelésbe való bevonása, ezt a célt jól szolgálta egy ilyen jellegű támogatás.

A támogatásnak – az indulás elősegítésén kívül – beruházási ösztönző hatása is volt, hiszen a pályázó életkorának függvényében bizonyos bekerülési költségig ugyanazon beruházáshoz lényegesen magasabb támogatásintenzitás érhető el, mint az egyéb beruházási támogatások esetében.

A rendelkezésre álló – az AVOP pénzügyi tervben e célra meghatározott – támogatási források felhasználásra kerültek és a tervnek megfelelően növekedtek a fiatal vállalkozók által vezetett gazdaságok száma.

3.2.4.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

45. táblázat - Az AVOP 1.3 intézkedés pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Közkidások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Indikatív saját forrás	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
2004-2006	7 317 506	1,87	5 488 129	1,40	1 829 377	0,47	0	0,00

árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

Közösségi hozzájárulás és nemzeti hozzájárulás tekintetében is nagyobb az intézkedés támogatottsága, mint az 1.2 illetve 1.4 intézkedéseké. A pályázók indikatív saját forrása 0 %-ban lett meghatározva, hiszen éppen a fiatal – a tőkével még nem rendelkező - gazdáknak az elindulását és a gazdasági életképesség elérését, továbbá a gazdálkodást már megkezdőknek a gazdasági életképesség elérését üzte ki céljaul az intézkedés. A sikeres népszerűsítés eredményeképpen összesen 18 M euró, (4,76 Mrd Ft) támogatásra érkezett be pályázat a teljes időszak alatt. Összefoglalóan így elmondhatók, hogy a Fiatal gazdák támogatását célzó intézkedés a nehézkes kezdet ellenére sikeresnek mondható.

46. táblázat - Az AVOP 1.3 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	db	db	db	%	db	%	db	%
1.3 Fiatal gazdálkodók induló támogatása	681	0	3	0,44	17	2,50	142	20,85

*a % alapja a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok darabszáma

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A 2007. évre mindössze néhány pályázattal kapcsolatban kellett meghozni az IH döntést melynek eredményeképpen 3 támogatási döntés született. 17 pályázat megvalósítására kötöttek szerződést 0,49 M euró (0,12 Mrd Ft) értékben.

Az 1.3 intézkedés 2007. évi legfontosabb feladata a támogatások kifizetése volt. Az összes (277 db) szerződés közül 147 db kifizetésére került sor (53%) összesen 3,36 M euró (0,86 Mrd Ft) értékben.

47. táblázat - Az AVOP 1.3 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1.3 Fiatal gazdálkodók induló támogatása	0	0,00	84 995	0,02	489 714	0,12	3 364 253	0,86

* árfolyam: 255 Ft/ euró

*a % alapja a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok összege

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

3.2.4.2 Regionális megoszlás

Az előző fejezetekben bemutatásra kerültek az 1.3. intézkedés eredményei naturalisan, illetve összegezésre kifejezve. Az alábbiakban bemutatásra kerül ezen adatok regionális megoszlása.

48. táblázat Az AVOP 1.3. intézkedésre 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007
	db	db	db	db	db
Összesen	681	0	3	17	142
Nyugat-Dunántúl	82	0	1	2	12
Közép-Dunántúl	54	0	1	1	10
Közép-Magyarország	37	0	0	0	5
Dél-Dunántúl	73	0	0	0	9
Észak-Magyarország	60	0	0	1	16
Észak-Alföld	178	0	0	2	40
Dél-Alföld	197	0	1	11	50

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

Az 1.3. intézkedésre beérkezett pályázatok regionális megoszlása az 1. prioritás többi intézkedéseivel teljesen azonos képet mutat, azaz a legtöbb pályázat (55%) Magyarország jellegzetes agrárterületeiről érkezett, jelesen az Észak-alföldi és a Dél-alföldi régiókból. A megkötött szerződések regionális megoszlása hasonló arányokat mutat, a Dél-alföldi régióból 30%-ban, az Észak-alföldi régióból 26%-ban kerülnek ki a megkötött szerződések.

49. táblázat - Az AVOP 1.3. intézkedésre 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	18 677 263	4,76	0	0,00	84 995	0,02	489 714	0,12	3 364 254	0,86
Nyugat-Dunántúl	2 264 301	0,58	0	0,00	25 000	0,01	55 000	0,01	287 614	0,07
Közép-Dunántúl	1 508 655	0,38	0	0,00	29 995	0,01	29 995	0,01	267 671	0,07
Közép-Magyarország	974 829	0,25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	141 633	0,04
Dél-Dunántúl	1 933 956	0,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	166 075	0,04
Észak-Magyarország	1 627 194	0,41	0	0,00	0	0,00	25 000	0,01	341 857	0,09
Észak-Alföld	4 848 087	1,24	0	0,00	0	0,00	54 859	0,01	957 802	0,24
Dél-Alföld	5 520 241	1,41	0	0,00	30 000	0,01	324 860	0,08	1 201 602	0,31

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A regionális adatokösszszerű megbontása hasonló képet mutat a naturális adatokkal. Az Észak-alföldi és a Dél-alföldi régióból beérkezett pályázatok 2007. évi kifizetése (2,16 M euró (0,55 Mrd Ft)) az összes kifizetés (3,36 M euró) 64%-át teszi ki.

3.2.4.3 Pályázatok minősége

Az 1.3 intézkedés esetében a 2004-2005. évben tapasztalt, a pályázatok minőségére vonatkozó problémák az országos népszerűsítő és tájékoztatási körút eredményeképpen 2006-ban lényegesen csökkentek. Már 2006. évben értékelt pályázatok esetében jelentős minőségi javulás figyelhető meg.

50. táblázat - Az AVOP 1.3. intézkedés sikertelen pályázata (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db	db	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
1.3 Fiatal gazdálkodók induló támogatása	681	0	0,00	0,00	1,00	0,15	1,00	0,15	2,00	0,29	0,00	0,00	4	0,59

*a % alapja a 2004-2007. időszakban beérkezett pályázatok darabszáma

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A 2007. évi sikertelen pályázatok sem mennyiségben (4 db) sem értékben (0,1 M euró (0,03 Mrd Ft)) nem számottevőek a teljes intézkedés és a korábbi sikertelen pályázatokhoz képest.

51. táblázat - Az AVOP 1.3. intézkedés sikertelen pályázata (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1.3 Fiatal gazdálkodók induló támogatása	0	0,00	0	0,00	25 000	0,01	25 000	0,01	51 055	0,01	0,00	0,00	101 055	0,03

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

3.2.4.4 A kedvezményezettek típusai

Az alábbiakban a 2007. évben szerződött pályázatok kedvezményezettjeinek megoszlását vizsgáltuk. A vizsgálatot két szempont alapján végeztük el, egyrészt a pályázók vállalkozásának típusa, illetve mérete, valamint a pályázók tevékenységi köre alapján, TEAOR szám szerinti besorolásban.

52. táblázat - Az AVOP 1.3. intézkedésre 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	1.3 intézkedés: Fiatal gazdálkodók induló támogatása			
	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	489 714	0,12	17
Belföldi természetes személy	0	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	100	489 714	0,12	17
Kisvállalkozás	0	0	0,00	0
Középvállalkozás	0	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0	0	0,00	0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31. pályázat (db) és támogatási összeg

A 2007. évben IH támogatott 17 db pályázat mindegyikét mikrovállalkozás nyújtotta be, ami összhangban van azzal, hogy ezen intézkedés a mikrovállalkozások támogatására irányult.

53. táblázat - Az AVOP 1.3. intézkedésre 2004-2007 között szerződött pályázatok kedvezményezettjei tevékenységi kör (TEÁOR) szerinti megoszlásban

TEÁOR szerinti megnevezés	Szerződött pályázatok száma	%	Szerződött pályázatok értéke (euró)	Szerződött pályázatok értéke (Mrd Ft)	%
Gabonafélék, egyéb, máshova nem sorolt növény termelése	119	43%	3 305 433	0,84	43%
Zöldség, dísznövény termelése	36	13%	999 839	0,25	13%
Gyümölcs, fűszernövény termelése	32	11%	870 426	0,22	11%
Egyéb állatok tenyésztése	24	9%	628 102	0,16	8%
Juh-, kecske-, lótenyésztés	18	6%	480 988	0,12	6%
Szarvasmarha-tenyésztés	18	6%	475 518	0,12	6%
Vegyes gazdálkodás	11	4%	312 748	0,08	4%
Nincs kiválasztva	10	4%	290 805	0,07	4%
Sertéstenyésztés	6	2%	181 747	0,05	2%
Baromfitenyésztés	6	2%	169 395	0,04	2%
Összesen	280	100%	7 715 001	1,97	100%

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

A teljes időszak szerződéseit figyelembe véve messze kimagaslik a növénytermesztési ágazat, mint a fiatal gazdák preferált mezőgazdasági ágazata. A „gabonafélék, egyéb, máshova nem sorolt növény termelése” kategóriában történt a legtöbb szerződéskötés (43%) összesen 3,3 M euró értékben (0,84 Mrd Ft).

3.2.4.5 Pénzügyi megvalósulás

54. táblázat - Az AVOP 1.3 intézkedés 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
1.3 Fiatal gazdálkodók induló támogatása	663 269	0,17	100,00	173 555	0,04	0,26	489 714	0,12	0,74

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2007. évi szerződések 0,49 M euró (0,12 Mrd Ft) támogatás és 0,17 M euró (0,04 Mrd Ft) saját forrás biztosításával köttettek meg, annak ellenére, hogy a költségek - pályázati felhívásban meghatározott felső támogatási összegig - 100%-os támogatásának igénybevételére is lehetőség volt.

3.2.4.6 Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

55. táblázat - Az AVOP 1.3 intézkedés 2007-ben a kedvezőtlen adottságú területen megvalósuló projektjei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Támogatási igény		
	db	Euró	Mrd Ft
1.3 Fiatal gazdálkodók induló támogatása	2	60 000	0,02

* a táblázat 255 Ft/ euró árfolyammal kalkulálva

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 17 db 2007-ben kötött szerződés közül mindössze 2 -székhely szerint- pályázó származik kedvezőtlen adottságú területről. Pályázataik összesen 60 000 euró támogatási igényt tartalmaznak.

3.2.4.7 Indikátorok

A 1.3. intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

56. táblázat - Az AVOP 1.3. intézkedés indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A fiatal gazdálkodók induló támogatása intézkedés szerződéskötéseinek száma (db)	254	280
	ebből: nők által benyújtott pályázatok száma (db)	45	38
	Az elfogadott pályázatok fő tevékenység típusok (EMIR) szerint (db)		
	Gabonafélék, egyéb máshova nem sorolt növény termelése	Nincs PKD adat	119
	Zöldség, dísznövény termelése	Nincs PKD adat	36
	Gyümölcs, fűszernövény termelése	Nincs PKD adat	32
	Szarvasmarha tenyésztés	Nincs PKD adat	18
	Juh-, kecske-, lótenyésztés	Nincs PKD adat	18
	Sertéstenyésztés	Nincs PKD adat	6
	Baromfitenyésztés	Nincs PKD adat	6
	Egyéb állatok tenyésztése	Nincs PKD adat	24
	Vegyes gazdálkodás, egyéb	Nincs PKD adat	21
	A pályázók kor szerinti összetétele (fő)		
	25 év alatti	180	40
	25-30 év közötti	50	185
	30-35 év közötti	14	63
	35-40 éves	10	18
	Az elfogadott pályázatok száma irányultságuk szerint (db)		
	új gazdaság indítása	174	252
	gazdaság átvétele	80	73
	Fiatal gazdák által művelt terület (ha) ²⁾	2540	277 548
Eredmény	A fiatal gazdálkodók támogatás révén létrehozott gazdaságainak száma	379	n.a.
	Gazdaságot átvévő gazdaságvezetők átlagos életkora	25	31,7
Hatás	A létrehozott és megtartott munkahelyek száma (darab) *(FTE, AWU)	274	n.a.

A fiatal gazdálkodók támogatására tervezett szerződéskötések számát végül is meghaladta a teljes időszakban megkötött szerződések száma, ami az intézkedés sikerességét mutatja, továbbá azt, hogy hitelt a gazdák alig vettek igénybe, így nem használták ki a nagyobb támogatási lehetőséget. Mivel ennek a társadalmi csoportnak a támogatása a korábbi nemzeti támogatási rendszerekben nem volt, a SAPARD-ban sem volt előzménye, ezért a potenciális pályázók tapasztalatlanok voltak pályázatírásban, ezért fordulhatott elő, hogy a beérkezett pályázatok mindössze 63%-a volt értékelhető, és 41%-ról született IH támogató döntés. Ezek a számok azonban azt is mutatják, hogy a fiatalok keresik a lehetőséget önálló gazdaság létrehozására, azonban sok esetben a pályázóknak segítségre, képzésre is szükségük van.

A - már említett- 2006-ban szervezett rendezvénysorozat tapasztalatait összegezve és felhasználva készülnek az új ciklus pályázati kiírásai, valamint a pályázókat támogató információs dokumentumok és szervezetek.

A pályázók kor szerinti összetétele indikátorokból látszik, hogy némileg idősebb a ténylegesen szerződött fiatal gazdák köre, mint a tervezett.

A fiatal gazdák által művelt terület nagyságrendi különbsége a tervezettől abból adódik, hogy sok esetben a pályázat benyújtásakor rendelkezésre álló területet tüntették fel a pályázók az adatlapon, illetve az adatokat nem a Kitöltési Útmutatókban rögzített módon számolták. Az általános megállapításoknál már jeleztük, hogy néhány indikátor esetében, így művelt terület nagysága indikátor esetében is, a pályázók egy része – útmutató értelmezési problémák miatt – hibásan töltötte ki az adatlapot. A hibák kiszűrése, az adatok tisztítása – a projektek nagy száma miatt – eddig még nem teljes mértékben zárult le. A teljes adattisztítás 2008. év végéig tud maradéktalanul lezárulni, így az helyes adatok a 2008. évi, illetőleg az AVOP Záró Jelentésben fognak szerepelni.

Ennél az intézkedésnél is jellemző volt, hogy a hatás indikátor esetében a pályázóktól beérkezett adatok sok esetben hibásak, így korrigált adatok bekérésére volt szükség, melyek értékelésére a 2008. évi jelentésben nyílik lehetőség.

Összességében elmondható, hogy a rendelkezésre álló – az AVOP pénzügyi tervben e célra meghatározott – támogatási források felhasználásra kerültek, (a tervezett kereten felül lekötött 5% nemzeti hozzájárulásként pótlásra kerül) és a tervnek megfelelően növekszik a fiatal vállalkozók által vezetett gazdaságok száma. Ugyanakkor lényeges változás a korszerkezet javulásában akkor várható, ha a gazdaság átvétele ösztönzésre kerül, és a programon belül a fiatal gazdák támogatása intézkedésre nagyobb támogatási összeg kerül megállapításra.

3.2.5 AVOP 1.4. „Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása” intézkedés

Az AVOP 1. prioritásának 1.4-es intézkedése a mezőgazdasági termelésben résztvevők szakmai tovább- és átképzésének támogatását tűzte ki célul. Az intézkedés célja a megfelelő számú, szakmailag magas szintű képzést nyújtani tudó képző szervezet kiválasztása és az általuk nyújtott mezőgazdasági szakismeretekre, technológiai és szabályozási ismeretek bővítésére, illetve a piaci érvényesüléshez szükséges gazdálkodási, vállalkozási ismeretek és készségek fejlesztésére irányuló képzések támogatása volt. A beérkezett pályázatok minősége alapján megállapítható, hogy a támogatott pályázatok keretében megvalósításra kerülő képzések teljesíteni fogják az intézkedés céljait.

A pályázatoknak a fele Uniós ismeretek oktatását is magában foglalta, mintegy 90%-uk nyújtott környezetvédelmi és a jó mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó ismereteket, zömében a növénytermesztés és a kertészet terén. Lényegesen kisebb igény jelentkezett az állattenyésztési képzések szervezésére. A képzéseknek közel az egyharmada terjedt ki az élelmiszerbiztonság és az ökológiai gazdálkodás szakterületeire, és több, mint 40%-a nyújtott vállalkozási és farm menedzsment ismereteket.

3.2.5.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

57. táblázat – Az AVOP 1.4 intézkedés pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Közkiadások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Indikatív saját forrás	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
2004-2006	4 589 206	1,17	3 441 903	0,88	1 147 303	0,29	709 477	0,18

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

Az 1.4 intézkedés 4,59 M euró (1,17 Mrd Ft) közkiadást – 3,44 M euró (0,88 Mrd Ft) közösségi hozzájárulás mellett – biztosított a szakmai továbbképzéshez kapcsolódó célok megvalósításához a program teljes időszakára.

A 2007. év a projektek elbírálásának, megvalósításának, a támogatási összegek kifizetésének éve volt a pénzügyi keret felhasználásával.

58. táblázat – Az AVOP 1.4 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	db	db	db	%	db	%	db	%
1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	62	0	13	20,97	13	20,97	30	48,39

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A 2007. évben pályázat benyújtására már nem volt lehetőség. A teljes időszakban beérkezett pályázatok (62db) támogatási igénye összesen 9,7 M euró (2,5 Mrd Ft), amely a rendelkezésre álló keret 211%-a. Ezzel

szemben a program teljes időszakában 38 db pályázat esetében történt szerződés-kötés 5,1 M euró (1,29 Mrd Ft) összegben, illetve 34 db pályázat került kifizetésre összesen 3,0 M euró (0,76 Mrd Ft) összegben

59. táblázat – Az AVOP 1.4 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	0	0,00	551 869	0,14	551 869	0,14	1 575 119	0,40

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

Az előző évben benyújtott pályázatok közül 2007-ben az IH 13 pályázat támogatásáról döntött, és szerződés-kötésre is sor került ezen pályázatok esetében. A szerződött összeg 0,55 M eurót (0,14 Mrd Ft-ot) tett ki.

A 2007. év a projektek megvalósításának illetve a - maximum 4 szakaszhoz kötött - kifizetések éve volt. A támogatott pályázatok 61%-ának kifizetésére került sor, mintegy 1,58 M euró (0,4 Mrd Ft) értékben.

3.2.5.2 Regionális megoszlás

60. táblázat - Az AVOP 1.4 intézkedésre 2007-ben beérkezett pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007
	db	db	db	db	db
Összesen	62	0	13	13	30
Nyugat-Dunántúl	0	0	0	0	0
Közép-Dunántúl	3	0	0	0	1
Közép-Magyarország	19	0	11	11	10
Dél-Dunántúl	4	0	0	0	2
Észak-Magyarország	9	0	0	0	6
Észak-Alföld	13	0	2	2	7
Dél-Alföld	14	0	0	0	4

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

Az 1.4 intézkedésben 2007-ben megítélt IH támogatások, és szerződés-kötések regionális megoszlása a pályázók székhelyének vizsgálatával azt mutatja, hogy a Közép-magyarországi régióban a legnagyobb a pályázati részvétel az oktatással foglalkozó szervezetek körében.

61. táblázat - Az AVOP 1.4 intézkedésre 2007-ben beérkezett pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	9 688 563	2,47	0	0,00	551 869	0,14	551 869	0,14	1 575 118	0,40
Nyugat-Dunántúl	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Közép-Dunántúl	376 977	0,10	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5 715	0,00
Közép-Magyarország	1 635 450	0,42	0	0,00	421 412	0,11	421 412	0,11	183 792	0,05
Dél-Dunántúl	1 019 804	0,26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	334 486	0,09
Észak-Magyarország	1 383 037	0,35	0	0,00	0	0,00	0	0,00	235 052	0,06
Észak-Alföld	2 442 357	0,62	0	0,00	130 457	0,03	130 457	0,03	555 653	0,14
Dél-Alföld	2 830 938	0,72	0	0,00	0	0,00	0	0,00	260 420	0,07

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A székhely szerinti centralizáltság azonban nem jelenti a képzés helyének elvadását a képzés iránt érdeklődő gazdálkodók gazdálkodási helyétől, mivel a projektek megvalósulási helyének megoszlását vizsgálva éppen az ország főbb agrárterületei jelennek meg. A 2007-ben szerződött projektek 61%-ának megvalósítási helye az Észak-alföldi-, illetve Dél-alföldi régiók.

A projektek területi megoszlásánál az is megfigyelhető, hogy a jellegzetesen agrár- régiókban szervezett képzések a támogatási igényüket tekintve is nagyobb értékű projektek, mert ott inkább OKJ-s képzéseket szerveznek. A kisebb támogatási igényű projektek nagy számú résztvevőnek szervezett szakképesítést nem adó képzésre irányultak.

3.2.5.3 A pályázatok minősége

62. táblázat - Az AVOP 1.4. intézkedés sikertelen pályázata (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2006	Beérkezett 2006	Jogosultlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződés kötés után visszalépett		Szerződés kötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db	db	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	62	0	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00	4,84	0,00	0,00	0,00	0,00	3	4,84

Forrás: EMIR 2007. december 31. pályázat (db)

2007-ben az előző évben befogadott pályázatok közül három esetben történt elutasítás az IH részéről. A projektek a szakmai tartalomtól függetlenül kizárásra kerültek, az elutasítás indoka a pályázó korábbi pályázatával kapcsolatos szabálytalanságok voltak.

63. táblázat - Az AVOP 1.4. intézkedés sikertelen pályázata (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogosultlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződés kötés után visszalépett		Szerződés kötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 058 824	0,27	0	0,00	0	0,00	1 058 824	0,27

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31. támogatási összeg

A fentiekben említett 3 db elutasított pályázat összesen 1,06 M euró (0,27 Mrd Ft) összeget képviselt. A 2007. évben egyéb okok miatt nem került pályázat elutasításra.

3.2.5.4 A kedvezményezettek típusai

64. táblázat - Az AVOP 1.4 intézkedésben 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	1.4 intézkedés: Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása			
	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	551 869	0,14	13
Belföldi természetes személy	0	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	41,88	231 148	0,06	11
Kisvállalkozás	16,29	89 897	0,02	1
Középvállalkozás	0	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	41,83	230 824	0,06	1
Non-profit szervezet AH-on kívül	0	0	0,00	0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31. Pályázat (db) és támogatási összeg

A támogatások értékét tekintve a 2007. év folyamán egyenlő arányban kötött az MVH szerződéseket mikrovállalkozások és Államháztartáson belüli non-profit szervezetek által benyújtott támogatási igényekre. A támogatási értékben azonos kedvezményezetti csoportok között viszont nagy az eltérés a pályázatok számát tekintve, ugyanis közel ugyanakkora támogatási igényt reprezentál a 11 db mikrovállalkozás projektje (0,23M euró, 0,06 Mrd Ft), mint az egyetlen non profit szervezet projektjének támogatási igénye. Ez úgy fordulhat elő,

hogyan az alapítvány egy egész régió felzárkóztatására dolgozott ki képzési programokat és kötött szerződést a megvalósításukra.

65. táblázat - Az AVOP 1.4 intézkedésre 2004-2007 között szerződött pályázatok kedvezményezettjei tevékenységi kör (TEÁOR) szerinti megoszlásban

TEÁOR szerinti megnevezés	Szerződött pályázatok száma	%	Szerződött pályázatok értéke (euró)	Szerződött pályázatok értéke (Mrd Ft)	%
Máshova nem sorolt felnőtt- és egyéb oktatás	22	58%	2 092 179	0,53	41%
Szakmai középfokú oktatás	2	5%	556 101	0,14	11%
Máshova nem sorolt egyéb közösségi, társadalmi tevékenység	2	5%	439 806	0,11	9%
Felsőoktatás	1	3%	215 787	0,06	4%
Üzleti élet szabályozása	1	3%	160 059	0,04	3%
Üzletviteli tanácsadás	1	3%	19 059	0,00	0%
Egyéb	9	24%	1 568 014	0,40	31%
Összesen	38	100%	5 051 006	1,29	100%

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

Pályázat (db) és támogatási összeg

Az intézkedés szerződéseinek 58%-a a „Máshová nem sorolt felnőtt- és egyéb oktatás” kategóriába tartozó tevékenységi körű kedvezményezettel került megkötésre 2,1M euró közösségi támogatási értékben.

Pénzügyi megvalósulás

66. táblázat - Az AVOP 1.4 intézkedés 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	642 178	0,16	100,00	90 309	0,02	0,14	551 869	0,14	0,86

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2007-ben szerződött pályázatok 86%-os átlagos közösségi támogatás (0,55 M euró, 0,14 Mrd Ft) felhasználása mellett 0,64 M euró (0,16 Mrd Ft) összköltségű képzés megvalósulását teszik lehetővé.

3.2.5.5 Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

67. táblázat - Az AVOP 1.2 intézkedés 2007-ben a kedvezőtlen adottságú területen megvalósuló projektjei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Támogatási igény		
	db	Euró	Mrd Ft
1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	0	0	0,00

* a táblázat 255 Ft/ euró árfolyammal kalkulálva

Forrás: EMIR 2007. december 31.

2007-ben a 13 db szerződéskötés -a pályázók székhelye szerint- nem kedvezőtlen adottságú területről származó pályázókkal kötöttet.

3.2.5.6 Indikátorok

A 1.4. intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

68. táblázat - Az AVOP 1.4 intézkedés indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Az EU-továbbképzésben részesült szaktanárok száma (fő)	230	63
	A szervezett tanfolyamok száma (db)	800	102
	Gazdálkodási ismereteiket fejlesztő gazdálkodók száma (és aránya) képzési irányonként (fő) (kumulatív szám, mivel egy fő többféle kurzust is elvégezhetett)	24 000	n.a.
	EU agrárgazdasági ismeretek, a KAP szabályozásai (fő)	20 000	1879
	Környezetvédelem, „Jó mezőgazdasági gyakorlat” (fő)	14 000	220
	ebből növénytermesztés, kertészet (fő)	8 000	0
	állattenyésztés, állattartás (fő)	6 000	0
	Állatvédelem (fő)	6 000	n.a.
	Élelmiszerbiztonság (fő)	2 000	220
	ökológiai termelési és biogazdálkodási ismeretek (fő)	2 000	0
	vállalkozási, farm menedzsment képzés (fő)	4 000	1254
	alternatív jövedelemszerzés lehetőségei (fő)	1 500	1034
	A tovább-és átképzésben részesülő fiatal (40 év alatti) gazdálkodók száma (fő)	7 500	785
	A tovább-és átképzésben részesülő gazdálkodók közül a nők aránya (%)	15	36
Eredmény	A speciális roma agrár képzésben résztvevők száma (fő)	900	1161
	A képzést eredményesen befejezők száma (fő)	20 000	3015
	A képzést eredményesen befejezők aránya (%)	83	n.a.
Hatás	Az OKJ szakképzettséget szerzők száma (fő)	15 000	786
	A vidéken élő nők, a fogyatékosság ill. megváltozott munkaképesség miatt hátrányos helyzetű személyek és a roma kisebbséghez tartozók (romák) képzettségének emelkedése (fő)	5 200	1499

Forrás: EMIR 2007. december 31.

2007. év végére az intézkedésre alokált forrás gyakorlatilag lekötésre került.

A pályázati felhívásnak megfelelően a képzési projekt keretében tartott egyes tanfolyamok képzési ideje nem haladhatja meg az egy évet, így a 2007-ben szerződött projektek a 2008. évben kerülnek lezárásra, így az erre vonatkozó előrehaladási adatok is a 2008. évi jelentésben kerülnek feltüntetésre és elemzésre.

Az EMIR-ben eddigi rögzített adatok alapján azonban megállapítható, hogy a képzéseknek

- kb. a fele Uniós ismeretek oktatását is magában foglalta,
- az a cél, hogy a roma kisebbséghez tartozók képzettségét növeljék a vártnál nagyobb mértékben teljesült, a szervezett tanfolyamokhoz sikerült a célközönséget mozgósítani, azonban a speciális roma agrárképzés már nem volt annyira sikeres.
- a tovább-és átképzésben részesülő gazdálkodók közül a nők aránya az eddig feldolgozott képzések viszonylatában a tervezettnél jobban alakult, hiszen elérte a 36%-os arányt.
- szerényebb igény jelentkezett az állattenyésztési képzésekre.

A vállalkozási és farmmenedzsment-, valamint az alternatív jövedelemszerzésről szóló ismereteket nyújtó képzések iránt az érdeklődők száma kiemelkedő volt. Állatvédelmi ismeretek oktatására nem került sor.

Összességében megállapítható, hogy az intézkedés megvalósítása a célkitűzéseknek megfelelően alakult és folytatódik a 2008. év során is. A tanfolyamok jelentős része áthúzódik a 2008. évre, ami ismételten magyarázza a rendelkezésre álló indikátorok szűk körét.

Az AVOP keretében támogatott képzéseken a romák részvételi aránya kielégítőnek tekinthető. A speciális roma képzéseket a roma népesség azon rétege számára terveztük, amely alapfokú iskolai végzettséggel vagy azzal sem rendelkezik, és mezőgazdasági termelést jellemzően kis volumenben, többnyire csak önellátásra folytat. E képzések iránti csekély érdeklődés egyik valószínűsíthető oka az, hogy a célcsoport alacsony iskolázottsági szintje (esetenként az olvasási és írási készség hiánya) visszatartó hatást gyakorolt a képzés potenciális résztvevőire. Másik lehetséges ok, hogy a célcsoport tagjai a mezőgazdasági termelést nem hivatásszerűen, hanem mintegy megélhetési, önellátási kényszerből folytatják, így kevés motivációjuk van annak magas szakmai színvonalon történő folytatására. Azok a roma kedvezményezettek, akik a mezőgazdasággal hivatásszerűen foglalkoznak, előnyben részesítették a magasabb szintű, bizonyítványt adó képzéseket.

A Nyugat-Dunántúli és Közép-Dunántúli régióknak az intézkedésben való kismértékű részesedése az alábbi okokra vezethető vissza.

E két régióban a gazdálkodók száma kisebb (átlagosan 8 ezer/régió), mint a többi régióban (átlagosan 17 ezer/régió), ami a kisebb képzési igényt is jelent. Ezt alátámasztják a felnőttképzés tapasztalati adatai is (pl. 2006. évben az agrár jellegű felnőttképzésben a fenti két régióban 700 fő/régió vett részt, míg a többi régióban 2500 fő/régió volt az átlag). A képzéssel foglalkozó szervezetek száma is követi ezt az arányt. Példaként kiemelhetjük, hogy a Nyugat-Dunántúli régióban található Zala megyében 1 agrárképzéssel foglalkozó szakképző iskola található, míg a hasonló nagyságú területtel rendelkező, dél-alföldi régióban elhelyezkedő Csongrád megye agrárszakképző intézményeinek száma 9.

Fontos hangsúlyoznunk azonban, hogy a pályázatokat benyújtó intézmények képzéseinek helyszínei nem korlátozódnak a pályázó székhelye szerinti régióra. Így például a nyugat-dunántúli gazdálkodók is részesülhetnek támogatott képzésben, annak ellenére, hogy ebben a régióban egyetlen képző szervezet sem nyújtott be pályázatot.

3.3 AVOP 2. prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása

3.3.1 Áttekintés - AVOP 2. prioritás

A 2. prioritás esetében 2007-ben a feladatok kizárólag a kifizetésre korlátozódtak, hiszen a pályázatok befogadás a 2005. év végén lezárult. A további években a feldolgozás, az értékelés és a megvalósítás volt a legfőbb cél.

A prioritás célkitűzései az új technológiák bevezetésével, a piacra-jutás feltételeinek és a termékek minőségének javításával, az élelmiszerbiztonság növelésével **közvetlenül szolgálják a versenyképesség megeremtését** és fokozását. A célkitűzések közvetlenül és közvetetten segítséget nyújtanak az élelmiszer-feldolgozók környezetvédelmi előírásainak teljesítéséhez, a melléktermékek és hulladékok megfelelő kezeléséhez.

A 2007. december 31-ig beérkezett pályázatok támogatás igénye 138,1 M euró (35,2 Mrd Ft), ami több mint 130%-kal meghaladja a három éves keretet (59,197 M euró), és igen jelentős pályázói érdeklődésre utal.

A prioritás keretében leszerződött pályázatok **általában a prioritás több célját is** – a szigorodó európai uniós előírások miatt - **szolgálják**. Leggyakoribb a leszerződött pályázatok 37 %-át kitevő, a korszerűsítést (55 db), az innováció és az új termékek fejlesztését (34 db) célzó beruházás, de kedvező, hogy a szerkezetátalakítás (16 db), az élelmiszerbiztonsággal és minőséggel összefüggő fejlesztések (20 db), valamint a környezetterhelést csökkentő fejlesztések (16 db) aránya is meghaladja a szerződött pályázatok 45%-át. A környezetterhelés csökkentése tehát már jelenleg is fontos célja a beruházásoknak, ami a jövőben várhatóan erősödni fog. Fontos kiemelni, hogy az AVOP végrehajtása során már főként azok a környezetterhelést csökkentő beruházások kerültek előtérbe, amelyeknek célja nem a kötelező szintű előírásoknak való megfelelés volt, hanem annál magasabb szintű, valóban környezettudatos fejlesztés. A környezetterhelés csökkentése stratégiai cél, azonban a cél megvalósítása nagyon nehéz feladat. Ez a fajta beruházás típus a nem termelő beruházások közé tartozik, gazdasági haszna effektív nincsen és általában nagy költségekkel jár. A kötelező előírások betartásának költségigénye is rendkívül magas, az ezen felüli, környezettudatos fejlesztést kizárólag támogatással lehet ösztönözni. Az új termékek fejlesztését, innovációt célzó pályázatok pedig a későbbiekben minden bizonnyal még inkább előtérbe kerülnek, amikor a termelési hatékonyság és a korszerűsítések révén elerik a versenyképességhez szükséges szintet. Ezek alapján előre jelezhető, hogy a 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó Új Magyarország Vidékfejlesztési Programban az innovációt célzó és a környezetvédelmet szolgáló támogatásokra jelentős és fokozódó igény jelentkezik majd. Kijelenthető azonban, hogy az innovációs kezdeményezések és főleg az innovációs eredmények bevezetésének száma - tökéhiány miatt - még mindig nagyon alacsony. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program több intézkedésen keresztül ösztönzi az innováció kezdeményezését és az innovációs eredmények hasznosulását, mivel a hazai vállalkozások számára ez lehet a versenyképesség növelésének egyik záloga. Összességében tehát a **támogatások jelentős mértékben elősegítik a kitűzött célok elérését**.

3.3.1.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

A 2. prioritáson belül egyetlen intézkedés található, a „2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése”, ezért a 2. prioritás és a 2.1. intézkedés előrehaladásának elemzése összevontan történik.

69. táblázat - Az AVOP 2. prioritás pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése		Közkiadások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Indikativ saját forrás	
		Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
2.1 A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	2004-2006	59 196 895	15,10	44 397 671	11,32	14 799 224	3,77	88 795 343	22,64

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

A 2.1 intézkedés keretében 2005. december 7-i hatállyal - további intézkedésig - a pályázatok benyújtási lehetősége felfüggesztésre került, amely a későbbiekben sem került feloldásra tekintettel a támogatási keret kimerülésére. A 2006-2007. közötti időszakban nem érkezett be további új pályázat. 2006. év folyamán a 2004. és 2005. évben beérkezett pályázatok értékelése folytatódott. 2007-ben a minél eredményesebb megvalósítás érdekében a pályázatok kifizetése és a célul kitűzött feladatok megvalósulásának figyelésére és a pályázók segítésére, támogatására került a legnagyobb hangsúly.

70. táblázat - Az AVOP 2. prioritás 2007. évi eredményei

Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007
	db	db	db	db	db
2.1 Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	361	0	0	0	60

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

71. táblázat - Az AVOP 2. prioritás 2007. évi eredményei

Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
2.1. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	138 104 340	35,22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	17 494 453	4,46

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

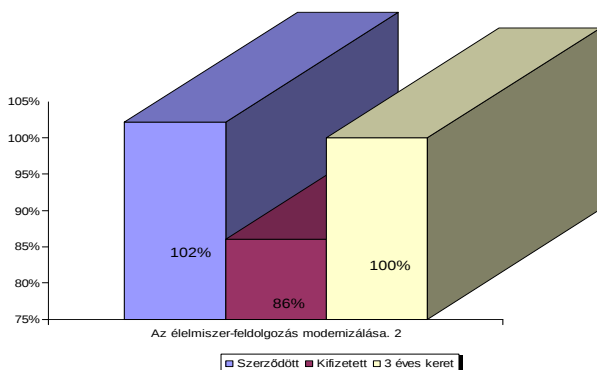
2007. december 31-ig a 2. prioritásra összesen 361 pályázat került benyújtásra 138,1 M euró (35,2 Mrd Ft) támogatási igénnyel, ami több, mint 130%-kal meghaladta a 2004-2006 közötti időszakban rendelkezésre álló 59,2 M euró összegű (15,1 Mrd Ft) teljes támogatási keretösszeget.

A rendelkezésre álló keretet jóval meghaladó támogatási összegű pályázati igény már 2006. előtt beérkezett és 2006-ban a keret szerződéssel történő lekötése is megtörtént.

A 2007. évben a korábbi években szerződött és még ki nem fizetett vagy részben kifizetett pályázatok többségének (60 db) kifizetése történt meg összesen 17,5 M euró (4,5 Mrd Ft) összegben. A 2006. évi 111 db kifizetéssel - 24,3 M euró (6,2 Mrd Ft) – együtt 2007. év végéig a 2. prioritás keretében kifizetett összeg meghaladta a rendelkezésre álló keret 85%-át. Tekintve, hogy a projektek megvalósítása többségében 24 hónapot vesz igénybe, így elmondhatjuk, hogy a 2 prioritás megvalósítása előre meghatározott ütemben zajlik, és a Program által nyújtott időtávon belül sikeresen lezárul.

Az alábbi grafikon a 2. prioritásra elkülönített teljes keret viszonylatában mutatja százalékban a szerződésállományt és a kifizetéseket.

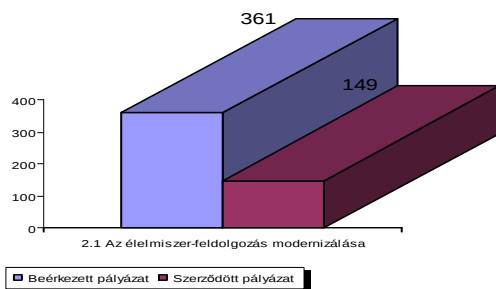
**"Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása" prioritás
2004-2007. évi pénzügyi teljesítménye (%)**

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A grafikon jól mutatja, hogy a kumulált szerződéses állomány 2%-kal meghaladja a tervezett támogatási keretet, mely esetben a 100% feletti rész nemzeti forrásból biztosított többlet-kötelezettségvállalás. Ez naturáliában és értékben azt jelenti, hogy 2004 és 2007 között 155 pályázat részesült az IH részéről pozitív elbírálásban, melynek eredményeként a 59,2 M euró összegű (15,1 Mrd Ft) támogatási keretre vonatkozóan a program teljes időtartama alatt **149 szerződés lépett hatályba, összesen 60,6 M euró (15.4 Mrd Ft) értékben.**

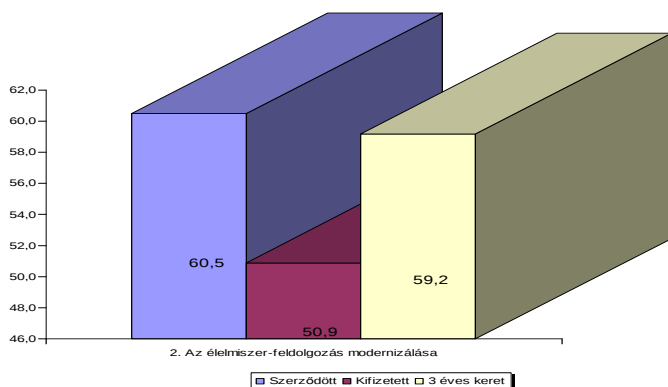
**"Élelmiszerfeldolgozás modernizálása" prioritásra
beérkezett pályázatok száma 2004-2007 (db)**

Forrás: EMIR 2007. december 31.

Ebből szerződéskötés után 8 esetben történt visszalépés vagy visszavonás, azaz 2007. december 31-én 141 db szerződés volt érvényben és 139 esetben történt **kifizetés a 3 év alatt, összesen 50,9 M euró (13,0 Mrd Ft) összegben, amely a teljes támogatási keret 86 %-át jelenti.**

**"Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása" prioritás
2004-2007. évi pénzügyi teljesítménye (Meuró)**

Forrás: EMIR 2007. december 31.

3.3.1.2 Regionális megoszlás

A jelentés előző részeiben részletesen bemutatásra kerültek a 2. prioritás eredményei naturális, illetve fiskális értékekben kifejezve. Az alábbiakban az adatok regionális megoszlását ismertetjük.

72. táblázat - Az AVOP 2. prioritásra beérkezett és 2007-ben támogatott pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007
	db	db	db	db	db
Összesen	361	0	0	0	60
Nyugat-Dunántúl	34	0	0	0	6
Közép-Dunántúl	25	0	0	0	1
Közép-Magyarország	54	0	0	0	19
Dél-Dunántúl	52	0	0	0	8
Észak-Magyarország	57	0	0	0	5
Észak-Alföld	81	0	0	0	11
Dél-Alföld	58	0	0	0	10

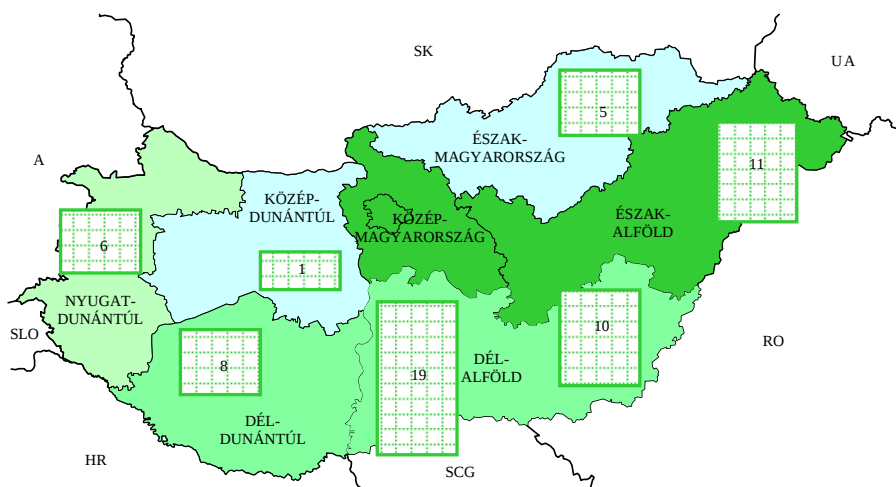
Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A 2. prioritással kapcsolatban a 2004-2007 évben beérkezett pályázatok regionális megoszlása viszonylagosan egyenletes, egyedül a Közép-dunántúli régióból érkezett a mezőny átlagához képest kevés pályázat (25 db), míg az Észak-alföldi régióból naturáliában és értékben egyaránt kimagaslóan sok pályázat érkezett (81 db/29 M euró).

A pályázatok támogatásának naturáliára vetített regionális megoszlását a következő térkép szemlélteti.

Az AVOP 2. prioritásra 2007-ben kifizetett pályázatok számának regionális megoszlása

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2. prioritásra beérkezett pályázatok esetében a 2007. évben kizárólag kifizetések történtek, amelyek területi megoszlása nagyságrendileg követi Magyarország feldolgozóiparának regionális eloszlását. Ennek megfelelően a legjelentősebb támogatást naturáliában és értékben egyaránt a Közép-magyarországi régió kapta több, mint 6,5 M euró (1,7 Mrd Ft) értékben, így kifizetés szempontjából is ez a terület a legjelentősebb. Ezt követik az Észak-, illetve Dél-alföldi régiók darabszám tekintetében. A két régióban összesen 21 db pályázat került kifizetésre mintegy 5,6 M euró (1,4 Mrd Ft) értékben.

73. táblázat - Az AVOP 2. prioritásra beérkezett és 2007-ben támogatott pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	138 104 338	35,22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	17 494 453	4,46
Nyugat-Dunántúl	13 750 990	3,51	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 914 980	0,49
Közép-Dunántúl	10 559 848	2,69	0	0,00	0	0,00	0	0,00	25 516	0,01
Közép-Magyarország	29 117 100	7,42	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6 566 839	1,67
Dél-Dunántúl	23 407 936	5,97	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2 894 217	0,74
Észak-Magyarország	14 583 683	3,72	0	0,00	0	0,00	0	0,00	521 463	0,13
Észak-Alföld	28 963 739	7,39	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2 778 491	0,71
Dél-Alföld	17 721 042	4,52	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2 792 947	0,71

* árfolyam: 255 Ft/ euró

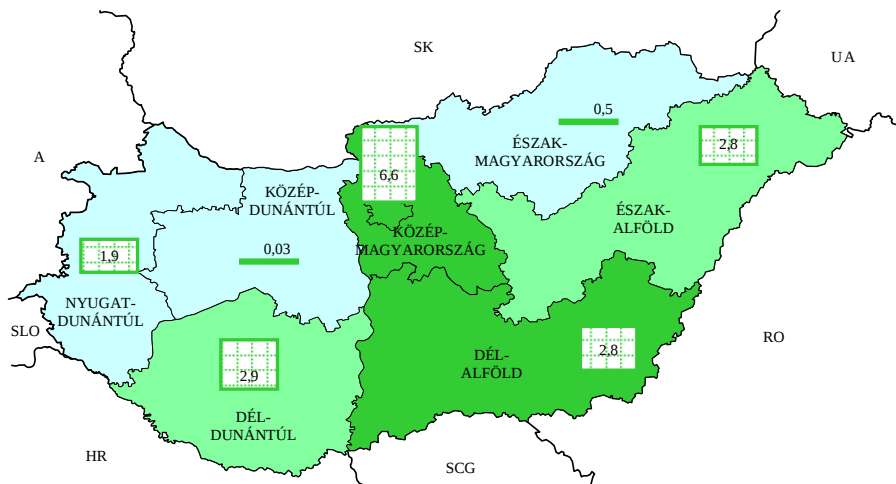
Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

További jelentősséggel bír a Dél-dunántúli régió, ahol az előzőeknél kevesebb számú (8 db), de nagyobb értékű projekt került kifizetésre, aminek oka, hogy az alföldi területekkel szemben ebben a régióban több nagyobb összegű projekt is sikeresen pályázott.

A fentiekkel összhangban a következő térkép az egyes régióknak nyújtott támogatási összeg regionális megoszlását szemlélteti.

Az AVOP 2. prioritásra 2007-ben kifizetett pályázatok regionális megoszlása (M euró)

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

3.3.1.3 A pályázatok minősége

A 2. prioritás esetében a pályázatás még 2006-ban lezárult, így a 2007. évben a projektek megvalósítása és az elszámolás volt a legfontosabb feladat.

74. táblázat - Az AVOP 2. prioritásra beérkezett sikertelen pályázatok megoszlása (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződés kötés után visszalépett		Szerződés kötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db	db	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
2.1. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	361	0	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	1,00	0,28

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A fenti táblázatban közölt százalékos értékeket a 2004-2007-es kumulált érték arányában kalkuláltuk.

A 2007. évben – ahogy azt már korábban említettük - a 2004-2006 közötti időszakban beérkezett és szerződött pályázatok megvalósítása és kifizetése történt meg. A vizsgált időszakban a szerződés kötést követően egy esetben a pályázati támogatás visszavonásra került.

75. táblázat - Az AVOP 2. prioritásra beérkezett sikertelen pályázatok megoszlása (2007)

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződés kötés után visszalépett		Szerződés kötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
2.1. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 960 784	0,50	1 960 784	0,50

* a táblázat 255 Ft/ euró árfolyammal kalkulálva

Forrás: EMIR 2007. december 31.

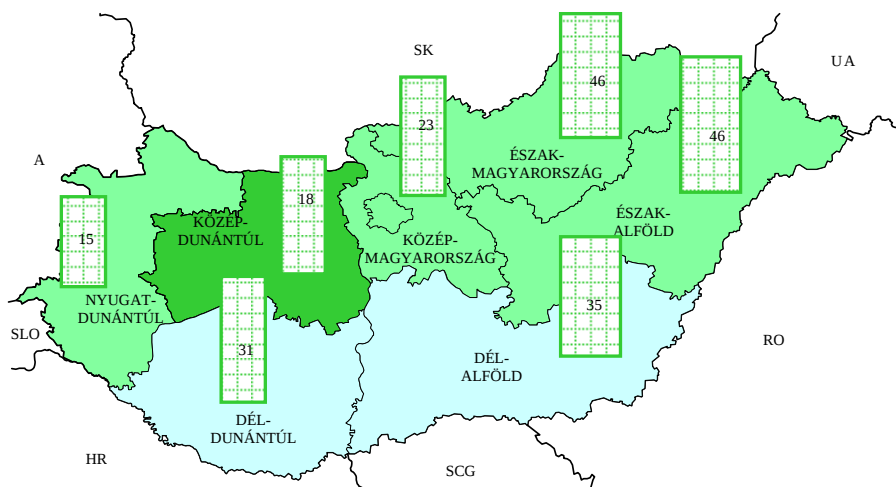
támogatási összeg

Támogatási összeg vonatkozásában a naturáliával azonosan megjelenik az az egy pályázat, ahol a szerződéskötést követően 2,0 M euró (0,5 Mrd Ft) értékben történt visszavonás, amely a 2004-2006. között beérkezett pályázatok hozzávetőlegesen 0,28%-át teszi ki. Az alacsony érték oka természetesen, hogy a pályáztatás már a korábbi években lezajlott, így a 2007. év a megvalósítás időszaka volt.

A következő térkép azt szemlélteti, hogy hogyan alakult a 2004. és 2007. között beérkezett, illetve sikertelen pályázatok megoszlása darabszámuk alapján százalékban, vagyis mely régiók pályáztak sikeresebben.

Az AVOP 2. prioritásra beérkezett és sikertelen pályázatok regionális megoszlása

2004-2007 (db)

Forrás: EMIR 2007. december 31.

Jól körvonalazott regionális eltérések jellemzik a pályázatok minőségét. Általánosságban elmondható, hogy a beérkező és a sikertelen pályázatok arányaiban nagyságrendileg hasonló megoszlást mutatnak. Ha a 2004-2007. években összesen beérkezett pályázatok arányában kívánjuk elemezni a pályázatok sikerességét, akkor elmondhatjuk, hogy a Közép-magyarországi régióból érkező pályázatok voltak a legsikeresebbek, átlagosan 43% körül mozgott a sikertelen pályázatok aránya a kumulált beérkezett pályázatok számához képest. Az Észak-magyarországi régió esetében a legmagasabb mintegy 80% volt a sikertelen pályázatok aránya. A régiók többsége esetében a pályázatok átlagosan 60%-a volt sikertelen, melynek jelentős része az előkészítő szakaszban, azaz az IH döntés előtt elutasított, illetve visszalépett pályázat. A fenti tények indokoltá teszik, hogy az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program az AVOP-nál nagyobb figyelmet szenteljen a tanácsadói, felkészítő, oktató tevékenységekre, a pályázatok sikerességéhez fontos készségek és képességek fejlesztésére.

A három év vonatkozásában elmondható, hogy a pályázatok közel 9,7 %-át (35 db) az első ellenőrzéskor, a jogosultság vizsgálatokor kellett kizárni a pályáztatásból, további 5%-ot (18 db) a nem megfelelő hiánypótlás miatt. A pályázók közel harmada (104 db) még az IH döntés előtt visszalépett. A IH döntésre beterjesztett 204 pályázat közel 75%-a (155 db) azonban pozitív elbírálásban részesült, ami alátámasztja a pályázatértékelési rendszer hatékonyságát. A három év viszonylatában is elmondható, hogy a szerződéskötést követően minimális volt a meghíúsulás.

3.3.1.4 A kedvezményezettek típusai

Az alábbiakban a 2007. évben – a 2006. évi jelentéstől némileg eltérve - kifizetett pályázatok kedvezményezettjeinek megoszlását vizsgáltuk a pályázó társaságok típusa szerint.

76. táblázat - Az AVOP 2. prioritásra 2007-ben kifizetett pályázatok kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása			
	%	Euró	Mrd Ft	db
Összesen	100	17 494 454	4,46	60
Belföldi természetes személy	0,00	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	21,67	5 607 881	1,43	13
Kisvállalkozás	28,33	2 618 219	0,67	17
Középvállalkozás	36,67	6 175 436	1,57	22
Nagyvállalkozás	13,33	3 092 918	0,79	8
Non-profit szervezet AH-on belül	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0,00	0	0,00	0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

A vizsgálatot két szempont alapján végeztük el, egyrészt a pályázó társaságok típusa, másrészt a pályázók tevékenységi köre alapján, TEÁOR szám szerinti besorolásban.

A pályázó társaságok típusa alapján a 2. prioritás keretében támogatott pályázók valamennyien profitorientált vállalkozások. A mikrovállalkozások esetében 13 db támogatott pályázat került kifizetésre 2007-ben 5,6 M euró (1,4 Mrd Ft) összegben. A kisvállalkozások esetében megfigyelhető, hogy a 17 db pályázatra kapott 2,6 M euró (0,7 Mrd Ft) támogatás mértéke jóval alacsonyabb, mint más társaságtípusok esetében. A közép- és nagyvállalatok esetében a naturáliában és támogatási összegben kapott támogatás aránya közel azonos.

A 2. prioritás esetében a támogatott pályázatok megoszlása **tevékenységi kör szerint** igen nagy változatosságot mutat, a szerződéses pályázatok közül a két legmagasabb arányt képviselő ágazat a húsfeldolgozás és –tartósítás, valamint a bortermelés, amelynek az aránya a teljes szerződéses összeg mintegy 45 %-a, azaz ebből a két ágazatból érkezett a legtöbb igény egyaránt darabszámra és összegre vetítve. Mindkét ágazat esetében meghatározó fejlesztési elem az exportképesség növelése. A naturália adatokat figyelembe véve kiemelendők még a baromfi-hús feldolgozásához, tartósításához, illetve az ebből származó készítmény gyártására vonatkozó pályázatok, valamint nem elhanyagolható az egyéb zöldség és gyümölcs feldolgozásához kapcsolódó tevékenységek fejlesztésére beérkezett pályázatok száma és támogatási igényük mértéke sem. A kertészet és a hozzá kapcsolódó feldolgozóipar fejlesztése kiemelt prioritásként szerepel a 2007-2013-as programozási időszak stratégiai céljai között. A hazai zöldség és gyümölcs termő területre alapozva a zöldség-gyümölcs feldolgozó ipar új, innovatív termékek és technológiák bevezetésével az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében hosszú időre megalapozhatja versenyképességét. A kisebb ágazatokban érezhető, hogy a tökeszegénységből fakadó hátrányok elsődlegesen a fejlesztést, az innovációt csökkentik.

**77. táblázat - Az AVOP 2. prioritásra 2004-2007 között szerződött pályázatok kedvezményezettjei
tevékenységi kör (TEÁOR) szerinti megoszlásban**

TEÁOR szerinti megnevezés	Szerződött pályázatok száma	%	Szerződött pályázatok értéke (euro)	Szerződött pályázatok értéke (Mrd Ft)	%
Húsfeldolgozás, -tartósítás	30	20,1	15 857 811	4,04	26,2
Bortermelés	26	17,4	11 570 265	2,95	19,1
Tejtermék gyártása	14	9,4	5 048 814	1,29	8,3
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	16	10,7	5 528 616	1,41	9,1
Máshova nem sorolt egyéb élelmiszer gyártása	4	2,7	1 807 260	0,46	3,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás	20	13,4	5 037 232	1,28	8,3
Haszonállat-eledelel gyártása	13	8,7	2 777 643	0,71	4,6
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	10	6,7	3 767 640	0,96	6,2
Fűszer, ételízesítő gyártása	2	1,3	268 172	0,07	0,4
Húsáru-nagykereskedelem	1	0,7	115 059	0,03	0,2
Malomipari termék gyártása	7	4,7	3 312 235	0,84	5,5
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	2	1,3	2 085 067	0,53	3,4
Egyéb	4	2,7	3 355 376	0,86	5,5
Összesen	149	100,0	60 531 190	15,44	100,0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

3.3.1.5 Pénzügyi megvalósulás

A 2. prioritásra a 2007. évben nem került sor szerződéskötésre, hiszen a rendelkezésre álló keret már 2006-ban lekötésre került. Az adatok feldolgozásánál a 2004-2007. évi kumulált adatokat vettük figyelembe. A pénzügyi megvalósulás esetében kitűzött célok megvalósulásáról elmondhatjuk, hogy a szerződések száma és a felhasználás mértéke a korábban elvártak szerint alakult.

78. táblázat - Az AVOP 2. prioritásra 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
2.1 A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	189 799 725	48,40	100,00	129 268 535	32,96	0,68	60 531 190	15,4	0,32

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2004-2005. időszakban a kifizetéseknél tapasztalt lassú felfutás 2006-ra – a beérkezett pályázatok hatékony feldolgozásának és a megvalósítás zökkenőmentessé tételének köszönhetően – csökkent, és a kifizetések üteme felgyorsult, aminek köszönhetően a kezdetben lefektetett célok maradéktalanul megvalósíthatóak. 2007-ben az eredmények már mérhetőek voltak.

3.3.1.6 Indikátorok

Az AVOP 2. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

79. táblázat - A 2. prioritás indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A leszerződött projektek száma	200	149
Eredmény	Élelmiszerbiztonság növelését célzó fejlesztések értékének aránya (%)	10	13
	A környezetterhelés csökkentését célzó fejlesztések értékének aránya (%)	15	5
Hatás	A hozzáadott érték növekedése a támogatott szakágazatokban 2004-2006 (%)	1,5 (0,5% évente)	n.a

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A támogatott pályázatok átlagos támogatási igénye a tervezettnél magasabb volt, így a program kidolgozása során becsült 200 db pályázatnál kevesebb kedvezményezett juthatott támogatáshoz.

Az intézkedés elsődleges célja – a SAPARD programtól eltérően – a vállalkozások versenyképességének javítása volt. A pályázatok ennek megfelelően alapvetően a versenyképességet növelő beruházásokra irányultak, de számos projekt e mellett az élelmiszerbiztonsági, valamint a környezetvédelmi feltételek javítását szolgáló fejlesztéseket is magában foglalta. Mivel a fejlesztések komplex beruházások megvalósítására irányultak, és ezen beruházások esetében a legnagyobb forrásigényű fejlesztési célt kellett a projekt céljaként számszerűsítve is megjelölni, így az indikátorok csak a kiemelt cél teljesülését mutatják be.

Bár a komplex beruházások célkitűzésenkénti forrásigénye nem került kigyűjtésre, a döntés-előkészítő és a pályázatokat nyomonkövető munka alapján valószínűsíthető, hogy az élelmiszerbiztonsági és környezetterhelést csökkentő beruházások értéke a tervezettnél (10 ill. 15%) magasabb volt.

A 2. prioritás célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

80. táblázat - Az AVOP 2.1 intézkedés indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A szerződéskötések száma (db)	200	149
	A támogatott projektek száma operatív célok szerint (db)		
	Szerkezetátalakítást szolgáló fejlesztések	20	16
	Korszerűsítést és termelési költségek csökkentését szolgáló fejlesztések	55	55
	Új, magasabb feldolgozottságú, innovatív termékek előállítására irányuló fejlesztések	35	34
	A különböző értékesítési csatornához való alkalmazkodást elősegítő fejlesztések	15	7
	Élelmiszerbiztonsággal és minőséggel összefüggő fejlesztések, beleértve az organikus és ICM termékeket	35	20
	A környezetterhelést csökkentő, valamint a hulladékok/veszélyes hulladékok elkülönített gyűjtését és kezelését szolgáló, feldolgozó üzem területén belüli fejlesztések, korszerűsítések	25	16
	A munka feltételeit javító fejlesztések	15	7
	A támogatott projektek száma, szakágazatok szerint (db)		
	Hús	45	42
	Tej és tejtermék	25	13
	Tojás és baromfi	30	8
	Egyéb állati termék	5	13
	Gabonafélék	15	5
	Olajnövények	5	3
	Fehérjenövények	10	3
	Bor	25	25
	Gyümölcs és zöldség	30	19
	Egyéb termékek	10	3
Eredmény	A támogatott vállalkozások száma összesen (db)	150	135
Hatás	A fejlesztéseket megvalósító vállalkozások bruttó hozzáadott értékének növekedése (%)	2	n.a
	A fejlesztéseket megvalósító vállalkozások által felvásárolt mezőgazdasági termékek értékének növekedése (%)	6	n.a

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A program teljes időszakában a 2. prioritáson, illetve a 2.1 intézkedésen belül a tervezett 200 támogatott pályázat 75%-ban (149 db) teljesült. Ugyanakkor 2007. december 31-én összesen 141 db szerződés volt hatályban tekintettel arra, hogy 5 esetben a pályázó visszalépett, illetve 3 esetben a támogatás visszavonásra került a szerződéskötést követően. Kifizetésre 139 projekt esetében került sor.

A 2. prioritás keretében leszerződött pályázatok általában a prioritás több célját is szolgálják. Leggyakoribb a leszerződött pályázatok 47 %-át kitevő, a korszerűsítést (55 db) és az innovációt, valamint az új termékek fejlesztését (34 db) célzó beruházás, de kedvező, hogy a szerkezetátalakítás (16 db), az élelmiszerbiztonsággal és minőséggel összefüggő fejlesztések (20 db), valamint a környezetterhelést csökkentő fejlesztések (16 db) is eléri a 35%-ot.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2007. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

Az indikátor-mutatókból kiderül, hogy a tervezetthez képest kevesebb a támogatott vállalkozás. Ennek oka, hogy a tervezés során előre jelzett egy projektre jutó támogatási igény magasabb lett, mint a tervezett volt. Ebből kifolyólag ugyanannyi rendelkezésre álló forrás mellett kevesebb projekt támogatására kerülhetett sor.

3.4 AVOP 3. prioritás: A vidéki térségek fejlesztése

3.4.1 Áttekintés - AVOP 3. prioritás

A prioritás célja a vidéki térségekben kialakult gazdasági és társadalmi hátrányok csökkentése, ezen belül a vidéki lakosság életminőségének, jövedelmi helyzetének javítása, a vidék építészeti, kulturális és természeti értékeinek megőrzése, a vidéki térségek településképzésének fejlesztése. A prioritás összetett céljának megvalósulását négy intézkedés szolgálja, amelyek 3 éves közkiadás kerete 112 M euró (28,56 Mrd Ft). A 3. prioritás részesedése az AVOP költségvetéséből 26,5%. A vidéki térségek fejlesztése prioritást az alábbi intézkedések megvalósítása szolgálta:

3.1. intézkedés: Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése

3.2. intézkedés: A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése

3.3. intézkedés: Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése

3.4. intézkedés: LEADER+

A prioritás intézkedései az AVOP többi intézkedésével egyetemben először 2004. márciusában kerültek meghirdetésre. Ez alól csak a LEADER+ volt kivétel, amely intézkedés első fordulójának meghirdetésére 2005-ben került sor.

A prioritás egyes intézkedéseit kiemelkedő érdeklődés kísérte, melyet a jelentős számú beérkezett pályázat, illetve a rendelkezésre álló szerény forrásösszegekhez viszonyított nagy mértékű forrástüligénylés is alátámaszt. Először a 3.3. "Falufejlesztés és - megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése" intézkedés (a felfüggesztés időpontja: 2004. október 1.), majd a 3.2. „Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” intézkedés, 3.2.21. „Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása” alintézkedése kerültek felfüggesztésre (a felfüggesztés időpontja: 2004. december 8.). A rendkívüli érdeklődésnek köszönhetően a 3.2 intézkedés esetében már a 2004-ben benyújtott pályázatok támogatási igénye elérte a rendelkezésre álló 3 éves keret nagyságát, a 3.3 intézkedés esetében pedig jóval meghaladta azt. Ezért a fenti intézkedés és alintézkedés a programozási időszak alatt többé nem került meghirdetésre. A többi intézkedésre 2005-ben és 2006-ban újra lehetett pályázni.

2007-ben a 3. prioritás keretén belül csak a 3.1. „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés és a 3.2.3. „Földterület-fejlesztés, melioráció” alintézkedés keretén belül maradt pályázható forrás, ezért az év folyamán ezekre a jogcímekre volt lehetőség meghatározott, viszonylag rövid ideig pályázni. A leghamarabb a 3.1.3. „Idegenforgalmi tevékenységek fejlesztése” c. alintézkedés került felfüggesztésre 2007. január 24-én. A legtovább a 3.1.2. „Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje” c. alintézkedésre lehetett pályázni, amelynek felfüggesztésére 2007. május 15-én került sor.

A 3. prioritás intézkedései iránti érdeklődés, illetve a rendelkezésre álló források magas felhasználási szintje igazolja, hogy az intézkedések valós szükségleteket foglalmaztak meg, illetve egyes intézkedések esetén az igények jóval meghaladták a Program kínálta pénzügyi lehetőségeket.

3.4.1.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

A 3. prioritás megvalósulását kiemelkedően eredményesnek tekinthetjük, hiszen a 2004-2006. évre tervezett 112 M euró (28,56 Mrd Ft) közkiadás keretből 107,4 M euró (27,4 Mrd Ft) értékben került sor szerződéskötésre, azaz **a keret gyakorlatilag 96%-ban felhasználásra került** az adott céloknak megfelelő projektek támogatására.

A 3. prioritás 2004-2006-os időszakra vonatkozó pénzügyi terve alapján a prioritás szintjén az átlagos tervezett támogatási arány 77,8%. A 2007-es évben megvalósult támogatási arányt, amely a vizsgált évben megkötött szerződések átlagos támogatási arányát veszi alapul.

81. táblázat - Az AVOP 3. prioritás pénzügyi terve

Prioritás/intézkedés megnevezése		Közkidások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Egyéb hozzájárulás	
		Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3. Vidéki térségek fejlesztése	2004-2006	112 008 511	28,56	84 006 380	21,42	28 002 131	7,14	31 913 750	8,14
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése		16 059 395	4,10	12 044 545	3,07	4 014 850	1,02	2 808 343	0,72
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése		52 944 640	13,50	39 708 479	10,13	13 236 161	3,38	22 690 561	5,79
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi		23 848 626	6,08	17 886 469	4,56	5 962 157	1,52	1 625 883	0,41
3.4. LEADER+		19 155 850	4,88	14 366 887	3,66	4 788 963	1,22	4 788 963	1,22

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

A 3. prioritásra 2007-ben mindössze 295 db pályázatot nyújtottak be 11,6 M euró (2,96 Mrd Ft) támogatási igénnyel, ami a 2004-2007 között a 3. prioritásra benyújtott pályázatok számának 4,9%-át, értékének pedig 5,3%-át adja. Mivel 2007-ben a 3. prioritáson belül csupán a 3.1. intézkedésre és a 3.2.3. alintézkedésre állt rendelkezésre pályázható forrás, ezért az év folyamán csak ezekre a jogcímekre érkeztek be pályázatok.

82. táblázat - Az AVOP 3. prioritás 2007. évi eredményei

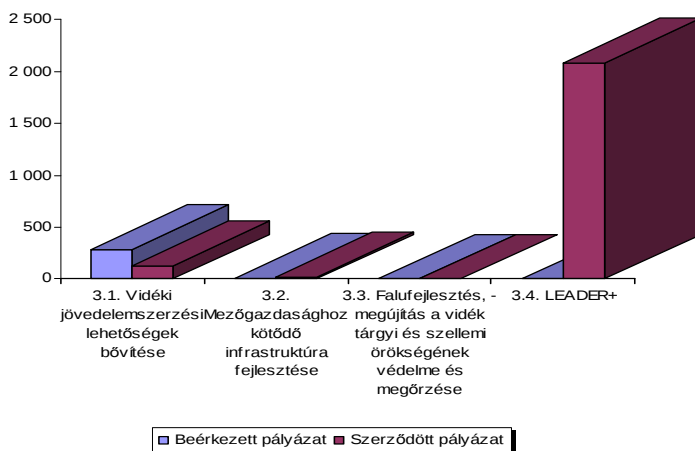
Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007
3. Vidéki térségek fejlesztése	db	db	db	db	db
	6 037	295	2 807	2 237	1 361
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	1 096	287	126	131	200
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	619	8	0	24	215
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	466	0	0	0	74
3.4. LEADER+	3 856	0	2 681	2 082	872

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat db

A fenti okból kifolyólag a 2007-es évben a pályázatok igen magas arányát (97%) a „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” c. intézkedésre nyújtották be. A 3.2. „Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” c. intézkedés meliorációs alintézkedésére a pályázatok mindössze 3%-a érkezett. A prioritás másik két intézkedésére nem lehetett pályázni az év folyamán.

"A vidéki térségek fejlesztése"
priorításra beérkezett pályázatok száma 2007. december 31-ig

2007-ben mindössze 295 db pályázat került benyújtásra, ugyanakkor a korábbi években benyújtott pályázatokkal együtt 2007-ben 2 807 db pályázat esetében született támogató IH döntés. 2 237 db pályázat esetében (az IH által 2007-ben támogatott pályázatok 80%) történt szerződéskötés és 1 361 db pályázatnál (az IH által 2007-ben támogatott pályázatok 48%) kifizetésre is sor került.

Az alábbi táblázat és a fenti ábra jól szemléltetik az egyes intézkedések megvalósításának aktuális stádiumát 2007-ben. A 3.1. „A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedésre májusig érkeztek be új pályázatok. Jelentős mennyiségben történt támogatási döntés, szerződéskötés és kifizetés. A 3.3. és a 3.2. intézkedés megvalósítása 2007-re csaknem teljesen lezárult. A fenti intézkedésekre nem, illetve csak nagyon kevés új pályázat került benyújtásra, illetve nagyon kis számú szerződéskötés történt, hiszen a korábbi években beérkezett pályázatok szerződéskötése, illetve a kifizetések többsége ezen intézkedések tekintetében 2006-ig befejeződött. 2007-ben a szerződések 93%-a (2 082 db) a LEADER+ intézkedés keretén belül kötött. A magas szerződésszám oka egyrészt az, hogy az intézkedés keretén belül rendelkezésre álló hároméves forrás 83%-ára 2007-ben kötöttek szerződést, másrészt pedig a LEADER+ intézkedés azon jellegzetességének köszönhető, hogy a helyi akciócsoportok programjai zömében nagyszámú, kisléptékű fejlesztések végrehajtásán keresztül valósulnak meg.

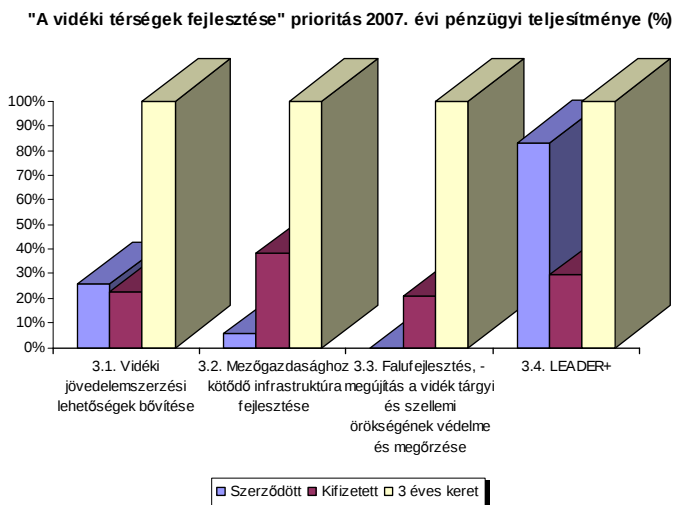
83. táblázat - Az AVOP 3. prioritás 2007. évi eredményei

Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3. Vidéki térségek fejlesztése	217 649 239	55,50	11 591 571	2,96	24 820 853	6,33	22 749 165	5,80	32 301 383	8,24
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	36 201 959	9,23	9 911 122	2,53	4 310 206	1,10	4 131 838	1,05	3 656 272	0,93
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	93 265 948	23,78	1 680 449	0,43	0	0,00	2 680 889	0,68	18 005 919	4,59
3.3. Falufejlesztés, - megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	49 100 056	12,52	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4 970 043	1,27
3.4. LEADER+	39 081 275	9,97	0	0,00	20 510 647	5,23	15 936 438	4,06	5 669 149	1,45

* árfolyam: 255 Ft/ euró

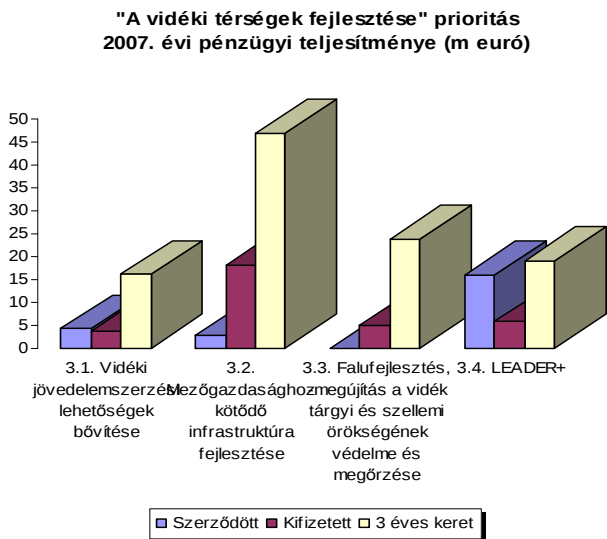
Forrás: EMIR 2007. december 31.

A támogatott, szerződött és kifizetett pályázatok darabszámának és összegének aránya azt mutatja, hogy a 3.1. „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” és a 3.4. „LEADER+” intézkedés keretében is maradt 2008-ra áthúzódó szerződéskötési és kifizetési kötelezettség. Ezek a kötelezettségek a 3.1. intézkedés esetében 2007-ben csökkentek, a 3.4. intézkedés keretén belül azonban jelentősen nőttek.

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 2007. évben a 112 M euró (28,6 Mrd Ft) összegű 3 éves közkiadás keretből összesen 20,8 M euró (5,3 Mrd Ft) tervezett támogatási keret állt rendelkezésre. **Össességében a 2007. évben közel 24,8 M euró (6,3 Mrd Ft) összegre történt kötelezettségvállalás, ami az éves közkiadás keret közel 119,5%-os kihasználását jelenti.** A korábban beérkezett pályázatok elbírálásának elhúzódása következtében 2007-ben közel 22,7 M euró (5,8 Mrd Ft) összegben történt szerződéskötés és 32,3 M euró (8,2 Mrd Ft) összegben pedig kifizetés.

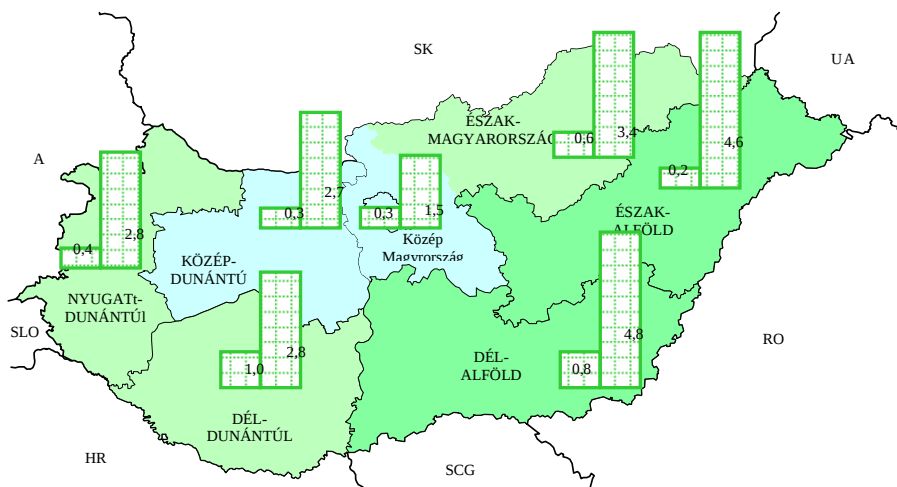
Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 3. prioritás keretére a program teljes időtartama alatt 3 182 szerződés kötött 107,4 M euró (27,4 Mrd Ft) értékben, így **a teljes 2004-2006. évi támogatási forrás (közkiadás) 96%-a felhasználásra került.** A 2004-2007. években 1 804 esetben történt kifizetés összesen 78,8 M euró (20,1 Mrd Ft) összegben, azaz **a teljes 2004-2006 évi támogatási forrás több mint 70,4%-a kifizetésre került.**

3.4.1.2 Regionális megoszlás

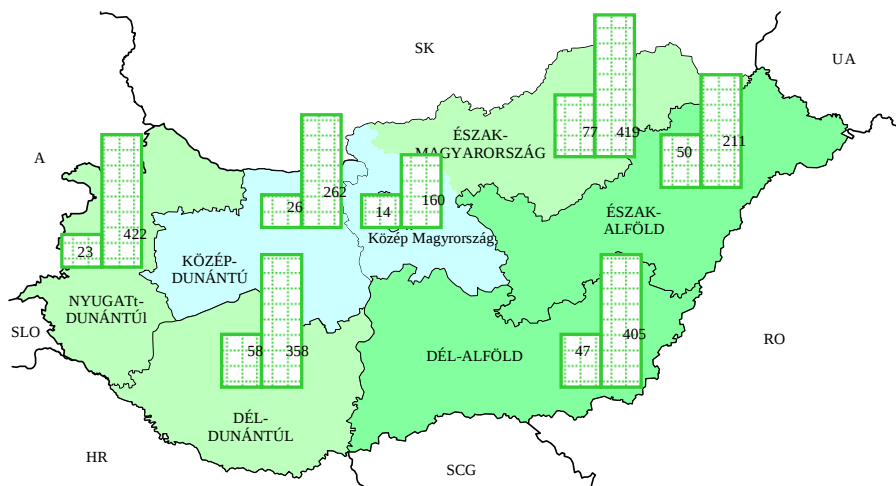
Ez a fejezet a 3. prioritás 2007-es év pályázati aktivitásának és forrásfelhasználásának regionális megoszlását elemzi. Mivel ebben az évben döntően a 3.1. és 3.4. intézkedés keretén belül volt pályázói és szerződéskötési aktivitás, ezért az alábbi ábrák leginkább ezen intézkedések forrásainak területi eloszlásáról nyújtanak információkat.

Az AVOP 3. prioritásra 2007 évben beérkezett pályázatok és a szerződött pályázatok támogatási igényének regionális megoszlása (M euró)

Forrás: EMIR 2007. december 31.

Az AVOP 3. prioritásra 2007. évben beérkezett és szerződött pályázatok számának regionális megoszlása (db)

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 3. prioritásra 2007. évben beérkezett pályázatok főként a 3.1. „Vidéki jóvedelemszerzési lehetőségek bővítése” c. intézkedést érintik, regionális megoszlást tekintve viszonylag egyenletes forrásigénnyel. Az intézkedés forrásaira a legjelentősebb igény a Dél-Dunántúli és a Dél-Alföldi régióból érkezett, míg a legalacsonyabb az Észak-Alföldi, Közép-Magyarországi és Közép-Dunántúli régióban mutatkozott. Nem követte ezt a megoszlást a beérkezett pályázatok száma, mely szerint a legintenzívebb pályázói aktivitás az Észak-Magyarországi régióban jelentkezett, feltehetően a többi régiótól jóval alacsonyabb átlagos projekt összköltséggel. Ugyanezen okból kifolyólag az Észak-Alföldön beadott pályázatok aránya is jóval meghaladja a régióban realizálódott forrásigény arányát. A 2007. évben hatályba lépett 2 237 db szerződés - amelyhez közel 22,7 M euró (5,8 Mrd Ft) értékű szerződésállomány társul - regionális megoszlását jelentős mértékben befolyásolta az egyes régiókban kiválasztott helyi akciócsoportok száma, hiszen 2007-ben szerződéskötésre többségében a LEADER+ intézkedés keretén belül került sor. A három legnagyobb összeget leszerződött régióban (Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld) egyenként 12 helyi akciócsoport működik. A „középmezőnyt” a dunántúli régiók alkotják, amelyekben egyenként 10 db helyi akciócsoport valósítja meg a programját. A Közép-Magyarországi régióban mindössze 4 db akciócsoport került kiválasztásra.

3.4.1.3 A pályázatok minősége

Az alábbi fejezetben a 2007. évben feldolgozott pályázatok minőségét és sikerességét vizsgáljuk, amelyet a jogosulatlan, vagy nem megfelelő hiánypótlás miatt az értékelők által elutasított és az IH döntéssel elutasított pályázatok száma és aránya jelez.

84. táblázat - Az AVOP 3. prioritás 2007-ben feldolgozott pályázatainak sikertelensége

Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007		Beérkezett 2007		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db		db	%												
3. Vidéki térségek fejlesztése	6 037		297		274	4,54	89	1,47	28	0,46	42	0,70	3	0,05	436	7,22
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	1 096		287		161	14,7	28	2,6	28	2,6	3	0,3	2	0,2	222	20,3
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	619		9		2	0,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2	3	0,5
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi	466		0		0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
3.4. LEADER+	3 856		1		111	2,9	61	1,6	0	0,0	39	1,0	0	0,0	211	5,5

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat db

A 3. prioritásra 2007-ben az összes benyújtott pályázatnak csupán 4,9%-a jutott. Ebben az évben zajlott azonban a LEADER+ intézkedésre 2006-ban benyújtott pályázatok nagy részének bírálata. Az év folyamán összesen 3 198 db pályázat került elbírálásra, amelyből 2 807 db pályázat (88%) esetén született pozitív IH döntés és csupán 302 db pályázat (9%) került elutasításra formai vagy jogosulatlansági okok miatt. 134 pályázat esetén a pályázó döntött a visszalépésről, amely a legtöbb esetben nem függ össze a pályázatok minőségével. Ez az alacsony elutasítási arány a pályázatok megfelelő minőségére enged következtetni. A fenti arány intézkedésenként azonban nagy eltérést mutat és a 3.1."Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése" c. intézkedés esetében jóval kedvezőtlenebb. A 2007-ben ezen intézkedés keretén belül bírálatra került 343 db pályázatból 126 esetben (36%) döntött az IH a támogatás mellett, míg igen magas számú, 189 db pályázat (55%) került elutasításra formai vagy jogosulatlansági okok miatt. A pályázatok alacsony színvonala továbbra is annak tulajdonítható, hogy a kis költségvetésű pályázatok megírását „profi” pályázatíró cégek nem vállalták, a jogcímek célcsoportja pedig jellemzően természetes személy, vagy mikrovállalkozás, ahol többnyire nem áll rendelkezésre magas szintű adminisztrációs tapasztalat és képzettség a jó minőségű pályázatok elkészítéséhez. Ezek az arányok a LEADER+ intézkedés esetén jóval pozitívabb képet mutatnak. Az év során összesen elbíralt 2 892 db pályázat 93%-a (2 681 db) támogathatónak bizonyult, mely részben az akciócsoportok pályázatírást segítő, felkészítő aktivitásának volt köszönhető. A pályázatok csupán 4%-át (111 db) kellett formai vagy jogosultsági okok miatt elutasítani.

85. táblázat - Az AVOP 3. prioritás 2007-ben feldolgozott pályázatainak sikertelensége

Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett 2007		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft												
3. Vidéki térségek fejlesztése	11 591 571	2,96	6 620 614	1,69	1 531 533	0,39	745 054	0,19	351 696	0,09	139 869	0,04	9 388 766	5,35
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	9 911 122	2,53	5 654 068	1,44	1 014 892	0,26	745 054	0,19	91 509	0,02	68 777	0,02	7 574 300	4,46
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	1 680 449	0,43	182 292	0,05	0	0,00	0	0,00	0	0,00	71 092	0,02	253 384	0,49
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.4. LEADER+	0	0,00	784 254	0,20	516 641	0,13	0	0,00	260 187	0,07	0	0,00	1 561 082	0,40

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

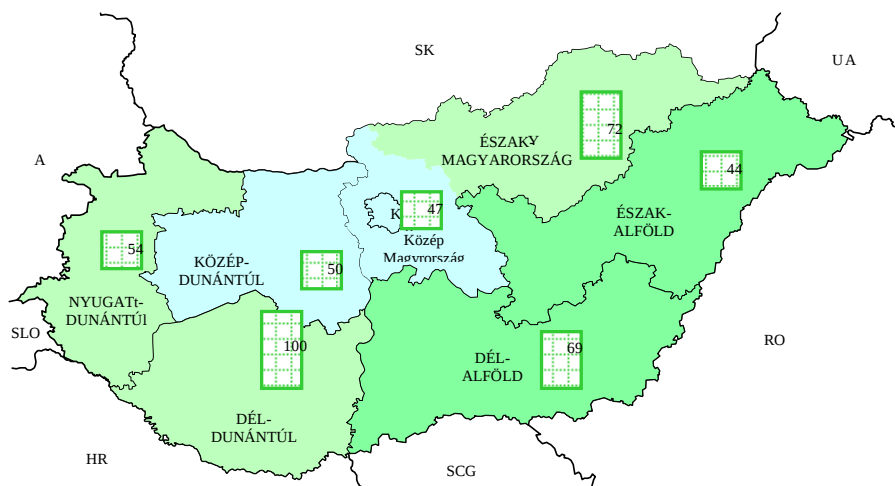
támogatási összeg

A 2007-ben elbíralt pályázatok összege 45,8 M euró (11,7 Mrd Ft) volt, amelyből a jogosulatlanság, vagy formai hiba miatt elutasított pályázatok értéke 7,4 M euró (1,9 Mrd Ft), a teljes összeg 22%-a volt.

A fenti arány, csakúgy, mint az elutasított pályázatok darabszáma esetén intézkedésenként jelentős eltérést mutat. A 3.1."Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése" c. intézkedés esetén jóval magasabb a formai hiba, vagy jogosulatlanság miatt elutasított pályázatok forrásaránya. A 2007-ben ezen intézkedés keretén belül elbíralt 11,9 M euró(3 Mrd Ft) értéknyi pályázatból 6,4 M eurónyi (1,6 Mrd Ft) pályázat került elutasításra, amely az összes elbíralt támogatási igény 54%-a.

A LEADER+ intézkedés ebben az esetben is kedvezőbb képet mutat. Az elbíralt támogatások összege 22,1 M euró (5,6 Mrd Ft), amelynek mindössze 3,6%-a került elutasításra a fenti okokból kifolyólag.

Az AVOP 3. prioritás 2007-ben elbíralt sikertelen pályázatainak regionális megoszlása (db)

Forrás: EMIR 2007 december 31.

A 2007-ben elbíralt sikertelen pályázatok száma kiemelkedően a legmagasabb a Dél-Dunántúli régióban. A 100 db sikertelen pályázat csaknem fele (48 db) a 3.1. intézkedés keretén belül került elutasításra. A 3.1. intézkedés keretén belül beérkezett pályázatok közül az elutasított pályázatok aránya ebben a régióban a legmagasabb. Az Észak-Magyarországi és a Dél-Alföldi régióban is magas a sikertelen pályázatok száma, amely a 3.1. intézkedés keretén belül benyújtott pályázatok nagy számára vezethető vissza. Az utóbbi két régióban a benyújtott pályázatokhoz képest sikertelen pályázatok aránya kedvezőbb, mint a Dél-Dunántúlon.

3.4.1.4 A kedvezményezettek típusai

86. táblázat - Az AVOP 3. prioritásra 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társasági típusa szerinti megoszlásban

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	3. prioritás: Vidéki térségek fejlesztése				3.1. intézkedés: Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése				3.2. intézkedés: Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	22 749 165	5,80	2237	100	4 131 838	1,05	131	100	2 680 888	0,68	24
Belföldi természetes személy	10,14	2 306 164	0,59	294	25,19	889 593	0,23	33	0,00	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	22,09	5 024 980	1,28	320	54,96	2 254 595	0,57	72	12,50	465 755	0,12	3
Kisvállalkozás	9,86	2 243 771	0,57	79	8,40	515 865	0,13	11	54,17	1 004 644	0,26	13
Közévvállalkozás	2,03	461 767	0,12	9	2,29	121 173	0,03	3	4,17	300 588	0,08	1
Nagyvállalkozás	0,02	3 922	0,00	1	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	38,38	8 730 269	2,23	961	0,00	0	0,00	0	29,17	909 901	0,23	7
Non-profit szervezet AH-on kívül	17,49	3 978 292	1,01	573	9,16	350 612	0,09	12	0,00	0	0,00	0

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	3.3. intézkedés: Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése				3.4. intézkedés: LEADER+			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	0	0,00	0	100	15 936 439	4,06	2082
Belföldi természetes személy	0,00	0	0,00	0	12,54	1 416 571	0,36	261
Mikrovállalkozás	0,00	0	0,00	0	11,77	2 304 630	0,59	245
Kisvállalkozás	0,00	0	0,00	0	2,64	723 262	0,18	55
Közévvállalkozás	0,00	0	0,00	0	0,24	40 006	0,01	5
Nagyvállalkozás	0,00	0	0,00	0	0,05	3 922	0,00	1
Non-profit szervezet AH-on belül	0,00	0	0,00	0	45,82	7 820 368	1,99	954
Non-profit szervezet AH-on kívül	0,00	0	0,00	0	26,95	3 627 680	0,93	561

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A 3. prioritás keretén belül 2007-ben a szerződés-kötések értékének 38%-a érintett önkormányzatokat. Ez azzal magyarázható, hogy az év során a szerződés-kötések 93%-a a 3.4. „LEADER+” intézkedés keretén belül történt, amely jellegénél fogva főként önkormányzati és civil kezdeményezésű fejlesztéseket foglal magában. A „LEADER+” intézkedésen belül a kedvezményezettek másik nagy csoportja a civil szervezetek, amelyek az intézkedés forráskeretén belül 22%-ban, a prioritásén belül pedig 17%-ban képviseltetik magukat. A 3. prioritáson belül a vállalkozásfejlesztést kis léptékű fejlesztésekkel támogató 3.1. „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése ” és a 3.4. „LEADER+” intézkedés tipikus célcsoportjai a természetes személyek (főként turisztikai fejlesztések) és mikrovállalkozások, amely a prioritáson belüli fejlesztések forrásösszegének 22%-át teszik ki.

3.4.1.5 Pénzügyi megvalósulás

A következő táblázat a 3. prioritás 2007. évi megvalósulása során felhasznált pénzügyi források prioritás és intézkedés szintű összegét és átlagos támogatási arányát mutatja.

2007-ben a 2004-2006. évre tervezett 112 M euró (28,56 Mrd Ft) közkiadás keretből összesen 41 M euró (10,5 Mrd Ft) közkiadás szerződéssel történő lekötésére került sor, amely a teljes keret 36,6%-a.

A közkiadás aránya az összes költségen belül prioritás szinten 55,5%, amely elmarad a 3 évre tervezett 77,8%-os átlagtól. Ennek egyik oka, hogy 2007-ben a szerződések többsége a jövedelemtermelő tevékenységeket támogató, így alacsonyabb támogatási aránnyal működő intézkedések (3.1. és 3.4.) keretén belül kötöttek. A magasabb támogatás intenzitással működő intézkedések (3.3. és 3.2.) keretén belül egyáltalán nem, vagy nem számottevő összegben került sor szerződés-kötésre az év folyamán.

87. táblázat - Az AVOP 3. prioritásra 2007-ban szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
3. Vidéki térségek fejlesztése	36 875 455	9,40	100	14 126 290	3,60	100	22 749 165	5,80	100
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	9452398	2,41	25,63	5 320 560	1,36	37,66	4 131 838	1,05	18,16
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	3 973 128	1,01	10,77	1 292 239	0,33	9,15	2 680 889	0,68	11,78
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
3.4. LEADER+	23 449 929	5,98	63,59	7 513 491	1,92	53,19	15 936 438	4,06	70,05

* árfolyam: 255 Ft/euro

Forrás: EMIR 2007. december 31.

3.4.1.6 Indikátorok

Az AVOP 3. prioritás célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

88. táblázat - Az AVOP 3. prioritás indikátorainak alakulása (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Helyi vidékfejlesztési programjuk megvalósításával támogatott helyi akciócsoportok száma (db)	30-40	70,00
Eredmény	A falusi szálláshelyeken töltött vendégéjszakák számának növekedése (%) (2000 – 2002 évek átlaga = 100%)	20	6
	A támogatott vállalkozások száma (beleértve a LEADER+ -t is) (db)	3140,00	688,00
	A falumegújítással és/vagy helyi piacok és felvásárló-helyek fejlesztésével érintett települések száma (db)	250,00	256,00
Hatás	A 3. prioritás intézkedései keretében nyújtott támogatásnak köszönhetően a vidéki térségekben megőrzött és létrehozott munkahelyek száma munkaerő egyenértékben (FTE, AWU – nincs adat) (db)	500,00	Létrehozott: 351,00 Megőrzött: 3591,00

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A tervezett és megvalósult **output indikátor** értékek közötti eltérés egyik oka az intézkedés iránt tanúsított nagy érdeklődés következtében beérkezett nagyszámú pályázat. A másik ok, hogy a helyi fejlesztési stratégiák megvalósítására rendelkezésre álló időkeret az előkészítési és értékelési folyamat elhúzódása miatt rövidült. A rendelkezésre álló idő rövidsége és a LEADER-szerű pályázásban jelentkező tapasztalatok hiánya miatt annak érdekében, hogy a LEADER intézkedésre allokált források teljeskörű felhasználása biztosított legyen, az a vezetői döntés született, hogy nemzeti többlet- kötelezettségvállalási forrás biztosításával a tervezettnél nagyobb számú akciócsoport támogatására került sor.

A falusi magánszálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának változását mutató **eredmény indikátornál** a megvalósult eredmény a tervezett értéktől elmarad.

A falusi szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma 2000-től 2006-ig a következőképpen alakult:

89. táblázat - A falusi szálláshelyeken töltött vendégéjszakák számának alakulása 2000-től 2006-ig

	Vendég-éjszakák száma a falusi szállásadásban							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Magyarország	518 488	528 479	574 979	586 461	495 555	567 880	572 709	n.a.

Forrás: TEIR, KSH TSTAR

Mivel az AVOP tervezés jórészt a 2003-as évben zajlott, amely évben a falusi szállásadásban eltöltött vendégéjszakák száma támogatás nélkül is 8,5%-kal növekedett, figyelembe véve ezt a tendenciát, a becsült 20%-os növekedés nem volt túlzott. Ezzel szemben azonban 2004-ben jelentős visszaesés történt, amelynek fő oka a rendkívül kedvezőtlen csapadékos tavasz és nyár. Ez jelentősen visszavetette a falusi turizmus forgalmát, vélhetően sok vállalkozás bezárását is okozta. Ennek a visszaesésnek a hatására a falusi szállásadásban eltöltött vendégéjszakák száma csak 2006-ban közelítette meg a 2002-es értéket. Ezzel a visszaesséssel a Program tervezésekor nem lehetett számolni.

További ok a tervezett érték alacsony megvalósulására, hogy a „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedésre tervezett 4,095 millió Ft kötelezettségvállalással szemben 2008. január 1-én, az indikátor lekérdezésének időpontjában csupán a fenti tervezett összeg 69,3%-a került lekötésre és csak 39,7 %-a került kifizetésre. A forrásoknak csupán 16,4%-át érintő projekt esetén zárult le a fejlesztés. A mutató teljesülése szempontjából a már megvalósult fejlesztésre fordított összeg, tehát a már megvalósult szálláshely

működtetésének van jelentősége, mert a KSH a már működő szálláshelyeket regisztrálja. Ez annyit jelent, hogy 2006-ban a fenti adatbázisban regisztrált 6%-os növekedést az intézkedésre tervezett forrás 16,4%-ának felhasználásával sikerült elérni. Nem valószínű, hogy a teljes összeg kifizetése esetén az indikátor értéke eléri a tervezett eredményt, hiszen nagyon csekély összegről van szó, illetve sok külső hatás is közrejátszik a falusi turizmus fejlődésében (lásd 2004-es kedvezőtlen időjárás) de a megvalósult eredmény mindenképp jobban megközelítette volna a tervezett eredményt.

A támogatott vállalkozások számát mutató **eredmény indikátor** tervezett és megvalósult értéke között jelentős eltérés mutatkozik. A támogatási szerződéssel rendelkező vállalkozások száma a lekérdezés időpontjában 688 db, amely az arányosított célértéktől is jelentősen elmarad. Ennek egyik oka, hogy a többnyire jövedelemtermelő beruházásokat támogató 3.1. „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés esetén az eredetileg tervezett összegnek csupán 69%-a került szerződéssel lekötésre. A másik ok, ami részben a fenti tényből ered, hogy a prioritás keretén belül leszerződött pályázatoknál magas arányban voltak jelen önkormányzatok, (43%) és civil szervezetek (26%), valamint igen magas volt a természetes személyek aránya is (13%). Ezen magas mutatókkal előre nem lehetett kalkulálni az intézkedés tervezése során.

A falumegújítással és helyi piacok kialakításával érintett települések számát mutató **eredmény indikátor** esetén a megvalósult eredmény (256 db település) a tervezett forrás 92,6 %-os lekötése (szerződéskötés) mellett is meghaladja a tervezett célértéket (250 db település).

A 3. prioritás keretében létrehozott és megőrzött munkahelyek számát mutató **hatás indikátor** a prioritásra tervezett források 96%-os lekötöttsége (szerződéskötés) mellett is jóval meghaladja a tervezett értéket. Ennek oka, hogy a pályázók nem minden esetben vették figyelembe azt a kikötést, hogy az adatszolgáltatás során csakis a fejlesztés hatására létrejött, illetve megtartott munkahelyek számát adják meg.

3.4.2 AVOP 3.1. „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés

Az intézkedés a mezőgazdaságon kívüli (falusi turizmus, kézművesség), vagy azon belüli tevékenységi körök bővítését, egyedi, minőségi élelmiszertermékek előállítását, a nem élelmiszer célú termelés és feldolgozás fejlesztését (például energiaültetvények, gyógynövény, kozmetikumok, stb.), és az előállított termékek értékesítési lehetőségeinek javítását támogatja. Az intézkedés pályázati jogcímei először 2004. januárjában kerültek meghirdetésre. 2004-ben az intézkedés keretén belül kötelezettségvállalás nem történt, a támogatott tevékenységek iránti érdeklődés 2005-ben kezdett növekedni, és az első szerződések megkötésére is 2005-ben került sor.

A 2005-ös év folyamán először a 3.1.3. Idegénforgalmi tevékenység fejlesztése alintézkedés, majd a későbbiekben az intézkedés minden jogcíme felfüggesztésre került. Annak érdekében, hogy a legjobb pályázatok kerülhessenek kiválasztásra, az IH döntését a felfüggesztésig beérkezett összes pályázat értékelése után hozta meg, így a szerződések megkötése sok esetben áthúzódott a 2006-os évre. A 3.1 intézkedés mind a négy alintézkedésének 2005. évi felfüggesztést követően 2006-ban az intézkedésre vonatkozó pályázási lehetőség újra megnyílt. Az intézkedés iránti érdeklődés 2006-ban tovább növekedett. A legnépszerűbb továbbra is a 3.1.3. Idegénforgalmi tevékenységek fejlesztése alintézkedés volt, ezért ennek felfüggesztésére került legkorábban sor. 2007 januárjában azért volt szükség az alintézkedésre vonatkozó pályázási lehetőség felfüggesztésére, mivel jóval több pályázat került benyújtásra, mint amennyi forrás rendelkezésre állt. A többi alintézkedésre 2007 májusáig lehetett pályázatokat benyújtani.

3.4.2.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

Az alábbi táblázat az intézkedés 3 éves pénzügyi tervét mutatja.

A 3.1. intézkedésre a 2004-2006. évre tervezett 16 M euró (4,1 Mrd Ft) közkiadás keretéből 11.1 M euró (2,8 Mrd Ft) értékben került sor szerződéskötésre. Az eredetileg tervezett keretnek 2007. december 31-ig mindössze 69,3%-a került az intézkedés keretén belül szerződéskötésre. Ez az alacsony arány többek között az intézkedés nehézkes beindulása miatt történt forrásátcsoportosítás következménye. A megvalósulás aránya a 2008-as szerződéskötésekkel valamelyest javulni fog.

A pályázatok forrásigényének alintézkedésenkénti jelentős különbségei miatt 2007. novemberében a Monitoring Bizottság írásbeli szavazás útján jóváhagyta az IH kezdeményezésére benyújtott PKD módosítást az alintézkedések közötti forráselosztás módosításáról. A döntés mind a négy alintézkedést érintette. A 3.1.3. Idegénforgalmi tevékenység fejlesztése alintézkedés forrásigényének kielégítése végett az alintézkedés részesedése az eredeti 30%-ról 46%-ra emelkedett. Az ehhez szükséges forrás a 3.1.1. és a 3.1.4. alintézkedések

5%-os, illetve a 3.1.2. alintézkedések 6%-os csökkentésével volt biztosított. A 3.1. intézkedés 2004-2006-os időszakra vonatkozó pénzügyi terve alapján az intézkedés szintjén az átlagos tervezett támogatási arány 85,1%. A 2007-es évben megvalósult támogatási arányt, amely a vizsgált évben megkötött szerződések átlagos támogatási arányát veszi alapul.

90. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedés pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése		Közkidások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Egyéb hozzájárulás	
		Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	2004-2006	16 059 395	4,10	12 044 545	3,07	4 014 850	1,02	2 808 343	0,72

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

A 2007. évben a 16 M euró (4,1 Mrd Ft) 3 éves keretből összesen 7,3 M euró (1,8 Mrd Ft) állt rendelkezésre. A 2007-ben benyújtott 287 db pályázat támogatási igénye 9,9 M euró (2,5 Mrd Ft), amely a 2007-os évre rendelkezésre álló támogatási összeg több, mint 135%-ának felel meg.

2007-ben 126 esetben született IH támogató döntés, 131 esetben pedig megtörtént a szerződéskötés. Össességében a 2007-ben rendelkezésre álló keret 59%-ára, illetve a 3 éves keret 26,8%-ára – 4,3 M euró (1,1 Mrd Ft) összegre - történt kötelezettségvállalás.

A négy alintézkedésre benyújtott pályázatok számát és az azokhoz kapcsolódó támogatási igények megoszlását az alábbi táblázatok szemléltetik.

91. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	db	db	db	%	db	%	db	%
3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	1096	287	126	11,50	131	11,95	200	18,25
3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja	299	97	64	21,40	53	17,73	72	24,08
3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje	139	67	41	29,50	38	27,34	39	28,06
3.1.3. Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése	621	116	16	2,58	35	5,64	81	13,04
3.1.4. Kézműipari tevékenység fejlesztése	37	7	5	13,51	5	13,51	8	21,62

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

92. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	9 911 122	2,53	4 310 206	1,10	4 131 838	1,05	3 656 272	0,93
3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja	3 442 264	0,88	2 210 844	0,56	1 728 298	0,44	1 676 226	0,43
3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje	2 951 415	0,75	1 493 881	0,38	1 307 474	0,33	756 068	0,19
3.1.3. Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése	3 257 494	0,83	423 870	0,11	938 784	0,24	1 069 604	0,27
3.1.4. Kézműipari tevékenység fejlesztése	259 949	0,07	181 611	0,05	157 282	0,04	154 374	0,04

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A 3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja alintézkedés keretén belül a pályázati kiírásnak megfelelően egyrészt olyan mezőgazdasági tevékenységek kezdő beruházásaira került sor, amelyek

végeredménye tájspecifikus, a mezőgazdasági tömegtermékek kategóriájába nem tartozó termék. Ilyen kezdő beruházásnak számítottak dió, bodza, meggy, egres, kajszi, szilva, birs, mandula, cseresznye telepítések, vaddisznó tenyészkertek, vadréce, fácán és fogolykeltetők de ebbe a kategóriába tartoztak a Magyarországon még nem elterjedt energiaültetvények (fű, nád, fűz) telepítései is. Ezzel a mezőgazdasági tömegárut előállító gazdálkodók egyéb, piaci részeket kitöltő hiánytermékek előállítására álltak át részben, vagy telje egészében. Ebben az alintézkedésben valósultak meg a kis léptékű élelmiszer előállítást lehetővé tevő beruházások, amelyek legtöbb esetben mezőgazdasági termékek tovább feldolgozását szolgálták, pl. gyümölcsle előállító kisüzem, szeszfőzde, lekvárfőző, rizspuffasztó, mini-húsüzem, mézesház, sütőüzem, gomba és homoktövis árukészletező, szőlőmag feldolgozó, spárgaválogató, fabrikettáló, olajsajtoló kisüzem stb. A fent felsorolt tevékenységek egyrészt a vidéki gazdaság élénkítését, másrészt a jó minőségű, helyi alapanyag hozzáadott értékének növelését szolgálták.

Az alintézkedés iránti érdeklődés a jogcím bevezetésekor igen alacsony volt, de 2006-ban az FVM tájékoztatási tevékenységének köszönhetően jelentősen növekedett. Ennek hatása 2007-ben is érződött, hiszen a rendelkezésre álló négy hónap alatt 97 db pályázatot nyújtottak be, amely a teljes beérkezett pályázatszám egyharmada. A 2007-ben beérkezett forrásigény hasonlóan a pályázatszámhoz a teljes időszak alatt beérkezett igény 33%-át teszi ki, amely a programidőszak végére az alintézkedés népszerűségének növekedésére utal. Ez továbbra is elsősorban az energiaültetvények telepítése (az ahhoz szükséges általános és speciális gépek) és a kis élelmiszer-feldolgozók (kisebb borászati beruházások, szeszfőzdek és egyéb élelmiszer előállító kisüzemek) fejlesztésének lehetőségéből fakad.

A 3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje alintézkedés keretén belül térség-specifikus termékek népszerűsítését szolgáló akciók támogatására került sor, pl. bemutatótermek, termékárúsító üzletek (pl. Szatmárikumok, Homokhátsági termékek) értékesítő hálózatok kialakítása, juhásztalálkozók, kiadványok, kiállítások, rendezvények, bemutatók támogatása, több előállító összefogásával termékmarketing koncepciók kialakítása, stb.

Az alintézkedés iránti érdeklődés az FVM tájékoztatási tevékenységének köszönhetően 2006-ban enyhén növekedett. 2004 és 2006 között összesen 70 db pályázat került benyújtásra, amelynek döntő többségét (52 db) 2006-ban nyújtották be. 2007-ben 69 db pályázat érkezett az alintézkedésre, amely a teljes programozási időszak alatt beérkezett pályázatok és az igényelt források csaknem felét (48% és 45%) teszik ki.

A 3.1.2. alintézkedés intézkedésen belüli alacsony részesedésének oka főként az abban rejlő lehetőségek újszerűsége volt. Ezzel magyarázható, hogy ahogyan az idő elteltével a pályázók kezdték feltárni az alintézkedés nyújtotta lehetőségeket, úgy nőtt az alintézkedés népszerűsége és a pályázók száma is. Az intézkedés módosításával bővült a kedvezményezettek köre, amely szintén növelte az intézkedés iránti érdeklődést.

Az intézkedés négy alintézkedése közül a legerőteljesebb érdeklődés továbbra is a **3.1.3. Idegenforgalmi tevékenységek fejlesztése** iránt nyilvánult meg, bár az alintézkedésre beérkezett pályázatok számának (621 db) intézkedésen belüli aránya a 2005-ös csökkenő tendenciát folytatva 69%-ról 49% (2006), majd 40%-ra (2007) mérséklődött. Ennek oka többek között a többi alintézkedés ismertségének növekedése, másrészt az a tény, hogy a 3.1.3. alintézkedésre forráshiány miatt jóval rövidebb ideig lehetett pályázni. A 3.1.3. alintézkedésre beérkezett támogatási igény aránya az intézkedésre benyújtott támogatási igényekhez viszonyítva ennek ellenére továbbra is a legmagasabb, 50,4%.

Az alintézkedés keretén belül főként új szálláshely kialakítására, vagy a meglévő szálláshely komfortfokozatának fejlesztésre került sor (10 szállásférőhely alatti, vidéki szálláshely). Emellett preferált volt a szálláshely és egyéb szolgáltatás integrált fejlesztése. A szolgáltatásfejlesztés keretében gyakran kerti főző-, pihenőhelyek, játszó és sport alkalmatosságok, kóstolóhelyek, lovas turisztikai eszközök beszerzésére és kialakítására került sor.

A 2007-es PKD módosítás által az alintézkedésre átcsoportosított addicionális források lehetővé tették a beérkezett pályázatok forráshiány miatti elutasításának elkerülését. Az alintézkedés nyújtotta lehetőségek iránti érdeklődés elsősorban a falusi turizmus fokozatosan növekvő népszerűségének, a falusi szálláshelyek szerveztette marketing tevékenységének és az érzékeny turisztikai piacon a szolgáltatás iránti fizetőképes kereslet növekedésének köszönhető. Az alintézkedésre beérkezett pályázatok túlnyomó többsége szálláshely kialakításra, bővítésre és fejlesztésre, kisebb számban szolgáltatásfejlesztésre irányult.

A legkisebb érdeklődés továbbra is a **3.1.4. Kézműipari tevékenységek fejlesztése** iránt volt tapasztalható. 2007-ben mindössze 7 db pályázat érkezett be a 3.1.4. alintézkedésre, ami kevesebb, mint a korábbi években évente beérkezett pályázatok száma, tehát az alintézkedésre benyújtott pályázatok száma csökkenő tendenciát mutat. A beérkezett pályázatok támogatás igénye 2007-ben sem volt számottevő, mindössze 0,3 M euró (0,07 Mrd Ft) volt. Az alacsony érdeklődés oka továbbra is, hogy a kézműves tevékenységet végzők

kevésbé tájékozottak és képzettek a pályázati lehetőségekkel és a pályázatok elkészítésével kapcsolatosan. Esetükben a célcsoport orientált, aktív projektgenerálás lett volna célravezető. Nagy problémát okoz ugyanezen célcsoport esetében az önerő hiánya , és az utófinanszírozás okozta nehézségek is.

Az alintézkedés keretén belül a legkülönbébb kézműipari tevékenységek eszközfejlesztésére és bemutatóműhely jellegű kialakítására került sor. Ilyenek voltak pl. fajták készítő műhelycsarnok, üvegcsiszoló-, kádár-, nemez-, és kerámiaműhely, bútorasztalos és intarziáműhely, cserépkályha és kemence előkészítő és bemutatóműhely, kosár és vesszőáru raktár kialakítása. Ezek a tevékenységek egyrészt a hagyományörzést, másrészt az igényes, egyedi termékek előállítását és marketingjét szolgálták.

A 2007-ben az intézkedés keretén belül 200 db kifizetés történt összesen 3,7 M euró (0,9 Mrd Ft) összegben, ami meghaladja mind a szerződött, mind az IH támogatott pályázatok számát, amely a korábban beérkezett pályázatok megvalósításának előrehaladására utal. A 16 M euró (4,1 Mrd Ft) 3 éves keretre a program teljes időtartama alatt 366 szerződéses kötelezettségvállalás született 11,1 M euró (2,8 Mrd Ft) értékben, így 2007 december 31-ig a tervezett teljes támogatási forrás közel 69,3%-a kerül kihasználásra.

Össességében elmondható, hogy az intézkedés iránt a programozási időszak alatt fokozatosan nőtt az érdeklődés. Idővel nőtt az intézkedéssel kapcsolatos pályázási kedv, emelkedett a benyújtott pályázatok száma és minősége. A 2007-es viszonylag rövid pályázati időszakban is érződött az FVM 2006. februárjában megvalósított tájékoztatási tevékenységének hatása.

3.4.2.2 Regionális megoszlás

Az alábbi fejezet a 3.1 intézkedés pályázatainak és forrásigényének regionális megoszlását mutatja be.

93. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedésre 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007
	db	db	db	db	db
Összesen	1 096	287	126	131	200
Nyugat-Dunántúl	82	22	5	6	16
Közép-Dunántúl	89	26	4	7	7
Közép-Magyarország	63	14	9	9	18
Dél-Dunántúl	167	55	7	7	17
Észak-Magyarország	332	74	46	42	55
Észak-Alföld	185	49	32	31	49
Dél-Alföld	178	47	23	29	38

Forrás: EMIR 2007. december 31. pályázat (db)

94. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedésre 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	36 201 959	9,23	9 911 122	2,53	4 310 206	1,10	3 875 490	0,99	3 656 271	0,93
Nyugat-Dunántúl	2 634 898	0,67	825 680	0,21	134 836	0,03	162 636	0,04	243 390	0,06
Közép-Dunántúl	2 938 988	0,75	809 418	0,21	91 802	0,02	174 350	0,04	168 860	0,04
Közép-Magyarország	2 158 625	0,55	329 778	0,08	267 995	0,07	31 004	0,01	369 655	0,09
Dél-Dunántúl	5 304 445	1,35	1 650 050	0,42	274 653	0,07	291 613	0,07	388 796	0,10
Észak-Magyarország	9 869 162	2,52	2 563 639	0,65	1 447 023	0,37	1 042 686	0,27	592 292	0,15
Észak-Alföld	6 668 412	1,70	1 981 238	0,51	1 229 149	0,31	1 045 422	0,27	904 826	0,23
Dél-Alföld	6 627 429	1,69	1 751 319	0,45	864 748	0,22	1 127 779	0,29	988 452	0,25

* árfolyam: 255 Ft/ euró
Forrás: EMIR 2007. december 31. támogatási összeg

A fenti táblázatok szemléltetik, hogy az intézkedés iránt a legnagyobb érdeklődés továbbra is az észak-magyarországi régióban mutatkozott, ahonnan a teljes periódusban beérkezett pályázatok több, mint 30%-a érkezett, az összes támogatási igény 27%-át képviselve. Az észak-, és dél-alföldi régiókból származó pályázók köréből nagyságrendileg a pályázatok 16-17%-a, a dél-dunántúli régióból pedig a pályázatok 15%-a került benyújtásra. A nyugat-, és közép dunántúli régióban az érdeklődés alacsonyabb volt, innen a pályázatok 7, illetve

8%-a érkezett. A legkisebb érdeklődés a legkevesbé vidékies adottságokkal rendelkező közép-magyarországi régióban volt tapasztalható.

3.4.2.3 A pályázatok minősége

95. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedés 2007-ben feldolgozott pályázatainak sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződésalkötés után visszalépett		Szerződésalkötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db	db	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	1096	287	161	15	28	3	28	3	3	0	2	0	222	20
3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja	299	97	51	17	8	3	1	0	2	1	1	0	63	21
3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje	139	67	27	19	9	6	3	2	0	0	1	1	40	29
3.1.3. Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése	621	116	79	13	11	2	24	4	1	0	0	0	115	19
3.1.4. Kézműipari tevékenység fejlesztése	37	7	4	11	0	0	0	0	0	0	0	0	4	11

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A intézkedés keretén belül a 2007. évben értékelt pályázatoknak összesen 20%-a (222 db) volt sikertelen. Ez az érték nagyjából megegyezik a 2006-os értékkel, de jóval kedvezőbb, mint a 2005-ös 52%, ugyanakkor továbbra is magasnak tekinthető. A pályázatok minőségéről a jogosulatlansági okok, a nem megfelelő hiánypótlás, illetve az IH döntéssel elutasított pályázatok száma és aránya nyújt információt. Ezek aránya 2007-ben 17% volt. A legtöbb elutasított pályázat formai vagy jogosultsági okok miatt nem volt támogatható (161 db), mely tartalmazza a jogosultság és teljesség vizsgálatát megelőző, annak feltételül szolgáló minimum kritériumok nem teljesítéséből eredő elutasításokat is. Ezekben az esetekben a pályázatok a benyújtáskor nem teljesítették a felhívásban szereplő alapvető formai és tartalmi kritériumokat, így a pályázatok további vizsgálat nélkül elutasításra kerültek. Sok esetben a hiánypótlási felszólításban szereplő dokumentumok benyújtásának elmulasztása volt az elutasítás oka. Kisebb mértékben ugyan, de előfordultak a műszaki, technológiai és szakmai előírásoknak történő nem megfelelés, illetve pénzügyi megalapozatlanság miatt elutasított pályázatok is.

Az intézkedés kedvezményezettjeinek döntő többségét kitevő természetes személyek és mikro-vállalkozások a viszonylag alacsony projekt költségvetésből nem tudtak pályázati szaktanácsadó céget finanszírozni, ami megmutatkozott a pályázatok minőségén.

A döntés-előkészítés szakaszában 28 pályázó lépett vissza, majd a szerződéskötést követően 3 visszalépés történt. A szerződés után visszavont pályázatok száma 2 db.

96. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedés 2007-ben értékelt pályázatainak sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződésalkötés után visszalépett		Szerződésalkötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	9 911 122	2,53	5 654 068	1,44	1 014 892	0,26	745 054	0,19	91 509	0,02	68 777	0,02	7 574 300	1,93
3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja	3 442 264	0,88	2 111 440	0,54	174 958	0,04	36 698	0,01	56 251	0,01	50 779	0,01	2 430 126	0,62
3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje	2 951 415	0,75	1 206 469	0,31	470 574	0,12	119 722	0,03	0	0,00	17 998	0,00	1 814 763	0,46
3.1.3. Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése	3 257 494	0,83	2 165 662	0,55	369 361	0,09	588 634	0,15	35 259	0,01	0	0,00	3 158 916	0,81
3.1.4. Kézműipari tevékenység fejlesztése	259 949	0,07	170 495	0,04	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	170 495	0,04

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

3.4.2.4 A kedvezményezettek típusai

A 3.1. intézkedés keretében 2007-ben elsősorban szálláshely-szolgáltatással, valamint gabonafélék, egyéb, máshova nem sorolt növények, illetve gyümölcs és fűszernövény termeléssel foglalkozó magánszemélyek és mikro-vállalkozások nyertek el támogatást.

97. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedésre szerződött pályázatok kedvezményezettjei a tevékenységi kör (TEÁOR) szerinti megoszlásban (2004-2007)

TEÁOR szerinti megnevezés	Szerződött pályázatok száma	%	Szerződött pályázatok értéke (euro)	Szerződött pályázatok értéke (Mrd Ft)	%
Gabonafélék, egyéb máshova nem sorolt növény termelése	66	18%	1 813 989	0,46	16%
Gyümölcs, fűszernövény termelése	46	13%	1 309 345	0,33	12%
Egyéb szálláshely szolgáltatás	93	25%	2 415 852	0,62	22%
Máshová nem sorolt, egyéb gazdasági szolgáltatás	13	4%	248 332	0,06	2%
Zöldség, dísnövény termelése	14	4%	453 538	0,12	4%
Bortermelés	18	5%	335 062	0,09	3%
Desztillált szesz ital gyártása	6	2%	161 836	0,04	1%
Zöldség, gyümölcs	4	1%	71 273	0,02	1%
Kerámia, egyéb kerámia és bútor	8	2%	262 984	0,07	2%
Vegyes gazdálkodás	16	4%	456 456	0,12	4%
Egyéb	82	22%	3 605 839	0,92	32%
Összesen	366	100%	11 134 506	2,84	100%

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

A támogatni kívánt célcsoportnak megfelelően alakított pályázható fejlesztési érték viszonylag alacsony felső határa, illetve a támogatható tevékenységek jellege meghatározta az intézkedés iránt érdeklődő pályázói kört, amelynek döntő része a mikrovállalkozások és természetes személyek közül került ki. A legnépszerűbb alintézkedés a 3.1.3. Idegenforgalmi tevékenységek fejlesztése volt, amely tevékenység esetén a jogszabályi háttérből adódóan a tevékenységet folytatók legnagyobb része nem vállalkozó, hanem természetes személy.

98. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedésre 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezett típusa	3.1 Intézkedés: Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése				3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja				3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	4 131 838	1,05	131	100	1 728 298	0,44	53	100	1 307 475	0,33	38
Belföldi természetes személy	21,53	889 593	0,23	33	15,8	272 760	0,07	8	0	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	54,57	2 254 595	0,57	72	64,1	1 108 311	0,28	38	57,8	755 277	0,19	21
Kisvállalkozás	12,49	515 865	0,13	11	17	294 358	0,08	6	10,2	133 281	0,03	3
Középvállalkozás	2,933	121 173	0,03	3	3,06	52 869	0,01	1	5,22	68 305	0,02	2
Nagyvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	8,486	350 612	0,09	12	0	0	0,00	0	26,8	350 612	0,09	12

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezett	3.1.3. Idegenforgalmi				3.1.4. Kézműipari tevékenység			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	938 784	0,24	35	100	157 282	0,04	5
Belföldi természetes személy	65,71	616 833	0,16	25	0	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	30,54	286 666	0,07	9	66,3	104 341	0,03	4
Kisvállalkozás	3,759	35 285	0,01	1	33,7	52 941	0,01	1
Középvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

3.4.2.5 Pénzügyi megvalósulás

A következő táblázat a 3.1. intézkedés 2007. évi megvalósulása során felhasznált pénzügyi források intézkedés és alintézkedés szintű összegét és átlagos támogatási arányát mutatja.

2007-ben a 2004-2006. évre tervezett 16 M euró (4,1 Mrd Ft) közkiadás keretből összesen 9,5 M euró (2,4 Mrd Ft) közkiadás szerződéssel történő lekötésére került sor, amely a teljes keret 58,8%-a. Ez a magas arány azt mutatja, hogy az intézkedés felhasználása a programidőszak végére élenkült meg.

A közkiadás aránya az összes költségén belül az intézkedés szintjén 43,7%, amely elmarad a 3 évre tervezett 85,1%-os átlagtól. Ez a tervezett arány az intézkedés jövedelemtermelő beruházásokat támogató jellegére való tekintettel nem reálisan került megállapításra (túl magas).

99. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedésre 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	9 452 398	2,41	100	5 320 560	1,36	100	4 131 838	1,05	100
3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja	4 596 386	1,17	48,63	2 868 088	0,73	53,91	1 728 298	0,44	41,83
3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje	2 058 114	0,52	21,77	750 640	0,19	14,11	1 307 474	0,33	31,64
3.1.3. Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése	2 370 815	0,60	25,08	1 432 031	0,37	26,92	938 784	0,24	22,72
3.1.4. Kézműipari tevékenység fejlesztése	427 083	0,11	4,52	269 801	0,07	5,07	157 282	0,04	3,81

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

3.4.2.6 Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

A 3.1. intézkedés kedvezőtlen adottságú területen leszerződött pályázatainak fő adatait az alábbi táblázat foglalja össze.

100. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedés 2007-ben a kedvezőtlen adottságú területen megvalósuló projektjei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Támogatási igény		
	db	Euró	Mrd Ft
3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	10	281 234	0,072
3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja	6	163 571	0,04
3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje	1	19 412	0,00
3.1.3. Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése	3	98 251	0,03
3.1.4. Kézműipari tevékenység fejlesztése	0	0	0,00

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A négy alintézkedés iránt 2007. évben kiegyenlítettebb pályázói érdeklődés mutatkozott, mint a korábbi években. Különbőség volt tapasztalható az egyes régiók között a benyújtott és a nyertes pályázatok számában.

Összességében elmondható, hogy az intézkedés keretén belül az előző évekhez képest a kitűzött célok irányában fejlődés történt. Tovább nőtt az intézkedéssel kapcsolatos pályázati kedv, egységnyi időre vetítve emelkedett a benyújtott pályázatok száma és minősége.

Az intézkedés keretében benyújtott pályázatok viszonylag magas elutasítási arányának okait kutatva megállapítható, hogy a pályázó kisebb vidéki vállalkozások jelentős része nem tudott megfelelni a gazdasági életképesség szigorú követelményének, mert pl. két veszteséges éve volt. Számos esetben kértek volna megkezdett beruházáshoz, vagy rendezetlen tulajdonviszonyú ingatlan fejlesztéséhez támogatást, de az építési tervdokumentációk hiányosságai miatt is sok pályázat nem érte el a támogatáshoz szükséges minimum pontszámot.

3.4.2.7 Indikátorok

Az AVOP 3.1 intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

101. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedés indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A támogatott pályázatok száma (db), amelyből	730,00	366
	Diverzifikáció	220,00	115
	Marketing	240,00	57
	Idegenforgalom	180,00	177
	Kézműves	70,00	17
	Mikrovállalkozás	470,00	177
	KKV	320,00	30
Eredmény	A támogatott vállalkozásokból piacra kerülő termékek/szolgáltatások hozzáadott értékének növekedése (%)	20,00	n/a
Hatás	A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), amelyből	260,00	Létrehozott: 74 Megőrzött: 58
	nők által betöltött munkahelyek	150,00	36
	Dél-Alföld	57,00	Létrehozott: 22 Megtartott: 4
	Észak-Alföld	49,00	Létrehozott: 14 Megtartott: 5
	Észak-Magyarország	44,00	Létrehozott: 1 Megtartott: 4
	Közép-Magyarország	10,00	Létrehozott: 1 Megtartott: 3
	Közép-Dunántúl	31,00	Létrehozott: 7 Megtartott: 0
	Dél-Dunántúl	47,00	Létrehozott: 26 Megtartott: 39
	Nyugat-Dunántúl	21,00	Létrehozott: 3 Megtartott: 3

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A támogatott pályázatok számát, típusát és a kedvezményezettek minősítési kódját tartalmazó **output indikátor** tervezett és megvalósult értékei között jelentős eltérések mutatkoznak. A megvalósult értékek egyedül az idegenforgalmi pályázatok számát tekintve közelítik meg a tervezettet. Az eltérés egyik oka, hogy az intézkedésről források kerültek átcsoportosításra más intézkedésre, ezáltal a „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedésre tervezett 4,095 millió Ft kötelezettségvállalással szemben 2007. december 31-én, az indikátorok lekérdezésének időpontjában a fent tervezett összegnek csupán a 69%-ánél történt meg a

szerződés kötés. Ez alapján a tervezett értékeket 69%-ra szükséges arányosítani. A megvalósult érték az arányosítás után is némileg elmarad a célértéktől.

Az intézkedés keretén belül létrehozott és megtartott munkahelyek számát jelző **hatásindikátor** megvalósulása a tervezett értékek 69%-ra történő arányosítása után is elmarad a tervezettől.

3.4.3 AVOP 3.2. „A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” intézkedés

Az intézkedés a mezőgazdasági termeléshez és termékértékesítéshez szükséges hiányzó infrastruktúra megteremtését, vagy a meglévők fejlesztését kívánja támogatni. A támogatás a mezőgazdasággal foglalkozó népesség számára nyújt segítséget (magasabb minőségi színvonal elérése a termékek esetében, nagyobb termésbiztonság, alacsonyabb költségekkel történő előállítás, mozgatás és értékesítés a környezetterhelés egyidejű csökkentése mellett).

Az intézkedés legnagyobb érdeklődésre számot tartó 3.2.21 alintézkedés 2004. december 7-én felfüggesztésre került, a 2004-ben rendkívül nagyszámban beérkezett pályázat (229 db) miatt, amelynek közpénz igénye elérte a teljes intézkedés 2004-2006-os időszakára allokált keretének 88%-át. A felfüggesztés a teljes intézkedésre kiterjesztésre került 2005. augusztusában annak érdekében, hogy a beérkezett pályázatok feldolgozása határidőben megtörténhessen. A felfüggesztés 2 alintézkedés (3.2.1 és 3.2.3) esetében 2006. januárjában feloldásra került, azonban áprilisban a 3.2.1 alintézkedésre vonatkozó pályázatok benyújtása ismét felfüggesztésre került, így 2006. áprilistól már csak a 3.2.3 alintézkedésre lehetett pályázatot benyújtani. 2007-ben egyedül a 3.2.3. alintézkedés volt pályázható, amelynek felfüggesztésére 2007. február végén került sor.

3.4.3.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

Az alábbi táblázat az intézkedés 3 éves pénzügyi tervét mutatja.

A 3.2. intézkedés megvalósulását kiemelkedően eredményesnek tekinthetjük, hiszen a 2004-2006. évre tervezett 52,9 M euró (13,5 Mrd Ft) közkiadás keretéből 50,9 M euró (13 Mrd Ft) értékben került sor szerződés kötésre, azaz a **keret gyakorlatilag 96,2%-ban felhasználásra került** az adott céloknak megfelelő projektek támogatásával.

2007. novemberében a Monitoring Bizottság írásbeli szavazás útján jóváhagyta az IH kezdeményezésére benyújtott PKD módosítást az alintézkedések közötti forráselosztás módosításáról. A döntés alapján az intézkedés keretében legalacsonyabb összeggel és beérkezett pályázatszámmal bíró 3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció c. alintézkedés részesedése 6%-ról 7,83%-ra nőtt annak érdekében, hogy a beérkezett 8 db pályázat forrásigénye kielégíthető legyen. A fenti 1,83% addicionális forrás a 3.2.1. és 3.2.2. intézkedés forráskeretéből került átcsoportosításra.

A 3.2. intézkedés 2004-2006-os időszakra vonatkozó pénzügyi terve alapján az intézkedés szintjén az átlagos tervezett támogatási arány 70% volt. A 2007-es évben megvalósult támogatási arányt, amely a vizsgált évben megkötött szerződések átlagos támogatási arányát veszi alapul.

102. táblázat - Az AVOP 3.2 intézkedés pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése		Közkidások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Egyéb hozzájárulás	
		Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	2004-2006	52 944 640	13,50	39 708 479	10,13	13 236 161	3,38	22 690 561	5,79

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

2007-ben az intézkedés keretén belül a fő tevékenység a pályázatok kezelésének utolsó lépése, a kifizetés volt. Ez azt jelenti, hogy az intézkedés 2007-ben közel teljesen lezárult. Új pályázatot csak a korábban kevésbé népszerű 3.2.3. „Földterület fejlesztése, melioráció” alintézkedésre lehetett benyújtani az év első három hónapjában. Összesen 8 db pályázat érkezett be, amelyből 2 elutasításra került, hat pályázattal kapcsolatosan a kötelezettségvállalás átnyúlt a 2008-as évre, amikor újabb források szabadultak föl az újabb pályázatok forrásigényének kielégítésére.

A korábban beérkezett pályázatok feldolgozásának előrehaladását mutatja, hogy a 2007-ben történt szerződéskötések és kifizetések az előző évben felfüggesztett pályázati jogcímekre beérkezett pályázatokat érintették.

A 2007-es évben az intézkedés keretén belül nem került sor kötelezettségvállalásra. Összesen 24 esetben kötöttek támogatási szerződést, amelyből 21 db szerződés a 2006-ban igen népszerű 3.2.12. „Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai” alintézkedést érintette. A 2007-ben megkötött szerződések összege 2,7 M euró (0,7 Mrd Ft). Ezt az összeget jóval meghaladja a kifizetett pályázatok értéke (18 M euró, 4,6 Mrd Ft) és száma (215 db). A kifizetések majdnem fele (100 db) a 3.2.12. „Vízkárelhárítás...” alintézkedést érintette.

103. táblázat - Az AVOP 3.2 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	db	db	db	%	db	%	db	%
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	619	8	0	0,00	24	3,88	215	34,73
3.2.11. Öntözőrendszeri fejlesztésére irányuló kollektív beruházások	34	0	0	0,00	1	2,94	21	61,76
3.2.12. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai	164	0	0	0,00	21	12,80	100	60,98
3.2.21. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó	264	0	0	0,00	2	0,76	57	21,59
3.2.22. Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése	47	0	0	0,00	0	0,00	5	10,64
3.2.23. Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása	84	0	0	0,00	0	0,00	23	0,00
3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció	26	8	0	0,00	0	0,00	9	34,62

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

3.2.1.1. Az alintézkedés keretében a gazdaságokon kívüli mezőgazdasági vízellátást szolgáló csatornák felújítását, öntözőrendszerek, vízkivételi művek rekonstrukcióját, öntözővíz tározókat, patak és folyómederszakaszok öntözésre alkalmassá tételét, szivattyútelepek irányítástechnikai fejlesztését szolgáló projektek kaptak támogatást.

A 3.2.1.2. alintézkedés főként vízkárelhárítást szolgáló létesítmények felújítását, árvízcsúcs csökkentését szolgáló tározók, záportározók építését, külterületi belvízcsatornák felújítását, patakmeder rendezést szolgáló projekteket támogatott.

A külterületi mezőgazdasági úthálózat fejlesztését a 3.2.2.1. alintézkedés szolgálta.

A 3.2.2.2. alintézkedés keretén belül a mezőgazdasági üzemek energiaellátása kapott támogatást, ahol sok esetben villamos energiával, vagy gázzal láttak el gazdaságokat, pásztorszállásokat, állattartó telepeket a főhálózatról történő lecsatlakozások kialakításával, vagy aggregátok beszerzésével. Ugyanakkor több esetben megújuló energiaforrások felhasználására került sor pl termálkút felújítással, szélturbina telepítésével, biomassza tüzelésű kazánház, faaprékoló vagy biomassza granulátum előállító beszerzésével.

A 3.2.2.3. alintézkedés keretében megvalósuló projektek állatfelvásárló telepek, vásárterek, kisvárosi és falusi piacok kialakítására és fejlesztésére (tereprendezés, parkolóhely, fedett árusítóhelyek, mosdók stb. kialakítása) szolgáltak.

A 3.2.3. alintézkedés néhány projektje külterületek, pl rétek vízrendezésére, meliorációjára adott lehetőséget.

104. táblázat - Az AVOP 3.2 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	1 680 449	0,43	0	0,00	2 680 889	0,68	18 005 919	4,59
3.2.11. Öntözőrendszerei fejlesztésére irányuló kollektív beruházások	0	0,00	0	0,00	300 588	0,08	2 307 566	0,59
3.2.12. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai	0	0,00	0	0,00	1 975 698	0,50	6 263 795	1,60
3.2.21. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó	0	0,00	0	0,00	404 603	0,10	7 558 482	1,93
3.2.22. Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a meglévő energia használat fejlesztése	0	0,00	0	0,00	0	0,00	162 154	0,04
3.2.23. Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 059 448	0,27
3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció	1 680 449	0,43	0	0,00	0	0,00	654 474	0,17

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

3.4.3.2 Regionális megoszlás

Az alábbi fejezet a 3.2. intézkedés pályázatainak és forrásigényének regionális megoszlását mutatja be.

105. táblázat - Az AVOP 3.2. intézkedés 2007-ben beérkezett és támogatott pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007	Befejezett 2007
	db	db	db	db	db	db
Összesen	619	8	0	24	215	32
Nyugat-Dunántúl	75	1	0	0	21	8
Közép-Dunántúl	41	0	0	0	7	0
Közép-Magyarország	28	0	0	1	10	0
Dél-Dunántúl	75	3	0	0	21	6
Észak-Magyarország	81	3	0	1	16	0
Észak-Alföld	155	1	0	20	79	0
Dél-Alföld	164	0	0	2	61	18

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázatok (db)

106. táblázat - Az AVOP 3.2. intézkedésre 2007-ban beérkezett és támogatott pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	93 265 947	23,78	1 680 449	0,43	0	0,00	2 680 889	0,68	18 005 920	4,59
Nyugat-Dunántúl	8 362 614	2,13	27 918	0,01	0	0,00	0	0,00	1 174 973	0,30
Közép-Dunántúl	5 619 512	1,43	0	0,00	0	0,00	0	0,00	855 390	0,22
Közép-Magyarország	4 395 937	1,12	0	0,00	0	0,00	31 004	0,01	952 816	0,24
Dél-Dunántúl	13 163 046	3,36	917 803	0,23	0	0,00	0	0,00	1 597 344	0,41
Észak-Magyarország	13 126 980	3,35	497 091	0,13	0	0,00	191 219	0,05	1 711 649	0,44
Észak-Alföld	23 231 703	5,92	237 637	0,06	0	0,00	2 402 182	0,61	7 230 128	1,84
Dél-Alföld	25 366 155	6,47	0	0,00	0	0,00	56 484	0,01	4 483 620	1,14

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A teljes programozási időszakban a 3.2. „A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” intézkedés iránt volt a legnagyobb az érdeklődés, illetve pályázati kedv elsősorban Magyarország klasszikus mezőgazdasági területeiről, az Észak-Alföldről, illetve a Dél-Alföldről jelentkezett. Ebből a két régióból érkezett a pályázatok több mint 50%-a (mind darabszámot, mind a beérkezett támogatási igények értékét figyelembe véve). 2007-ben ebben a két régióban kerültek kifizetésre a legnagyobb értékben támogatások. A földrajzi adottságoknak megfelelően a legkevesebb darabszámú, illetve értékű pályázat a közép-magyarországi régióból érkezett.

A 2007-es pályázati aktivitás nem követte a teljes időszakra vonatkozó trendet, amelynek oka az egyes alintézkedések esetében fennálló forráshiány volt. Ebben az időszakban a Dél-Dunántúlról került benyújtásra csekély számú, de legnagyobb értékű pályázat. Szerződések pedig az Észak-Alföldi régióban kötöttek a legnagyobb számban és értékben.

3.4.3.3 A pályázatok minősége

107. táblázat - Az AVOP 3.2. intézkedés 2007-ben értékelt pályázatainak sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db	db	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	619	9	2	0,32	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,16	3	0,48
3.2.11. Öntözőrendszeri fejlesztésére irányuló kollektív beruházások	34	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.2.12. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai	164	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.2.21. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk	264	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.2.22. Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése	47	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.2.23. Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létesítése	84	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,19	1	1,19
3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció	26	8	2	7,69	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	7,69

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

108. táblázat - Az AVOP 3.2. intézkedés 2007-ben értékelt pályázatainak sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	1 680 449	0,43	182 292	0,05	0	0,00	0	0,00	0	0,00	71 092	0,02	253 384	0,06
3.2.11. Öntözőrendszeri fejlesztésére irányuló kollektív beruházások	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.2.12. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.2.21. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.2.22. Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.2.23. Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létesítése	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	71 092	0,02	71 092	0,02
3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció	1 680 449	0,43	182 292	0,05	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	182 292	0,05

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A 2007-ben bírált pályázatok közül mindössze 3 db volt sikertelen, 0,3 M euró (0,06 Mrd Ft) értékben, amely alacsony szám inkább a 2007-ben kezelt kis számú pályázatnak tulajdonítható, mint a pályázatok

kiemelkedően magas minőségének. 2 db pályázat került jogosulatlanság vagy nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasításra, mindkettő a 3.2.3. „Földterület fejlesztés, melioráció” alintézkedést érintette. A szerződéskötés után visszavont pályázatok száma 1 db, visszalépés nem történt.

3.4.3.4 A kedvezményezettek típusai

A 2007. évben a 3.2. intézkedés során elsősorban az „általános közigazgatás”, az „egyéb” és a „vízi létesítmények építése és azok működtetése” tevékenységi köröket megjelölő pályázók nyertek el támogatást.

109. táblázat - Az AVOP 3.2. intézkedésre szerződött pályázatok kedvezményezettjei a tevékenységi kör (TEÁOR) szerinti megoszlásban (2004-2007)

TEÁOR szerinti megnevezés	Szerződött pályázatok száma	%	Szerződött pályázatok értéke (euro)	Szerződött pályázatok értéke (Mrd Ft)	%
Vízi létesítmény építése	66	18%	5 975 216	1,52	12%
Általános közigazgatás	203	55%	31 751 365	8,10	62%
Víztermelés, -kezelés, -elosztás	12	3%	1 797 456	0,46	4%
Épület, híd, alagút, közmű, vezetékek építése	8	2%	416 092	0,11	1%
Bortermelés	9	2%	2 013 500	0,51	4%
Egyéb	74	20%	8 986 957	2,29	18%
Összesen	372	100%	50 940 586	12,99	100%

Forrás: EMIR 2007. december 31. pályázat (db) és támogatási összeg

110. táblázat - Az AVOP 3.2. intézkedésre 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	3.2. Intézkedés: Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése				3.2.11. Öntözőrendszeri fejlesztésre irányuló kollektív beruházások				3.2.12. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítmények kollektív beruházásai				3.2.21. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	2 680 888	0,68	24	100	300 588	0,08	1	100	1 975 697	0,50	21	100	404 603	0,10	2
Belföldi természetes személy	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	17,37	465 755	0,12	3	0,00	0	0,00	0	3,10	61 152	0,02	1	100,00	404 603	0,10	2
Kisvállalkozás	37,47	1 004 644	0,26	13	0,00	0	0,00	0	50,85	1 004 644	0,26	13	0,00	0	0,00	0
Középvállalkozás	11,21	300 588	0,08	1	100,00	300 588	0,08	1	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	33,94	909 901	0,23	7	0,00	0	0,00	0	46,05	909 901	0,23	7	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezettek	3.2.22. Mezőgazdasági				3.2.23. Helyi piacok és				3.2.3. Földterület fejlesztés,			
	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	0	0,00	0	100	0	0,00	0	100	0	0,00	0
Belföldi természetes személy	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Kisvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Középvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31. pályázat (db) és támogatási összeg

A 2007-es évben a 3.2. intézkedés forraskeretéből legnagyobb mértékben (37,5%) kisvállalkozások és továbbra is jelentős mértékben az önkormányzatok (34%) részesedtek. Ez 2007-ben az önkormányzati és magántulajdonban lévő vízi létesítményeket érintő beruházásokkal kapcsolatos szerződésekből ered.

3.4.3.5 Pénzügyi megvalósulás

A következő táblázat a 3.2. intézkedés 2007. évi megvalósulása során felhasznált pénzügyi források intézkedés és alintézkedés szintű összegét és átlagos támogatási arányát mutatja.

2007-ben a 2004-2006. évre tervezett 52,9 M euró (13,5 Mrd Ft) közkiadás keretből összesen 4 M euró (1,1 Mrd Ft) közkiadás szerződéssel történő lekötésére került sor, amely a teljes keret mindössze 7,5%-a. Ez az alacsony arány azt mutatja, hogy az intézkedésre biztosított források felhasználása a programidőszak elején rendkívül intenzív volt, és 2007-re gyakorlatilag befejeződött.

A közkiadás aránya az összes költségen belül az intézkedés szintjén 67,5%, amely csaknem megegyezik a 3 évre tervezett 70%-os átlaggal.

111. táblázat - Az AVOP 3.2. intézkedésre 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	3 973 128	1,01	100	1 292 239	0,33	100	2 680 889	0,68	100
3.2.11. Öntözőrendszeri fejlesztésére irányuló kollektív beruházások	501 600	0,13	12,62	201 012	0,05	15,56	300 588	0,08	11,21
3.2.12. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai	2 797 190	0,71	70,40	821 492	0,21	63,57	1 975 698	0,50	73,70
3.2.21. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása	674 338	0,17	16,97	269 735	0,07	20,87	404 603	0,10	15,09
3.2.22. Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése mezőgazdasági üzemek által	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
3.2.23. Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

Az intézkedésen belül a 2007-ben leszerződött pályázatokat tekintve magasan a legnagyobb részesedéssel az 3.2.12. alintézkedés rendelkezik, amely az összes kiadás 70,4%-át és a támogatások 73,7%-át fedi le. A 3.2.21. és a 3.2.11. alintézkedések nagyjából azonos arányban, az összes kiadás 17% és 12,6%-át, valamint a támogatások 15,1% és 11,3%-át fedték le.

3.4.3.6 Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

A 3.2. intézkedés kedvezőtlen adottságú területen leszerződött pályázatainak 2007. évi fő adatait az alábbi táblázat foglalja össze.

112. táblázat - Az AVOP 3.1. intézkedés 2006-ban a kedvezőtlen adottságú területen megvalósuló projektjei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Támogatási igény		
	db	Euró	Mrd Ft
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	1	101 795	0,03
3.2.11. Öntözőrendszeri fejlesztésére irányuló kollektív beruházások	0	0	0,00
3.2.12. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai	1	101 795	0,03
3.2.21. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása	0	0	0,00
3.2.22. Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése mezőgazdasági üzemek által	0	0	0,00
3.2.23. Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása	0	0	0,00
3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció	0	0	0,00

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A programozási időszak kezdetétől az intézkedés egyes alintézkedéseire mutató jelentős érdeklődés az ilyen irányú fejlesztések szükségességét támasztja alá. Ezek közé tartozott a mezőgazdasági úthálózat fejlesztése. A mezőgazdasági utak többsége önkormányzati tulajdonban van, amely esetben az önerő hiánya megnehezítette a szükséges fejlesztési források megszerzését. A fejlesztések finanszírozása mellett fontos szempont lenne az önkormányzatok karbantartó tevékenységének támogatása.

Összességében elmondható, hogy az együttműködések követelő kollektív beruházások továbbra is nehezen jöttek létre. A mezőgazdasági vízgazdálkodás – öntözés, vízrendezés kollektív beruházásai - fejlesztésének támogatása az EMVA-ból folytatódik. A több termelő összefogásával megvalósítandó meliorációs beruházásokra leginkább a tőkeerős vállalkozások adták be pályázatukat, ezek között is előkelő helyet foglaltak el a történelmi borvidékek művelésbe vonásához és meliorációjához szükséges fejlesztések.

Az AVOP „Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása, fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése mezőgazdasági üzemek által” c. alintézkedésre nem volt jelentős érdeklődés annak ellenére, hogy ez a jogcím már a SAPARD Programban is hasonló tartalommal és feltételekkel szerepelt.

A helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása elsősorban a kistermelők közvetlen értékesítési lehetőségeit, illetve a fogyasztók helyi termékekhez történő kultúrált hozzáférését bővítette, amelyre számos település sikerrel pályázott.

3.4.3.7 Indikátorok

Az AVOP 3.2 intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

113. táblázat - Az AVOP 3.2 intézkedés indikátorainak alakulása (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A támogatott pályázatok száma (db), amelyből	560,00	372,00
	utak	200,00	150,00
	Energia	125,00	20,00
	vízgazdálkodás és melioráció	165,00	151,00
	helyi piacok	170,00	51,00
Eredmény	Fejlesztéssel érintett mezőgazdasági vállalkozások és települések száma (db), amelyből	2 015,00	253 vállalkozás 270 település
	Önkormányzat	305,00	166,00
	Mikrovállalkozás	299,00	36,00
	KKV	1 360,00	43,00
	női vállalkozó (fő)	40,00	18,00
	Dél-Alföld	443,00	65 vállalkozás 63 település
	Észak-Alföld	383,00	71 vállalkozás 79 település
	Észak-Magyarország	342,00	28 vállalkozás 26 település
	Közép-Magyarország	81,00	10 vállalkozás 12 település
	Közép-Dunántúl	242,00	17 vállalkozás 17 település
	Dél-Dunántúl	363,00	24 vállalkozás 27 település
	Nyugat-Dunántúl	161,00	38 vállalkozás 46 település
	A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), amelyből	100,00	205 létrehozott 2650 megtartott
	nők által betöltött munkahelyek	30,00	37 létrehozott 1201 megtartott
	Dél-Alföld	22,00	144 létrehozott 2131 megtartott
Hatás	Észak-Alföld	19,00	n.a. 184 megtartott
	Észak-Magyarország	17,00	11 létrehozott 19 megtartott
	Közép-Magyarország	4,00	n.a. 145 megtartott
	Közép-Dunántúl	12,00	13 létrehozott 38 megtartott
	Dél-Dunántúl	18,00	18 létrehozott 78 megtartott
	Nyugat-Dunántúl	8,00	19 létrehozott 55 megtartott

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A támogatott vállalkozások számát mutató **output indikátor** tervezett és megvalósult értéke között jelentős eltérés csak az energia és a helyi piacok fejlesztése alintézkedésnél jelentkezik, amelynek oka, hogy az intézkedés összes alintézkedése esetén a tervezők kisebb projektméretekké számoltak. A pályázatok döntő többsége azonban a maximális támogatást igényelte, zömmel nagyobb fejlesztések valósultak meg, a kisebb, alacsony összköltségű pályázatok helyett. Ez mindenképp csökkentette az adott forráskeretből támogatható

pályázatok számát. Ez főként a mezőgazdasági utak fejlesztése alintézkedésre igaz, amelyre forrásátcsoportosítás történt a többi alintézkedés terhére.

A fejlesztéssel érintett vállalkozások és települések számát mutató **eredmény indikátor** esetén a megvalósult eredmény jelentősen elmarad a tervezettől. Ennek oka, hogy a tervezett értékek meghatározásánál a tervezők nemcsak a fejlesztéssel közvetlenül érintett (támogatott) vállalkozásokkal és településekkel kalkuláltak (kedvezményezettek), hanem azokkal is, amelyek működését a pályázat alapján a fejlesztés közvetlenül vagy közvetetten pozitívan befolyásolta, illetve amelyek valamilyen módon részesültek a fejlesztés pozitív hatásaiból (pl egy mezőgazdasági út több gazdálkodónak teszi lehetővé a táblák könnyű, gyors megközelítését, ugyanez vonatkozik az öntözőrendszerekre és meliorációra vonatkoztatva, de a falusi piacoknak is több település jelentheti a vonzáskörzetét). Az ily módon érintett települések és vállalkozások számáról a pályázati adatlap nyújthat információt, azonban ezek tervadatok, így az eredmények elemzésénél erre nem lehet alapozni. A fenti táblázat eredményindikátorainak megvalósult értékeit a kedvezményezett települések és vállalkozások száma adja. Azok a települések és vállalkozások, amelyeknek egynél több pályázata került támogatásra, a nyertes pályázatok számától függetlenül egyszer szerepelnek a kalkulációban.

Az intézkedés keretén belül létrehozott és megtartott munkahelyek számát jelző **hatásindikátor** megvalósulása meghaladja a tervezettet. A legtöbb esetben a pályázók nem a fejlesztés közvetlen hatásaként létrehozott és megtartott munkahelyeket jelölték meg, hanem új munkahelyek esetén a vállalkozás keretén belüli létszámnövekedést, megtartott munkahelyeknél pedig a teljes létszámot adták meg.

3.4.4 AVOP 3.3. „Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése” intézkedés

Az intézkedés főként a községek lakókörnyezetének, a települések fizikai állapotának és összképének fejlesztését és megőrzését támogatja, valamint a természeti és épített értékek – elismerésük és ápolásuk mellett – esetenként új funkció telepítésével párhuzamosan történő újrahasznosítását. A korábban beérkezett rendkívül nagyszámú pályázat bizonyítja azt, hogy az intézkedés valós szükségletekre épül. Az érintett települések szintjén várhatóan teljesülnek az intézkedés specifikus céljai, nevezetesen a vidéki települések és környezet javítása, az épített, természeti és kulturális örökség és helyi identitás megőrzése, megújítása.

Az intézkedés pályázati jogcímei 2004-ben kerültek meghirdetésre. Az intézkedés keretén belül 2004-ben kötelezettségvállalás nem történt.

A nagy számban beérkezett pályázat (466 db) és azok jelentős forrásigénye (49,5 M euró, 12,6 Mrd Ft), miatt, ahol az intézkedés esetében a benyújtott pályázatok száma a teljes 2004-2006-os időszakra rendelkezésre álló források 207%-át fedte le, az intézkedés 2004. október 1-jén felfüggesztésre került. Az intézkedés az azóta eltelt időszakban nem került újból megnyitásra, így az intézkedésre 2007-ben sem lehetett pályázatot benyújtani.

3.4.4.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

Tekintettel a jelentős forrásigényre az AVOP MB 2005. június 16-án 7,8 M euró (2 Mrd Ft), majd a 2005. augusztus 24-i írásbeli szavazás keretén belül további 1,4 M euró (0,4 Mrd Ft) forrásátcsoportosítást szavazott meg az intézkedés javára a 3.1 „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés forrásainak terhére (összesen 9,2 M euró (2,4 Mrd Ft)).

Az alábbi táblázat az intézkedés 3 éves módosított pénzügyi tervét mutatja.

A 3.3. intézkedés megvalósulását kiemelkedően eredményesnek tekinthetjük, hiszen a 2004-2006. évre tervezett 23,8 M euró (6,1 Mrd Ft) közkiadás keretéből 22,1 M euró (5,6 Mrd Ft) értékben került sor szerződéskötésre, azaz **a keret gyakorlatilag 92,7%-ban felhasználásra került** az adott céloknak megfelelő projektek támogatására.

A 3.3. intézkedés 2004-2006-os időszakra vonatkozó pénzügyi terve alapján az intézkedés szintjén az átlagos tervezett támogatási arány 93,6%. A közkiadások tervezett magas arányának oka, hogy az önkormányzatok által megpályázott fejlesztések saját forrását is a közkiadás kategóriába sorolták a tervezők.

114. táblázat - Az AVOP 3.3. intézkedés pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése		Közkidások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Egyéb hozzájárulás	
		Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	2004-2006	23 848 626	6,08	17 886 469	4,56	5 962 157	1,52	1 625 883	0,41

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

115. táblázat - Az AVOP 3.3. intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	db	db	db	%	db	%	db	%
3.3 Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	466	0	0	0,00	0	0,00	74	15,88

* a 3.3. intézkedésre 2006-ban nem lehetett pályázni

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

Az intézkedés keretén belül a vidéki települések arculatát javító fejlesztések, települési központok rendezése, kültéri találkozóhelyek, sétányok, parkok, fesztiválparkok és játszóterek kialakítására, építészeti értékkel rendelkező templomok felújítására, elhanyagolt, használaton kívüli épületek funkcióváltására (pl vágóhídból turisztikai központ, régi iskolából közösségi ház) és egyéb, közösségi terek (faluház, művelődési és szabadidőközpont, gerontológiai központ, művészeti központ, jóléti tó stb.) rendbehozatalára és kialakítására került sor. A támogatás keretén belül műemléki értékkel rendelkező épületek (régimalmok, kúriák, kiskastélyok, stb.) újultak meg és kaptak közösségi funkciót.

Az intézkedés keretén belül 2007-ben már csak kifizetésre került sor. A korábban beérkezett (sok esetben a miniszterhez és az MVH elnökéhez benyújtott fellebbezések és kifogások miatt újra értékelt) pályázatok kifizetése 2007-ben folytatódott és 74 db kifizetés keretében összesen 4,9 M euró (1,3 Mrd Ft) támogatás került folyósításra. **Ezzel a 2004-2006 közötti időszakra rendelkezésre álló 23,8 M euró (6,1 Mrd Ft) támogatási forrás 85,43%-a 2007. év végére felhasználásra került.**

116. táblázat - Az AVOP 3.3. intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.3 Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4 970 043	1,27

Megjegyzés: a 3.3. intézkedésre 2006-ban nem lehetett pályázni

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

3.4.4.2 Regionális megoszlás

Az alábbi fejezet a 3.3. intézkedés pályázatainak és forrásigényének regionális megoszlását mutatja be.

117. táblázat - Az AVOP 3.3. intézkedésre 2007-ben támogatott pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007	Befejezett 2007
	db	db	db	db	db	db
Összesen	466	0	0	0	74	9
Nyugat-Dunántúl	96	0	0	0	5	1
Közép-Dunántúl	54	0	0	0	5	0
Közép-Magyarország	44	0	0	0	12	0
Dél-Dunántúl	63	0	0	0	6	6
Észak-Magyarország	74	0	0	0	20	0
Észak-Alföld	80	0	0	0	20	0
Dél-Alföld	55	0	0	0	6	2

Forrás: EMIR 2007. december 31. pályázat (db)

118. táblázat - Az AVOP 3.3. intézkedésre 2007-ben támogatott pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	49 100 055	12,52	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4 970 043	1,22
Nyugat-Dunántúl	7 282 125	1,86	0	0,00	0	0,00	0	0,00	227 337	0,06
Közép-Dunántúl	6 212 707	1,58	0	0,00	0	0,00	0	0,00	254 290	0,06
Közép-Magyarország	4 897 383	1,25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 017 667	0,26
Dél-Dunántúl	6 505 592	1,66	0	0,00	0	0,00	0	0,00	291 967	0,07
Észak-Magyarország	7 797 758	1,99	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 729 867	0,44
Észak-Alföld	9 794 157	2,50	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 190 287	0,30
Dél-Alföld	6 610 333	1,69	0	0,00	0	0,00	0	0,00	258 619	0,07

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31. támogatási összeg

A 3.3. „Falufelújítás, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése” intézkedés iránti érdeklődés viszonylag egyenletes regionális eloszlást mutat a beérkezett pályázatok darabszámát és értékét tekintve. A legnagyobb érdeklődés a Nyugat-Dunántúli, Észak-Alföldi és Észak-Magyarországi régiókban mutatkozott. Ezek a régiók vezetnek az IH támogatott pályázatok darabszámát tekintve is, így elmondható, hogy a nagyszámú elutasítások aránya régiós szinten egyenletesen oszlott el. 2007-ben a kifizetések nem igazodtak teljes mértékben a korábban támogatott pályázatok arányához. A legnagyobb mértékű kifizetés az Észak-Magyarországi (35%), Észak-Alföldi (24%) és a Közép-Magyarországi (20%) régióban történt.

3.4.4.3 A pályázatok minősége

Az intézkedés keretén belül 2007-ben nem történt pályázatértékelés.

119. táblázat - Az AVOP 3.3 intézkedés 2007-ben értékelt pályázatok sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.3 Falufelújítás, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Forrás: EMIR 2007. december 31. pályázat (db)

120. táblázat - Az AVOP 3.3 intézkedés 2007-ben értékelt pályázatok sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.3 Falufelújítás, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31. támogatási összeg

3.4.4.4 A kedvezményezettek típusai

Az intézkedés keretén belül a legjelentősebb és a tulajdonképpeni kizárólagos pályázói csoportot az önkormányzatok és a civil szervezetek jelentették, amely megmutatkozik a 2007-ben kifizetett pályázatok kedvezményezettjeinek társaság típusa szerinti megoszlásában is. Az intézkedés keretén belül kizárólag önkormányzatok (83,59%) és civil szervezetek (16,41%) kaptak támogatást, amelynek oka, hogy az intézkedés keretében főként közcélú, nem jövedelemtermelő beruházások voltak támogathatók.

121. táblázat - Az AVOP 3.3. intézkedésre 2007-ben kifizetésre került fejlesztések kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Prioritás/intézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	3.3 intézkedés: Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése			
	%	Euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	4 970 043	1,27	74
Belföldi természetes személy	0,00	0	0,00	0
Mikrovállalkozás	0,00	0	0,00	0
Kisvállalkozás	0,00	0	0,00	0
Középvállalkozás	0,00	0	0,00	0
Nagyvállalkozás	0,00	0	0,00	0
Non-profit szervezet AH-on belül	83,59	4 154 458	1,06	57
Non-profit szervezet AH-on kívül	16,41	815 585	0,21	17

Forrás: EMIR 2007. december 31. pályázat (db) és támogatási összeg

3.4.4.5 Pénzügyi megvalósulás

A következő táblázat a 3.3. intézkedés 2007. évi megvalósulása során felhasznált pénzügyi források intézkedés szintű összegét és átlagos támogatási arányát mutatja. A táblázat alapján 2007-ben nem volt szerződéskötés. Ez azt mutatja, hogy az intézkedésre rendelkezésre álló források felhasználása a programidőszak elején rendkívül intenzív volt, és 2007-re gyakorlatilag befejeződött.

122. táblázat - Az AVOP 3.3. intézkedésre 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
3.3 Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme	0	0,0	-	0	0,0	-	0	0,0	-

* árfolyam 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

3.4.4.6 Indikátorok

Az AVOP 3.3 intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása az alábbi táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

123. táblázat - Az AVOP 3.3 intézkedés indikátorainak alakulása (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A támogatott pályázatok száma (db), amelyből	210,00	243,00
	Épület felújítás	153,00	201,00
	Települési és település környéki zöldfelületek	40,00	19,00
	Tájkép, táji elemek	17,00	27,00
Eredmény	A fejlesztéssel érintett települések száma (db)	200,00	213,00
Hatás	Mennyiben és milyen módon járult hozzá a településen végrehajtott fejlesztés a lakosság életminőségének javulásához?	kvalitatív mutató	n.a.

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A tervezett és megvalósult értékek nem térnek el számottevően egymástól.

A támogatott pályázatok számára vonatkozó output indikátoroknál megállapítható, hogy 33 pályázattal több valósult meg, mint amennyivel a tervezéskor számoltak. Épületfelújításra összesen 201 db pályázat került benyújtásra, 48 pályázattal több, mint amennyit a tervezett eredmény mutat.

A fejlesztéssel érintett települések száma eredmény indikátor jelzi, hogy 13 projekttel több valósult meg, mint amennyivel az intézkedés tervezésekor számoltak.

3.4.5 AVOP 3.4 „LEADER+ intézkedés”

Az intézkedés célja a LEADER+ megközelítés erősítése a helyi fejlesztésekben, partnerségi alapon, helyi szinten megtervezett és végrehajtott integrált területi alapú fejlesztési stratégiák megvalósítása révén. Az intézkedés jelentős mértékben hozzájárul egy térség belső erőforrásainak fenntartható hasznosításához, több szektort érintő fejlesztések megvalósításához. Az intézkedés a helyi közösségek aktivizálásával, az együtt gondolkodás fórumának megteremtésével és a közös cselekvésekkel járul hozzá többek között a többi intézkedés hatékony megvalósításához.

Az intézkedés keretén belül a támogatott 70 akciócsoport által kiválasztott több ezer projekt igen széles skálában támogatott fejlesztéseket. Nagy arányban voltak képviselve a közösségeket összekovácsló hagyományörző rendezvények és falunapok. Sok olyan fejlesztésre került sor, amely tárgyában hasonlít a 3.1 és 3.3 intézkedés keretében támogatott projektekhez, azonban LEADER-szerű együttműködésen alapult, közösségi munkával készült.

A LEADER+ első alintézkedése, a 3.4.11. keretében a 2005. évben központi nyílt közbeszerzési eljárás keretében megtörtént a képzéseket bonyolító képzőszervezet kiválasztása (PROMEI Kft.). Az általános felkészítés alapján a helyi együttműködési kezdeményezések akciócsoportokat hoztak létre, vázolták helyi vidékfejlesztési tervüket, amelyeket úgyszintén 2005-ben a 3.4.12 alintézkedés keretében nyújtottak be ún. elő-szelekcióra.

2006. évben megtörtént a helyi akciócsoportok kiválasztása és ezzel lezárult a 3.4.12 alintézkedés kétfordulós pályáztatásának második fordulója is. A hatalmas pályázói érdeklődésre és az esetleges – megvalósítás során keletkező – lemorzsolódásokra – mely a megvalósításra rendelkezésre álló idő rövidege és a LEADER-szerű pályázásban és megvalósításban jelentkező tapasztalathiány következtében következhet be – való tekintettel a Pénzügyminisztérium nemzeti hozzájárulás formájában többletforrást biztosított a program lebonyolításához, és a keretek százszázalékos felhasználásához, így – az eredetileg tervezett 40-50 akciócsoport helyett – 70 akciócsoport került kiválasztásra és támogatásra.

A kiválasztott akciócsoportok működési költségeinek fedezésére a gesztor szervezet és az IH közötti szerződéses még 2006-ban megkötöttek és a kifizetések zöme is ebben az évben megtörtént.

A 3.4.2 „Kísérleti, integrált vidékfejlesztési stratégiák” alintézkedés keretén belül 2006. nyarán megjelentek a helyi akciócsoportok pályázati felhívásai. A pályázati felhívásokra kimagaslóan nagy érdeklődés mutatkozott. 2006. szeptember 11-én felfüggesztésre került a helyi pályáztatás, majd 2006. október végén egy

hónapra újra megnyílt a pályázati lehetőség a maradék források lekötése céljából. Tekintettel a beérkezett nagyszámú pályázatra, valamint a pályázatértékelés hagyományostól eltérő, hosszabb eljárási folyamatára (helyi értékelés és javaslattétel beiktatása) a pályázatok értékelése zömében átnyúlt a 2007-es évre. Az intézkedés keretén belül az IH döntések és a szerződéskötések jelentős részére 2007-ben került sor. A kifizetések többsége pedig a 2008-as évre nyúlt át.

3.4.5.1 Pénzügyi terv és megvalósulás

Az alábbi táblázat az intézkedés 3 éves pénzügyi tervét mutatja.

A pénzügyi megvalósulás tekintetében a LEADER+ intézkedés esetében 2007-ben történt a legjelentősebb előrehaladás. Az intézkedés a források lekötését tekintve rendkívül sikeresnek tekinthető, hiszen a 3.4. intézkedésre a 2004-2006. évre tervezett 19,2 M euró (4,9 Mrd Ft) közkiadás keretéből 23.2 M euró (5,9 Mrd Ft) értékben került sor szerződéskötésre, amely a teljes keret több mint 121%-a. Ez az intézkedésre átcsoportosított források és a nemzeti többletkötelezettségvállalási keret miatt vált lehetővé.

A 3.4. intézkedés 2004-2006-os időszakra vonatkozó pénzügyi terve alapján az intézkedés szintjén az átlagos tervezett támogatási arány 80%. A 2007-es évben megvalósult támogatási arányt, amely a vizsgált évben megkötött szerződések átlagos támogatási arányát veszi alapul, az alábbi táblázat tartalmazza.

124. táblázat – Az AVOP 3.4 intézkedés pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése		Közkidadások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Indikatív saját forrás	
		Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.4. LEADER+	2004-2007	19 155 850	4,88	14 366 887	3,66	4 788 963	1,22	4 788 963	1,22

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

A 3.4. intézkedés keretén belül 2007-ben nem volt lehetőség új pályázatot benyújtani. Ugyanakkor a megelőző évben benyújtott pályázatok feldolgozása folytatódott az év folyamán, így nagy számú IH döntésre, szerződéskötésre és kifizetésre került sor. A támogatási döntésekre és szerződéskötésre kizárólag a 3.4.2. „Kísérleti, integrált vidékfejlesztési stratégiák” c. alintézkedés keretén belül került sor, a többi alintézkedés megvalósítása 2007-re néhány kifizetésen kívül befejeződött.

125. táblázat - Az AVOP 3.4 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	db	db	db	%	db	%	db	%
3.4. LEADER+	3 856	0	2681	69,53	2082	53,99	872	22,61
3.4.11. Képző szervezet kiválasztása / Leader+ beszerzések	56	0	0	0,00	0	0,00	1	1,79
3.4.12. Helyi akciócsoportok kiválasztása	189	0	0	0,00	0	0,00	64	33,86
3.4.2. Kísérleti, integrált vidékfejlesztési stratégiák	3 608	0	2681	74,31	2082	57,71	806	22,34
3.4.3. Térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködés támogatása	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.4.4. Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten	3	0	0	0,00	0	0,00	1	33,33

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

126. táblázat - Az AVOP 3.4 intézkedés 2007. évi eredményei

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.4. LEADER+	0	0,00	20 510 647	5,23	15 936 438	4,06	5 669 149	1,45
3.4.11. Képző szervezet kiválasztása / Leader+ beszerzések	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4 412	0,00
3.4.12. Helyi akciócsoportok kiválasztása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 198 605	0,31
3.4.2. Kísérleti, integrált vidékfejlesztési stratégiák	0	0,00	20 510 647	5,23	15 936 438	4,06	2 772 706	0,71
3.4.3. Térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködés támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.4.4. Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 693 426	0,43

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A 3.4.11 „Képzőszervezet kiválasztása/LEADER+ beszerzések” alintézkedés keretében 2007. évben új pályázat nem került meghirdetésre. A képzőszervezet tevékenységéhez kapcsolódó további szerződéses partnerek felé 1 esetben történt kifizetés, 4,4 ezer euró (1,1 millió Ft) összegben.

A 3.4.12 „Helyi akciócsoportok kiválasztása” alintézkedés keretén belül a 70 akciócsoport kiválasztására és azok működési költségeit biztosító gesztorszerződések megkötésére 2006-ban sor került. 2007-ben 64 db szerződés 1,2 M euró (305 millió Ft) értékben történő kifizetésére került sor.

Az 3.4.2 „Kísérleti, integrált vidékfejlesztési stratégiák” alintézkedés 2006-ban került meghirdetésre, és a rendkívüli érdeklődésnek köszönhetően a pályázatok benyújtására rendelkezésre álló viszonylag rövid idő ellenére nagyszámú pályázat (3560 db) érkezett. A pályázatok feldolgozása átnyúlt a 2007-es évre, ezáltal a vizsgált évben az IH összesen 2 681 db pályázatról 20,5 M euró (5,2 Mrd Ft) értékben hozott pozitív döntést. 2 082 db, összességében 15,9 M euró (4,06 Mrd Ft) értékű szerződéskötésre került sor. 872 db kifizetés történt, amelynek értéke 5,7 M euró (1,4 Mrd Ft).

A 3.4.3 „Térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködés támogatása” alintézkedés nem került meghirdetésre a programidőszak folyamán.

A 3.4.4 „Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten,” alintézkedés keretében 2006-ban sor került közbeszerzési eljárás keretében az erre a célra létrehozott Nemzeti LEADER Központ és koordinációs egység kiválasztására és szerződéskötésre. Az egység szerződés szerint 2007. december 31-ig látta el feladatát. A 2007-es évben az alintézkedés keretén belül nem volt szerződéskötés, csupán egyetlen, 1,7 M eurós (432 millió Ft) kifizetésére került sor.

3.4.5.2 Regionális megoszlás

Az alábbi fejezet a 3.4. intézkedés pályázatainak és forrásigényének regionális megoszlását mutatja be.

127. táblázat - Az AVOP 3.4. intézkedésre 2007. évben beérkezett és támogatott pályázatok számának regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007	Befejezett 2007
	db	db	db	db	db	db
Összesen	3 856	0	2 681	2 082	872	47
Nyugat-Dunántúl	557	0	439	416	162	13
Közép-Dunántúl	392	0	274	255	133	0
Közép-Magyarország	392	0	165	150	47	5
Dél-Dunántúl	580	0	379	351	145	8
Észak-Magyarország	712	0	516	376	53	17
Észak-Alföld	673	0	520	160	104	0
Dél-Alföld	550	0	388	374	228	4

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A 3.4. intézkedés keretén belül hozott pozitív IH döntések számának régiónkénti aránya nagyjából igazodik a beérkezett pályázatok számának régiónkénti arányához. Ez alapján kiemelkedik az Észak-magyarországi és Észak-alföldi régió, ahol a támogató IH döntések száma meghaladja az ötszázat. A közép-magyarországi régióban született a legkevesebb IH döntés, amely a működő akciócsoportok és a beérkezett

pályázatok alacsony számával is magyarázható. A szerződéskötések számának aránya nem követi teljes mértékben sem a beérkezett pályázatszám, sem pedig az IH döntések számának arányát. A megkötött szerződések száma alapján a Nyugat-Dunántúli, az Észak-Magyarországi, a Dél-Alföldi és a Dél-Dunántúli régiókban működik leghatékonyabban az akciócsoportok és az MVH regionális kirendeltségei LEADER egységeinek adminisztrációja. Az IH döntések magas számához (520 db) viszonyítva igen alacsony a megkötött szerződések száma (160 db) az Észak-Alföldi régióban.

A kifizetések száma önmagában és a megkötött szerződésszám arányában is magasban a legnagyobb a Dél-Alföldi régióban. Ugyanez jellemző a három dunántúli régióra is. Arányaiban a legalacsonyabb mértékű a kifizetések előrehaladása az Észak-Magyarországi régióban. Az Észak-alföldi és Észak-Magyarországi régióban a többi régióhoz képest tapasztalt lassabb ügyintézés többek között a beérkezett nagyszámú pályázat és a megfelelően képzett és tapasztalt humán kapacitás hiánya okozta leterheltség következtében alakult ki. Hozzájárult ehhez, hogy a két régióban az akciócsoportok gesztorszervezeteinek munkája problémásabb volt, mint a dunántúli régiókban.

128. táblázat - Az AVOP 3.4. intézkedésre 2007. évben beérkezett és támogatott pályázatok értékének regionális megoszlása

Régiók	Beérkezett igény 2004-2007		Beérkezett igény 2007		IH támogatott 2007		Szerződött 2007		Kifizetett 2007	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
Összesen	39 081 276	9,97	0	0,00	20 510 647	5,23	15 936 438	4,06	5 669 148	1,45
Nyugat-Dunántúl	4 148 793	1,06	0	0,00	2 811 540	0,72	2 682 498	0,68	788 650	0,20
Közép-Dunántúl	4 576 407	1,17	0	0,00	2 744 087	0,70	2 550 810	0,65	725 211	0,18
Közép-Magyarország	6 203 881	1,58	0	0,00	1 289 416	0,33	1 182 263	0,30	210 538	0,05
Dél-Dunántúl	4 618 642	1,18	0	0,00	2 804 602	0,72	2 530 049	0,65	565 145	0,14
Észak-Magyarország	7 643 096	1,95	0	0,00	3 048 608	0,78	2 163 842	0,55	2 030 992	0,52
Észak-Alföld	6 067 874	1,55	0	0,00	4 022 976	1,03	1 179 123	0,30	323 943	0,08
Dél-Alföld	5 822 583	1,48	0	0,00	3 789 418	0,97	3 647 853	0,93	1 024 669	0,26

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A 3.4 prioritásra megkötött szerződések regionális megoszlása egyenes arányban van egyrészt a beérkezett igények és az IH döntések értékének és darabszámának arányaival, másrészt a szerződések számának regionális arányával. A kifizetések összegeinek aránya is követi a kifizetések számának arányát. Fentiek alapján elmondható, hogy a projektek nagyságrendjét (1 projektre jutó támogatás) illetően nincs számottevő különbség az egyes régiók között. A kifizetések darabszámához viszonyítva arányaiban kiugró összeg kifizetésére került sor az Észak-Magyarországi régióban. Ez a 3.4.4 „Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten,, alintézkedés keretében kifizetett egyetlen nagy értékű (1,7 M eurós (432 millió Ft) projekt kifizetésével magyarázható, amely a Nemzeti LEADER Központ tevékenységéhez kötődik- A Nemzeti LEADER Központ működési helye ugyan Budapest volt, székhelye viszont az Észak-Magyarországi régió.

3.4.5.3 Pályázatok minősége

Az alábbi fejezetben a 2007. évben feldolgozott pályázatok minőségét és sikerességét vizsgáljuk, amelyet a jogosulatlan, vagy nem megfelelő hiánypótlás miatt az értékelők által elutasított és az IH döntéssel elutasított pályázatok száma és aránya jelez.

129. táblázat - Az AVOP 3.4. intézkedés 2007-ben feldolgozott pályázatainak sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007		Beérkezett 2007		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződéskötés után visszalépett		Szerződéskötés után visszavont		Összes sikertelen	
	db		db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
3.4. LEADER+	3 856	0	111	2,88	61	1,58	0	0,00	39	1,01	0	0,00	211	5		
3.4.11. Képző szervezet kiválasztása / Leader+ beszerzések	56	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0		
3.4.12. Helyi akciócsoportok kiválasztása	189	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0		
3.4.2. Korlátozott számban kiválasztott Helyi Akciócsoport helyi fejlesztési programjának megvalósítása	3 608	0	111	3,08	61	1,69	0	0,00	39	1,08	0	0,00	211	6		
3.4.3. A vidéki térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködésének, kapcsolatépítésének támogatása	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0		
3.4.4. Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten	3	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0		

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A 3.4.2. alintézkedés keretén belül a 2007-es év folyamán összesen 2 892 db pályázat feldolgozására került sor. 2 681 db pályázat (92,7%) esetén született pozitív IH döntés és csupán 111 db pályázat (3,8%) került elutasításra formai vagy jogosulatlansági okok miatt. 100 db pályázat (3,5%) esetén a pályázó döntött a visszalépésről, vagy a pályázat visszavonásáról, ami a legtöbb esetben nem függ össze a pályázatok minőségével. Ez az alacsony elutasítási arány a pályázatok megfelelő minőségére enged következtetni, amely részben az akciócsoportok pályázatírást segítő, felkészítő aktivitásának volt köszönhető.

130. táblázat - Az AVOP 3.4. intézkedés 2007-ben feldolgozott pályázatainak sikertelensége

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Beérkezett		Jogosulatlan + nem megfelelő hiánypótlás miatt elutasított		IH döntés előtt visszalépett		IH döntéssel elutasított		Szerződés kötés után visszalépett		Szerződés kötés után visszavont		Összes sikertelen	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
3.4. LEADER+	0	0,00	784 254	2,00	516 641	1,32	0	0,00	260 187	0,66	0	0,00	1 561 082	3,98
3.4.11. Képző szervezet kiválasztása / Leader+ beszerzések	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.4.12. Helyi akciócsoportok kiválasztása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.4.2. Korlátozott számban kiválasztott Helyi Akciócsoport helyi fejlesztési programjának megvalósítása	0	0,00	784 254	2,00	516 641	1,32	0	0,00	260 187	0,66	0	0,00	1 561 082	3,98
3.4.3. A vidéki térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködésének, kapcsolatépítésének támogatása	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.4.4. Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A 2007-ben elbírált pályázatok összege 22,1 M euró (5,6 Mrd Ft) volt, amelyből a jogosulatlanság, vagy formai hiba miatt elutasított pályázatok értéke 784 ezer euró (2 Mrd Ft), a teljes összeg csupán 3,6%-a volt.

3.4.5.4 A kedvezményezettek típusai

A 3.4 intézkedés esetében a támogatottak megoszlását **tevékenységi kör szerint nehéz elemezni**, hiszen a kiírás nem minden esetben tette kötelezővé a tevékenységi kör megjelölését. Az adatokat csak a 3.4.2 esetében értékelhetők, ahol a szerződött pályázatok közül az értékelhető pályázatok többsége az „általános közigazgatás” kategóriájába sorolható.

131. táblázat - Az AVOP 3.4. intézkedésre 2004-2007 között szerződött pályázatok kedvezményezettjei a tevékenységi kör (TEÁOR) szerinti megoszlásban

TEÁOR szerinti megnevezés	Szerződött pályázatok száma	%	Szerződött pályázatok értéke (euro)	Szerződött pályázatok értéke (Mrd Ft)	%
Területen kívüli szervezet	35	2%	235 867	0,06	1%
Általános közigazgatás	517	25%	3 594 392	0,92	23%
Egyéb szálláshely	15	1%	103 915	0,03	1%
Alapfokú oktatás	25	1%	135 335	0,03	1%
Nem besorolható egyéb	201	10%	1 167 803	0,30	7%
Nincs kiválasztva	984	47%	5 413 041	1,38	34%
Egyéb	306	15%	5 290 117	1,35	33%
Összesen	2083	100%	15 940 470	4,06	100%

* árfolyam 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

A LEADER+ intézkedés forrásainak több, mint 70%-ában önkormányzatok és civil szervezetek részesültek. Ebből kifolyólag az intézkedésen belül legjelentősebb számban előforduló tevékenységi körök, amelyekre ezen szervezetek pályázhattak, az e két szervezetre jellemző „általános közigazgatás” vagy a „máshova nem sorolható szabadtéri, szórakoztató vagy közösségi, társadalmi tevékenység”. A vállalkozásokra a turizmussal és a kisléptékű helyi élelmiszerspecializációkkal összefüggő tevékenységi körök előfordulása jellemző.

132. táblázat - Az AVOP 3.4. intézkedésre 2007-ben szerződött pályázatok kedvezményezettjei a társaság típusa szerinti megoszlásban

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezettek típusa	3.4 intézkedés: LEADER +				3.4.1.1. Képző szervezet kiválasztása				3.4.12. Helyi akciócsoportok kiválasztása			
	%	Euró	Mrd Ft	db	%	M euro	Mrd Ft	db	%	M euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	15 936 439	4,06	2 082	100	0	0	0	100	0	0	0
Belföldi természetes személy	8,89	1 416 571	0,36	261	0	0	0	0	0	0	0	0
Mikrovállalkozás	14,46	2 304 630	0,59	245	0	0	0	0	0	0	0	0
Kisvállalkozás	4,54	723 262	0,18	55	0	0	0	0	0	0	0	0
Középvállalkozás	0,25	40 006	0,01	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Nagyvállalkozás	0,02	3 922	0,00	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Non-profit szervezet AH-on belül	49,07	7 820 368	1,99	954	0	0	0	0	0	0	0	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	22,76	3 627 680	0,93	561	0	0	0	0	0	0	0	0

Intézkedés/alintézkedés megnevezése - kedvezményezettek	3.4.2. Korlátozott számban				3.4.3. A vidéki térségek				3.4.4. Kommunikációs			
	%	M euro	Mrd Ft	db	%	M euro	Mrd Ft	db	%	M euro	Mrd Ft	db
Összesen	100	15 936 439	4,06	2 082	100	0	0	0	100	0	0	0
Belföldi természetes személy	8,89	1 416 571	0,36	261	0	0	0	0	0	0	0	0
Mikrovállalkozás	14,46	2 304 630	0,59	245	0	0	0	0	0	0	0	0
Kisvállalkozás	4,54	723 262	0,18	55	0	0	0	0	0	0	0	0
Középvállalkozás	0,25	40 006	0,01	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Nagyvállalkozás	0,02	3 922	0,00	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Non-profit szervezet AH-on belül	49,07	7 820 368	1,99	954	0	0	0	0	0	0	0	0
Non-profit szervezet AH-on kívül	22,76	3 627 680	0,93	561	0	0	0	0	0	0	0	0

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db) és támogatási összeg

Szerződéskötésre 2007-ben csak a 3.4.2. alintézkedések esetében került sor. Az alintézkedés forráskeretéből a legszámtovább mértékben (49,1%) az önkormányzatok részesedtek. A második legjelentősebb arányt (22,8%) a civil szervezetek képviselték. Számottevő még a jövedelemtermelő beruházások kedvezményezettjei közül a mikrovállalkozások (15%) és a belföldi természetes személyek (9%) aránya. A fenti arányok megfelelnek a LEADER program civil, önkormányzati és kisvállalkozói összefogáson alapuló kezdeményezéseinek.

3.4.5.5 Pénzügyi megvalósulás

A következő táblázat a 3.4. intézkedés 2007. évi megvalósulása során felhasznált pénzügyi források intézkedés és alintézkedés szintű összegét és átlagos támogatási arányát mutatja.

2007-ben a 2004-2006. évre tervezett 19,2 M euró (4,9 Mrd Ft) közkiadás keretből összesen 15,9 M euró (4,1 Mrd Ft) közkiadás szerződéssel történő lekötésére került sor, amely a teljes keret 83,2%-a. Ez a magas arány azt mutatja, hogy az intézkedés felhasználása a programidőszak végére élenkült meg.

A közkiadás aránya az összes költségen belül az intézkedés szintjén 68%, amely némileg elmarad a 3 évre tervezett 80%-os átlagtól.

133. táblázat - Az AVOP 3.4 intézkedés 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
3.4. LEADER+	23 449 929	5,98	100	7 513 491	1,92	100	15 936 438	4,06	100
3.4.11. Képző szervezet kiválasztása / Leader+ beszerzések	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
3.4.12. Helyi akcióscsoportok kiválasztása	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
3.4.2. Kísérleti, integrált vidékfejlesztési stratégiák	23 449 929	5,98	100,00	7 513 491	1,92	100,00	15 936 438	4,06	100,00
3.4.3. Térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködés támogatása	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
3.4.4. Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00

* árfolyam: 255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

3.4.5.6 Indikátorok

A 3.4. intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása az alábbiakban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

134. táblázat - Az AVOP 3.4 intézkedés indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A helyi vidékfejlesztési tervük végrehajtásában támogatott helyi akciócsoportok száma (db)	40-50	70,00
Eredmény	A támogatott szervezetek száma (db), amelyből	1220,00	1417,00
	mikrovállalkozás	580,00	192,00
	KKV	60,00	43,00
	Önkormányzat	280,00	558,00
	társadalmi szervezet és alapítvány	170,00	407,00
	Egyéb	30,00	217,00
	női munkavállaló (fő)	340,00	n.a
	Dél-Alföld	268,00	245,00
	Észak-Alföld	232,00	113,00
	Észak-Magyarország	207,00	267,00
	Közép-Magyarország	49,00	89,00
	Közép-Dunántúl	146,00	181,00
	Dél-Dunántúl	220,00	235,00
	Nyugat-Dunántúl	98,00	287,00
Hatás	A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), amelyből	1398,00	1 létrehozott 167 megtartott
	nők által betöltött munkahelyek	930,00	0 létrehozott 114 megtartott
	Dél-Alföld	31,00	1 létrehozott 84 megtartott
	Észak-Alföld	27,00	n.a. n.a.
	Észak-Magyarország	24,00	n.a. n.a.
	Közép-Magyarország	6,00	n.a. n.a.
	Közép-Dunántúl	17,00	n.a. 83 megtartott
	Dél-Dunántúl	25,00	n.a. n.a.
	Nyugat-Dunántúl	11,00	n.a. n.a.

Forrás: EMIR 2007. december 31.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2007. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

A tervezett és megvalósult **output indikátor** értékek közötti eltérés magyarázata a prioritás indikátorainak leírásánál található.

A támogatott szervezetek számát mutató **eredmény indikátor** megvalósult értéke az összes szervezetre vonatkozóan jóval meghaladja a tervezettet. Az eredmények egy szervezetet csak egyszer vesznek figyelembe, függetlenül attól, hogy a támogatott szervezet hány alkalommal nyert el támogatást. Ez főként a támogatott önkormányzatok és egyéb társadalmi szervezetek számára érvényes, ahol a megvalósult eredmény a háromszorosa a tervezettnek. Ennek megfelelően a támogatott vállalkozások száma viszont nem éri el a tervezettet, tehát az intézkedésből túlnyomó többségben nem jövedelemtermelő, közösségi fejlesztések kaptak támogatást. A támogatott szervezetek számának tervezettet meghaladó mennyisége az intézkedésre átcsoportosított addicionális forrásoknak is köszönhető.

A létrehozott és megtartott munkahelyek számát jelölő **hatás indikátor** esetében a legtöbb esetben a pályázók nem a fejlesztés közvetlen hatásaként létrehozott és megtartott munkahelyeket jelölték meg, hanem új munkahelyek esetén a vállalkozás keretén belüli létszámnövekedést, megtartott munkahelyeknél pedig a teljes létszámot adták meg.

3.5 AVOP 4. prioritás: Technikai Segítségnyújtás

3.5.1 Áttekintés - AVOP 4. prioritás

A 4. prioritás és ezen belül a 4.1 intézkedés az AVOP hatékony lebonyolítását segíti elő, az általános tájékoztatás és felkészítés, a tervezés, pályázatkészítés és a fejlesztések konkrét végrehajtása során. Alapvető fontosságú, hogy a szükséges információk időben, közérthető módon jussanak el az érintettekhez, illetve értékelhető, ellenőrizhető visszajelzés is érkezzen a kedvezményezettektől. Az intézkedés az AVOP mindhárom prioritáshoz kapcsolódó valamennyi intézkedés megvalósítása során a végrehajtás intézményrendszere oldaláról felmerülő technikai, tartalmi jellegű kérdések, problémák megoldását segíti.

Az intézkedés kedvezményezettei az FVM és az MVH.

Az intézkedés keretében megkötött szerződések a hatályos közbeszerzési eljárások - a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény - alapján kerültek megkötésre, amelynek során alapvető célkitűzés volt a verseny tisztasága, az átláthatóság és ellenőrizhetőség.

A nyilvánosság megeremtése a hirdetményi rendszerrel, a nyilvános tájékoztatási kötelezettségekkel (ajánlatok bontása, eredményhirdetés...) és a nyilvános dokumentumokkal (pl.: tanulmányok) valósul meg, amelyek elhelyezésre kerülnek az FVM honlapjának AVOP-pal foglalkozó oldalain.

3.5.1.1 Pénzügyi terv

A 4. prioritáson belül egyetlen intézkedés található, a „**4.1. Technikai segítségnyújtás (AVOP)**”, ezért a 4. prioritás és a 4.1. intézkedés előrehaladásának elemzése összevontan történik.

A Technikai segítségnyújtás intézkedés forrásának felhasználása két alintézkedés keretében valósul meg:

- 4.1.1. Monitoring, a program megvalósulásának nyomon követése, valamint egyéb segítségnyújtás a program hatékony megvalósításához
- 4.1.2. Információnyújtás, a közvélemény tájékoztatása, a Program megfelelő végrehajtásához szükséges irányítási, monitoring és értékelési informatikai rendszer beszerzése és beüzemeltetése.

135. táblázat - Az AVOP 4. prioritás pénzügyi terve

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Közkiadások összesen		Közösségi hozzájárulás		Nemzeti hozzájárulás		Indikatív saját forrás	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
2004-2006	10 535 717	2,69	7 901 787	2,02	2 633 930	0,67	0	0,00

* árfolyam 255 Ft/ euró

Forrás: AVOP PKD

A Technikai Segítségnyújtás intézkedés két alintézkedésére 2007-ben összesen 18 pályázat került benyújtásra. A pályázók/kedvezményezettek által igényelt támogatás összege 0,9 M euró (0,24 Mrd Ft) volt, ami a három évre allokált keret 12 %-a. Az 18 beérkezett pályázatból az IH 2007-ben 17 pályázatot támogatott (1 pályázat esetében a döntéshozatal áthúzódott a 2008. évre), melyek támogatás igénye 0,9 M euró (0,23 Mrd Ft), amely a teljes 3 éves keret 11 %-át jelenti.

136. táblázat - Az AVOP 4. prioritás 2007. évi eredményei

Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett 2004-2007	Beérkezett 2007	IH támogatott 2007	Szerződött 2007	Kifizetett 2007
	db	db	db	db	db
4. Technikai segítségnyújtás	146	18	17	18	52
4.1.1. Értékelés, monitoring, a program megvalósulásának nyomonkövetése, valamint egyéb segítségnyújtás a program hatékony megvalósulásához (előkészítés kiválasztás ellenőrzés)	53	1	1	1	11
4.1.2. Információ nyújtás, a közvélemény tájékoztatása	93	17	16	17	41

Forrás: EMIR 2007. december 31.

pályázat (db)

A program teljes időszakában összesen 137 esetben történt kifizetés, amelyből 52 esetben – 2,60 M euró (0,66 Mrd Ft) értékben – 2007. évben került sor a kifizetésre.

A két alintézkedés közötti kifizetés nagy különbsége abból adódik, hogy 2007. évre a 4.1.1 alintézkedésre allokált forrás nagy része a korábbi években felhasználásra került, míg a 4.1.2. alintézkedés (információnyújtás, közvélemény tájékoztatása) keretében külön forrás került jóváhagyásra az AVOP által elért eredmények kommunikálása céljából.

Az IH által megítélt támogatást a kedvezményezettek a Közbeszerzési Törvény előírásaival összhangban, nyílt és átlátható módon, az FVM belső szabályozásával összhangban szerződtek le.

137. táblázat - Az AVOP 4. prioritás 2007. évi eredményei

Prioritás/intézkedés megnevezése	Beérkezett igény		Beérkezett igény		IH támogatott		Szerződött		Kifizetett	
	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft	Euró	Mrd Ft
4.1. Technikai segítségnyújtás	10 782 842	2,75	932 263	0,24	885 204	0,23	896 263	0,23	2 599 769	0,66
4.1.1. Értékelés, monitoring, a program megvalósulásának nyomonkövetése, valamint egyéb segítségnyújtás a program hatékony megvalósulásához (előkészítés kiválasztás, ellenőrzés)	6 786 354	1,73	3 059	0,00	3 059	0,00	4 706	0,00	1 325 293	0,34
4.1.2. Információ nyújtás, a közvélemény tájékoztatása	3 996 488	1,02	929 204	0,24	882 145	0,22	891 557	0,23	1 274 477	0,32

* árfolyam:255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

támogatási összeg

A 4.1.1. és a 4.1.2 alintézkedés keretében 2007-ben az alábbi tevékenységek valósultak meg:

Értékelés, éves jelentés

- NHST, Halászati Operatív Program SKV (Stratégiai Környezeti Vizsgálat) értékelése
- AVOP 2006. évi végrehajtási beszámoló elkészítése

Tájékoztatási tevékenységek

- Az AVOP által elért eredmények, tapasztalatok és az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) 2007. évi lehetőségeinek bemutatása A Falu c. szakfolyóiratban
- Nyertes LEADER+ akciócsoportokat bemutató könyv valamint kapcsolódó szerzői és szomszédos jogok teljes körű megvásárlása
- Az AVOP LEADER+ intézkedésének 2007 évig elért eredményeinek bemutatása a Duna Televízióban.
- Részvétel "Állami támogatásokkal kapcsolatos eljárások és végrehajtás" c. szemináriumon
- Kerekasztal beszélgetés készítése az AVOP keretében pályázatot benyújtott és támogatást elnyert személyekkel, szervezetek képviselőivel, akik ismertetik az AVOP és a Leader+ Program tapasztalatait,

- Az AVOP eredményeinek ismertetése a "Pénzt, de honnan és hogyan? - Gazdálkodjunk okosabban! Kkv-nak, önkormányzatoknak és kistérségi társulásoknak!" című regionális konferenciasorozaton.
- I. Magyar LEADER Expo-n a 31 magyar (427 település) és 4 külföldi akciócsoport részvétele mellett az FVM AVOP LEADER+ Programmal kapcsolatos tájékoztatási és tanácsadási tevékenysége
- AVOP eredmények kommunikálása megyei és országos napilapokban, televízióban rádióban.

Tanulmányok

- Az ÚMVP Stratégiai Környezeti Vizsgálata
- Az AVOP végrehajtásának vizsgálatán, tapasztalatain alapuló, ÚMVP-re vonatkozó adatokat, következtetéseket és javaslatokat tartalmazó tanulmányok készítése, amelyek beépültek az ÚMVP-be.

3.5.1.2 A pályázatok minősége

A Technikai Segítségnyújtás intézkedésre 2007. év végéig beérkezett pályázatok közül minden pályázat megfelelt a minimum kritériumoknak.

3.5.1.3 A kedvezményezettek típusai

Tekintettel arra, hogy az intézkedésnek két kedvezményezettje van: a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, valamint az MVH, így a kedvezményezettek típusa szerinti elemzés könnyen elvégezhető, hiszen mindkét kedvezményezett államháztartáson belüli non profit szervezet, míg **tevékenységi kör szerint** - kivétel nélkül az általános közigazgatás csoportjához tartoznak.

3.5.1.4 Pénzügyi megvalósulás

Össességében a **Technikai Segítségnyújtás** intézkedés megvalósítása a program előrehaladásának függvényében **eredményesnek tekinthető**.

138. táblázat - Az AVOP 4. prioritás 2007-ben szerződött pályázatok pénzügyi megvalósulása

Intézkedés/alintézkedés megnevezése	Összes kiadás			Saját forrás			Támogatás		
	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%	Euró	Mrd Ft	%
4. Technikai segítségnyújtás	896 263	0,23	100	0	0,00	100	896 263	0,23	100
4.1.1. Értékelés, monitoring, a program megvalósulásának nyomonkövetése, valamint egyéb segítségnyújtás a program hatékony megvalósulásához (előkészítés kiválasztás-ellenőrzés)	4 706	0,00	0,53	0	0,00	0,00	4 706	0,00	0,53
4.1.2. Információ nyújtás, a közvélemény tájékoztatása	891 557	0,23	99,47	0	0,00	0,00	891 557	0,23	99,47

* árfolyam:255 Ft/ euró

Forrás: EMIR 2007. december 31.

3.5.1.5 Indikátorok

139. táblázat - Az AVOP 4. prioritás indikátorainak alakulása (2004-2007)

Indikátor típusa	Indikátor	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény 2007-ig
Output	Elkészített és kiosztott általános tájékoztatást nyújtó kiadványok száma (brosúrák, szórólapok) (db)	10 000	692 200
	Képzésben részesültek száma, (fő)	2 000	2070

	A közvélemény tájékoztatása, reklám megjelenések száma (db); televízióban (hirdetés, rövidfilmek, riportok) sajtóban (például: sajtóközlemények, cikkek) egyéb (vásárok, szakkiallítások, fórumok, előadások)	150	118
	Megrendezett konferenciák, szemináriumok, „workshop”-ok száma (db/év)	15-20	7
	Kitöltött kérdőívek száma (kérdőívek a hatékony kampány érdekében), (db)	1 000	110
	Szakértői megbízások száma (db)	4	34
	A Monitoring Bizottság üléseinek száma (db)	6	9
	Tanulmányutak száma (db)	10	4
	Tanulmányok száma (db)	2	17
Eredmény	A képzéseket, konferenciákat eredményesen befejezők száma (fő, %)	2000	2070
	A közvélemény reklám kampány után történő kérdőíves felmérésének eredménye (%)	%-os eltérés a kampány előtt kitöltött ívektől	n.a.
Hatás	A Strukturális Alapokról átfogó ismeretekkel rendelkezők számának bővülése (%)	5000	n.a.
	Az AVOP ismertségének növekedése (%)	20	n.a.
	Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program keretében sikeres pályázatot benyújtók számának változása (%)	15	n.a.

Az indikátor táblázatban az elkészített és kiosztott tájékoztatást nyújtó kiadványok száma a tervezetthez képest azért növekedett ilyen mértékben, mert az indikátorok tervezésekor nem számítottunk rá, hogy lehetőségünk nyílik az AVOP által elért eredményeket kiadvány formájában az összes megyei napilapban - ezáltal biztosítva a széleskörű nyilvánosság megteremtését - ingyenes mellékletként elhelyezni. A projekt keretében létrejött 20 oldalas, régiós bontásban elkészített kiadvány 2007 decemberben az összes megyei napilapba befűzésre került, amely a visszajelzések alapján nagy sikert aratott.

Fentieken kívül beleszámoltuk a megyei és országos napilapokban, szaklapokban megjelent AVOP témájú hirdetések számát is.

A szakértői megbízások számának tervezésénél nem vettük számításba, hogy az AVOP egyes prioritásai/intézkedései végrehajtásának részletes, átfogó vizsgálatán alapuló szakértői megbízások (tanulmányok készítése) milyen nagy segítséget nyújthatnak a 2007-2013 közötti programozási időszakra készítendő Új Magyarország Vidékfejlesztési Program kidolgozásához, ezért nagy a különbség a tervezett és megvalósult eredmények között.

Horizontális aspektusok

Az intézkedés keretén belül nyújtott információk és felkészítések kiemelten kezelik az EU környezetvédelmi követelményeit és ellenőrzik ezek érvényesülését. Az esélyegyenlőség teljes körűen biztosított. A benyújtott pályázatok egyenlő feltételek mellett kerültek kiválasztásra. Amennyiben két ugyanolyan minőségű pályázat közül volt szükséges választani, a nők, a romák és a megváltozott képességű emberek előnyt élveztek. A fogyatékoság ebben az esetben megváltozott munkaképességet jelent.

4 Pénzügyi megvalósítás

Ebben a fejezetben kerül ismertetésre az AVOP 2007. évi pénzügyi előrehaladása, amely során először a kedvezményezettek részére történő kifizetések alakulását mutatjuk be, majd az Európai Bizottság felé igazolt közkiadások alakulását és a Bizottság által teljesített átutalásokat, illetve az AVOP pénzügyi forrásait biztosító EMOGA és HOPE alapok előrehaladását mutatjuk be. Részletesen szemléltetjük a Kifizető Hatóság által előrejelzett közkiadás igények teljesülését, illetve az „n+2” szabály teljesülését.

4.1 A kedvezményezettek számára teljesített kifizetések

Az Irányító Hatóság 2007. december 31-ig mindösszesen 7.111 db pályázat (melyből 46 db HOPE) esetében hozott támogató döntést 475.181.643 euró – melyből HOPE: 6.437.539 euró - (121,17 Mrd Ft, melyből HOPE: 1,64 Mrd Ft) összegben. Ha csak a 2007. év adatait nézzük akkor az IH 2.851 db pályázat (melyből 7 db HOPE) esetében hozott támogató döntést 28.821.800 euró – melyből HOPE: 1.761.908 euró -(7,35 Mrd Ft, melyből HOPE: 0,45 Mrd Ft) összegben.

2007. december 31-ig, szerződéskötésre mindösszesen 6.401 db pályázat (melyből 43 db HOPE) esetében került sor 447.021.315 euró – melyből HOPE: 5.524.095 euró -(113,99 Mrd Ft, melyből HOPE: 1,04 Mrd Ft) összegben, ami az AVOP 3 éves közkiadás keretének 105,72%-a. Ha csak a 2007. év adatait nézzük akkor 2.308 db pályázat (melyből 11 db HOPE) esetében került sor szerződéskötésre 27.937.841 euró – melyből HOPE: 1.863.613 euró -(7,12 Mrd Ft, melyből HOPE: 0,48 Mrd Ft) összegben.

2007. december 31-ig, kifizetésre mindösszesen 4.841 db pályázat (melyből 39 db HOPE) esetében került sor 373.625.366 euró – melyből HOPE: 3.651.681 euró -(95,27 Mrd Ft, melyből HOPE: 0,93 Mrd Ft) támogatási összegben, ami az AVOP 3 éves közkiadás keretének 88,36%-a. A 2007. december 31-éig teljesített összes kifizetés 89,69%-a (85,45 Mrd Ft) utólagos számlalapú kifizetés volt. A 2007. december 31-éig teljesített előleg kifizetések 9,82 Mrd Ft, 72,71%-ával (7,14 Mrd Ft) a pályázók 2007. végéig számlával elszámoltak.

Ha csak a 2007. év adatait nézzük akkor 2.149 db pályázat (melyből 32 db HOPE) esetében került sor kifizetésre 97.871.215 euró – melyből HOPE: 2.306.412 euró -(24,96 Mrd Ft, melyből HOPE: 0,59 Mrd Ft) összegben.

140.táblázat- A kedvezményezettek számára teljesített kifizetések 2004-2007

	Utólagos számlalapú		Összes előleg kifizetés		Elszámolt előleg kifizetés *		Kifizetés összesen	
	M euró	Mrd Ft	M euró	Mrd Ft	M euró	Mrd Ft	M euró	Mrd Ft
AVOP	335,10	85,45	38,52	9,82	28,01	7,14	373,63	95,27
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	220,12	56,13	13,42	3,42	10,29	2,62	233,53	59,55
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	208,45	53,16	11,26	2,87	9,16	2,34	219,71	56,03
1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása	27,76	7,08	3,14	0,80	1,95	0,50	30,90	7,88
1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása	90,92	23,18	5,70	1,45	5,10	1,30	96,61	24,64
1.1.3. Minden agrárágazatot érintő új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása	82,97	21,16	1,75	0,45	1,74	0,44	84,72	21,60
1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása	0,51	0,13	0,09	0,02	0,09	0,02	0,60	0,15
1.1.5. Öntözési beruházások támogatása	5,07	1,29	0,45	0,11	0,21	0,05	5,52	1,41
1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása	1,23	0,31	0,13	0,03	0,08	0,02	1,36	0,35
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	2,97	0,76	0,69	0,17	0,40	0,10	3,65	0,93
1.2.1. Akvakultúra. Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkezelők korszerűsítése	2,21	0,56	0,39	0,10	0,22	0,06	2,60	0,66
1.2.2. Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése	0,11	0,03	0,09	0,02	0,01	0,00	0,20	0,05
1.2.3. Természetes vízi hálózat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.4. Promóció	0,42	0,11	0,12	0,03	0,09	0,02	0,54	0,14
1.2.5. Halászati termelői szervezetek támogatása	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.6. Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben	0,23	0,06	0,09	0,02	0,07	0,02	0,32	0,08
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	6,91	1,76	0,30	0,08	0,00	0,00	7,21	1,84
1.3.1. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	6,91	1,76	0,30	0,08	0,26	0,07	7,21	1,84
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	1,78	0,46	1,18	0,30	0,47	0,12	2,96	0,76
1.4.1. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	1,78	0,46	1,18	0,30	0,47	0,12	2,96	0,76
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	44,52	11,35	6,40	1,63	5,44	1,39	50,91	12,98
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	44,52	11,35	6,40	1,63	5,44	1,39	50,91	12,98
2.1.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	44,52	11,35	6,40	1,63	5,44	1,39	50,91	12,98
3. Vidéki térségek fejlesztése	60,84	15,51	18,00	4,59	12,28	3,13	78,84	20,10
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	5,50	1,40	0,88	0,22	0,33	0,08	6,38	1,63
3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja	2,00	0,51	0,18	0,05	0,08	0,02	2,18	0,56
3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje	0,66	0,17	0,27	0,07	0,05	0,01	0,93	0,24
3.1.3. Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése	2,52	0,64	0,38	0,10	0,17	0,04	2,90	0,74
3.1.4. Kézműipari tevékenység fejlesztése	0,32	0,08	0,04	0,01	0,03	0,01	0,37	0,09
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	34,29	8,75	9,99	2,55	8,07	2,06	44,29	11,29
3.2.1.1. Öntözérendszeri fejlesztésére irányuló kollektív beruházások	2,86	0,73	0,79	0,20	0,38	0,10	3,65	0,93
3.2.1.2. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai	7,06	1,80	2,93	0,75	1,93	0,49	9,99	2,55
3.2.2.1. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása	19,22	4,90	5,22	1,33	4,81	1,23	24,44	6,23
3.2.2.2. Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése mezőgazdasági üzemek által	0,87	0,22	0,01	0,00	0,01	0,00	0,87	0,22
3.2.2.3. Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása	2,73	0,70	0,56	0,14	0,47	0,12	3,29	0,84
3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció	1,56	0,40	0,48	0,12	0,48	0,12	2,05	0,52
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	16,52	4,21	3,86	0,98	3,61	0,92	20,38	5,20
3.3.1. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése	16,52	4,21	3,86	0,98	3,61	0,92	20,38	5,20
3.4. LEADER+	4,52	1,15	3,28	0,84	0,27	0,07	7,80	1,99
3.4.1.1. Képző szervezet kiválasztása	0,43	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43	0,11
3.4.1.2. A helyi akciócsoportok kiválasztása	1,41	0,36	0,93	0,24	0,16	0,04	2,34	0,60
3.4.2. Korlátozott számban kiválasztott Helyi Akciócsoport helyi fejlesztési programjának megvalósítása	1,19	0,30	1,58	0,40	0,11	0,03	2,77	0,71
3.4.3. A vidéki térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködésének, kapcsolatépítésének támogatása	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.4.4. Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten	1,48	0,38	0,77	0,20	0,00	0,00	2,25	0,57
4. Technikai segítségnyújtás (AVOP)	9,63	2,46	0,71	0,18	0,00	0,00	10,34	2,64
4.1. Technikai segítségnyújtás(AVOP)	9,63	2,46	0,71	0,18	0,00	0,00	10,34	2,64

* azon előleg kifizetéseket tartalmazza, amelyekkel azóta a kedvezményezett számlákkal elszámolt

1 euro = 255 Ft

4.2 Pénzügyi kapcsolat az Európai Bizottsággal

4.2.1 Az Európai Bizottság felé igazolt közkiadások (lehívások)

A Kifizető Hatóság 2007. év során EMOGA esetében 92,45 MEuró, HOPE esetében 2,1 MEuró közkiadást igazolt az EU Bizottság felé. 2007. év végéig mindösszesen 350,53 MEuró közkiadást igazolt a KH, melyből HOPE 3,04 MEuró, ami a teljes AVOP közkiadás keret 82,9%-a.

141. táblázat Az Európai Bizottság felé igazolt költségek (WP1 10-es pénzügyi tábla) 2004-2007
(Adatforrás: EMIR)

OP:	AVOP							
Év:	2007							
Prioritás / Intézkedés	Teljes közkiadás 2004-2006 [1]	Igazolt közkiadás	Igazolt közkiadás	Igazolt közkiadás	Igazolt közkiadás	Igazolt közkiadás kumulált 2004-2007	Kumulált igazolt közkiadás aránya	Egyéb
		2004 [2]	2005 [2]	2006 [2]	2007 [2]			
	M euró	M euró	M euró	M euró	M euró	M euró	%	M euró
	A	B	C	D	E	F=B+C+D+E	G=F/A	G
AVOP	422,84	0	54,20	201,78	94,55	350,53	82,90	
1. A versenyképes alapanyagtermelés megalapozása a mezőgazdaságban	241,09	0	45,49	132,08	35,44	213,01	88,35	
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	223,46	0	45,19	127,50	28,09	200,78	89,85	
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	5,73	0	0,13	0,81	2,10	3,04	53,05	
1.3. Fiatalkodók induló támogatása	7,32	0	0,16	3,44	3,31	6,91	94,48	
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	4,59	0		0,33	1,95	2,28	49,62	
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	59,20	0	5,65	22,41	16,76	44,83	75,72	
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	59,20	0	5,65	22,41	16,76	44,83	75,72	
3. Vidéki térségek fejlesztése	112,01	0	0,93	42,69	39,86	83,48	74,53	
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	16,06	0	0,19	2,17	3,24	5,60	34,90	
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	52,94	0	0,10	24,25	24,89	49,24	93,00	
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	23,85	0	0,45	15,81	7,65	23,90	100,22	
3.4. LEADER+	19,16	0	0,19	0,46	4,08	4,74	24,72	
4. Technikai segítségnyújtás (AVOP)	10,54	0	2,13	4,60	2,47	9,21	87,38	
4.1. Technikai segítségnyújtás (AVOP)	10,54	0	2,13	4,60	2,47	9,21	87,38	

[1] Azok az összegek, melyek alapján Alapok hozzájárulásait számoljuk (a teljes hároméves keret)

[2] A megjelölt évre vonatkozóan a Kifizető Hatóság által igazolt közkiadás (közösségi + nemzeti)

A Bizottság 2005 évi auditja során vitatta a támogatásra eső vissza nem igényelhető arányos ÁFA támogatásának jogosultságát és további információkat kért Magyarországtól. Ezt követően egy válaszléssel keretében került sor a kért információk megadására, melynek során Magyarország összefoglalta, hogy 2004-2005 években hatályos ÁFA törvény alapján a kedvezményezettek nem igényelhetik vissza a támogatásra eső arányos ÁFA összeget, így az AVOP IH a 448/2001/EK Bizottsági Rendelet alapján támogatta a támogatásra eső vissza nem igényelhető ÁFA részt. A Bizottság a kiegészítő információk alapján megállapította, hogy a magyar ÁFA törvény nem áll összhangban a Tanács 77/388/. (EGK) 6. Irányelvével, így az ÁFA törvény alapján vissza nem igényelhető ÁFA nem volt jogosult támogatásra. A 2007. évi tagállami meghallgatást követően

Magyarország elfogadta a Bizottság álláspontját, így ezen jogcímen kifizetett támogatás 2007 évben benyújtott Költségnyilatkozatokból levonásra került. A levont összeg az EMOGA esetében 10.240.561,43 Euró, míg a HOPE esetében 44.389,89 Euró.

4.2.1.1 Az Európai Bizottság által teljesített kifizetések

Az alábbi táblázat az EU Bizottság által teljesített közösségi hozzájárulás kifizetések alakulását mutatja be. A Bizottság mindösszesen 50,75 MEuró előleg kifizetését teljesítette (melyből HOPE 0,70 MEuró), valamint 237,16 MEuró időközi kifizetést teljesített (melyből HOPE 1,48 MEuró). 2007 év végére a Bizottság által teljesített kifizetések elérték a rendelkezésre álló keret 91%-át.

142. táblázat Az Európai Bizottság által átutalt közösségi hozzájárulás összesítve 2004-2007

EMOGA összesen		M euró	Mrd Ft
Közösségi forrás (keret)	A	312,83	79,77
Előleg átutalás 2004-2005	B	50,05	12,76
Időközi átutalás 2004-2007	C	235,68	60,1
Átutalás összesen	D=B+C	285,73	72,86
A közösségi forrás arányában	E=D/A	0,91	0,91
HOPE összesen		M euró	Mrd Ft
Közösségi forrás (keret)	A	4,39	1,12
Előleg átutalás 2004-2005	B	0,70	0,18
Időközi átutalás 2004-2007	C	1,48	0,38
Átutalás összesen	D=B+C	2,18	0,56
A közösségi forrás arányában	E=D/A	0,50	0,50
EMOGA és HOPE összesen		M euró	Mrd Ft
Közösségi forrás (keret)	A	317,22	80,89
Előleg átutalás 2004-2005	B	50,75	12,94
Időközi átutalás 2004-2007	C	237,16	60,48
Átutalás összesen	D=B+C	287,91	73,42
A közösségi forrás arányában	E=D/A	0,91	0,91

Adatforrás: Kifizető Hatóság, EMIR 2007. december 31.

4.2.2 Az egyes alapok pénzügyi előrehaladásnak bemutatása

Az alábbi táblázat alaponként mutatja be a Kifizető Hatóság által igazolt közkiadást és annak közösségi hozzájárulás összegét, illetve az EU Bizottság által átutalt közösségi hozzájárulás összegét.

143. táblázat - Alaponkénti pénzügyi kapcsolat az Európai Bizottsággal 2004-2007

	Igazolt közkiadás [1]	Igazolt közösségi hozzájárulás [2]	Időközi átutalás az Európai Bizottságtól	Időközi átutalás az Európai Bizottságtól
	M euró	M euró	M euró	Mrd Ft
Alap	A	B	C	D
EMOGA	347,49	260,61	235,68	61,30
HOPE	3,04	2,33	1,48	0,38
AVOP	350,53	262,94	237,15	61,68
Összesen				
[1] 2004-2007-re vonatkozóan a Kifizető Hatóság által igazolt közkiadás (közösségi + nemzeti)				
[2] 2004-2007-re vonatkozóan a Kifizető Hatóság által igazolt közkiadás közösségi (uniós) része (időközi átutalás igénylés)				

Adatforrás: EMIR

4.2.3 Pénzügyi előrejelzés

Az alábbi táblázatból látható, hogy a Kifizető Hatóság által előrejelzett 77,01 MEuró kifizetése, EMOGA esetében mintegy 85,12%-ban teljesült, míg HOPE esetében az előrejelzés 1,60 MEuró közösségi hozzájárulás igazolásával 79,46%-ban teljesült. Az előrejelzéshez képest történő alulteljesítés oka az EMOGA esetében a LEADER szerződésektől és ezáltal a kifizetések elhúzódása, míg a HOPE esetében a nagy volumenű beruházások hosszabb megvalósítási idejével, és így a kifizetési ütemek elhúzódásával magyarázható.

144. táblázat - A 2007. évi Európai Bizottságnak benyújtott előrejelzések teljesülése (2007. december)

Operatív Program_Alap	Előrejelzés 2007	Módosított 2007	Különbség	Igazolt közösségi hozzájárulás 2007-ben [1]	Teljesülés %-ban
	euró	euró	euró	euró	%
	A	B	C=B-A	D	E=D/B
AVOP_EMOGA	77 005 989	77 005 989	0	65 546 487	85,12
AVOP_HOPE	2 010 448	2 010 448	0	1 597 475	79,46
[1] 2004-2007-re vonatkozóan a Kifizető Hatóság által igazolt közkiadás közösségi (uniós) része (időközi átutalási igénylés)					

Adatforrás: Kifizető Hatóság

4.2.4 A 2007. évi „n+2”-es cél teljesülése

Az alábbi táblázatok egyértelműen szemléltetik, hogy mind az EMOGA, mind pedig a HOPE esetében 2007. év végére teljesítésre került az „n+2”-es cél, így az előleg átutalás figyelembevétele nélkül az EMOGA esetében az „n+2”-es cél 61%-al, míg HOPE esetében 15%-al került túlteljesítésre. Ez az eredmény azonban nem jelenti azt, hogy a HOPE esetében ne lenne szükség minden olyan intézkedés meghozatalára ami gyorsítja a kifizetések ütemét és ezáltal lehetővé teszi a 2008. év végére elérendő „n+2”-es cél elérését.

145. táblázat - Az „n+2”-es cél teljesülésének helyzete az Európai Bizottság által átutalt előleg nélkül

	II. n+2-es határ (2007.12.31-ig) [1]		Igazolt közösségi hozzájárulás (2007.12.31-ig) [2]		II. n+2-es határ teljesítése (2007.12.31-i állapot)
	M euró	Mrd Ft	M euró	Mrd Ft	%
	A	B	C	D	E=C/A
AVOP	129,3		237,8		184%
EMOGA	127,5		235,7		185%
HOPE	1,8		2,2		121%
[1] Számítás: (OP-ban szereplő 2004-2005. évi közösségi hozzájárulás) – (EU Bizottság által átutalt összes előleg)					
[2] A Kifizető Hatóság által 2007. végéig igazolt és benyújtott közkiadás közösségi része (időközi átutalás igénylés)					
Adatforrás: EMIR, 2007. december 31.					

146. táblázat Az „n+2”-es cél teljesülésének helyzete az Európai Bizottság által átutalt előleggel együtt

	II. n+2-es határ (2007.12.31.) [1]		Átutalt előleg + Igazolt közösségi hozzájárulás (2007.12.31-ig) [2]		II. n+2-es határ teljesítése (2007.12.31-i állapot)
	M euró	Mrd Ft	M euró	Mrd Ft	%
	A	B	C	D	E=C/A
AVOP	180,0		288,6		
EMOGA	177,6		285,7		161%
HOPE	2,5		2,9		115%
[1] Számítás: OP-ban szereplő 2004-2005. évi közösségi hozzájárulás					
[2] Számítás: (Az Európai Bizottság által átutalt előleg) + (A Kifizető Hatóság által 2007. végéig igazolt és benyújtott közkiadás közösségi része (időközi átutalás igénylés))					
Adatforrás: EMIR, 2007. december 31.					

5 Programmenedzsment

5.1 Az AVOP irányítási rendszerének működése

Irányító Hatóság

Az AVOP Irányító Hatóság (IH) a KTK keretében megvalósuló többi operatív program irányító hatóságával ellentétben a 130/2006. (VI.15.) Kormányrendelet értelmében 2006. június 1-től nem került integrálásra a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség keretében. Az AVOP Irányító Hatóságát továbbra is a Közösségi Ügyekért felelős szakállamtitkárság vezeti:

- Az AVOP Irányító Hatóság működéséhez kapcsolódó feladatokat ellátó Agrár-vidékfejlesztési Főosztályon belül történik az AVOP végrehajtása – program menedzsment, pénzügy, monitoring, MB Titkárság -, az NVT végrehajtása, az ÚMVST, valamint az ÚMVP tervezése és későbbi végrehajtása, amely lehetőséget teremt a programok végrehajtása során felgyülemlett gyakorlati tapasztalatok cseréjére.
- A főosztály sokrétű feladatának hatékony ellátása, valamint a 2007-2013 közötti programozási időszakban jelentkező feladatok hatékony ellátása érdekében, 2007-től struktúrájában is átalakult, így kialakításra került hét osztály, melyből két osztály (Pénzügyi és Monitoring Osztály, Kommunikációs és Koordinációs Osztály) foglalkozik közvetlenül az AVOP lebonyolításával.

A szervezeti átalakítások az AVOP végrehajtásában részt vevő osztályok közül a Program Menedzsment Osztályt érintették, mely átalakult Kommunikációs és Koordinációs Osztályá. Az osztály az újonnan jelentkező feladatok mellett továbbra is ellátja az AVOP menedzselését, beleértve a TS keret felhasználásának bonyolítását és a kommunikációt, valamint ellátja az egész főosztályra kiterjedő jogi feladatokat is.

A Pénzügyi és Monitoring Osztály feladatai szintén kibővültek az új programozási időszakban jelentkező feladatokkal.

Kommunikációs és Koordinációs Osztály feladatai az alábbi személyi állomány segítségével kerülnek végrehajtásra:

- 1 fő osztályvezető
- 4 fő programkoordinátor
- 1 fő TS szakreferens
- 2 fő jogi szakreferens
- 1 fő ellenőrzési szakreferens.

AVOP Pénzügyi és Monitoring Osztály feladatai az alábbi személyi állomány segítségével kerülnek végrehajtásra:

- 1 fő osztályvezető
- 4 fő pénzügyi szakreferens
- 2 fő monitoring és értékelési szakreferens
- 1 fő monitoring szakreferens
- 2 fő EMIR szakreferens.

AVOP tekintetében az Európai Bizottsággal való kapcsolattartásért a főosztályvezető-helyettes felelős.

2007-ben a fentiekben ismertetett főosztályi struktúrának megfelelően került módosításra az FVM Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ).

2007. évben az AVOP végrehajtásának súlypontja már nem elsősorban a beérkezett pályázatok feldolgozására helyeződött, hanem előtérbe került a kedvezményezettek részére történő kifizetések teljesítése, a kifizetések ütemének felgyorsítása, valamint a megvalósítás nyomkövetése, monitoringja, ellenőrzése, a teljesítmények értékelése.

Ebben az évben is folytatódtak az előző évben megszokott heti rendszerességgel megtartott, az IH vezetője és az MVH vezetője közti egyeztetések, amelyek célja a gyorsabb és hatékonyabb, operatív ügyintézés, valamint az azonnali döntéshozatal volt.

Az Irányító Hatóság operatív tevékenységei a következők voltak:

- Egyeztetések a Közreműködő Szervezettel (KSZ) a jogszabályi változásokra, végrehajtással kapcsolatos könnyítések, szakmai iránymutatásokra vonatkozóan. A jogszabályi változásokon túlmenően a gyakorlati pályázattal egyszerűsítő javaslatok is átvezetésre kerültek.
- Intézményi garancia, rendezett munkaügyi kapcsolatok, IH vezetői utasítások a végrehajtásra vonatkozóan.
- Egyes pályázatokkal kapcsolatos állásfoglalás meghozatala.
- Monitoring tevékenység és adatszolgáltatás, folyamatos tájékoztatás a pályázatok megvalósításának előrehaladásáról, a hatékony megvalósítás érdekében szükséges döntések előkészítése érdekében.
- A Döntés-előkészítő Bizottságok (DEB) tevékenységének felügyelete, amely elsősorban jogi-, szakmai állásfoglalást jelentett a még érintett pályázatok esetében.
- Közlemények megjelentetése a pályázási lehetőségek megnyitásáról, felfüggesztéséről.

Az Irányító Hatóságot több esetben keresték meg tájékoztatás kérésével szakmai és társadalmi szervezetek. A Kommunikációs és Koordinációs Osztály munkatársainak munkaidejük meghatározó részét tette ki a kapcsolattartás. Az osztály fontos szerepet töltött be a LEADER+ intézkedés lebonyolításának koordinálásában.

A kifogások kezelésére vonatkozóan 2007. január 9-ig volt lehetősége a pályázóknak esetleges kifogással élni az Irányító Hatóság döntésével szemben, így 2007-ben a kifogás-kezelés már nem jelentett akkora többletmunkát mint az előző évben.

Az Irányító Hatóság az Állami Számvevőszék (ÁSZ) és a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KEHI) által végzett vizsgálatokkal kapcsolatban biztosította a zavartalan munkát, rendelkezésre bocsátotta a kért dokumentumokat, DEB emlékeztetőket, valamint személyes konzultációk keretében került sor a kérdések további megválaszolására.

A Bizottság 2005 évi auditja során vitatta a támogatásra eső vissza nem igényelhető arányos ÁFA támogatásának jogosultságát és további információkat kért Magyarországtól. Ezt követően egy válaszlével keretében került sor a kért információk megadására, melynek során Magyarország összefoglalta, hogy 2004-2005 években hatályos ÁFA törvény alapján a kedvezményezettek nem igényelhették vissza a támogatásra eső arányos ÁFA összeget, így az AVOP IH a 448/2001/EK Bizottsági Rendelet alapján támogatta a támogatásra eső vissza nem igényelhető ÁFA részt. A Bizottság a kiegészítő információk alapján megállapította, hogy a magyar ÁFA törvény nem állt összhangban a Tanács 77/388/. (EGK) 6. Irányelvével, így az ÁFA törvény alapján vissza nem igényelhető ÁFA nem volt jogosult támogatásra. A 2007. évi tagállami meghallgatás keretében Magyarország ismertette álláspontját, mely szerint a hivatkozott ÁFA összeg támogatását azért tette lehetővé, mert a bizottsági rendelkezések értelmében a le nem vonható ÁFA, mely végérvényesen a kedvezményezett terhelő elszámolható költség. Az IH ugyanakkor nem vizsgálta a 2004-2005 években hatályos magyar ÁFA törvény uniós irányelvekkel való összhangját. A meghallgatást követően Magyarország elfogadta a Bizottság álláspontját, így az IH tételesen kigyűjtötte 2005 év végéig az ÁFA törvény rendelkezései szerint le nem vonható, így támogatott ÁFA költségeket és az év végén benyújtott költségnyilatkozatokból levonta az ezen jogcím keretében kifizetett támogatás összegét.

Az AVOP Irányító Hatóság a program sikeres végrehajtása érdekében különböző formában nyújtott segítséget a lehetséges kedvezményezetteknek. Közleményeket jelentetett meg a Minisztérium és az MVH honlapján, szakmai fórumokon tájékoztatta a kedvezményezetteket a kifizetések menetéről, szerződéskötések üteméről. A Koordinációs és Kommunikációs Osztály országos napilapokban összefoglaló anyagot jelentetett meg az AVOP sikeres lezárásáról és gondoskodott arról, hogy a megvalósult projektek széles nyilvánosságot kapjanak.

A program végrehajtás javítása érdekében tett intézkedések:

Az Irányító Hatóság 2007-ban mind struktúrájában, mind működésében megújult. (lásd. 5.1. bekezdés) A még nyitva lévő, valamint újra megnyitott intézkedések esetében törekedett a pályázati felhívásban vállalt időkeretek megtartására, melyet a DEB ülések gyors összehívásával, valamint a döntés meghozatal és a kötelezettségvállalás felgyorsításával nagyban javított. Az IH folyamatosan tájékoztatta a pályázókat a minisztérium honlapján a még nyitva lévő és pályázható intézkedésekről, szakmai fórumokat szervezett, melyek nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy az elutasítások száma csökkenjen, illetve jobb minőségű és magasabb pontszámú pályázatok kerüljenek befogadásra.

Az IH által a Program sikeressége érdekében elvégzett feladatok ismertetését az 5.5. Információs és tájékoztatási tevékenységek, képzések című fejezet tartalmazza.

Az MVH szervezeti változásainak bemutatása

Az AVOP intézményi hátterét a 2007-13-as programozási időszak beindítása miatti szervezeti átalakulások jelentősen befolyásolták.

Az MVH-nál, mint Közreműködő Szervezetnél az év folyamán két új Szervezési és Működési Szabályzat (SZMSZ) került kiadásra, melyek a Hivatal szervezetében bekövetkezett változásokat tartalmazzák.

A 2007. április 1-től hatályos SZMSZ az AVOP folyamatok tekintetében a Pénzügyi Igazgatóság kifizetési osztályát érintette, ugyanis az AVOP feladatokhoz kötődő kifizetési feladatokat az új programozási időszak feladatának megfelelően átalakított EMVA Kifizetési Osztály látja el. Ezen kívül az igazgatóságon a változás érintette még az könyvelés osztályt, melynek feladatai bővültek, de EMVA Könyvelési Osztály-ként ellátják az AVOP-pal kapcsolatos feladatokat is.

A Jogi Főosztályon a Jogi és Szerződéskötési Osztály helyébe a Vidékfejlesztési Támogatások Jogi Osztálya lépett, amely továbbra is felelős az AVOP jogi koordinációjáért.

A Titkársági Főosztályhoz tartozó Másodfokú Döntéseket Előkészítő Osztály átalakult Jogorvoslati Osztállyá, mely szintén érinti az AVOP kedvezményezettek körét.

2007. szeptember 11-ét követően változott a szabálytalanságok kezelése. Ettől az időponttól kezdve a szabálytalanságokat már nem a Vidékfejlesztési Támogatások Jogi Osztálya folytatja le, hanem a Kirendeltségek Jogi Osztálya, kivételt képeznek ez alól olyan esetek, amikor az ügy bonyolult, szerteágazó, precedens jellegű, vagy összeférhetlenség áll fenn a kirendeltségi szinten való döntés esetén. Ilyen esetekben az ügyet a Vidékfejlesztési Támogatások Jogi Osztályára továbbítják.

2007. december 1-től új SZMSZ lépett hatályba, mellyel újabb szervezeti változások történtek a 2007. évre vonatkozóan.

Az EMVA végrehajtási feladatok megindulásával a Hivatal több újabb EMVA végrehajtással foglalkozó osztályt alakított ki. Az AVOP Programot illetően a Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatóságát érintette az átszervezés, ahol a Vidékfejlesztési Koordinációs és Monitoring Osztály feladatait a SAPARD, AVOP és Monitoring Osztály vette át.

Az Elnök alá tartozó Titkársági Főosztályból kivált a Jogorvoslati Osztály és külön főosztállyá alakult Jogorvoslati Főosztály néven. Az AVOP másodfokú döntésekkel ezen az új főosztályon alakult Beruházási Támogatások Jogorvoslati Osztálya foglalkozik.

A Regionális Irodáknál három osztály szűnt meg: Pályázatkezelési, Kérelemkezelési és Számlakezelési osztályok, helyükre Normatív Támogatások Kérelemkezelési Osztálya, EMVA Beruházások Kérelemkezelési Osztálya és a Vidékfejlesztési Osztály lépett. Az AVOP helyszíni ellenőrzési feladatait a Kirendeltségeken továbbra is a Helyszíni Ellenőrzési Osztály, a jogi feladatokat pedig a Jogi Osztály látja el.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalban az AVOP feladatok végrehajtására 2006-hoz hasonlóan 2007-ben is lehetőség nyílt a költségvetési előirányzaton felül az AVOP Technikai Segítségnyújtás intézkedés keretében történő határozott idejű foglalkoztatásra kiegészítő jelleggel. Az AVOP TS forrásból finanszírozott munkatársak alkalmazása a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) alapján történik. Bérezésük, egyéb juttatásaik a Ktv., valamint az MVH belső utasításai szerint, az intézményi keret terhére foglalkoztatott köztisztviselőkkel megegyezően történik. Az AVOP TS keretre felvett dolgozók kizárólag AVOP-pal kapcsolatos feladatokat láthatnak el. Elvégzett feladataikat és a ráfordított munkaidőt havi jelentéssel és jelenléti ívvel igazolják.

2007. első negyedében az MVH-nál az AVOP TS keret terhére foglalkoztatottak havi átlagos létszáma 125 fő volt. 107-főt a Regionális Illetőségű Kirendeltségeknél, 18 főt pedig a Központban foglalkoztattak. Az AVOP pályázatok kifizásával párhuzamosan a kirendeltségeken 2006-tól fokozatosan csökkent a pályázatkezeléssel foglalkozók létszáma. 20 fő LEADER+ pályázatkezelő munkatárson kívül 3 fő foglalkozott pályázatkezeléssel. Az első negyedében a kirendeltségeknél legnagyobb arányban TS keretre felvett dolgozó a Számlakezelési Osztályokon tevékenykedett (46 fő). Jelentős volt még a Helyszíni Ellenőrzési Osztályokon helyszíni ellenőrzéssel (24 fő) valamint elemzési szakreferensként monitoring tevékenységgel (9 fő) foglalkozók létszáma. Jogi feladatokat a régióknál 9 fő jogi szakreferens látott el. A központi egységeknél a LEADER Osztályon dolgozókon kívül a Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatóságán 5 fő, a Pénzügyi Igazgatóságon 4 fő, a Területi Ellenőrzési Főosztályon 3 fő, a Belső Ellenőrzési Főosztályon 1 fő foglalkozott AVOP végrehajtással a TS intézkedés keretében.

Az AVOP Technikai Segítségnyújtás keretében foglalkoztatottak létszáma a feladattal arányosan áprilisra lecsökkent 59 főre. Ebből 25 fő LEADER-rel, 24 fő pedig jellemzően számlakezeléssel foglalkozott. 2007. május 1-től AVOP TS kereten kizárólag LEADER pályázatkezeléssel (5 fő központ + 20 fő vidék) foglalkozó kollégák maradtak. Novemberben és decemberben a létszám 5 fő volt.

Az AVOP végrehajtása során kiegészítő feladatok elvégzésére legnagyobb mértékben a kirendeltségeknél volt szükség, ezért az AVOP TS keretre felvett munkatársak teljes létszámának 15 %-a a központban, 85 %-a a kirendeltségeknél dolgozott. A foglalkoztatottak 20 %-a felsőfokú végzettségű, jelentős számban nyelvvizsgával rendelkező, magasan kvalifikált munkaerő. 2007. évben az AVOP TS keret terhére foglalkoztatottak közül az év folyamán 2 fő ment el szülési szabadságra, 5 fő kilépett, 2 fő került átvételre intézményi keretre. A megüresedett helyek pótlólagosan betöltésre kerültek. A 9 fő távozása a TS keretből a havi záró létszámok alapján számolt éves 50 fős átlaglétszámra vetítve 18 %-os fluktuációt jelent.

A program végrehajtás javítása érdekében tett intézkedések:

Az Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program megvalósítása érdekében 2007-ben végzett MVH tevékenység alapvető célja a rendelkezésre álló támogatási keretek még szabad részének kitöltése, valamint a keretek ütemes felhasználásának elősegítése. A Hivatal a kedvezményezetteket segítette abban, hogy a 2008. szeptember 30-i határidőig létesítményeiket befejezzék és az utolsó támogatási elszámolásait benyújtsák.

A program sikeres lebonyolítása érdekében az MVH felgyorsította a benyújtott számlák ellenőrzését és a kifizetéseket minden esetben a megszabott határidő előtt teljesítette. A korábbi években tapasztalt késedelmek megszűntek.

A Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága a pénzügyi megvalósulás naprakész megfigyelése, heti jelentésekbe foglalása mellett a korábbi éves felmérés helyett, negyedévente felméri az operatív program fizikai előrehaladását is. Részletes előrejelzések készülnek a zárás időpontjáig elérhető megvalósulási állapotról.

A Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága, amely a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalon belül felel az AVOP szakmai megvalósításáért, körlevélben fordult a regionális illetékességű kirendeltségekhez (RIK). Ebben felhívta a vezetők figyelmét, hogy tájékoztassák a gazdálkodókat az utolsó elszámolás benyújtásának 2008. szeptember 30-i, mint legkésőbbi határidejéről. A témában született egy VTI iránymutatás is (6/2007). Az említett 2008. szeptemberi határidőre ugyanis nem csak az elszámolni kívánt számlákat, hanem az üzembe helyezési és működési engedélyt bizonyító dokumentumokat is meg kell küldeni a Hivatal részére. A szükséges hatósági engedélyek beszerzésére különös figyelmet kell fordítani az élelmiszeripari beruházások, az állattartó telepek, a termény- és takarmánytároló illetve szárító létesítmények használatba vételénél.

A program keretében közzétett pályázati felhívások szerint a pályázó elkezdhetette a tervezett beruházást a pályázatának benyújtáskor. Ezt természetesen csak saját kockázatára tehetette meg. Így lehetséges volt, hogy a szerződéskötésre már valósultak meg mérföldkövek. Az említett probléma megoldására született meg a VTI 5/2007 évi iránymutatása. Az iránymutatás szerint a szerződéskötéskor már megvalósult mérföldköveket a kedvezményezett összevonhatta. Ezzel az eljárással a kedvezményezett kevesebb adminisztrációval és előbb jut hozzá a támogatáshoz, ami különösen a LEADER intézkedés keretében megvalósuló eszközfejlesztéssel járó projektek esetében jelent jelenős könnyebbséget. Ezeket a könnyítéseket a 4/2007. évi VTI állásfoglalás foglalta össze, amely tartalmazza az egyszerűsített támogatásigénylési csomagra vonatkozó előírásokat is.

Az MVH nem csak a projektek megvalósítását, hanem a már használatba vett eszközök működtetését is figyelemmel kíséri. Részletes szabályrendszert dolgozott ki a működés közben felmerülő problémák kezelésére. Az a cél, hogy az átmeneti nehézségek felmerülése miatt a támogatási szerződéseket ne kelljen megszüntetni. E helyett az ügyfelekkel együttműködve a feltételeket fő gazdálkodási és eszközhasznosítási célok megvalósításához igazodóan kell módosítani. Ez a megközelítés számos mezőgazdasági alapanyag termelő vállalkozásnak a néhány nagy élelmiszer feldolgozó (pl. több hús- és baromfi ipari cég, cukorgyárak. stb.)

csődbemenetele, illetve megszűnése miatt kialakult nehéz helyzetét tette kezelhetővé. A témában az FVM kezdeményezésére két VTI iránymutatás is született.

A LEADER+ intézkedés megvalósulása során szerzett tapasztalatok beépítésre kerültek a helyszíni ellenőrzések szabályozásába. A témáról a VTI 7/2007. évi iránymutatása foglalkozik. Az intézkedés keretében nem csak beruházás szintű projektek valósulnak meg hanem események, rendezvények is (pl. falunapok). Az ilyen egy alkalomra szóló események helyszíni ellenőrzésétől el lehet tekinteni, ha a TICS benyújtásakor dokumentummal igazolja az esemény megtörténtét. Az igazgatói iránymutatás szerint elfogadható az eseményről készült videofelvétel, illetve figyelemfelhívó plakát is.

A program végrehajtása során felmerült jelentős problémák

A vizsgált időszakban jelentős problémákat nem észlelt sem az Irányító Hatóság sem más szervezet, amely szerepet játszott a program végrehajtásában. Amint azt az előző fejezetekben leírtuk, az IH és az MVH is gyors lépéseket tett a jelentős hiányosságok felszámolására. A megvalósított átcsoportosítások, amiket az alábbi fejezetekben leírnunk, még hatékonyabbá tették az alapok felhasználását. A szabálytalanságok száma nem veszélyeztette a program végrehajtását.

5.1.1 A Program-Kiegészítő Dokumentum módosításai:

A 2007. év során a PKD módosításai 2 intézkedést érintettek a 3. prioritáson belül:

3.1. Agrártevékenységek diverzifikációja intézkedést,

3.2. A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése intézkedést

Az Irányító Hatóság az AVOP Monitoring Bizottság jóváhagyását kérte az AVOP 3.1. intézkedésen belüli alintézkedések közötti új forrásmegosztás érdekében a következő módosítás szerint:

3.1.1. 35 %-ról 30%-ra

3.1.2. 25 %-ról 19%-ra

3.1.3. 30 %-ról 46%-ra

3.1.4. 10 %-ról 5%-ra,

továbbá az AVOP 3.2. intézkedésen belüli alintézkedések közötti új forrásmegosztás érdekében a következő módosítás szerint:

3.2.1. 29 %-ról 28,95%-ra

3.2.2. 65 %-ról 63,22%-ra

3.2.3. 6 %-ról 7,83%-ra.

Szintén PKD módosításra volt szükség az Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) notifikációs eljárásához kapcsolódóan. A módosítást az indokolta, hogy a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv EU környezetvédelmi, állatjóléti-és higiéniai követelményeinek való megfelelés támogatása intézkedés támogatási lehetőségeit jelentős gazdálkodói réteg nem tudta igénybe venni. Ez a probléma a jogosultsági kritériumok egy részének feloldásával megoldásra került: bővült a támogatható állatfajok köre, illetve eltörlésre került a nagyállat-egység felső korlátja. Ez utóbbi miatt azonban szükségessé vált az AVOP 1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása c. alintézkedés módosítása, hiszen az AVOP és az NVT intézkedései közötti egyik határvonalat a támogatható nagyállat-egység szám jelentette.

5.1.2 Az AVOP Monitoring Bizottság működése

Az AVOP MB feladatait a 1260/1999 EK rendelet 35. cikkének megfelelően látja el. Az AVOP monitoringjával kapcsolatos feladatai többek között:

- a Program-kiegészítő Dokumentum jóváhagyása, módosítása;
- az AVOP eredményeinek vizsgálata, az éves jelentések megtárgyalása és jóváhagyása.

Az AVOP Monitoring Bizottsággal kapcsolatos titkársági feladatokat az Agrár-vidékfejlesztési Főosztály Pénzügyi és Monitoring Osztálya látja el (ülések összehívása, előterjesztések előkészítése).

A fenti feladatainak ellátása érdekében az AVOP Monitoring Bizottság 2007-ben két alkalommal ülésezett és két alkalommal indított írásbeli eljárást..

2007. június 21-i AVOP Monitoring Bizottsági ülés

Az AVOP MB részletes tájékoztatást kapott az AVOP intézkedések előrehaladásáról, a 2006. évi végrehajtási jelentéséről, az információs tevékenységről és a TS keret felhasználásáról, valamint az ÚMVP tervezésének folyamatáról.

Az AVOP Monitoring Bizottsága jóváhagyta az AVOP 2006. évi végrehajtási jelentést. Egyéb döntést igénylő Napirendi pont nem volt a Monitoring Bizottság ülésén.

2007. november 28-i AVOP Monitoring Bizottsági ülés

Az AVOP Monitoring Bizottság Elnöke röviden tájékoztatja az MB tagokat, hogy a korábbi MB üléseken, több esetben írásbeli szavazás által, illetve a MB üléseken elfogadott PKD módosításokat tartalmazó átdolgozott PKD hivatalos benyújtása az Európai Bizottsághoz megtörtént.

Részletes tájékoztatást kapott az AVOP intézkedéseinek előrehaladásáról.

Döntést igénylő Napirendi pont az AVOP PKD módosítás - 3.1 és 3.2 intézkedéseken belüli forrásátcsoportosítás, mely indokoltsága, hogy teljes egészében szeretnék lekötni és lehívni a forrásokat, ami az IH megítélése szerint ezzel a döntéssel lehetővé válik.

Az átcsoportosítás két alintézkedést érint a 3-as prioritáson belül: a vidéki térségek fejlesztésén belül a 3.1. Agrártevékenységek diverzifikációja alintézkedést, illetve a 3.2. A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztését.

Az AVOP MB azzal a kritériummal fogadta el a forrásátcsoportosítási javaslatokat, hogy ez csak kizárólag akkor kerül hivatalosan benyújtásra a Bizottság részére, ha az előző PKD módosítás elfogadásra, illetve a konszolidált változat benyújtásra került.

Írásbeli eljárások

2007-ben két alkalommal került sor írásbeli eljárásra, amelyre a lehetőséget az AVOP MB Ügyrendje.

2007/1. írásbeli eljárás (2007. január 19. – február 2.):

Az AVOP írásbeli állásfoglalását, azaz írásbeli eljárását, az NVT notifikációs eljárása, illetve az FVM strukturális átszervezése tette szükségessé.

Írásos előterjesztésre került:

- az NVT notifikációs eljáráshoz kapcsolódó PKD- módosítás indoklással:

A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv EU környezetvédelmi, állatjóléti-és higiéniai követelményeinek való megfelelés támogatása intézkedés támogatási lehetőségeit jelentős gazdálkodói réteg nem tudta igénybe venni. Ezen okból kifolyólag szükségessé vált az AVOP 1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása c. alintézkedés módosítása, hiszen az AVOP és az NVT intézkedései közötti egyik határvonalat a támogatható nagyállat-egység szám jelentette.

- ügyrend módosításra vonatkozó javaslat:

2006. júliusában a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumban alapvető strukturális átalakítás történt. Ennek eredményeképpen Főosztályok szűntek meg, illetve kerültek összevonásra. A megfelelő minisztériumi szakmai képviselő érdekében szükséges, hogy esetenként egy főosztályról több szakember, más-más terület érdekeit képviselje az AVOP Monitoring Bizottságban.

Javításra kerültek azon minisztériumok elnevezései, amelyek szintén változtak az AVOP MB Ügyrendjének elfogadása óta, illetve a Titkársági kapcsolattartó, személyi változás miatt.

Az írásos előterjesztéssel kapcsolatos véleményeket az ügyrendben meghatározottak értelmében 10 munkanapon belül lehetett kifejezni. Az írásbeli eljárás keretében az MB tagoktól nemleges válasz nem érkezett, egy tagtól érkezett pontosítási javaslat, melyet az Irányító Hatóság átvezetett, így a módosításokat az AVOP Monitoring Bizottsága jóváhagyta.

2007/2. írásbeli eljárás (2007. augusztus 14. – 2007. augusztus 28.):

2007. augusztus 14-én az AVOP Irányító Hatósága az AVOP Program-kiegészítő Dokumentum módosítására írásbeli eljárást (FB 7909/2007) terjesztett elő.

Az írásbeli eljárás keretében az AVOP Monitoring Bizottság jóváhagyását kérte az IH, az AVOP 3.1. intézkedésen belüli alintézkedések közötti, továbbá az AVOP 3.2. intézkedésen belüli alintézkedések közötti új forrásmegosztás érdekében.

Az írásbeli eljárás keretében az AVOP Monitoring Bizottság jóváhagyását kérte az IH az AVOP 3.1. intézkedésen belüli alintézkedések közötti új forrásmegosztás érdekében a következő módosítás szerint:

3.1.1. 35 %-ról 30%-ra

3.1.2. 25 %-ról 19%-ra

3.1.3. 30 %-ról 46%-ra

3.1.4. 10 %-ról 5%-ra,

továbbá az AVOP 3.2. intézkedésen belüli alintézkedések közötti új forrásmegosztás érdekében a következő módosítás szerint:

3.2.1. 29 %-ról 28,95%-ra

3.2.2. 65 %-ról 63,22%-ra

3.2.3. 6 %-ról 7,83%-ra.

Az írásos előterjesztéssel kapcsolatos véleményeket az ügyrendben meghatározottak értelmében 10 munkanapon belül lehetett kifejtetni. Az írásbeli eljárás keretében az MB tagoktól egy ellenszavazat érkezett a döntésre előterjesztett kérdésre. Az Ügyrend értelmében az előterjesztés a következő ülés keretében kerül ismételten megvitatásra és ekkor kerül sor döntéshozatalra az ügyben.

5.2 Monitoring, értékelés és a támogatások koordinációja (KTK és OP szinten)

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség 2006-ban az operatív programok irányító hatóságaival szoros együttműködésben elkészítette az I. Nemzeti Fejlesztési Terv és beavatkozásainak közbelső értékelését. A 2006-ban lezárult értékelés megállapításai a 2006-os éves jelentésben kerültek összegzésre.

5.3 A jelentés évében végzett értékelési munka és eredményei

Az AVOP esetében 2007-ben nem került sor értékelés lefolytatására, csupán az egyes intézkedések megvalósítására vonatkozó tanulmányok készültek, melyek az ÚMVP tervezése során kerültek felhasználásra.

Az AVOP Irányító Hatóságának felügyelete alatt már 2005-ben elindult az Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv, illetve a Nemzeti Halászati Stratégiai Terv és az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program, illetve a Halászati Operatív Program tervezése, amelynek során 2006. folyamán megindult az ÚMVP és HOP ex ante értékelése. Az értékelés főbb megállapításai beépítésre kerültek a programozási dokumentum egyes változataiba.

Az ÚMVP 2007. februárjában hivatalosan is benyújtásra került az Európai Bizottság részére. Az ÚMVST és az ÚMVP környezeti hatásait vizsgáló Stratégiai Környezeti Vizsgálat az ex ante értékelés keretein belül a 2006. évben zajlott le a 2001/42/EK irányelv rendelkezésinek megfelelően.

A HOP ex-ante értékelése 2007. februárjára lezárult, a HOP Stratégiai Környezeti Vizsgálata (SKV) 2007. júliusára elkészült, a jelentés megállapításai a HOP véglegesítése során figyelembe vételre kerültek.

5.3.1 A monitoring és értékelési rendszer működésének hatékonysága

5.3.1.1 Az Egységes Monitoring Információs Rendszer (EMIR)

Az EMIR feladata a strukturális alapok és a Kohéziós Alap támogatásával megvalósuló valamennyi projekt teljes körű pályázati és pénzügyi adminisztrációjának informatikai támogatása, amelyet 2007 végén már 200-nál is több szervezet 5 000-nél is több felhasználója használ több mint 50 000 pályázat napi szintű kezelésére.

A rendszer felépítése modulszerű. Az alapszoftverhez illesztett alrendszerekből (strukturális alapok alrendszer, Kohéziós Alap alrendszer, PEA alrendszer, EQUAL alrendszer, PHARE és átmeneti támogatás alrendszer, Schengen alrendszer, EGT alrendszer, ÚMFT alrendszer), és az egyes pályázati kiírásokat kiszolgáló, egyes munkafázisokhoz tartozó modulokból áll, melyeket minden egyes kiírás befogadásához egyedileg lehet kialakítani (paraméterezni). Az egyes kiírások kezelése többségében egységes, központi előírások (eljárásrend, dokumentumok, adatlapok stb.) alapján történik.

A rendszert kiszolgáló szerverpark és eszközök bővítése és optimalizálása a felmerülő igényeknek megfelelően történik.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) az EMIR rendszer üzemeltetésének korábbi tapasztalatai alapján a teljes intézményrendszer támogatásának céljával egységes NFÜ EMIR **Helpdesk-et** működtet, amely a 2007-ben elkészült elektronikus felületen kezeli a rendszer használatával kapcsolatos felhasználói bejelentéseket, kérdéseket, mind az üzemeltetés, mind a fejlesztés területén. Célja az egységes és egyszerű segítségnyújtási pont biztosítása az EMIR felhasználók felé.

Az EMIR-ben gyűjtött információk alapján automatizált napi frissítésű statisztikákat jelentettünk meg, s ezek egyúttal közvetlen kapcsolattal elérhetők az IH-k honlapjain is.

Az **Országos Támogatási Monitoring Rendszer (OTMR)** a projektenkénti támogatáshalmazódást és a pályázók köztartozás-mentességének vizsgálatát lehetővé tevő rendszer. A pályázatok feldolgozásának és a kifizetések gyorsításának elősegítése érdekében kifejlesztésre került az EMIR-ben egy ún. OTMR modul, amely közvetlen adatkapcsolatban áll az APEH és a VPOP köztartozás-figyelési rendszereivel. Ezen módszerrel gyorsabb és pontosabb adatot kap az EMIR az egyes pályázókra vonatkozóan. A két rendszerrel kialakított kapcsolat heti és havi ütemezésben szolgáltat adatot az EMIR-nek, megfelelően ezzel a vonatkozó jogszabályi kötelezettségeknek.

5.3.1.2 A monitoring rendszer működése

Az MVH munkatársai átdolgozták a kedvezményezettektől bekérendő monitoring jelentések tartalmi követelményeit, illetve a kedvezményezetti bázisadatokat tartalmazó adatlap is átdolgozásra került.

A monitoring adatszolgáltatás terén sajnos a kedvezményezetti aktivitás korántsem megfelelő. A különböző mutatók kiszámításához és az adatlapok kitöltéséhez komoly segítséget nyújtott az MVH által összeállított kitöltési útmutató.

(A monitoring jelentések adatlapjai és az útmutató megtekinthető az MVH honlapján:

http://www.mvh.gov.hu/wps/portal!/ut/p/_s.7_0_A/7_0_CH?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/wps/wcm/connect/MVH_hu/Palyazatok/AVOP/jelentesek/20060405-tajekoztato).

5.3.1.3 Az Európai Bizottsággal való elektronikus adatscere

A programozási adatok frissítése a KTK IH által valamint a pénzügyi táblák és jelentések feltöltése a rendszerben a KH által, direkt eléréssel történik. Az adatok töltése és frissítése 2007-ben folyamatos volt.

Az EMIR teljes egészében kompatibilis az Európai Bizottság INFOSYS informatikai rendszerével és alkalmas az AVOP (EMOGA/HOPE) indikátorainak mérésére, szűrésére.

5.4 Pénzügyi ellenőrzés

Az európai uniós támogatások ellenőrzése 2007-ben

A 2007. év folyamán a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezés program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet további módosítására került sor. A módosítások magukban foglalták a szabálytalanságok kezelésével kapcsolatos szabályok további részletezését, a különböző jelentések megküldésének eljárásrendjének változásait, illetve az 1. számú mellékletben foglalt vezetői nyilatkozat – a közreműködő szervezeti, illetve irányító hatósági feladatok ellátásához kapcsolódó belső kontroll rendszerek hatékony, eredményes és gazdaságos működtetéséről – szövegezésének pontosítását.

A strukturális alapokból származó támogatások felhasználását segítő módszertani útmutatások területén előkészítésre került három útmutató (felkészülés uniós auditokra; szabálytalanságkezelés és verifikációs ellenőrzésekre vonatkozó útmutatók), amelyek véglegesítése és közzététele a 2008 első felében várható, miután az illetékes ÁBPE Tárcaközi Bizottság EU Támogatások Albizottsága megtárgyalta őket.

A Pénzügyminisztérium az EU által nyújtott Átmeneti Támogatás keret felhasználásával létrehozott egy Módszertani és Képzési Központot, amelynek célja, hogy az államháztartási belső pénzügyi ellenőrzés területén szükséges képzéseket és módszertani fejlesztéseket biztosítsa, különös tekintettel az uniós támogatások

lebonyolítási tevékenységében résztvevő intézmények pénzügyi és ellenőrzési szakembereinek képzésére. A 2007. év folyamán megtörtént az első képzés, továbbá közbeszerzési eljárással kiválasztásra kerültek a Központ technikai eszközökkel való ellátását és az e-learning tananyag kidolgozását végző vállalkozók.

Az uniós támogatások ellenőrzése területen elengedhetetlenül szükséges képzések biztosítása érdekében a PM Központi Harmonizációs Egység 2007-ben is szervezett konferenciát és műhelymunkát a lebonyolításban résztvevő intézményrendszer pénzügyi irányítási és ellenőrzési feladatokat ellátó munkatársai számára. Fentiekén kívül – szintén az Átmeneti Támogatás keretéből megvalósuló – Twinning Light program keretében a Német Szövetségi Pénzügyminisztérium szakértői által tartott előadásokon és műhelymunkákon elhangzott gyakorlati tapasztalatok is valós segítséget nyújtanak az uniós támogatások ellenőrzése elvégzése során.

2007 végén megkezdődött az európai uniós támogatások ellenőrzését lebonyolító szervezetek 2008. évi minőségértékelésének előkészítése. Ehhez kapcsolódóan, a pénzügyminiszter jóváhagyásával elkészült a minőségértékelés stratégiája, illetve kiválasztásra kerültek a 2008 folyamán minőségértékelésben résztvevő intézmények.

A KEHI által elkészítendő éves ellenőrzési jelentés (438/2001 EK Rendelet 13. cikke és az 1386/2002 EK Rendelet 12. cikke) tartalmazza az ellenőrzések összefoglalását és a főbb megállapításokat, a szükséges javító intézkedéseket és az ellenőrzések ajánlásaival összhangban lévő nyomon követési intézkedéseket.

Az AVOP lebonyolításához kapcsolódó ellenőrzések az AVOP IH-nál

Az AVOP IH-nál, 2007. év folyamán 15 projekt kapcsán végzett helyszíni ellenőrzést az **FVM belső ellenőrzését** ellátó **Ellenőrzési Osztály**. Az ellenőrzés során két projekt esetében kérte az Ellenőrzési Osztály vezetője szabálytalansági eljárás megindítását szabálytalanság gyanúja miatt. Az egyik projekt esetében a szerződés nem megfelelő teljesítése, valamint a pályázat befogadását megelőzően a beruházás megkezdésének gyanúja miatt; a másik projekt esetében pedig nem elszámolható költségek gyanúja miatt. Ennek megfelelően az AVOP IH vezetője kezdeményezte az MVH elnöke felé szabálytalansági eljárás lefolytatását. Az egyik projekt esetében az eljárás már megszűnt, a szabálytalanság hiánypótlással orvosolható volt, így szankció alkalmazására nem került sor.

Külső ellenőrzést a program megvalósulásával kapcsolatban három szervezet végzett. A KEHI, az ÁSZ és az NFÜ Belső Ellenőrzési Főosztálya.

KEHI által végzett ellenőrzések

A KEHI a 2007. év során egy rendszerellenőrzést, valamint 24 projekt helyszíni ellenőrzését végezte el.

A rendszerellenőrzés keretében az AVOP intézményrendszerében a pályázattal és szerződéses kötelezettségek tevékenység vizsgálata történt, különös tekintettel a tájékoztatási és nyilvánossági követelmények betartására.

A vizsgálat során a KEHI az AVOP IH titkársági feladatait ellátó Agrár-vidékfejlesztési Főosztály feladatainak SzMSz-ben való részletesebb rögzítését kérte, továbbá a DEB működésével kapcsolatban tett javaslatokat. A javaslatok alapján intézkedési terv készült, mely a tárca SzMSz-ének módosítására vonatkozott. A DEB működésével kapcsolatban tett javaslatok az intézkedési terv elkészültét követően oka fogyottá váltak, így az erre vonatkozó feladatok teljesítése már nem volt releváns.

A rendszerellenőrzésen túl a KEHI 24 projekt helyszíni vizsgálatát végezte el. A legtöbb projekt esetében az ellenőrzés nem tárt fel hiányosságot, amely intézkedést igényelt volna. Mindösszesen három projekt kapcsán tett a KEHI javaslatot a szabálytalansági eljárás lefolytatására, mind a három esetben a szükséges önértékelésre állásának vizsgálata céljából. Ennek megfelelően az AVOP IH vezetője kezdeményezte az MVH elnökénél szabálytalansági vizsgálat indítását. Mind három esetben a vizsgálat megállapította, hogy szabálytalanság nem történt.

ÁSZ által végzett ellenőrzések

Az Állami Számvevőszék a 2007. év folyamán elvégezte a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzését, melyben az AVOP IH is érintett volt. A jelentés az AVOP Közreműködő szervezetét – az MVH-t illetően fogalmazott meg hiányosságokat, mellyel kapcsolatban az AVOP IH vezetője intézkedési terv készítését kérte az MVH elnökétől az ÁSZ által megfogalmazott javaslatokra vonatkozóan.

Az NFÜ Belső Ellenőrzési Főosztálya által végzett ellenőrzések

A 2007. évben az **NFÜ** a közbeszerzési kötelezettségek teljesítésével kapcsolatban folytatott le vizsgálatot az AVOP IH-nál. A jelentés AVOP IH feladatkörét érintő javaslatára – az IH végezzen ellenőrzést a KSZ tevékenységére vonatkozóan, és ez az eljárásrendben rögzítésre kerüljön – intézkedési terv készült,

melyben az Irányító Hatóság vállalta, hogy humán erőforrás kapacitás függvényében tervezi ellenőrzés lefolytatását az MVH-nál.

Az AVOP IH a 360/2004. Korm. rendelet 48. §-ában foglaltaknak megfelelően minden negyedévben megküldte a negyedéves szabálytalansági jelentést a Kifizető Hatóság részére. A 2007. évben összesen 17 eset kapcsán volt az Irányító Hatóságnak jelentéstételi kötelezettsége. Az esetek többségében a Támogatási Szerződéstől való elállásra az alábbi két indok alapján került sor:

- a kedvezményezett megkezdte a beruházást a pályázat befogadását megelőzően,
- nem a szerződésnek megfelelő műszaki tartalommal történt meg a projekt megvalósítása.

Az AVOP lebonyolításához kapcsolódó ellenőrzések az MVH-nál

Külső ellenőrzések

ÁSZ által végzett ellenőrzések

Az ÁSZ 2007. évi ellenőrzései között két olyan ellenőrzés volt, amely nem célzottan az AVOP ellenőrzésére irányult, de érintette azt. Ezek a következők voltak:

Az állami költségvetés 2006. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzése, melynek keretében azt vizsgálták, hogy az AVOP fejezeti kezelésű előirányzatainak teljesítésénél és a pénzügyi- számviteli elszámolásnál, a költségvetési beszámolásnál érvénysültek-e az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.), a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről szóló 2005. évi CLIII. törvény (Költségvetési tv.), valamint a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2006. évi LV. Törvény, illetve az e törvény 3. §-ából eredő egyes feladatok végrehajtásáról rendelkező 2112/2006. (VI. 28.) Korm. határozat, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Szt.), az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (Ámr.), az államháztartás szervezeti beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet és a költségvetési szervekre vonatkozó egyéb jogszabályok, valamint a jogi szabályozás és az állami irányítás egyéb eszközeinek előírásai.

A másik ellenőrzés az uniós támogatások hazai monitoring és ellenőrzési rendszere működésének ellenőrzésére irányult. Az ellenőrzés célja annak megállapítása volt, hogy az uniós támogatások hazai monitoring és ellenőrzési rendszerének működése eredményesen és hatékonyan szolgálta-e a támogatási programok stratégiai céljainak elérését.

KEHI által végzett ellenőrzések

A KEHI a 2007. évben két ellenőrzést folytatott, melyek a következők voltak:

- Az AVOP operatív program pályázattási és szerződéskötési rendszerellenőrzése, különös tekintettel a tájékoztatás és nyilvánossági követelmények betartásának ellenőrzésére.
- Az SA-ból támogatott AVOP programok 5 százalékos mintavételes ellenőrzése.

Az AVOP rendszerellenőrzése

Az ellenőrzés tárgyköre kockázatelemzés alapján alapvetően a pályázattási, szerződéskötési, tájékoztatási és nyilvánossági folyamatok hiányosságaira utalt. A vizsgálat célja annak megállapítása volt, hogy az Irányító Hatóság a pályázattási, a szerződéskötési és a tájékoztatási rendszert a vonatkozó közösségi illetve hazai jogszabályok figyelembevételével alakította-e ki, a rendszer biztosítja-e a pályázatok hatékony feldolgozását, a támogatások odaítélésének átláthatóságát, megalapozottságát, az operatív célok megvalósítását. A 2004-2006. évig tartó támogatási időszak alatt történtek-e lépések a rendszer átláthatóbbá tételére, hatékonyságának növelésére. Végeztek-e a rendszer esetleges hiányosságait feltáró ellenőrzéseket.

A Hivatal az ellenőrzés megállapításaira a következő intézkedéseket tette:

- A pályázat értékelésében résztvevők a 14/2004. (VIII.13.) együttes rendeletnek (ill. a 2007. évi XVII. Törvény (MVH törvény) 68. §-nak) megfelelő tartalmú összeférhetlenségi nyilatkozat tételi kötelezettségének szabályozása az összeférhetlenségről és titoktartásról szóló 15/2007. számú MVH Elnöki Utasítás kiegészítésével.
- Az AVOP MKK Szerződéskötés és a hozzá kapcsolódó egyéb jogi eljárások c. fejezetének mellékleteit képező támogatási szerződésminták kiegészítése arra vonatkozóan, hogy amennyiben a Kedvezményezett vállalkozót, vagy fővállalkozót vesz igénybe, a vállalkozási szerződésben rögzíteni kell az alvállalkozók 448/2004/EK Bizottsági rendelet szerinti, az ellenőrző szervezetek felé fennálló információ-szolgáltatási kötelezettségét is.

- A 2007-2013. támogatási időszakra vonatkozó végrehajtási jogszabályok, szabályzatok kidolgozása, átdolgozása, a támogatások elbírálása, odaítélése során - az új rendszertől függően - az előírt pozitív diszkrimináció érvényesítésének figyelembe vétele, illetve a véleményezésre megkapott jogszabályok esetében észrevételezés.
- Az EMVA tervezésében és végrehajtásában résztvevő egységek gondoskodnak arról, hogy a programban és a jogszabályokban megfogalmazott horizontális elvárások maradéktalanul érvényesítésre kerüljenek az értékelő lapok megtervezésén és felhasználásán keresztül, valamint arról, hogy a programban a pályázók a horizontális elvárások teljesítésének értékelésekor valamennyi intézkedés esetében egységes értékelési szempontok alapján történő elbírálásban és egységes pontozásban részesülnek.
- Az EMVA tervezésében, véleményezésében résztvevő egységek gondoskodnak arról, hogy amennyiben jogszabályi előírás van rá, illetve a pályázatok/kérelmek életképességének objektív elbírálásához nélkülözhetetlen az üzleti terv, az legyen a pályázat/kérelem kötelező melléklete.

Az SA-ból támogatott AVOP programok 5 százalékos mintavételes ellenőrzése

Az AVOP 438/2001/EK Bizottsági rendelet 10. cikke szerinti 5 százalékos mintavételes ellenőrzése keretében egy kiválasztott projektet vizsgáltak. Az ellenőrzés célja annak megállapítása volt, hogy az ellenőrzés tárgyát képező projekt keretében történt kifizetések szabályszerűek voltak-e. A projekt végrehajtása megfelelt-e a vonatkozó jogszabályokban, belső eljárásrendekben és a támogatási szerződésben előírtaknak, illetve ellenőrzési nyomvonalnak.

A KEHI által jelzett hibák javításra kerültek a megadott határidőre. Ugyanakkor a könyvelés folyamatosságát szoftverhibák akadályozták, amit a Hivatal jelzett az IH illetve az NFÜ felé. A könyvelés naprakészé tételét addig nem lehet megoldani, amíg az EMIR feldolgozási sebessége, rendelkezésre állási ideje nem javul, illetve amíg egy-egy könyvelési naplóban (bank, vegyes, kötelezettség, követelés) egyszerre csak egy ember tud dolgozni.

Európai Bizottság által végzett ellenőrzések

Az Európai Bizottság ellenőrző látogatást tett Magyarországon 2007. június 11-től 15-ig, melynek keretében az EMOGA Orientációs részlege által társfinanszírozott AVOP igazgatási és ellenőrzési rendszerét, valamint a SAPARD-ügynökség (MVH) számláinak elszámolását- megfelelőségi ellenőrzését vizsgálta (RDO/2007/10. számú vizsgálat).

Az AVOP Programot illetően a Bizottság a következő megállapításokat tette:

Általános észrevételek:

- A magyar hatóságok bocsássák rendelkezésre az utólagos helyszíni ellenőrzésekre vonatkozó statisztikákat.
- További információ szükséges arról, hogy a regionális irodák a kifizetési kérelmeket megfelelő módon ellenőrzik.

A 2.1. intézkedés A mezőgazdasági termékek feldolgozásával és forgalomba hozatalával foglalkozó ágazattal kapcsolatos megállapítások:

- A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvével összhangban (az 1260/1999/EK rendelet 38. cikke(1)bekezdésének megfelelően) ajánlatos, hogy a projektek aktáiban az összes költség (köztük az építési költségek) értékelése is megfelelően dokumentálva legyen. Továbbá a tárgyilagos összehasonlítás és a tisztességes verseny biztosítása érdekében biztosítani kell, hogy az ajánlatokat egymástól független vállalkozások nyújtsák be.
- A kaposvári regionális irodában rendelkezésre álló kifizetési kérelmek esetében megállapítást nyert, hogy mind az igazgatási, mind a helyszíni ellenőrzéseket általában megfelelően dokumentálták.

A 3.1. intézkedés vidéki jövedelemszerzési lehetőségek kibővítésével kapcsolatos megállapítások:

- Szükséges annak biztosítása, hogyan a projektek ne részesüljenek kettős finanszírozásban az AVOP és az új EMVA-program keretében.
- A vidéki turizmus esetében a kérelmek elemzéséhez használt ellenőrző lista nem tartalmazott olyan pontot, amely kifejezetten annak ellenőrzésére szolgált volna, hogy a szállás városokon, illetve turista- és üdülőhelyeken kívül található, valamint tíz ágynál kevesebbel rendelkező magánszállás-e.
- Az ajánlatok vizsgálatára használt ellenőrző lista kiegészítése egy, kifejezetten a használt berendezésekre vonatkozó ellenőrzésre vonatkozó utalással.
- Szükséges annak biztosítása, hogy az építési költségek és a normatív egységköltségek összehasonlítása dokumentálva legyenek.
- Annak biztosítása, hogy a 3.1.3. alintézkedés keretében támogatott projektek valóban a turizmus céljait (nem pedig a kedvezményezettek magáncéljait) szolgálják. Ezt a potenciális kockázatot az 1260/1999/EK rendelet cikke (4) bekezdésének megfelelően elvégezendő utólagos helyszíni ellenőrzések keretében ellenőrizni kell.

Az Európai Bizottság megállapításaira 26634/1/2008 ügyiratszámmal egy részletezett válaszlevél készült és 2008. márciusában került kiküldésre Wolfgang Burtscher igazgató úr részére. A levélben megfogalmazott megállapításokra az MVH részletes információkkal szolgált és a megállapításoknak megfelelően folyamatosan hajtja végre a szükséges eljárásrendi módosításokat..

Belső ellenőrzések

Az ellenőrzés területén ebben az évben kiteljesedő AVOP program esetében 7 vizsgálatra, és a LEADER+ intézkedéseit illetően pedig 1 vizsgálatra került sor 2007-ben, melyek a következők voltak:

Sor-szám	Ellenőrzés megnevezése	Ellenőrzés típusa	Megjegyzés
1.	AVOP központi helyszíni ellenőrzés (rendszerellenőrzés)	rendszerellenőrzés	Összevont ellenőrzés keretében valósult meg; AVOP összevont ellenőrzés
2.	AVOP engedélyezési, kifizetési és könyvelési funkciók vizsgálata (rendszerellenőrzés)	rendszerellenőrzés	Összevont ellenőrzés keretében valósult meg; AVOP összevont ellenőrzés
3.	AVOP program jelentéstételi tevékenysége vizsgálata (rendszerellenőrzés)	rendszerellenőrzés	Összevont ellenőrzés keretében valósult meg; AVOP összevont ellenőrzés
4.	AVOP szabálytalanságkezelés (rendszerellenőrzés)	rendszerellenőrzés	
5.	AVOP másodfokú döntések (rendszerellenőrzés)	rendszerellenőrzés	
6.	AVOP LEADER+ helyi akciócsoport szinten végzett pályáztatás és bírálati tevékenység (rendszerellenőrzés)	rendszerellenőrzés	
7.	AVOP program összevont utóellenőrzések (rendszerellenőrzés)	rendszerellenőrzés	

AVOP számlakezelés és helyszíni ellenőrzés átfogó vizsgálata (áthúzódó 2006-ról)

A számlakezelés területén dolgozó munkatársak a lehetőségeken belül az eljárásrend szerint végzik munkájukat. A számlakezelés során ellenőrzésre kerül, hogy a kedvezményezettnek van-e 60 napot meghaladó, esedékessé vált, és meg nem fizetett tartozása.

A helyszíni ellenőrzés területén dolgozó munkatársak az eljárásrend szerint szakszerűen végzik munkájukat. Az AVOP ellenőrzések megkezdésekor még nem állt rendelkezésre az EMIR rendszerben helyszíni ellenőrzési modul. A helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvek EMIR-ben való rögzítése utólagosan történt meg Excel tábla segítségével. A monitoring jelentések adatbekérése és rögzítése utólag történt meg, nem a pályázatkezelés időszakában.

Javasolták annak megvizsgálását, hogy miképpen csökkenthető a hiányzó adatokhoz, illetve adatbázisokhoz kapcsolódó magasabb kockázati szint. (Az OTMR adatszolgáltatás korlátozottsága, illetve a törlési, vagyonrendezési eljárásra, illetve a végrehajtási és adósságrendezési eljárásra vonatkozó adatbázis hiánya.) Ezenkívül javasolták az irattár bővítését a Zala Megyei Kirendeltségnél, mivel további dokumentációk tárolására nincs szabad hely.

AVOP kifizetési, könyvelési, jelentéstételi, követeléskezelési és központi helyszíni ellenőrzési tevékenységének vizsgálata

Ellenőrzött szervezeti egység:	Biztosíték- és Követeléskezelési Osztály Vidékfejlesztési Támogatások Ellenőrzési Osztálya
Ellenőrzött időszak:	Az AVOP program indulásától, a pályázati kiírások meghirdetésétől az ellenőrzés megkezdésének időpontjáig.

Az ellenőrzési jelentés elkészült, az MVH egyes szervezeti egységeivel történő egyeztetés folyamatban van.

A belső ellenőrzés együtt vizsgálja az AVOP végrehajtásának MVH központi szervezetek által végzett funkcióit; kifizetés, könyvelés, követeléskezelés és a központi helyszíni ellenőrzés.

AVOP szabálytalanságkezelés

Az AVOP Működési Kézikönyv (MKK) jól szabályozza a követendő eljárásokat. A teljes mintaállomány vizsgálata alapján megállapítható, hogy a szakreferensek az előírásoknak megfelelően végzik munkájukat, a határidők pontos betartásával. A JSZO a működési kézikönyv összeállításában aktívan közreműködik, a jogszabályi változásokat naprakészen követik, beépítik az aktuális verzióba. (Az AVOP Program meghirdetésétől kezdve négy alkalommal változott a szabályozás.)

A vizsgált 30 szabálytalansági eset vonatkozásában – a működési kézikönyvben leírtaknak megfelelően – egyetlen esetben sem került sor a 30 napos ügyintézési határidő túllépésére a JSZO területén. Azokban az esetekben, ahol a szabálytalanság elbírálása keretében nincs szükség a kedvezményezett, szakértő vagy más szakfőosztály közreműködésére, az eljárás néhány nap alatt lezárul. Ellenkező esetekben gyakran jelentősen elhúzódik a teljes – a JSZO-n történő iktatástól az eljárás lezárásáig terjedő – átfutási idő. Ezekben az esetekben a késedelem nem a JSZO számára felróható késedelem, mivel működési kézikönyv szabálytalanságkezelési és korrekciós eljárásokat szabályozó, érvényben lévő eljárásrendje úgy rendelkezik (37. pont – elintézési határidők), hogy a felmerült plusz időszükséglet (rendkívüli helyszíni ellenőrzés, nyilatkozattétel, egyéb előírt eljárási cselekmény stb. időtartama) nem számítandó bele az ügyintézés határidejébe.

AVOP másodfokú döntések vizsgálata

A vizsgálat megállapította, hogy a kifogás-kezelési eljárások az AVOP Működési Kézikönyv vonatkozó előírásainak megfelelően történtek. A Megyei kirendeltségek 8 napon belül felterjesztették a pályázóktól, illetőleg a kedvezményezettektől érkezett, a Hivatal elnöke részére címzett kifogásokat, szakvéleményükkel és a szükséges dokumentumokkal együtt.

A Jogorvoslati Osztály döntéselkészítéseik során szakmailag megalapozott, részletes indoklással, jogszabályi hivatkozásokkal ellátott javaslatokat tettek a Hivatal elnöke számára. A belső ellenőrzés által vizsgált döntések esetében az Elnök minden esetben egyetértett a Jogorvoslati Osztály javaslatával. Köszönhetően az AVOP másodfokú döntések szakszerű előkészítésének, a kifogáskezelés részletes szabályozottságának és az írásos eljárásrend betartásának a belső ellenőrzés nem tárt fel hiányosságokat, ezért vezetői intézkedéseket az AVOP kifogáskezeléssel kapcsolatban nem javasolt.

AVOP LEADER+ helyi akciócsoport szinten végzett pályáztatás és bírálati tevékenység

Az AVOP LEADER+ Program keretében helyi szinten végzett pályáztatási és bírálati tevékenység került átfogó ellenőrzésre, amelynek keretében következtetések kerültek levonásra az elvégzett munka színvonalára, és arra vonatkozóan, hogy a tevékenységek megfelelnek-e az AVOP Működési Kézikönyv előírásainak. Az ellenőrzés az MVH kijelölt kirendeltségein, illetve a kijelölt gesztor szervezetek székhelyén került megtartásra. Az ellenőrzés magas kockázatú eltérést nem tárt fel.

Az elvégzett vizsgálat tapasztalatai alapján megállapításra került, hogy a gesztor szervezetek - a kirendeltség segítőkész felügyelete, iránymutatása, koordinálása mellett - törekednek az eljárásrend szerinti munkavégzésre. Az előforduló kisebb- nagyobb jelentőségű hibák, hiányosságok könnyen javíthatók.

A vizsgálat megállapította, hogy a LEADER+ program tervezettől hosszabb pályázatkezelési és döntési folyamata késlelteti a program célkitűzéseit. Viszonylag hosszú időt vett igénybe a hiánypótlásokkal a befogadási folyamat és a HBMB ülésre történő előkészítés. A DEB döntésre felterjesztett pályázatok hiányosak voltak, valamint az EMIR-ben is több esetben hibás adatok kerültek felvitelre. Ezért kiegészítő információkérésre, valamint a hibalistára került adatok javítására is sort kellett keríteni. Ezen kívül az IH is előállt újabb adatszolgáltatási kötelezettséggel. Ezeket a táblázatokat sem az EMIR, sem a gesztor eljárásrendje nem tartalmazza. Ugyanakkor a döntési folyamat is elhúzódott, főként az ülésről készült jegyzőkönyvek és aláírásra került döntési listák csak rendkívül későn kerülnek kiküldésre, (ülést követő csaknem másfél- két hónap), és ez nagyban lassította a pályázatkezelési folyamatot.

Az ellenőrzött akciócsoportok közül egy nem rendelkezett ügyrenddel. A pályázatkezeléssel kapcsolatos feladatok egy része a meghatározott határidőket túlhaladóan került végrehajtásra. A pályázatok beérkezését követően a megadott határidő az esetek többségénél nem volt tartható. Rövid idő alatt sok pályázatot kellett átvizsgálni az e feladatban gyakorlatlan pályázatkezelőknek.

AVOP program végrehajtásának összevont utóellenőrzése

Ellenőrzött szervezeti egység:
szervezeti egységek.

A BEF VTBEÓ által végzett, a vizsgálatokban érintett

Ellenőrzött időszak:

Az intézkedési tervek végrehajtásának időszaka.

Az összefoglaló ellenőrzési jelentés készítése még nem zárult le. A vizsgálat során, első menetben a vizsgálatvezetők minősítették a tényleges utellenőrzés végrehajtásának aktualitását. Majd a beküldött intézkedési tervek, valamint a végrehajtásról beküldött tájékoztatókkal történt összevetést követően maradt fenn azon intézkedések köre, ahol a jelentés kérdőíves módszerrel történő megkeresést javasol. Tényleges helyszíni ellenőrzés végrehajtását a jelentés nem javasolta.

Szabálytalanságkezelés

A szabálytalanságkezelési eljárás során a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal megvizsgálja az észlelt szabálytalanságot, csalást, az Európai Közösség, vagy Magyarország pénzügyi érdekeit sértő, vagy veszélyeztető egyéb cselekményt (a továbbiakban együttesen szabálytalanság), tisztázza a szabálytalansági észlelés megalapozottságát, és megfelelő jogkövetkezményt alkalmaz vagy intézkedést tesz.

Szabálytalanságkezelési eljárás indul a Pályázó/Kedvezményezett olyan cselekedete vagy mulasztása esetén, amivel a közösségi vagy a nemzeti jogszabályokat, rendelkezéseket, előírásokat vagy a támogatási szerződést megszegi, ezáltal sérti a Közösségek általános költségvetését, vagy a Közösségek által kezelt egyéb költségvetést illetve a Magyar Köztársaság pénzügyi érdekeit.

Amennyiben a szabálytalanságkezelési eljárás során megállapításra kerül, hogy szabálytalanság történt és az eljárás intézkedés nélküli megszüntetésének nincs helye, úgy az alábbi intézkedések alkalmazhatók:

- a) a beruházás magasabb kockázati fokozatba sorolása,
- b) jogosulatlan tételek ki nem fizetése,
- c) részleges visszafizetés,
- d) elállás,
- e) kizárás,
- f) egyéb (pl. feljelentés).

Az a)-b) illetve a c)-e) pont szerinti intézkedések együttesen is alkalmazhatók.

Amennyiben a szabálytalanságkezelési eljárás során megállapításra kerül, hogy a Kedvezményezettel szemben intézkedésre nem alkalmazható vagy az nem célravezető, de a felek közötti jogviszony módosításra szorul, úgy az alábbi rendezési módok alkalmazhatók:

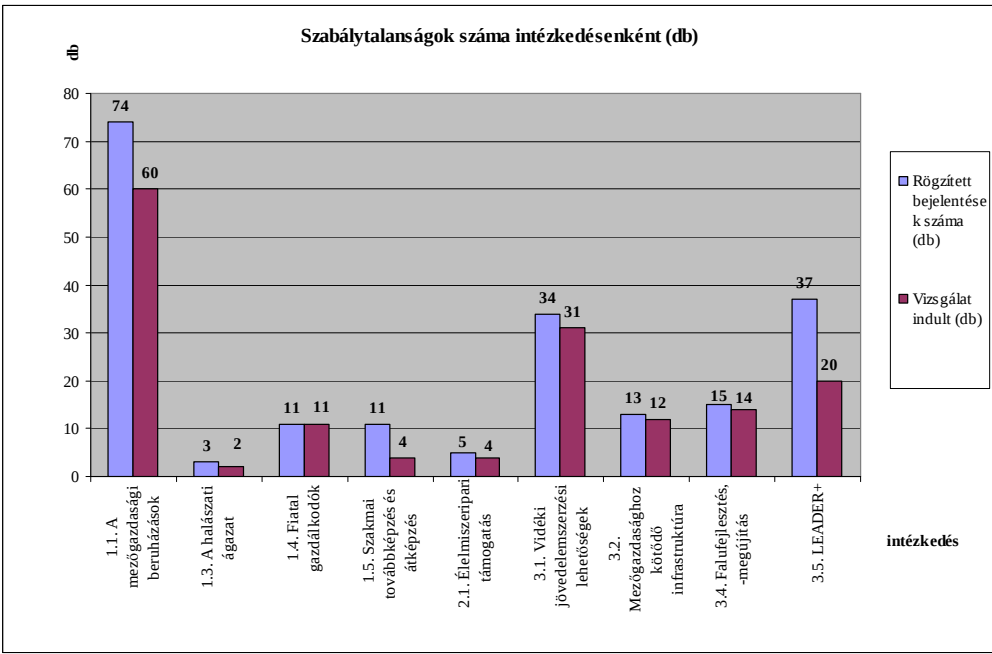
- a) szabálytalanságkezelési eljárás következtében kötött szerződés-módosítás;
- b) „Kiegészítő megállapodás” kötése.

A szabálytalanságkezelési eljárás 2007. szeptemberében megváltozott, ugyanis a 202/2006. (X. 5.) Kormányrendelet 24-28.§-a módosította a 360/2004. (XII. 26.) Kormányrendelet szabálytalanságkezelésre vonatkozó rendelkezéseit. Ez alapján, illetve a módosult SZMSZ rendelkezéseiben rögzítettek lekövetése céljából teljes egészében új szabálytalanságkezelési eljárásrend került kidolgozásra, amely a szabálytalanságkezelési eljárások jelentős részét a Kirendeltségek Jogi Osztályára delegálja. Tehát a korábbi gyakorlattól eltérően már nem a Vidékfejlesztési Támogatások Jogi Osztálya kezeli a szabálytalanságkezelési eljárásokat, hanem a Kirendeltségek Jogi Osztálya, kivételt ez alól olyan esetek képeznek, amikor a Kirendeltség-vezető úgy ítéli meg, hogy az ügy bonyolult, szerteágazó, precedens jellegű, vagy összeférhetetlenség áll fenn a kirendeltségi szinten való döntés esetén. Ekkor az ügyet a Vidékfejlesztési Támogatások Jogi Osztályára küldik.

A Hivatal által észlelt szabálytalanságok összetétele 2007-ben

AZ EMIR információs rendszer adatai szerint 2007. évben a Hivatalhoz összesen 203 darab bejelentés érkezett, ebből 158 esetben indult vizsgálat. A legtöbb bejelentés az „1.1 A mezőgazdasági beruházások támogatása”

intézkedéshez érkezett (74 db), ezt követi a LEADER+ (37 darab), valamint a „3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” (34 darab). Ha azonban az indított vizsgálatok számát tekintjük, látható, hogy a LEADER+ intézkedés esetén a 37 bejelentett rögzítés közül csak 20 esetben indult vizsgálat. Csekély mértékben indítottak eljárást az 1.2 Halászati ágazat strukturális támogatásánál (2 db), a 2.1 A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztésénél (4 db) és az 1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatásánál (4 db).

A következő táblázaton látható, hogy a szabálytalanságok döntő többsége a támogatási szerződéstől való eltérés miatt indult (62 darab). Ezek nagyrészt a *Mezőgazdasági beruházások támogatása* (25 db) és a *Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése* (17 db) intézkedéshez kapcsolódtak. Ezenkívül a jogosultsággal kapcsolatos problémák miatt indult jelentős mértékű szabálytalansági eljárás (49 db), az előző problémához hasonlóan a legnagyobb számban a *Mezőgazdasági beruházások támogatása* (22 db) és a *Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése* (9 db) intézkedéseknél.

A LEADER+ intézkedésnél problémát jelentett a hiánypótlás késedelmes teljesítése, valamint elmulasztott cselekmény miatt indult 5 db szabálytalansági eljárás.

Elhanyagolható mértékben fordult elő biztosíték hiánya, hatálybavételi engedély hiánya és hiánypótlással kapcsolatos problémák.

148. táblázat - 2007. évben indult szabálytalansági eljárások típusa intézkedésenként

Intézkedés	Hiánypótlási kötelezettség ének nem tett eleget	Elszámolási kötelezettség késedelmes teljesítése	Biztosíték problémája	Elmulasztott cselekmény	Eltérés a pályázati felhívástól	Eltérés a támogatási szerződéstől	Használatba vételi engedély hiánya	Hiánypótlás késedelmes teljesítése	Jogosultsági kérdés	Összesen
1.1	4	3	1	1	3	25	1		22	60
1.2						1			1	2
1.3	1			1	1	4			4	11
1.4				1	1				2	4
2.1					2	1			1	4
3.1		1			3	17		1	9	31
3.2	1			1	2	1			3	12
3.3	1					10			3	14
3.4		3		5	1			7	4	20
Összesen	7	7	2	10	12	62	1	8	49	158

A szabálytalansági eljárások eredményét vizsgálva megállapítható, hogy a Kedvezményezettek ellen indított eljárások több, mint a fele intézkedés alkalmazása nélkül lezárult. Ide sorolható a csekély mértékű szabálytalanság (28 db), nem történt szabálytalanság (22 db), valamint a Kedvezményezett a szabálytalanságot

orvosolta (41 db). 27 esetben a szabálytalanságok orvosolhatóak voltak, tehát szintén intézkedés alkalmazása nélkül, szerződésmódosítással megszüntethetőek voltak az eljárások.

2007. évben indult szabálytalansági eljárások eredménye intézkedésenként

Intézkedés	A kedvezményezett a szabálytalanságot orvosolta	A kedvezményezett elállt a szerződéstől	Csekély méretű szabálytalanság	Elállás	Jogosulatlan tétel ki nem fizetése	Magasabb kockázat	Szabálytalanság nem történt	Szerződés módosítás	Folyamatban	Összesen
1.1	20	2	7	11	2	4	5	9		60
1.2	1				1					2
1.3	3	1		1			3	2	1	11
1.4	1						3			4
2.1	1		1				1	1		4
3.1	8	2	2	7	2		6	3	1	31
3.2	5		1		3			3		12
3.3	2		5	1			1	5		14
3.4			12				3	4	1	20
Összesen	41	5	28	20	8	4	22	27	3	158

Intézkedés alkalmazására 37 esetben volt szükség. 8 esetben a jogosulatlan tétel nem fizette ki a Hivatal a Kedvezményetteknek. A legsúlyosabb szankció, elállás 20 esetben történt, továbbá 5 esetben a Kedvezményezett állt el a támogatási szerződéstől.

A 2007. évben indult szabálytalansági eljárások közül három vizsgálat még nem zárult le, a döntéshozatal 2008-ban történt meg.

5.4.1 A megvalósítás során felmerült jelentős problémák és az ezek megoldására meghozott intézkedések

Nyilatkozat 1.

Az 1260/1999-es tanácsi rendelet 34. cikk 2. pontja alapján megfogalmazott bizottsági ajánlásokra, valamint az 1260/1999-es tanácsi rendelet 38. cikk 4. pontja alapján megfogalmazott korrekciós intézkedések meghozatalára vonatkozó bizottsági kérésre 2007-ban sem került sor.

5.5 Információs és tájékoztatási tevékenységek, képzések

5.5.1 Az irányító hatóságok által közösen végzett tájékoztatási tevékenység

5.5.1.1 Az irányító hatóságok által közösen végzett tájékoztatási tevékenység

Az NFÜ-n belül a Kommunikációs Főosztály végez információs és tájékoztatási tevékenységeket, valamint szervez konzultációkat a partnerekkel. Előbbiek célja egyrészt a strukturális alapok nyújtotta támogatási lehetőségek közismertségének megteremtése, másrészt az alapoknak a gazdaság és társadalom fejlesztésében játszott szerepének, a támogatások eredmények és hatásának tudatosítása. A konzultációk során érvényesíthető volt a partnerség elve, a társadalmi partnerek véleménye beépült a programozás és tervezés, valamint a monitoring rendszerébe is. Az alábbiakban röviden felsorolásra kerülnek azon tájékoztatási akciók, melyeket az AVOP keretén belül végeztünk:

- 20 oldalas kiadvány elkészíttetése 7 mutációban az AVOP eredményeinek bemutatása céljából
- AVOP hirdetések megjelentetése 2 országos és az összes megyei napilapban
- Rádióspot készítése és sugárzása 25 helyi rádióban
- TV spot elkészítése (35 mp), és 6 alkalommal történő sugárzása a 2 legnagyobb nézettségű adón

- Az FVM honlapjának (www.fvm.hu) AVOP-pal foglalkozó oldalai folyamatos tájékoztatást nyújtanak az AVOP végrehajtásáról

5.5.1.1.1 Kommunikációs kampányok

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség a 2007-re tervezett kommunikációját alapvetően a KTK IH és az OP IH-k közösen kivitelezett kommunikációs kampánya („GRANT kampány”) dominálta az év első negyedében melyet különböző kiegészítő tevékenységekkel, eszközökkel folyamatosan támogattunk. A **sikeres projektek bemutatása** a strukturális alapok hazai felhasználásának eredményességét hirdeti, egy gyorsan és lendületesen fejlődő Magyarország képét tudatosítja a közvéleményben, erősíti az Európai Unió imázsát, valamint ösztönzőleg hat a potenciális pályázók körére, így projektgeneráló hatása van a fennmaradó pályázati források tekintetében.

A több kommunikációs elemből álló kampány célja: egységes üzenettel és egységes arculattal bemutatni a strukturális alapok támogatásával megvalósult fejlesztéseket, elért eredményeket Magyarország valamennyi lakójának.

E mellett célunk volt még a kampányidőszak alatt és után is, hogy összességében javuljon a széles közvélemény körében az EU tagságból adódó előnyök megítélése, másrészt az **átláthatóság** biztosítása, azaz a potenciális kedvezményezettek tájékoztatása a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében elérhető támogatásokról, a hozzáférhető eljárásokról, a támogatási rendszer követelményeiről.

5.5.1.1.1.1 GRANT kampány

A kampány elsődleges célja, hogy az Európai Unió strukturális alapok magyarországi eredményeit a széles közvélemény megismerje Társadalmi Célú Reklám (TCR) felhasználásával. TV spotok, sajtóhirdetések és közterületi hirdetések (óriásplakátok, citylight plakátok) révén jelentek meg a kampányelemek. A kampány egységes arculatban jelenítette meg a GVOP, HEFOP, KOP, ROP eredményeit. A KTK szintű kommunikáció természetesen az AVOP-ot is magába foglalta.

5.5.1.1.2 Arculati megújulás

A 2007-es év során elkészült az új arculat, amely egyaránt vonatkozik az I. NFT, a Kohéziós Alap és az ÚMFT keretein belül támogatott fejlesztésekre. A támogatások felhasználásában résztvevő szereplők eltérő kommunikációs feladatai és kötelezettségei szükségessé tették azonos alapokra épülő, de különálló arculati kézikönyvek készítését az NFÜ, a Közreműködő Szervezetek, és a támogatási szerződéssel rendelkező projektgazdák azaz a Kedvezményezettek számára. Ez utóbbi célcsoport számára három kézikönyv készült; a 2004-2006-os időszak Nemzeti Fejlesztési Tervből, a 2004-2006 Kohéziós Alapból és a 2007-2013 ÚMFT-ből támogatott projektekkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségekre vonatkozóan. A kedvezményezettek saját pályázatukkal, programjukkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségek teljesítéséhez ezen kézikönyvekben leírtak szerint kötelesek eljárni. A kézikönyvek 2007. novemberétől hatályosak.

5.5.1.1.3 Sajtókapcsolatok, média együttműködés

2007 első **sajtóközleményei** az I. Nemzeti Fejlesztési Terv eredményeiről, várható és elért gazdasági és társadalmi hatásairól szóltak. A sajtóközlemények központi üzenete: „Az I. NFT három éve alatt (2004-2006) a pályázók több mint 40 ezer projektet nyújtottak be. A beérkezett támogatási kérelmek közül 18 ezer projektet támogattak az Irányító Hatóságok 700 milliárd forint értékben. Ezek a projektek közvetlenül 1 100 milliárd forint értékű beruházást generálnak a magyar gazdaságban.”

Március végén a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség elrendelte az I. NFT-hez kapcsolódó **kifizetések felgyorsítását, és ehhez sajtókampányt készített „Nagytakarítás program” címen.** Mind a kampány indulásakor, mind eredményes lezárásakor nagy volt a média érdeklődése, és az üzenetek média lefedettsége.

Az év során folyamatosan kerültek átadásra a megvalósult, lezárt NFT projektek. Erre volt példa „A Pannonhalmi Főapátság turisztikai vonzerő-fejlesztési programja, „Az Orczy kastély- és kert felújítása”, „Miskolc város megújulása”, „Esztergom város belvárosának integrált megújítása” és a „Dorog város vasúton túli északi településrész rehabilitációja” projekt.

Az eredményekről a ROP, illetve a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján és a sajtón keresztül rendszeresen tájékoztattuk a közvéleményt. Több sajtótájékoztató került megszervezésre az NFT eredményeinek bemutatására. A sajtó képviselőivel napi szintű kapcsolatban állunk.

2007 áprilisától az **I. NFT keretében megvalósult projektek bemutatására „média együttműködés kampányt”** indítottunk, ezáltal tájékoztatva a széles közvéleményt az eredményekről. Több mint 40 millió forint értékben, több hónapon át az írott és az elektronikus média széles skáláját lefedve mutattunk be sikeres projekteket, és szóltattunk meg projektgazdákat és uniós szakértőket.

A 2007-ben szervezett NFT Diákújságírói tanfolyam célja a sajtóval dolgozó diákok NFT-vel, s általában véve az Európai Unió regionálispolitikáival való jobb megismertetése volt. A Pillár Alapítvány közreműködésével lebonyolítottunk régióként egy képzést szerveztünk, ahol a középiskolai diákok részt vettek egy olyan média-tanfolyamon, amely egyrészt az EU-t és a Nemzeti Fejlesztési Terv szerepének bemutatására, másrészt a rádióriportok elkészítéséhez szükséges szakmai felkészültségre fókuszált. A képzés alatt a diákok megismerkedtek az unió és az Közösségi Támogatási Keret intézményrendszerének szerkezeti felépítésével, hatáskörével, feladataival, céljaival, stb.

Az elméleti rész befejeztével kis (két-három fős) csoportokra rendeződve újságcikket és rádiós anyagot készítettek egy általuk kiválasztott uniós témában (egy sikerprojekt bemutatásában). A három legjobban elkészített anyagot készítő diákok egy brüsszeli tanulmányúttal jutalmaztuk.

Az NFT-EU diákújságírói tanfolyam meghirdetésénél nagy hangsúlyt helyeztünk mind az országos mind a regionális sajtóban való megjelenésre, és linkeket helyeztünk el a témához kapcsolódó és a célcsoport által gyakran látogatott honlapokon is.

5.5.1.1.4 Tájékoztató események, rendezvények

A személyes hangvétel, a minél létszerűbb kapcsolat és hiteles információáramlás megteremtése érdekében országos rendezvénysorozatot szerveztünk. Az Európai Unió csatlakozás 2. évfordulójának napjával indítottuk el azt a Roadshowt, amely az operatív programok eredményeinek, s tartalmi elemeinek népszerűsítését célozta. Nyolc hónapon keresztül, bizonyos helyszíneken több alkalommal is – változó tematikával – szerveztünk fél napos eseményeket, ahol a széles lakossági célcsoportot és a szakmai érdeklődőket – eltérő műsor és programkínálattal – egyaránt az események helyszínére csábítottuk. Az érdeklődők megtudhatták, hogyan lehet uniós támogatást szerezni beruházásokhoz, fejlesztésekhez, valamint az európaiság, az európai országokhoz fűződő viszony témájában szerveződtek népszerű gyermek és felnőtt programok.

Konferenciák:

2007.10.1-5. – EU forráskonferencia hét

2007.11.14-15. – „Együtt a versenyképesebb Európáért” nemzetközi konferencia

5.5.1.1.5 Sziget 2007

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség a Külügyminisztériummal közös szervezésben részt vett a 2007. augusztus 8-15. között megrendezésre került Sziget2007 kulturális és zenei Fesztiválon. A rendezvény ideje alatt interaktív fórum beszélgetésekre került sor, ahol az NFÜ által felügyelt témák az Európai Unió horizontális alapelvei és a fejlesztéspolitikai célkitűzések köré szerveződtek közismert művészek és híres közéleti személyiségek részvételével. Ezek a témák, az esélyegyenlőség, a környezetvédelem és fenntartható fejlődés ill. a városvédelem voltak. A fórumbeszélgetéseket Galambos Péter színművész moderálta. A beszélgetések előtt vitaindító filmeket játszottunk le, melyeket előző napon a szigetlakókkal a témában készült interjúkból állított össze a programokat szervező stáb.

A beszélgetések előtt és után a közreműködő szervezetek által delegált kollégák álltak rendelkezésre, adtak felvilágosítást az érdeklődőknek ill. segítettek a különböző ajándéktárgyakért játszható játékokban (kvíz, plakátfestés, régiós puzzle...) melyek témái természetesen mind a fejlesztéspolitikai célkitűzések, I. NFT-s eredmények és uniós alapelvek köré voltak felépítve.

A rendezvény teljes ideje alatt folyamatos volt az érdeklődés a szigetlakók részéről, akik előszeretettel vettek részt a fenti játékokban, hajlandóságot mutatva az uniós fejlesztésekkel kapcsolatos információk befogadására, megismerésére.

5.5.1.1.5.1 Kiadványok, promóciós anyagok

Emblémázott reklámajándék tárgyakat készítettünk, a Párizsban megrendezett fejlesztéspolitikai témájú kiállításra (papírtáska, esernyő, gravírozott üvegtartó, toll.stb) és az augusztusban megrendezett Sziget2007 kulturális és zenei fesztiválra (műanyag toll, póló, kis törölköző, kitűző, mobiltartó nyakpánt, ajakbalzsam, mézeskalács, válltáska...stb.) is. Az ezen rendezvényekről megmaradt szóróanyagokat további kis

rendezvényeken, sajtóeseményeken is folyamatosan terjesztjük. Az elkészült reklámajándékok és egyéb promóciós eszközök mindegyikén egyértelmű jelzés található az Európai Unió szerepvállalására.

A NFT eredményességét hirdető, egy lendületesen fejlődő Magyarország képét tudatosító, az EU imázsát erősítő referenciafilmet készítettett az NFÜ, az NFT sikeres projektjeinek bemutatásával, képi megjelenítésével. A film a 7 régiót érintően mutat be sikeresen megvalósított fejlesztéseket úgy, hogy az NFT minden fejlesztési területét felöleljenek megjelenítésre a fejlesztési minták. A film hossza 10 perc zenével, magyar és angol narrációval. A 10 perces verzióból készült még egy 1 perces klippes, dinamikus változat, a témafelhasználás még szélesebb körű biztosítása érdekében.

5.5.1.1.6 *Partnerség, társadalmi egyeztetések*

„Az Év Projektje” díjátadó

Az NFÜ 2006-ban pályázatot hirdetett civil szervezetek, önkormányzatok, közintézmények és gazdálkodó szervezetek számára „Az év projektje” kitüntető cím elnyerésére. A címre minden olyan projektgazda pályázhatott, aki a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében, az operatív programokon nyertes pályázattal rendelkezik, és erről már hivatalos értesítést kapott az érintett irányító hatóság vezetőjétől. A 4 kategóriában összesen 114 pályázat érkezett. A pályázott projektek bírálati szempontjai között az újszerűségét (p. újdonságról, Magyarországon eddig még nem látott kezdeményezésről, az adott cég/intézmény versenyképessége szempontjából nagy jelentőségű fejlesztésről van-e szó), ötletességét, példaértékűségét (hasonló szervezetek számára modellként szolgálhat-e az adott program kidolgozása, bevezetése), valamint társadalmi és gazdasági hatását (az adott közösség életének segítése, a környezet számára mekkora jelentőséggel bír a program megvalósítása) egy az NFÜ által kinevezett öttagú bíráló bizottság értékelte, így születtek meg a kategóriák nyertes projektjei. A nyertesek díja egy-egy oklevél és Lelkes Márk szobrászművész kispasztikája volt. A pályaművek beadásának határideje 2006. december 31. volt. 2007 elején sor került az Év Projektje 2006 c. pályázatra beérkezett pályázatok elbírálására, a nyertesek kiválasztására. **2007 február 20-án** díjátadó ünnepségen Bajnai Gordon kormánybiztos átadta a nyerteseknek a díjakat és okleveleket. Az Év Projektje pályázat díjátadó ünnepségére meghívtuk a mind az elektronikus mind a nyomtatott sajtó képviselőit és közleményt adtunk ki a nyertes projektek ismertetésével, azon értékek hangsúlyozásával, amelyek a projektek kiválasztását indokolták.

5.5.1.2 **Az NFÜ központi egységei által végzett tájékoztatási tevékenységek**

5.5.1.2.1 *Ügyfélszolgálat*

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Központi Ügyfélszolgálat a 2007-es évben bevezette az ún. egykapus tájékoztatási rendszert, melynek lényege, hogy egy telefonszám (06-40/638-638) felhívásával az ügyfél mind az NFÜ ügyfélszolgálati, mind pedig a közreműködő szervezetek által nyújtott ügyfél-tájékoztatási szolgáltatásait egyaránt igénybe tudja venni, melyet közvetlen menübeválasztási rendszer (IVR) kiépítésével biztosítunk. A beérkező telefonbeszélgetések minőségbiztosítási okok miatt rögzítjük, mely hanganyagokat a vonatkozó jogszabályok szerint tárolunk és archiválunk.

Az egyablakos ügyfél-tájékoztatási rendszer célja, hogy az intézményrendszer minden egyes ügyfélkapcsolati pontján azonos színvonalú és szakmai tartalmú tájékoztatást kapjanak a pályázók, kedvezményezettek. Ennek biztosítása érdekében a dokumentáció háttér megteremtésén túl folyamatos minőségellenőrzést végzünk és képzéseket szervezünk.

2007-ben a Központi Ügyfélszolgálat több, mint 25.000 ügyfélmegkeresést regisztrált, melyek többsége telefonon és e-mailben érkezett. Az ügyfelek egyre növekvő elvárásainak teljesítése érdekében 2008-ban személyes ügyfélkapcsolati pont megnyitását tervezzük.

A pályázói célcsoportok – vállalkozások, civil szervezetek, önkormányzatok – számára az ügyfélszolgálat havi rendszerességgel Hírlevelet készített, melyek közel 20.000 címzethez jutnak el minden alkalommal.

5.5.1.2.2 *Belső Információs Rendszer*

A Strukturális Alapok Belső Információs Rendszerének használatára kétoldalú megállapodás az év végéig 19 szervezetekkel jött létre. Az Extranetet a központi hivatalok mellett elsősorban a regionális fejlesztési ügynökségek használták.

A legnépszerűbb modulnak hónapról-hónapra a „Vezetői Információk” modul bizonyult, míg az ügyfélmegkeresések rögzítésére és a gyakran ismételt kérdések menedzselésre alkalmas modulokat szinte csak a PIK munkatársai használták.

Az Extranet használata során felmerült tapasztalatokról, a fejlesztési javaslatokról negyedévente jelentést készítettek a Regionális Fejlesztési Ügynökségek.

Az ezekben felmerült kérdésekről, illetve a koncepcionális lépésekről a kéthavonta összeülő Extranet Munkacsoport döntött, melybe minden felhasználó szervezet tagot delegálhatott.

A hatékony intézményközi kommunikáció és kapcsolatépítés nemzetközi standardjainak megismerése, illetve a tagállamok illetékes munkatársaival való tapasztalatcsere céljából márciusban kétnapos nemzetközi konferencia megszervezésére került sor.

5.5.1.2.3 Honlap

Fő feladat az Ügynökség honlapjának szerkesztése és portállá történő továbbfejlesztése volt, mely a fejlesztővel együttműködve folyamatosan ellátásra került. A fejlesztések a vonatkozó jogszabályi előírások és a megfogalmazott vezetői igények alapján történtek.

Az új portál egy olyan információs rendszer, mely a kapcsolódó alrendszerekkel együttműködve alkalmas az alapvető tájékoztatási kötelezettségeken túl a meghirdetett támogatási konstrukciókhoz kapcsolódó valamennyi ügyfél tájékoztatási és információs feladat egységes ellátására, valamint a közreműködő szervezetek információs tevékenységének felügyeleti jogkörrel történő koordinálására.

2007-ben az NFÜ honlap látogatóinak száma átlagosan 100.000 fő/hó, míg a letöltések száma 1.000.000 db/hó volt.

A közös NFÜ-s honlap mellett az OP specifikus honlapok tovább működtek, így a kedvezményezettek és érdeklődők a megszokott helyen is elérték a számukra releváns információkat.

5.5.2 Az AVOP IH tájékoztatási tevékenységei 2007-ben

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) tájékoztatási és PR feladatainak ellátása, az elért eredmények bemutatása, a széleskörű nyilvánosság biztosítása érdekében az alábbi tevékenységeket végezte az Irányító hatóság (IH).

Az AVOP végrehajtása során a három kommunikációs felület (televízió, rádió, nyomtatott sajtó) használata úgy került kialakításra, hogy azok egymást tükrözve, egymást segítve, a médiumok sajátosságának megfelelő módon, de mégis egységes benyomást keltve szolgálják a kommunikáció sikerét.

A legrészletesebb, legtöbb információt tartalmazó hirdetéseket a nyomtatott médián keresztül biztosította az IH, mivel a médium természetéből adódóan a befogadónak itt áll a rendelkezésére a legtöbb idő. Ezeken a felületeken 2007. évben az IH célja az AVOP által elért eredmények bemutatása volt.

Az AVOP támogatások felhasználását, az elért eredményeket az IH egy hirdetmény közzétételével induló, tárgyalásos, közösségi értékhatárt meghaladó szolgáltatási közbeszerzési eljárás lebonyolítása során kiválasztott vállalkozó segítségével valósította meg.

Az AVOP eredménykommunikációja során az alábbi tevékenységek valósultak meg 2007 évben:

1. 20 oldalas kiadvány készítése 6 mutációban és az összes megyei napilapban színes mellékletként történő ingyenes megjelentetése. A kiadványokban nyertes projektgazdákkal készített interjúk és a helyszínen készített fotók kerültek bemutatásra az AVOP intézkedések eredményeinek országos és régiós bemutatását követően.

2. Felületfoglalás az összes megyei napilapban, kisméretű, színes szalaghirdetés formájában, amelyben tájékoztatást adtunk, hogy az Európai Unió és a Magyar Köztársaság 105 milliárd forinttal támogatta 2004 és 2006. között az AVOP keretében a kiváló minőségű magyar termékek előállítását és népszerűsítését, az élelmiszer-feldolgozás modernizálását és a falusi közösségek fejlesztését. Továbbá, hogy a következő hét évben folytatjuk a megkezdett munkát, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében (ÚMVP) rendelkezésre álló 1300 milliárd forintból új vidéket építünk és megteremtjük a versenyképes magyar agrárgazdaságot.

3. Felületfoglalás két országos napilapban (Népszabadság, Magyar Nemzet): a megyei napilapoknál ismertett tartalommal jelentek meg 2-2 alkalommal.

4. Rádióspot készítése és sugárzása 25 helyi rádióban. A rádióspotok arról tájékoztatták Magyarországi lakosságát, hogy az Európai Unió és a Magyar Köztársaság támogatásával 2004 és 2006. között megvalósult AVOP célja az volt, hogy megteremtse a feltételeket ahhoz, hogy a vidék kihasználhassa lehetőségeit, hogy a magyar vidék sikerre termett, amelyet 7000 nyertes pályázat több, mint 105 milliárd forint felhasznált támogatási összeg bizonyít.

5. TV spot elkészítése (35 mp), és 6 alkalommal történő sugárzása a 2 legnagyobb nézettségű adón.

A 2006. évben elkészített TV spotok közül 6 db került aktualizálásra. A filmekben bemutatott képek a cselekvő, élő, fejlődő, de hagyományaihoz kötődő vidéket mutatják be, azt a sajtóhirdetésekből is megfogalmazott gondolatot fordítja le képi nyelvre, hogy a magyar vidéket adottságai, és lakói tevékeny hozzájárulása teszi sikeressé a jövőben is, ám ehhez gyakran van szükség arra a külső segítségre, amely az AVOP-on keresztül álltak rendelkezésére.

6. Kérdőíves felmérés a nyertes pályázók személyes megkeresésével.

Pályázati folyamattal kapcsolatos kérdésekre 210 fős minta alapján kapott választ az IH. A felmérés alapján az AVOP pályázaton sikerrel szereplők „rutinos” pályázóknak tekinthetők, hiszen, 4/5-ük már korábban is részt vett pályázato(ko)n.

A megjelenések az év végén, két ünnep között valósultak meg, amikor a lakosság több időt szánt az írott sajtó áttekintésére.

Az FVM AVOP-pal foglalkozó internetes oldalán megtalálható az AVOP nyertesek listája.

Az AVOP végrehajtásáról az FVM honlapja folyamatosan nyújtott tájékoztatást az érdeklődők és a pályázók részére. Az AVOP Monitoring Bizottsági ülések emlékeztetői és az éves jelentések szintén feltöltésre kerültek az FVM honlapjára, így tájékoztatást nyújtanak az AVOP Monitoring Bizottság tagjainak az eredményes munkájának támogatása céljából.

Az AVOP által elért eredményeket, tapasztalatokat és az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 2007. évi lehetőségeit „A Falu” c. szakfolyóiratban (a vidékfejlesztők és környezetgazdák folyóirata) is bemutattuk.

I. Magyar LEADER Expo alkalmával 31 magyar (427 település) és 4 külföldi akciócsoport részvétele mellett az FVM AVOP LEADER+ Programmal kapcsolatos tájékoztatási és tanácsadási tevékenységet látott el 2007. március 29. és április 1. között.

A rendezvény célja az volt, hogy a LEADER akciócsoportok számára bemutatkozási lehetőséget biztosítsunk annak érdekében, hogy a magyar vidék összekovácsolódó közösségei vidéki turisztikai kínálatuk bemutatásán túl, elhozzák a fővárosba nagyszerű helyi termékeiket, kézműves remekeiket, bemutathassák gasztronómiai ajánlatukat és kulturális hagyományaikat.

Az AVOP eredményeit és az ÚMVP 2007. évi lehetőségeit ismertettük a "Pénzt, de honnan és hogyan? - Gazdálkodjunk okosabban! Kkv-nak, önkormányzatoknak és kistérségi társulásoknak!" című regionális konferenciasorozat alkalmával is.

5.6 Az OP megvalósítását érintő jogszabályi változások

5.6.1.1 A korábbi szabályozás felülvizsgálata

A korábbi jogszabályok közül csak a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai és az EQUAL Közösségi Kezdeményezés Program esetében alkalmazandó biztosítékokkal kapcsolatos szabályokról szóló 54/2005. (III. 26.) Kormány Rendelet esetében került sor jelentősebb módosításra 2007-ben, melynek következtében bővült a biztosíték adási kötelezettség alól mentességet élvezők alanyi és tárgyi köre.

A 2007. év legjelentősebb jogszabálya a közpénzből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény, amely szigorú összeférhetlenségi szabályokat állapít meg azon természetes személyek, illetve államháztartáson kívüli szervezetek számára, akik európai uniós forrásból egyedi döntés alapján, pályázati úton, vagy pályázati rendszeren kívül kívánnak támogatáshoz jutni. Az összeférhetetlen pályázókat a törvény eltiltja a pályázat benyújtásától és a támogatás elnyerésétől. Összeférhetetlen az, aki a támogatói döntés

meghozatalában, vagy annak előkészítésében részt vesz, meghatározott közjogi tisztséget visel, vagy ezen személyekkel gazdasági érdekeltségben, hozzátartozói, vagy politikai kapcsolatban áll.

A 2007-ben alkotott jogszabályok nagy része a 2007-2013. programozási időszak végrehajtási szabályait tartalmazza.

Az AVOP végrehajtásával kapcsolatos jogszabály-módosítások főként adminisztrációs jellegű könnyítéseket, pontosításokat tartalmaznak:

- - a biztosítékokra vonatkozó rendelkezések módosítása:
 - bővült azok köre, akik nem kötelesek biztosítékot nyújtani;
 - a támogatási szerződésben nem kell rendelkezni azonnali beszedési megbízásra való felhatalmazás benyújtásáról, ha a támogatás kedvezményezettje jogszabály szerint biztosítékot nyújt;
 - amennyiben a helyi önkormányzat projektje meghúsul vagy a támogatást szabálytalanul használja fel, akkor a támogatás összegére inkasszó nyújtható be (korábban a normatív támogatás vagy az átengedett SZJA összegéből vonták le);
 - nem kötelesek biztosítékot nyújtani a megvalósítási időszakra azok a kedvezményezettek, akik a támogatás kifizetését a projekt megvalósítását követően, egy összegben kérelmezik.
 - a választható biztosítékok köre kibővült az óvadékkal,
 - kötelező vagyonbiztosításra vonatkozó rendelkezések pontosítása
- - a forinttól eltérő pénznemben kiállított számla vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylat esetén a támogatási összeg átszámításának pontosítása;
- - az IH elszámolása a támogatás teljes összegének kiutalása után: az elszámolás jóváhagyását követő 3 munkanapon (10 munkanap helyett) belül átutalja a vonatkozó operatív program forint bankszámlájáról a vonatkozó fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámlára.
- - ellenőrzésekre vonatkozó egyes rendelkezések módosítása:
 - a KEHI a rendszerellenőrzésekről készült ellenőrzési jelentést a jelentés lezárását követően haladéktalanul megküldi az Európai Bizottság részére (a pénzügyminiszter helyett)
 - az 5-15%-os ellenőrzésekről szóló jelentéseknek az Európai Bizottság által meghatározott módszertanoknak kell megfelelniük, nem pedig a pénzügyminiszter által meghatározott tartalmi és formai követelményeknek.
- - szabálytalansági eljárás néhány részletszabálya módosult.

6 A közösségi politikákkal való összhang

6.1 Közös Agrárpolitika

Az AVOP és a PKD részletezi a 1257/1999 EK Tanácsi rendelet 37. cikkely 3. pontjának történő megfelelés feltételeit, amelyek a pályázati dokumentáción keresztül érvényesülnek. A KAP első pillérében 2007 folyamán három olyan reformot hagyott jóvá a Tanács, amelynek vidékfejlesztési kihatásai is vannak:

- A **cukor termékpálva reform** keretében jóváhagyott szabályozás az iparág versenyképesebbé tételét, a piaci egyensúly megeremtését és a cukortermelők által finanszírozott szerkezetátalakítási alap létrehozását célozta. A reform életbelépése 2006-ban történt, de miután bevezetése több lépcsőben történik, 2007-ben is hatással volt az agrártermelésre.
- A **zöldség-gyümölcs reform** kapcsán a Magyarország számára rendelkezésre álló pénzügyi keretet, nevezetesen a jóváhagyott 4,76 millió euró támogatási összeget, termeléstől függetlenül (külön nemzeti boríték keretében) oszthatjuk szét azon gazdálkodók között, akik a kiválasztott referencia időszakban ilyen típusú támogatást kaptak. A reform további elemeiről röviden az alábbiak mondhatók:
 - A feldolgozóipari szerződése keretében termelt málna és eper termesztéséhez, 1700 hektár nagyságrendig, hektáronként 230 euró támogatás adható.
 - A termelői szervezetek esetében a működési alap támogatás intenzitása 60%-ra emelkedik, ami forrásnövekedést ugyan nem jelent, de a termelők által fizetendő önrész ezáltal csökkenthető. Ezen túlmenően kiegészítő nemzeti támogatás révén is csökkenthetők a termelői terhek. Nevezetesen kiegészítő nemzeti támogatás nyújtható a termelői önrész 80%-áig, mely támogatás 60%-át, bizonyos feltételek között az EU visszatéríti.
 - A válságmegelőzés és válságkezelés érdekében működtetett programok finanszírozását szolgáló keret 12%-kal nő, pontosabban a referencia év értékesítési árbevételének 4,1%-áról 4,6%-ára emelkedik.
 - A termelői csoportok termelői szervezetekké válásának elősegítésére emelt szintű pénzügyi támogatásban részesülhetnek. A működési és átalakulási támogatáshoz nyújtott támogatás megduplázódik és a felső határ 28%-kal bővül.

A 2007 végén a Tanács által elfogadott **borpiaci reform** elemei a következők:

- az új szabályozás alapját képező „nemzeti borítékokat” a termőterület és a termésmennyiség alapján képezhetik a tagállamok. Magyarország nemzeti borítékja 2009-re, az eddigi 14,4 millió euró helyett 16,8 millió euróra nő, a 2015-re prognosztizált nemzeti boríték pedig 29,1 millió eurót tesz ki. A változások hatására a magyar szőlőkultúra fajlagos támogatottsága az új tagországok között a legmagasabb lett, de a régi tagországok közül meghaladjuk az osztrák és a portugál szintet.
- továbbra is engedélyezett a must cukrozása, vagyis a bor alkoholfokának répacukor felhasználásával történő javítása. Az EU szőlőterületét 175 ezer hektárral kell csökkenteni, ami a teljes uniós szőlő termő terület alig 5%-ára tehető.
- A reform során felszabaduló források egy részét vidékfejlesztési támogatásokra, tehát a 2. pillérbe kell átcsoportosítani, a választható vidékfejlesztési intézkedések pl.
 - Gazdaságok beruházásai, fiatal gazdálkodók
 - Korai nyugdíj
 - Agrár-környezetvédelem, tájvédelem, biogazdálkodás
 - Beruházások más mezőgazdasági tevékenységre való átálláshoz
- A telepítési jogok rendszere: 2015 végére megszűnik, nemzeti szinten azonban 2018-ig alkalmazható lesz.
- A lepárlási rendszerek fokozatos megszüntetése: A krízislepárlás gyakorlata a tagállamok belátása szerint még legfeljebb négy évig, azaz 2011/12 végéig folytatható, ennek maximális kiadásai azonban az első évben nem haladhatják meg a nemzeti pénzügyi keret 20 százalékát, a második évben 15 százalékát, a harmadik évben 10 százalékát, a negyedik évben pedig 5 százalékát.
- Az élelmezési célú alkohol lepárlásának gyakorlata négy év alatt fog fokozatosan megszűnni. Az átmeneti időszakban folyósított, termeléstől függő támogatást az egységes támogatási rendszer

keretében nyújtott, termeléstől függetlenül támogatás váltja fel. A tagállamok igényelhetik majd a melléktermékek leparlását, amelyet nemzeti keretükből fizethetnek a jelenleginél jóval alacsonyabb mértékben, fedezve a melléktermékek begyűjtésének és átalakításának költségeit.

- Az egységes támogatási rendszer bevezetése: A termeléstől függetlenül egységes támogatási rendszer szerinti támogatásokat a tagállamok a szőlőtermesztők között osztják szét saját belátásuk szerint. A támogatás továbbá megillet minden olyan gazdát, aki szőlőültetvényét kivágja.
- Szőlőtőke-kivágás: A hároméves időszakra szőlő, önkéntes szőlőtőke-kivágási program 175.000 hektáros összterületet érint, és a támogatás mértéke a három év során csökken. A tagállamok leállíthatják a szőlőtőkék kivágását, ha az érintett terület meghaladja az adott tagállam szőlőtermő területének 8 százalékát vagy egy régió összterületének 10 százalékát. A kivágási programot a Bizottság is leállíthatja, ha az érintett terület eléri valamely tagállam szőlőültetvényeinek 15 százalékát. A tagállamok ezenkívül eltekinthetnek a kivágástól a hegyvidéki és meredek lejtős területeken, illetve környezetvédelmi okokból.
- Borászati eljárások: a Bizottság felelősségi körébe kerül át az új borászati eljárások jóváhagyása és a meglévők módosítása; a Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet (OIV) által elfogadott borászati eljárásokat a Bizottság értékelni fogja, majd egyes eljárásokat be fog sorolni az elfogadott európai uniós eljárások jegyzékébe.
- A címkézés szabályainak javítása: Az európai uniós minőségi bor fogalma a védett földrajzi jelzéssel és a védett eredetmegjelöléssel ellátott borokon fog alapulni. A régóta alkalmazott nemzeti minőségpolitikák oltalmat fognak élvezni. A címkézés egyszerűbbé válik, és például a földrajzi jelzés nélküli európai uniós borok számára lehetővé teszi a szőlőfajta és az évszám feltüntetését. Bizonyos hagyományos kifejezések és palackformák védettek lesznek.
- Mustfelhasználáshoz nyújtott támogatás: Ez a támogatás jelenlegi formájában még négy évig adható. Az átmeneti időszak lejártá után a mustfelhasználási támogatásra fordított kiadások a szőlőtermelőköt megillető és a termeléstől függetlenül támogatásokká alakíthatók át.

Nyilatkozat 2.

Az Agrár- Vidékfejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága kijelenti, hogy az Európai Tanács strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezést lefektető az 1260/1999. sz. rendeletének 12. cikkelye értelmében minden intézkedést megtett az adott támogatási keretek között annak érdekében, hogy biztosítsa a közösségi irányelveknek való megfelelést, beleértve a versennyel kapcsolatos szabályokat, az állami szerződésekről való döntésekkel kapcsolatos szabályokat, a környezet védelmével, a környezet javításával, a egyenlőtlenségek kiküszöbölésével, továbbá a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos szabályokat.

Ugyanezen rendelet 37(2)(e) cikkelye alapján az Agrár- Vidékfejlesztési Operatív Program Irányító Hatóság kijelenti, hogy minden tőle telhető intézkedést megtett annak érdekében, hogy biztosítsa a KTK-ban a közösségi strukturális támogatások szintjén a koordináció érvényesülését.

6.2 Esélyegyenlőség és környezeti szempontú fenntarthatóság

A 2007-es év a horizontális elvek tekintetében az I. NFT-s tapasztalatok rendszerszintű összegzése és a következtetések megfogalmazása jegyében telt.

Korábbi OP-specifikus kutatások eredményei (GVOP, KIOP, HEFOP), illetve civil partnerek visszajelzései alapján fontos megállapítás volt, hogy mind az esélyegyenlőség, mind pedig a környezeti szempontú fenntarthatóság vonatkozásában egyértelműbb, mérhetőbb, objektívabb szempontrendszer kialakítására van szükség a következő programozási időszak pályázataiban esetében. Ugyanakkor a két terület jogosultsági kritériumként való kezelése is szükséges, azaz csak olyan projekteket támogasson az intézményrendszer, amelyek érdemi vállalkozásokat tesznek, majd pedig eredményeket produkálnak mindkét területen.

(A fenti alapelvek beépültek az ÚMFT-s pályázati rendszerbe.)

Az NFÜ összegyűjtötte az NFT I. szinten esélyegyenlőség és környezeti fenntarthatóság szempontjából legjobb gyakorlatot felmutató projekteket, amelyekből best-practice gyűjtemény és kiadvány is készült. A kiadvány az NFÜ honlapján elérhető (<http://www.nfu.hu/kiadvanyok/Épül> az európai Magyarország/Esélyegyenlőségi projektek az EU támogatásával). Az AVOP keretében a kiadvány két projektet mutat be:

- egy pókaszepteki gondozóházat idősek részére, mely a megváltozott képességek részére is alkalmas ellátást biztosít;

- illetve egy oktatási projektet Vásárosnaményben, melynek kiemelt feladata a roma származásúak bevonása az oktatásba, de kiemelten kezeli a hátrányos helyzetű nők, a geszen, a gyeden lévő csoportját is.

A projektek esélyegyenlőség- és környezet-tudatos tervezése és megvalósítása mellett hasonlóan fontos a lebonyolító intézményrendszer (IH-k, KSz-ek) példamutató működése is. Ennek elősegítése érdekében az NFÜ által működtetett ún. klubestek (informális találkozók az intézményrendszer munkatársai számára egy-egy téma körülményével) keretében külön alkalmat szenteltünk az esélyegyenlőség témájának, konkrét megoldási javaslatokat keresve arra, miként lehetne szervezeteinket esélyegyenlőség szempontjából vonzóbb, nyitottabb munkahellyé tenni.

Az esélyegyenlőségi elv érvényesítése során az Európai Unió nagy figyelmet fordít a nők, a megváltozott munkaképességek, a romák és a fiatalok hátrányainak csökkentésére.

Magyarországon 2003-ban jelent meg az egyenlős bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény.

Az IH és a KSZ az AVOP-ra vonatkozóan már a program indulásakor törekedett, illetve a végrehajtás során különös figyelmet fordított az esélyegyenlőség elvének hangsúlyos érvényesítésére valamennyi uniós forrásból támogatott fejlesztés esetében. A program előrehaladásával az elvek gyakorlatba történő átültetésére vonatkozó tapasztalatokkal is gazdagodott a két szervezet.

A 2004-ben indult AVOP programhoz készült egy Esélyegyenlőségi Útmutató. Ezt az útmutatót mind a pályázók, mind az értékelők kötelesek voltak használni. Az útmutatóban lefektetett alapvető szempont, hogy az esélyegyenlőség szempontja nem választható, azaz nem elhagyható, mindenhol, ahol csak lehet, érvényesíteni kell. Valamint nem tekinthető járulékos elemnek, mert kötelező alkalmazni. Az esélyegyenlőségi szempontokat a projekt előkészítésének és megvalósításának minden szakaszában érvényesíteni kell, így a tervezésben, megvalósításban, nyomon követésben és az értékelésben.

A KSZ pályázati adatlapokon kötelezte a pályázót, hogy adjon tájékoztatást, miként érvényesülnek a projekt megvalósulása során az esélyegyenlőség szempontjai. Az AVOP értékelő lapon pontozni kellett a horizontális hatást, melynek része az esélyegyenlőség. A horizontális cél hangsúlyos megjelenítése a projekt célrendszerében a pályázat értékelésekor adható pontszám 10%-át is eléri.

Az AVOP LEADER+ esetében különösen érvényesültek az esélyegyenlőségi szempontok. Egyrészt többletpontot kaptak, másrészt azonos pontszámnál előnyben részesültek a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok. Valamint 10 %-kal magasabb keretösszeg állt rendelkezésére a hátrányos besorolású kistérségek településeinek.

2006-tól bevezetésre került az AVOP pályázati csomagban az esélyegyenlőségi adatlap is, amelyet kötelező jelleggel minden nyertes pályázónak ki kell töltenie. Ezen adatlapok feldolgozás és értékelése folyamatos.

Az esélyegyenlőség követelményének betartását az AVOP működtetési feltételei nem csak ösztönzéssel, hanem tiltó rendelkezéssel is elősegítik. 2007. év márciusától a támogatási szerződés megkötésének és az egyes folyósításoknak kizáró feltétele volt az, ha a kedvezményezett az említett 2003. évi törvény alapján felállított Egyenlő Bánásmód Hatóság eljárás alá vonta.

Környezeti szempontú fenntarthatóság

Az AVOP projektek a környezeti fenntarthatóság megítélése igazoltatása szempontjából két csoportokra bonthatók. Az egyik csoport a kizárólag gépbeszerzéssel járó, másik csoport az építéssel is járó beruházások. Az MVH a pályázattal és a támogatás folyósítási rendszerét úgy alakította ki, hogy a környezetvédelmi szempontok érvényesüléséről az ennek megállapítására leginkább felkészült szakhatóság igazolása alapján győződjön meg.

A gépbeszerzésre vonatkozó szabályozás előírja az úgynevezett Zöld Kártya meglétét. A Zöld Kártya tanúsítja, hogy a gép megfelel a vonatkozó környezetvédelmi szabályoknak. A környezetvédelmi előírásoknak megfelelő járműveket lehet csak használatba helyezni, így a mezőgazdasági erőgépeknek is meg kell felelni ezen előírásoknak. A választható gépek körét Gépkatalógus tartalmazza. Ebbe csak olyan gépek kerülhettek bele, amelyek környezetvédelmi tanúsítvánnyal rendelkeznek. A tanúsítványt a gyártóknak illetve a forgalmazóknak kell beszerezniük.

Az építéssel járó beruházásoknál kötelező Környezetvédelmi igazolást beadni az MVH-hoz, mind a pályázat a benyújtásakor, mind a megvalósítás és az üzemeltetés során. Ezt az igazolást a KvVM által felügyelt Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség területi szervei állították ki. A hatóság

által kiállított igazolás tanúsítja, hogy a projekt környezetvédelmi szempontból megfelel a víz-, a levegő, és a talajvédelmi előírásoknak.

6.3 Közbeszerzés

A 2004-ben elfogadott új közösségi közbeszerzési direktívák magyar jogba ültetését 2006. januári hatálybalépéssel végezte el a szabályozásért felelő Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium.

A 2005 folyamán elvégzett, és a 2005. évről szóló éves jelentésben említett előkészítő munka eredményeként nemcsak a direktívák átültetése történt meg, hanem a törvény hatálybalépése óta szerzett tapasztalatok beépítése is. A támogatásból megvalósított közbeszerzésekre a módosítás eredményeként a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény az alábbi különös szabályokat tartalmazza:

- Meghatározott értékhatár felett az ajánlatkérőnek a Közbeszerzések Tanácsa által vezetett névjegyzékből hivatalos közbeszerzési tanácsadót kell bevonnia a közbeszerzési eljárásba. A kedvezményezettek által lefolytatott közbeszerzési eljárásokba *független* tanácsadót kell bevonni (más esetekben az ajánlatkérővel munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló is bevonható).
- Több pályázati kiírás megkövetelte, hogy a pályázathoz, a költségvetés alátámasztásaként a kedvezményezett ajánlatot csatoljon. A korábbi szabályozás alapján nem volt egyértelmű, hogy az ajánlatot benyújtó szervezet a közbeszerzési eljárás előkészítésébe bevont személynek minősül-e, és így ki kell zárni összeférhetetlenség miatt a közbeszerzési eljárásból, vagy sem. A módosítás egyértelművé tette, hogy nem minősül az eljárásba bevont személynek az olyan személy vagy szervezet, amelytől az ajánlatkérő a támogatásra irányuló igény (pályázat) benyújtásához szükséges ajánlatot kapott, feltéve, hogy az ajánlatkérő nem közölt vele a közbeszerzési eljárás során az összes ajánlattevő részére rendelkezésre bocsátott adatok körét meghaladó információt.
- Néhány eljárásban tapasztaltuk, hogy formai, az ajánlat minőségét nem befolyásoló okok miatt zártak ki ajánlattevőket, ezzel szűkítve a versenyt. Az általános szabályok szerint az ajánlatkérőnek az ajánlati felhívásban rendelkeznie kell arról, hogy a közbeszerzési eljárásban a hiánypótlás lehetőségét biztosítja-e, továbbá milyen körben biztosítja azt. Az Európai Unióból származó forrásból támogatott közbeszerzésekre irányuló eljárások esetében azonban előírás, hogy az ajánlatkérő legalább egy alkalommal köteles biztosítani a hiánypótlás lehetőségét.
- A korábbi szabályozás alapján csak az irányító hatóság, mint támogató kezdeményezhetett jogorvoslati eljárást a kedvezményezett közbeszerzése ellen a Közbeszerzési Döntőbizottságnál. A módosítás a közreműködő szervezetnek is megadta ezt a jogosultságot.

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény 2007. évben történt főbb módosításai:

A fontosabb változások:

- hatályba lépnek a dinamikus beszerzési rendszerre vonatkozó rendelkezések;
- hatályba lépnek a védett foglalkoztató, illetőleg védett szervezeti szerződést kötött szervezetre vonatkozó rendelkezések;
- megtörtént helyben központosított közbeszerzésre vonatkozó szabályok beiktatása;
- hatályba lép az a rendelkezés, mely szerint kizáró oknak számít az egyenlő bánásmód követelményének az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvénybe ütköző magatartás tanúsítása;
- hatályba lép az a rendelkezés, mely szerint az összegezés átadása a távollévőknek haladéktalanul faxon vagy elektronikusan történik (ha így nem lehet, akkor haladéktalanul postára kell adni);
- hatályon kívül helyezte az alábbi rendelkezést: az ajánlatkérő hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást alkalmazhat, ha a szerződést e fejezet szerinti nyílt, meghívásos vagy hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban megkötött keretmegállapodás alapján köti;
- az ajánlatkérőként szerződő fél a szerződés teljesítésének elismeréséről vagy az elismerés megtagadásáról írásban köteles nyilatkozni, illetve ennek speciális szabálya építési beruházás esetén. Az ajánlattevő értesíti az ajánlatkérőt arról, ha az alvállalkozóját kifizette.
- semmis a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés azon rendelkezése, amely
 - kizárja vagy korlátozza az ajánlatkérő szerződésszegése esetére irányadó jogkövetkezmények alkalmazását, vagy

- a késedelmi kamatra vonatkozóan a Ptk. 301/A. §-ának (2) és (3) bekezdésében foglaltaktól a jogosult terhére tér el.
- az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésen alapuló ellenszolgáltatásból eredő tartozásával szemben csak a jogosult által elismert, egynemű és lejárt követelését számíthatja be.
- a szerződés teljesítéséről szóló tájékoztató kiegészül az alábbiakkal: ha a teljesítés eltérő időpont(ok)ban történik külön meg kell jelölni a szerződés teljesítésének az ajánlatkérő által elismert időpontját, továbbá az ellenszolgáltatás teljesítésének időpontját;
- az ajánlatkérő az (1) bekezdés szerinti hirdetmények Közbeszerzési Értesítőben történő megjelenését követően haladéktalanul gondoskodik a szerződés módosításáról, illetve teljesítéséről szóló tájékoztatónak - amennyiben rendelkezik honlappal - honlapján történő közzétételéről;
- a Tanács elnöke, alelnöke és tagja az országgyűlési képviselőkre vonatkozó szabályok szerint köteles vagyonnyilatkozatot tenni. Összeférhetetlenség miatt meg kell szüntetni a Tanács elnökének, alelnökének és tagjának a megbízatását, ha vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségének teljesítését megtagadja.

Az AVOP IH 2007. évben lefolytatott közbeszerzési eljárása

Az AVOP támogatások felhasználását, az elért eredményeket az IH, az **„AVOP eredmények kommunikálása”** tárgyában - 2007/S 68-083404. számon az Európai Unió Hivatalos Lapjában – megjelentetett, két szakaszból álló, hirdetmény közzétételével induló, tárgyalásos, közösségi értékhatárt meghaladó közbeszerzési eljárás keretében kiválasztott vállalkozó segítségével mutatta be.

Az eljárás egy részvételi szakasszal indult, amelynek keretében kiválasztásra került az a részvételre jelentkező, akinek – érvényes jelentkezésére és alkalmasságára tekintettel - közvetlenül megküldtük az írásbeli ajánlattételi felhívást. Az elkészített és beadott ajánlatot, a bíráló bizottság, tárgyalásos eljárásban bírálta el, amelynek eredményeként – a végleges ajánlatnak megfelelően - megkötésre került a vállalkozási szerződés.

6.4 Állami támogatások

Az operatív programok megvalósítása során felmerülő, az állami támogatásokkal kapcsolatos feladatok, kérdések tisztázása, megoldása a Pénzügyminisztérium szervezetén belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda és az érintett intézmények együttműködésében került sor. Az erre vonatkozó hazai jogszabályi keretet 85/2004. (IV. 19.) Korm. rendelet tartalmazza, amely rendelkezik az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről.

Az irányító hatóságok kötelezettsége, hogy a támogatási programjaik működtetése során biztosítsák annak a közösségi politikákkal való összhangját, alapvetően eleget tettek. Az állami támogatási anyagi és eljárási szabályokban foglaltaknak megfeleltek, amennyiben bejelentési kötelezettségüknek eleget tettek és csak az állami támogatási szabályoknak megfelelő támogatásokat nyújtottak. A vállalkozásoknak nyújtott támogatásokra vonatkozó, a TVI felé történő adatszolgáltatási kötelezettségüknek (Éves Jelentés) az irányító hatóságok a 2007. év tekintetében még nem tettek eleget, ennek határideje 2008. április 30.

Az NFT I. tekintetében az állami támogatásnak minősülő intézkedések tekintetében az Európai Bizottság által is OP-ként jóváhagyott állami támogatási táblák szerinti létező támogatási programok alapján támogatási döntés 2007. év folyamán jellemzően nem történt, elsősorban a korábbi évek döntéseihez kapcsolódó kifizetések realizálódtak.

6.5 Társadalmi befogadás és a roma népesség társadalmi integrációjának elősegítése

Az egyes operatív programokban megjelenített átfogó célkitűzések kiemelt hangsúlyt helyeznek a társadalmi befogadás erősítésére, és a hátrányos helyzetű, különösen roma népesség helyzetének javítására. Egyértelművé vált, hogy ennek érdekében nem elegendő célzott támogatási konstrukciókat meghirdetni, hanem különös hangsúlyt kell fektetni a célcsoport elérésére, a projektek kidolgozásának majd végrehajtásának segítésére.

A Roma Program Támogatási Hálózatot (RPTH) még az Oktatási Minisztérium Hátrányos Helyzetű és Roma Gyermekek Integrációjáért Felelős Miniszteri Biztos Hivatala hozta létre 2005. márciusában. A szervezet

2005. decemberéig az Oktatási Minisztériumban, majd 2006. februárjától 2007. december 31-ig az Európai Szociális Alap Nemzeti Programirányító Iroda Társadalmi Szolgáltató Kht. (HEFOP-os KSz) keretein belül működött. 2008-tól a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség támogatása mellett működik tovább, immáron lehetővé téve a kapcsolódást valamennyi operatív programhoz.

Az RPTH azzal a céllal alakult, hogy szakmai és működési önállósággal országosan vezető szerepet töltsön be oktatási, képzési, foglalkoztatási és szociális területen a romákat érintő, romák által működtetett regionális, térségi, vagy helyi projektfejlesztések technikai támogatásában, függetlenül attól, hogy a fejlesztést állami intézmény vagy civil szervezet valósítja meg. A hálózat jelen tevékenységének átfogó célja a roma civil szervezetek olyan Európai Unió forrásokhoz való jutásának elősegítése, amelyek valós, érdemi fejlesztési lehetőségeket kínálnak a roma kisebbség számára.

A Roma Program Támogatási Hálózat központi munkatársai (4 fő) Budapesten, míg a regionális szakértők (8 fő), pénzügyi tanácsadó (1 fő) az ország összes régióját lefedve dolgoznak. A regionális szakértők révén az RPTH gyakorlatilag az ország minden régiójában és minden megyéjében jelen tud lenni. Ez a feltétele, annak hogy azonnali, gyors technikai segítségnyújtást tudjon felkínálni az iroda, valamint, hogy a megjelenő pályázati lehetőségekről szintén mihamarabb, akár már a meghirdetést követő napokban értesüljenek a különböző roma szervezetek. Mindezekon felül a regionális szakértők segítségével folytatódhat a roma civil szervezeti adatbázis elkészítése.

A központi iroda munkatársai folyamatos munkakapcsolatban vannak a regionális szakértőkkel, akiknek a munkáját is koordinálják. Fontos cél, hogy a régiókban dolgozó szakértők szakmai és érdekérvényesítő hálózatok létrejöttét segítsék elő a roma közösségek aktív részvételével.

Az RPTH kiemelt feladatai:

- projektgenerálás (projektmenedzsment-támogatás, segítségnyújtás pénzügyi tervezésben, jelentések és elszámolások elkészítésében);
- projekttámogatás (projektmenedzsment-támogatás, segítségnyújtás pénzügyi tervezésben, jelentések és elszámolások elkészítésében);
- visszacsatolási folyamatok, javaslattétel a pályázatok kiírói számára (a terepen szerzett információk továbbítása a pályázatók, fejlesztési források felett rendelkezők irányába, illetve a pályázók környezete felé);
- közösségfejlesztés.

2007 januárjában külön honlap indult (<http://www.rpth.hu/>), amelynek látogatottsága folyamatosan nőtt, és akadt olyan 30 napos időszak is, amikor 5 000 felett volt az érdeklődő kattintások száma. A honlapon elérhető egy közel 200 roma civil szervezeti elérhetőséget tartalmazó adatbázis, amelyet az RPTH munkatársai folyamatosan frissítenek. Az adatbázist legfőképpen a hálózat munkatársai használják munkájuk során, emellett letölthető bármely érdeklődő számára. Valószínű, hogy több civil szervezet és közreműködő szervezet is használta azt, hiszen a 2007. évben több mint 10 ezer látogatást regisztráltak a honlapon.

Az RPTH a strukturális alapokból társfinanszírozott programok közül a HEFOP végrehajtásában vett részt a közreműködő szervezetekkel szoros együttműködésben. A 2008-as új szervezeti hovatartozás megteremtí a lehetőségét annak, hogy a feladatok a HEFOP-on túl mutassanak. Tekintettel arra, hogy a 2004-06-os időszak végrehajtása előrehaladott állapotban van, egyre nagyobb hangsúlyt kap az RPTH tevékenysége az ÚMFT támogatási konstrukcióival kapcsolatban. Az RPTH által végzett feladatok jelentőségének növekedését mutatja, hogy az ÚMFT-n belül már nem csak a kifejezetten humán projektek előkészítésében és végrehajtásában fognak közreműködni, hanem egyéb programokéban is.

A Roma Program Támogatási Hálózat egyértelmű céljaival, felkészült központi és regionális munkatársaival, már meglévő és folyamatosan bővülő kapcsolatrendszerével, valamint az eddigiekben összegyűjtött tapasztalataival egy olyan kezdeményezés ma Magyarországon, amely valós és konkrét segítséget nyújthat a roma civil szférá, és az általuk képviselt roma közösségek számára - függetlenül a mindenkor Kormány romákat érintő döntéseitől.

A romák társadalmi beilleszkedését az AVOP Program az *1.5 szakmai továbbképzés és átképzés támogatása* című intézkedés keretében kiemelten kezelte. A pályázati kiírásokban a romák célcsoportként jelentek meg, speciális roma agrárképzés keretében a támogatás mértéke 100 százalék volt. Az intézkedés a társadalomba való beilleszkedést az oktatáson keresztül segítette. Ezenkívül a többi intézkedés esetén is megjelent a hátrányos helyzetűek, roma népesség helyzetének javítására történő törekvés. A pályázatok elbírálása során többletpontot kaptak, illetve azonos pontszám esetén előnyt élveztek a horizontális szempontból kiemelten kezelt célcsoportok.

7 Globális támogatások

Nyilatkozat 3.

Az Agrár- Vidékfejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága kijelenti, hogy az Operatív Program keretében a 1260/1999/EK rendelet 9. cikkelyének (i) pontjában meghatározott globális támogatását nem nyújtott és ugyanezen rendelet 25. cikkelyében meghatározott jelentős projektek végrehajtását nem támogatta a 2007. évben

8 Pénzügyi tervezés

A AVOP keretein belül kölcsönök és kamattámogatás nyújtására, valamint befektetési alapok szolgáltatásainak igénybevételére nem került sor a 2007. évben.

9 Mellékletek

Rövidítések

AvF	Agrár-vidékfejlesztési Főosztály
ÁBPE rendszer	államháztartási belső pénzügyi ellenőrzési rendszer
ÁH	Államháztartás
Áht.	államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény
ÁFA	Általános Forgalmi Adó
AKI	Agrárgazdasági Kutató Intézetet
ÁSZ	Állami Számvevőszék
AVOP	Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program
AWU	Annual Work Unit (Éves Munkaerő Egység)
CCI szám	Közös azonosítási kód
CMO	Common Market Organization (Közös Piaci Szervezet)
DEB	Döntés-előkészítő Bizottság
ÉAB	Értékelési Albizottság
EBB	Európai Befektetési Bank
EB	Európai Bizottság
EK	Európai Közösség
ÉME	Éves Munkaerő Egység
EMIR	Egységes Monitoring Információs Rendszer
EMOGA	Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
HOPE	Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz
EU	Európai Unió
FEUVE	Folyamatba épített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzési tevékenység
FOVET	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Erdekegyeztető Tanács
FTE	Teljes munkaidőre átszámított foglalkoztatás
FVM	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
GDP	Bruttó Hazai Termék
GVOP	Gazdasági Operatív Program
HEFOP	Humán Erőforrás Operatív Program
HIR	Hagyományok Ízei Régiók
HOP	Halászati Operatív Program
IH	Irányító Hatóság
KA	Kohéziós Alap
KAP	Közös Agrárpolitika
KAT	Kedvezőtlen adottságú területek
Kbt.	A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény
KEHI	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal
KIOP	Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program
KH	Kifizető Hatóság
KHE	Központi Harmonizációs Egység
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KSZ	Közreműködő Szervezet
KTk	Közösségi Támogatási Keret
LEADER	Akciók a vidék gazdaságfejlesztéséért
MÁK TMO	Magyar Államkincstár Támogatás Monitoring Osztálya
MB	Monitoring Bizottság
MFB	Magyar Fejlesztési Bank
MKK	Működési Kézikönyv
MVH	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
NFÜ	Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
NFT	Nemzeti Fejlesztési Terv
NHST	Nemzeti Halászati Stratégiai Terv
NSRK	Nemzeti Stratégiai Referencia Keret

NVT	Nemzeti Vidékfejlesztési Terv
OMÉK	Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás
OMMI	Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet
OP	Operatív Program
OTH PIK	Országos Területfejlesztési Hivatal Pályázati Információs Központ
OTK	Országos Területfejlesztési Koncepció
OTMR	Országos Támogatási Monitoring Rendszer
PHARE	PHARE Előcsatlakozási Program
PKD	Program-kiegészítő Dokumentum
PM	Pénzügyminisztérium
RIK	Regionális Illetőségű Kirendeltség
ROP	Regionális Operatív Program
RPTH	Roma Program Támogatási Hálózat
SA	Strukturális Alapok
SAPARD Program	Agrár- és vidékfejlesztési Előcsatlakozási Program
SFH	Standard Fedezeti Hozzájárulás
SKV	Stratégiai Környezeti Vizsgálat
TS	Technikai Segítségnyújtás
TVI	Támogatásokat Vizsgáló Iroda
UMVP	Új Magyarország Vidékfejlesztési Program
ÚMST	Új Magyarország Stratégiai Terv
VÁTI	Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság

Szójegyzék

Beérkezett pályázatok	A Közreműködő Szervezethez kizárólag postai úton, benyújtott pályázatok összessége. A pályázatot aznap érkeztetik (érkeztető pecséttel ellátják), mikor átvették a postától. Ez a dátum határozza meg a beérkezett pályázatok időrendjét. Nem minden esetben egyezik meg az iktatás dátumával.
EU támogatás összesen	A nyújtott támogatások EU-s forrásból finanszírozott része. Az AVOP projektek esetében ez kizárólag az AVOP forrás EU-s (EMOGA, HOPE) részét jelentheti, mivel a pályázati felhívások kizárják a más – EU vagy hazai forrásból származó – támogatás igénybevételét.
Formai hiányosság	A pályázati felhívásban és csomagban rögzített formai követelményeknek való nem megfelelés, illetve a követelményektől való eltérés. Ilyen esetben hiánypótlás szükséges a pályázó részéről.
Összes kiadás	Az EU-s támogatásokkal összefüggésben, a benyújtott pályázatok összes költsége, a projekt méretével összefüggésben, a projektek teljes finanszírozási igénye (támogatás, kölcsön és saját felhalmozás együtt).
IH által támogatott pályázatok	Az IH vezetője által aláírt, és az AVOP pénzügyi vezető által ellenjegyzett, „Kötelezettségvállalás és pénzügyi ellenjegyzés” c. dokumentumokban szereplő pályázatok.
Indikatív saját forrás-kötelezően bejelentendő saját forrás	A beruházás értékének azon része, melyet a pályázó maga finanszíroz, akár teljesen hitelből, mely EMOGA esetében indikatív saját forrás, HOPE esetében kötelezően bejelentendő saját forrás.
Jogosulatlanság	Az értékelési és elbírálási folyamat alatt a pályázati felhívásban és csomagban rögzített, a potenciális kedvezményezettek státusára és egyes paramétereire kötelezően előírt kritériumoktól való eltérés, amely a megvalósítási és üzemeltetési szakaszban is fennmarad, de kibővül a támogatási szerződésben foglaltaktól való eltéréssel.
Kifizetésben részesült pályázatok	Azok a pályázatok, melyekre az MVH rendelkezése alapján a MÁK támogatás átutalást teljesített (előleg, utólagos elszámolás alapján).
Közkiadás	Minden olyan forrás (EU támogatás, nemzeti társfinanszírozás), aminek államháztartási kapcsolata van közkiadásnak számít, speciális esetben (pl., ha önkormányzat pályázik) még a saját forrás is.
Közreműködő Szervezet	Közreműködő Szervezet az az intézmény, amelyik a delegálási rendeletben és az együttműködési megállapodásban rögzített feladatokat elvégzi.
Leszerződött pályázatok	Az IH támogatási döntése után megkötött és hatályba lépett támogatási szerződéssel rendelkező pályázatok, AVOP esetében MVH.
Minimum követelmény	A pályázati felhívásban és csomagban rögzített alapjogosultsági kritériumok, melyek hiánya esetén a pályázat formai és tartalmi ellenőrzés és hiánypótlás nélkül elutasításra kerül.
Összes költség	A beruházás elszámolható és nem elszámolható költségeinek összessége.
Támogatási igény	A beruházás elszámolható költségeinek alapján számított támogatási összeg (az elszámolható költségek rendeletben megadott támogatás intenzitás szerinti meghatározott százaléka).
Támogatott pályázat	Az IH vezetője által aláírt, és az AVOP pénzügyi vezető által ellenjegyzett, „Kötelezettségvállalás és pénzügyi ellenjegyzés” c. dokumentumokban szereplő pályázatok.
Visszalépés	A pályázó, illetve kedvezményezett részéről történő elállás, illetve a pályázat visszavonása a kötelezettségvállalási lista aláírása, szerződéskötés előtt.
Visszavonás	A Közreműködő Szervezet és/vagy a kötelezettségvállalási listán szereplő kedvezményezett részéről történő elállás a szerződéskötéstől, vagy a már megkötött támogatási szerződéstől.